

311946

ప్రతిదినము ప్రకటింపఁబడును

Post Box No. 212.

Telephone No. 2544.

Vol. 15 } చెన్నపట్టణము 1927-వ సం॥ నవంబరు నెల 12-వ తేది శనివారము } No. 187
సంపుటము ౧౫ } శ్రీ సత్యవనాచార్యవారి కాశీకథానామకావ్యము } సంచిక ౧౮౭

అమృతాంజనము అన్ని నొప్పులకు మంచిమందు

గొప్పగొప్పవారిచే వేలకు వేలు
యోగ్యతావల్ల ములు పొందియున్నది
తలనొప్పుల మాన్పును, వాయు పోట్ల
బాపును, శార్యపునొప్పుల బారదోలును,
వాట్ల బొగట్టును, జ్వరముల భేదించును,
నొప్పుల రూపుమాపును, దగ్గును తగ్గించును,
దరదను తొలగించును.
ఈ మందును రుద్దగానే చెమట పట్టుట
వలన శరీరమండలి దుష్పదార్థములను తొ
లగించును. నొప్పులు తగ్గించును. విదేశము
లలో గూడ వాడుచున్నారు.

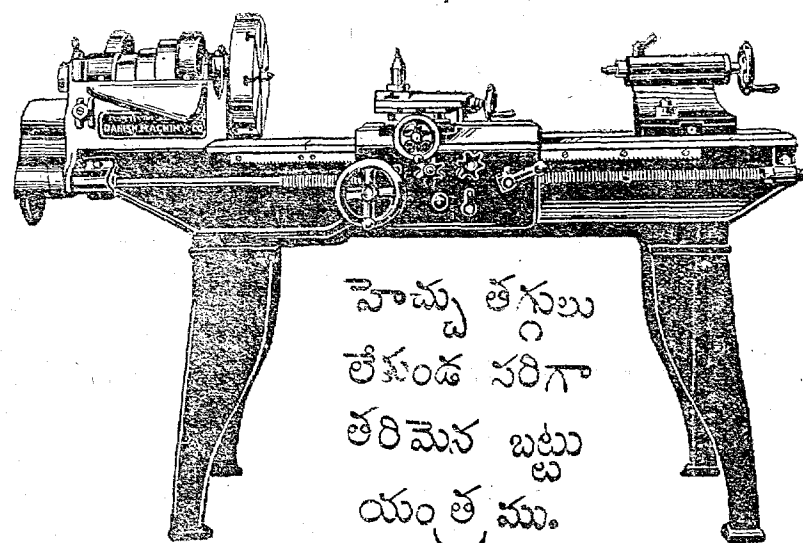

అమృతాంజనము అన్ని విధములగు
నొప్పులకు సంచితమౌచికము.
పంచభాష చీటి చూచి గొప్ప
మోసము గానిగను.
చక్కని డబ్బిలో 10-10-0
దజన్ 1-కి 6-4-0
క్రయించుట ముఖ్యముగా నున్నది.
అమృతాంజనము ధో
6, 7 తంబులెట్టివి, ముద్రా
249, ఫ్రేరింగ్స్, ఫోర్ట్, బాంబాయి.

డే ని వ్ యం త్ర వ ని ము ట్టు.

అమిత తక్కువ వెలలకు అనేక మాదిరిలలో దొరకగలవు.

షేపింగు
ప్లానింగు
మిల్లింగు
డ్రీలింగు
మరియు
కోతకోయు
యంత్రములు
తదితరములు
గలవు

హెచ్చు తగ్గులు
లేకుండ సరిగా
తరిమిన బట్టు
యంత్రము.

మా చిత్రలిఖితమైన
క్యాటలాగు ఏ నెం 79
నకు వ్రాయుదు. స్వయం
ముగా మీరు వచ్చి మా
విలువగల యంత్ర
ములను పరిశీలించ
వచ్చును.

మా స్పె ఆండు కంపెనీ, లిమిటెడ్

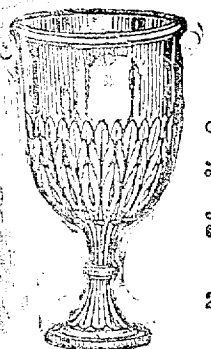
బ్రాంచీలు
తిరుచునాపల్లి రోడ్
కోయంబత్తూరు.
ఇంజనీర్లు.
పోస్టుబాక్సు నెం. 60.
మద్రాసు.
ఆఫీసులు, వర్కుస్.
రాయపూరం
మద్రాసు.

పరిశ్రమశాల,
నెం 2/19 కాశీబట్టి వీధి,
బార్నిక్లను, మదరాసు.

{ శ్రీ లక్ష్మీ వర్క్సు }
ప్రదర్శనగదులు,
నెం 8, కాశీబట్టివీధి,
జి. టి. మదరాసు.

దైమందు సెట్టరులు, నగలవర్తకులు.

139

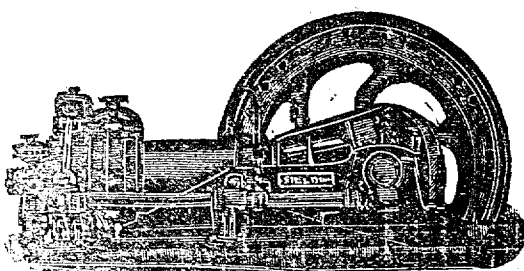

2654

ఒకసారి మావద్ద బేరముచేసిన సంపూర్ణమైన తృప్తిగలుగును.
వెండిసామానులందు ఒక చిన్నగిన్నెనుండి పెద్దలండావరకు తయారుచేసి
యివ్వబడును. నమ్మకమునకు, సాగసైన పనితనమునకు, నీమవెండికి, పూచీనిచ్చెదము.
వర్తకులకు, గొప్పఆర్థములు యిచ్చునట్టి వారికి, ప్రత్యేకధర లివ్వబడును.
ముఖ్యగమనింపు:- నీమకమలములందు మీకేమి కావలసినను యితరచొట్టకు
పోవుటకు మునుపు మానలహాను పొందుట మంచిది.

ప్రాప్తిటరు, మే. సత్యనారాయణాచారి.

ఫీల్డింగు క్విక్ స్టార్టింగు శిమిడిశలు కూడాయిలు యింజను

యొక రెండే నిమిషములోనే పరయజరు చల్లని
క్లిలిలోనుండగనే స్టార్టరును కొలుసారింగు యింజ
నులకు వుండే అపాయములు నిగికిలేవు. లోడులాగుటలో
గాని చమరుఖర్చు తక్కువ అగుటలో గాని తరుచు
రిపేరు లేకపోవుటలోగాని, దీనిని మించిన యింజను
యిమాన్వేట్టులో లేదు. అన్నిసామానులున్నూ, మి
క్కులి టెంపరుగలవిన్నీ, బలమగలవిన్నీ అయివున్నవి.
వలకొలది అతి తృప్తికరముగా పనిచేయుచున్నవి. ధరలు

అతి సరసము 6 మొదలు 75 గుర్రముల వరకును స్టాకలో సిద్ధముగా యున్నది.

ప్రాంతి:- మెయినురోడ్డు,

రెగి

విజయనగరం.

సోల్ యేజంట్లు:-

డి. యల్. శాస్త్రి అందు కో,

12, రెంబుచెట్టివీధి, మదరాసు,

ఓరియంటల్ గవర్న మెంటు సెక్యూరటి లైఫ్ ఎస్యూరెన్సు

కంపెనీ లిమిటెడ్.

ఇది హిందూదేశములో యిన్ కార్పొరేటు చేయబడినది. అప్పటముగా ఇండియా దేశపు కంపెనీయే.

1874 లో స్థాపింపబడినది.

672

1926 సం॥ వరకు కంపెనీయొక్క అభివృద్ధి.

కొత్తభీమాలు	1924	రూ. 2,37,84,000	అభివృద్ధి	రూ. 59,08,000
	1925	రూ. 2,96,42,000		రూ. 94,97,000
	1926	రూ. 3,91,29,000		

చందామొత్తం రూ. 42 లక్షలనుంచి రూ. 7,38,80,000 కరకు వృద్ధి యయినది.

సంవత్సరమునకు ప్రీమియం ఆదాయము రూ. 1,05,80,000 వృద్ధి పొందినది.

మరల లెక్కల సరిచూపుట 81 డిశంబరు 1927 తేదిన జరుగును. ఆ తేది లోపుగాల ప్రాఫిట్ పాలిసీదార్లు జరుగు

త్రయ సంవత్సర లాభములో పాలుగొనుట కర్హులగుదురు.

లాభమును పొందగలిగిన పాలిసీదార్లు త్వరలో యీక్రింది నుదహరించిన వారితో ఉత్తరప్రత్యుత్తరములు జరుపుకొననునను.

F. E. Vaid, Branch Secretary, Oriental Buildings,
POST BOX NO. 8, MADRAS.

Bangalore Branch:- St. Mark's Road, Bangalore

Trivandrum Branch:- Trivandrum

యిం గు వ

ఆరోగ్యమే ఐశ్వర్యము!

యిం గు వ

గాంధీ

అశీర్వాదమును పోగొట్టి ఆకలినిపుట్టించుటకును, సువాసనకును, రుచి
ని, ఆరోగ్యమునకును మా నల్ల మిస్కియింగువను వాడుము.

గర్భిణి శ్రీలకు నిర్భయముగా వాడవచ్చును.

రతి 1-కి 2-0-0

పచ్చకర్పూరం, కుంకుమపువ్వు, కస్తూరి వగయిరాలు కూడ మారతి 1-కి-1-12

తావున దొరుకును.

టి. టి.

గోపాల్ జి ఛాంపస్ ని అందు కంపెనీ,

3752

21 గోవిందప్పనాయకవీధి,

మదరాసు.

గోపాల్

గోవింద

రతి 1-కి 1-6-0

ఎం.బెర్ ఆఫ్ ఇండియా లైఫ్ అస్యూరెన్సు కంపెనీ లిమిటెడ్ బొంబయి

1927 ఫిబ్రవరికి అంత్యమయ్యే 5 సం॥ కాలమునకు వాల్యుయేషన్ ఫలితములు

విశేషించిన ధనము

37,66,689

గత 5 వత్సరము కాలమునకు డివిడెన్స్ బోనసు యిదిగువవీధిని తెలుపబడెను

హాల్ లైఫ్ పాలసీలకు, 1000 కి-

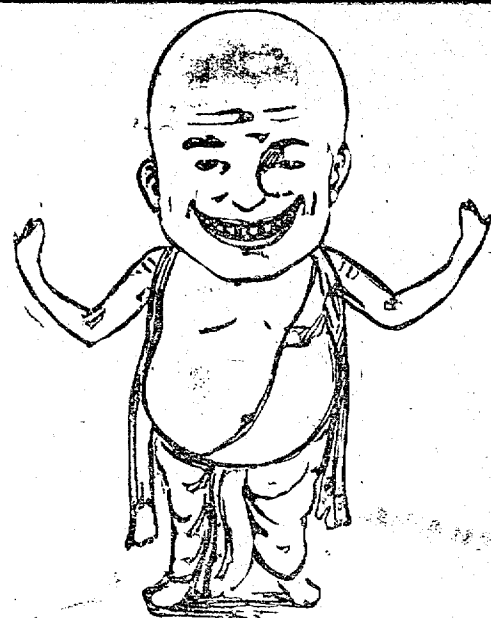
రూ. 75

ఎంజి.మెంటు పాలసీలకు 1000 కి-

రూ. 65

గో:- యీకంపెనీ పాలసీదారులందరకు, బోనసు సర్టిఫికేట్లు, వారివద్దనుంచి అప్లికేషనులు

చేసినవారియే లెకనే, పొందబడును.

తమోమాలు

(ఆంధ్రపత్రికకు ప్రత్యేకం)

జి బి

వైద్యుడు:- నీకేం ఎక్కువజబ్బు లేదు. శరీరపరిశ్రమ
కావాలెను. పరిశుభ్రమయినగాలి పీల్చవలెను. ఇటువంటి బస్తీ
లలో ఉంటే ప్రయోజనంలేదు.

కోగి:- అయితే నాపనిలోకి నన్ను పొమ్మన్నారా
ఏమి?

వైద్యుడు:- నీకు ఏంపని?

కోగి:- పాలంపని చేస్తాను.

అద్దె

మేజిస్ట్రేటు:- ఇంటి యజమానిని మేడమెట్లమీది
నుంచి కిందికి తన్నావని చార్జీవచ్చింది. అద్దెసన్నవాళ్లు చేయ
తగినపనినా?

మద్దయి:- అద్దెఖరారు నామాలో ఉదహరించినపనులను
చెయ్యవచ్చు నండి.

ఫీజు

మొదటివకీలు:- మీ క్లయింట్లదగ్గర నూటికి రెండు
రూపాయలు మాత్రమే ఫీజు వుమ్ముకున్నారని తెలిసింది. మన
వృత్తికిది గౌరవమేనా?

రెండవ వకీలు:- ఏం చేసేది? వాడిదగ్గర ఉన్న డబ్బు
తాపోగుచేస్తే అంత అయింది. ఇదివృత్తికి అగౌరవమంటారా?

వెల్లి

ఒకడు:- నీపెళ్లికానేలేదా ఏమిటి?

ఇంకోకడు:- కాలేదు. నాకు డబ్బులేదని పిల్లనివ్వ
లేదు.

ఒకడు:- పోనీ, మీ మేనమామ డబ్బుగలవాడని చెప్ప
క పోయినానా?

ఇంకోకడు:- చెప్పాను. చెప్పబట్టే, అపిల్లను మేనమా
మ కిచ్చి పెళ్లిచేసారు.

జీతం

గుమాస్తా:- జీతం ఎక్కువకావాలెనంటే ఏమని అడ
గాలె?

స్నేహితుడు:- జీతం ఎక్కువచెయ్యకపోతే అని గట్టి
గా అను.

మరుసటిరోజున స్నేహితుడు ఇట్లా అడిగెను.

స్నేహితుడు:- ఏమని అడిగావు?

గుమాస్తా:- జీతం ఎక్కువచెయ్యకపోతే, అని గట్టిగా
అన్నాను.

స్నేహితుడు:- అంటే యజమాని ఏమన్నాడు?

గుమాస్తా:- చెయ్యకపోతే ఏంచేస్తావన్నాడు?

స్నేహితుడు:- అంటే నువ్వు ఏమన్నావు?

గుమాస్తా:- చెయ్యకపోతే, వెనకటిటిలానికే పనిచేస్తా
నన్నాను.

ఆపరేషన్

కోగి:- నాకు చేసే ఆపరేషన్ లెట్లు ప్రాణాపాయ
ముంటుందా అండి?

డాక్టరు:- ప్రాణాపాయముండే ఆపరేషన్ అయితే,
యితర తక్కువసాముకు చేస్తానా?

పురాణం

శాస్త్రి:- నేను చెప్పిన పురాణశైలి ఎట్లా వుందండి?
పెద్దమనిషి:- భేషగా వుంది. మీరు రాకముందు, పా
పం అంటే ఏమిటో మాకు తెలియనే తెలియదు.

దొంగతనం

ఒకడు:—సామానం దొంగలు ఎత్తుకునిపోయినారండి.
ఇంకొకడు:—ఆసవాళ్లయినా లేవా?
ఒకడు:—ఆసవాళ్లనుకూడా ఎత్తుకునిపోయినారండి.

భేదం

భర్త:—నీకు మోటారుకారంటే ఏమిటో, ట్రాంకా
రుంటే ఏమిటో, భేదం తెలుసునా?

భార్య:—తెలియదు.

భర్త:—అయితే ట్రాంకాకే బాగుంటుందిగాని, అదే
ఎక్కువదంటే.

నలహా

పీనా:—నాకు నువ్వీగా వుంటున్నది. ఏం చెయ్య
మన్నా?

వైద్యుడు:—మోటారుబండి ఒకటి కుదుర్చుకొని నీవి
దాకా పోయిరండి.

స్థలం

ఒకడు:—జ్వరాలకు ఇది మంచిస్థలమేనా అండీ?

ఇంకొకడు:—చాలా అనుకూలమయిన స్థలం. నాకు
మలేరియా పట్టుకుంది ఇక్కడనేనండీ.

విచారం

వైద్యుడు:—మీ శరీరమునా విచారంగలిగించే ఉత్తరం
వస్తే వెంటనే చివించేయండి. మనస్సును ఎత్తుడూ కలసగా
ఉండుకోవాలి.

రోగి:—అట్లాగేనండీ. మీరు బిల్లుపంపగానే తిండివే
స్తానండీ.

తారతమ్యం

యల్లమ్మ:—నా పెనెమిటి ఎప్పుడూ పూర్వపు పెళ్లాం
సంగతే చెప్పుతుంటాడు. నాకు ప్రాణం విడుదలవుతున్నది.

పుల్లమ్మ:—ఇంకానయం, నా పెనెమిటి కాబోయ్యే పె
ళ్లాంసంగతి మాట్లాడుతాడు, నే నెవరితో మొరపెట్టుకుండేది?

పాఠం

సైన్సుటీచరు:—ఇదిగో, యీసంగతి చూడండి. ఏమా
త్రమయినా పొరపాటు చేశానంటే, ఈగడిఅంతా తగలపడి
పోతుంది. నేను చేసే ఏర్పాటు బాగా చూడాలెనంటే, మీ
రందరూ ఇంకా దగ్గరికి రావలెను.

చీట్లాట

ఒకడు:—ఇంతటితో చీట్లాట చాలిస్తాం. మన ఇద్దరం
సమానమయినాం.

ఇంకొకడు:—అది ఎలా?

ఒకడు:—కొంతసేపటికింద, నాడబ్బంతా నీవుగెల్చావు.
ఇప్పుడు నీడబ్బంతా నాచేతికొచ్చింది. ఇప్పుడు మనం సమా
నం గారేదా?

నవ్వు

అటగాడు:—నన్ను చూసి ఎందుకు నవ్వుతావు?

బాలుడు:—మిమ్మును చూసి, గాదండీ. మీతో ఆడు
తున్నాయనను చూసి నవ్వానండీ.

అటగాడు:—అయినను చూసి మాత్రం ఎందుకు నవ్వావు?

బాలుడు:—మీవలెనే ఆడుతున్నాడని.

ముఖం

ఇకొక్కడు:—మీటిక్కెట్టు చూపించండి.

ప్రయాణికుడు:—నాది నీజను టిక్కెట్టు.

ఇకొక్కడు:—అయినా చూపించండి.

ప్రతి కల్పనలను చూచి మోసపోకుడు!

ప్రతి కల్పనలను చూచి మోసపోకుడు!!

ఆయుర్వేదాశ్రమము,

151, గోవిందప్ప నాయకబీధి,

తపాలపెట్టె నెం 287, మదరాసు.

వైద్యరత్న పండిత డి. గోపాలాచార్యగారిచే 1898 సంవత్సరమున స్థాపితము.

వేగు, కలరా ఔషధములకు ప్రసిద్ధాషధశాల.

స్త్రీ గురు

హైమాదిపానకము

(రిజిష్టర్డ్)

శతధౌతపుతము

సెట్టు 1-కి వెల రు 2-2-0.

క్యాటలాగు ఉచితము.

తల్లిగ్రాపు అడ్రసు: "పండిట్" మద్రాసు.

కలరా గురు

కర్పూరాద్యరిష్టము

(రిజిష్టర్డ్)

విషాచినంజీవినివటి

సెట్టు 1-కి వెల రు 1-2-0.

ఏజెంట్లు కావలెను.

ప్రయాణికుడు:—నేను యీరయ్యలుమీద పదిసంవత్స
రాలబట్టి ప్రయాణం చేస్తున్నాను. ఇంతవరకు నన్ను ఎవరూ
టిక్కెట్టు అడగలేదు. నాముఖమే, నాటిక్కెట్టు.
ఇకొక్కడు:—ఇవ్యాళ టిక్కెట్టున్నీ కత్తిరించమని,
నాకు ఉత్తరు విచ్చారండీ.

ఇల్లు

ఎల్లయ్య కొత్తగా ఇల్లుకట్టెను. ఇంటివాకిట్లో తాను
నిలుచున్నట్టుగా, పటం తయారుచేయవలెనని, చిత్రకారుని అడి
గెను. అతడు పటంఅంతా తయారుచేసినగాని ఎల్లయ్య వాకి
ట్లో ఉన్నట్టుగా వెయ్యడం మరిచిపోయెను.

ఎల్లయ్య:—నాబొమ్మ వెయ్యలేదే?

చిత్రకారుడు:—నా కియ్యవలసిన డబ్బు ఇయ్యదానికి
మీరు ఇంట్లోకు వెళ్లారనుకోండి.

ఎల్లయ్య:—అట్లాగా! అయితే నేను లోపలినుంచి
లిగివచ్చిం తరువాత, నీకు డబ్బిస్తారే, అందాకా కనిపెట్టుమని
వుండు.

ప్రేమ

భర్త:—నీమీద ప్రేమచేత, యీపూలను కొనుక్కుని
వచ్చాను.

భార:—ఇవి నిజమయినపూలుగావు గుడ్డపూలు. నా
కెందుకు?

భర్త:—నిజమయిన పూలుయితే వాడిపోతవి. ఈ
పూలను ఎంతకాలమయినా పెట్టుకోవచ్చును. వాడిపోవు.

పండ్లం

ఇద్దరువర్తకులు ఎవ రెక్కువనేపు నీళ్లలో ఉంచగలరని,
పండ్లముచేసిరి. గెలిచినవారికి మూడురూపాయ లీయవలెను.
ఇద్దరు నీళ్లలో దిగిరి. ఇంతవరకు వీరు వైకిరాలేదు. పోలీసు
వారు వెతుకుతున్నారు.

చిత్రకారుడు

పెద్దమనిషి:—నీవు చిత్రకారుడివా? దీనివల్ల నీకు జీవ
నం ఎట్లా గడుస్తున్నదయ్యా?

చిత్రకారుడు:—అదే చిత్రమండీ.

రహస్యం

ఒకడు:—నేను రహస్యం చెప్పితే, అది ఎల్లయ్యతో
ఎందుకు చెప్పావు?

ఇంకొకడు:—ఇంకోరితో చెప్పకపోతే, అది రహస్య
మెట్లా అవుతుంది?

మర్యాద

ట్రాంబండిలోకి స్త్రీ ఒకరే రాంగానే, ఎల్లయ్యలేచి,
ఆమెను కూర్చోమనెను.

మల్లయ్య:—నేను ఎప్పుడూ ఇంకోరి నిమిత్తం చూ
టియ్యలేదు.

ఎల్లయ్య:—స్త్రీల విషయంలో ఆమాత్రం మర్యాద
చూపించకపోతే, మగవాళ్లబతుకెందుకు?

పుల్లయ్య:—రిజమేగాని, నాకు ఎప్పుడూ కూర్చోమన
సలమే దొంకలేదు. ఇంకోరికి నేను ఎట్లా చోటిచ్చేది?

అలస్యం

పిచ్చయ్య సభకు ఆయిదు నిమిషాలు అలస్యంగా
వచ్చెను.

వెట్టెయ్య:—నీవల్ల మాకు ఒకగంట వృధాపోయింది.

పిచ్చయ్య:—నేను ఆయిదు నిమిషాలేగా, అలస్యంగా
వచ్చింది?

వెట్టెయ్య:—నీవు ఆయిదునిమిషాలు అలస్యంగావచ్చా
వు, నిజమే. మేము పన్నెండుమందిమీ, చేరి ఆయిదు నిమిషా
లు కనిపెట్టుకొని వున్నాము. అందరికీ కలిపి, గంట అలస్యం
గారేదా?

ఆరోగ్యం

కొత్తవాడు:—ఈపట్టణం ఆరోగ్య మయినదేనా?

గ్రామముడు:—అనే నేను అనుకుంటాను. నేను యీ
పూరికివచ్చినప్పుడు, నాకు మాట్లాడడానికి శక్తిలేదు. తలమీద
ఒక్కనెంట్లుకయినా లేదు. నడవడానికి శక్తిచాలదు. పక్క
లోనుండి లేవలేక బోయేవాడిని.

కొత్తవాడు:—మీమాటలు వింటే, నాకూ ఆశగలుగు
తున్నది. మీరు వచ్చి ఎన్నాళ్లయింది?

గ్రామముడు:—నేను ఇక్కడనే వున్నాను.

బహుమానం

హోటల్ నాకరు:—అయ్యా, నిన్నటిదినం ఒక ఆహార
వెళ్లుతూ, నాకు రూపాయ బహుమాన మిచ్చారండీ.

వెళ్లమనిషి:—అయితే, ఆహార మల్లి వచ్చిందాకా,
కనిపెట్టుకుని కూర్చో.

అర్ధాఘాతం

ఒకడు:—భార్య ఆర్ధాఘాతం, మనవాళ్లు చెప్పారు.

ఇంకొకడు:—అట్లా అయితే ఒక ఆహార ఇద్దరిని పెళ్లి
చేసుకుంటే, పురుషుడికిరంబో ఇక ఏమీ విగలదు కాబోయి!

గర్వం

భార్య:—నాకు గర్వం ఉందని, మీరు అనుకోడ గద.

భర్త:—అద్దం చూడుకున్నప్పుడు వచ్చు.

పాట

ఎల్లయ్య:—కాస్తేపు పాట పాడవన్నా.

పుల్లయ్య:—ఆర్ధరాత్రి అయింది. ఇంకా ఏంపాట?

పుల్లయ్య:—ఇంకా నిద్రపట్టలేదు. పాడుకుంటే నిద్ర
వస్తుంది.

ఆనందాశ్రమ గ్రంథరత్న మాల ప్రచురములు.

తగ్గింపు ధరలు.

శ్రీమదాంధ్ర మహాభారతం పద్యకావ్యము.

క్యాలికోబైండు గిల్టుపేరు గలది.

7 సంపుటముల ప్రతి వెల రు. 14-0-0

3 సంపుటముల ప్రతి వెల రు. 13-0-0

శ్రీమదాంధ్ర మహాభాగవతము పద్యకావ్యము.

క్యాలికోబైండు గిల్టుపేరు గలది.

సంపూర్ణ ప్రతి రు. 5-8-0

సంపూర్ణ ప్రతి 2 సంపుటములుగా రు. 7-8-0 సంపూర్ణ ప్రతి 3 సంపుటములుగా రు. 8-4-0

సంపూర్ణ క్యాటలాగు చూడకోరిన

ఎ. కణ్ణన్ శెట్టి అండు కంపెనీ, 286 చైనాబజారురోడ్డు, మద్రాసు.

అని వ్రాయవలెను.

న్యాయస్థాన వార్తలు

ప్రొ. రెడ్డి ఆర్డర్లను సేదము

(ప్రొ. రెడ్డి ఆర్డర్లను సేదము)

ప్రొ. రెడ్డి ఆర్డర్లను సేదము 22 ప్రకారం జోనం... ప్రొ. రెడ్డి ఆర్డర్లను సేదము 22 ప్రకారం జోనం...

శ్రీమ. రెడ్డిగారి 15-11-25 తేదీన పిటిషన్లు... శ్రీమ. రెడ్డిగారి 15-11-25 తేదీన పిటిషన్లు...

వి. యల్. రెడ్డిగారి పిటిషన్లు తరఫున వాదించు... వి. యల్. రెడ్డిగారి పిటిషన్లు తరఫున వాదించు...

ప్రొ. రెడ్డిగారి పిటిషన్లు తరఫున వాదించు... ప్రొ. రెడ్డిగారి పిటిషన్లు తరఫున వాదించు...

ప్రొ. రెడ్డిగారి పిటిషన్లు తరఫున వాదించు... ప్రొ. రెడ్డిగారి పిటిషన్లు తరఫున వాదించు...

ప్రొ. రెడ్డిగారి పిటిషన్లు తరఫున వాదించు... ప్రొ. రెడ్డిగారి పిటిషన్లు తరఫున వాదించు...

ప్రొ. రెడ్డిగారి పిటిషన్లు తరఫున వాదించు... ప్రొ. రెడ్డిగారి పిటిషన్లు తరఫున వాదించు...

దూరబంధువైన జగన్నాథ శివలింగం నకు వస్త్ర శిల్ప... దూరబంధువైన జగన్నాథ శివలింగం నకు వస్త్ర శిల్ప...

ప్రొ. రెడ్డిగారి పిటిషన్లు తరఫున వాదించు... ప్రొ. రెడ్డిగారి పిటిషన్లు తరఫున వాదించు...

ప్రొ. రెడ్డిగారి పిటిషన్లు తరఫున వాదించు... ప్రొ. రెడ్డిగారి పిటిషన్లు తరఫున వాదించు...

ప్రొ. రెడ్డిగారి పిటిషన్లు తరఫున వాదించు... ప్రొ. రెడ్డిగారి పిటిషన్లు తరఫున వాదించు...

ప్రొ. రెడ్డిగారి పిటిషన్లు తరఫున వాదించు... ప్రొ. రెడ్డిగారి పిటిషన్లు తరఫున వాదించు...

శ్రీమ. రెడ్డిగారి 15-11-25 తేదీన పిటిషన్లు... శ్రీమ. రెడ్డిగారి 15-11-25 తేదీన పిటిషన్లు...

ప్రొ. రెడ్డిగారి పిటిషన్లు తరఫున వాదించు... ప్రొ. రెడ్డిగారి పిటిషన్లు తరఫున వాదించు...

ప్రొ. రెడ్డిగారి పిటిషన్లు తరఫున వాదించు... ప్రొ. రెడ్డిగారి పిటిషన్లు తరఫున వాదించు...

ప్రొ. రెడ్డిగారి పిటిషన్లు తరఫున వాదించు... ప్రొ. రెడ్డిగారి పిటిషన్లు తరఫున వాదించు...

కావలెను

3477

ఏజంట్లు, ప్రావెనింగ్ ఏజంట్లు, చీఫ్ ఏజంట్లు, భీమా... ఏజంట్లు, ప్రావెనింగ్ ఏజంట్లు, చీఫ్ ఏజంట్లు, భీమా...

Apply to—Mr. S. KABBOR B. A., F. (S. S. (Lond)... Apply to—Mr. S. KABBOR B. A., F. (S. S. (Lond)...

7 సీటరు మోటారు కార్లను

అమిత స్వల్పమైన ఖరీదునకు యివ్వ సంసిద్ధులమైతిమని ప్రచురింప సాహించుచున్నాము.

ప్రొ. రెడ్డిగారి పిటిషన్లు తరఫున వాదించు... ప్రొ. రెడ్డిగారి పిటిషన్లు తరఫున వాదించు...

నెప్ షార్టరులేకుండ, వెల రు. 2,250

డిటా నెప్ షార్టరు, 5 బెటాన్ షార్టరులేకుండ, వెల రు. 2,460.

ప్రదర్శనలకును, వివరములకు

మి. టి. ఆండ్ కో. లి. మి. టి. డి., మాంట్, మ. టి. డి.

ప్రాంగులు :—బెంగళూరు, టూటికొరక.

నబ్ ఏజెంట్లు.

ప్రొ. రెడ్డిగారి పిటిషన్లు తరఫున వాదించు... ప్రొ. రెడ్డిగారి పిటిషన్లు తరఫున వాదించు...

ప్రొ. రెడ్డిగారి పిటిషన్లు తరఫున వాదించు... ప్రొ. రెడ్డిగారి పిటిషన్లు తరఫున వాదించు...

ప్రొ. రెడ్డిగారి పిటిషన్లు తరఫున వాదించు... ప్రొ. రెడ్డిగారి పిటిషన్లు తరఫున వాదించు...

ప్రొ. రెడ్డిగారి పిటిషన్లు తరఫున వాదించు... ప్రొ. రెడ్డిగారి పిటిషన్లు తరఫున వాదించు...

5- వ ఆంధ్రవిద్యవైద్యపరిషత్తుమావేశము బెజవాడ

ప్రభవనామసంవత్సర కార్తీక బహుళ ౭, ౮, ౯, ౧౦ తిథులకుసరియై 1927 సం॥ నవంబరు 15, 16, 17, 18 తేదీలయందు బెజవాడ నగరమున రామమోహన ఆయుర్వేద కళాశాలాభవనమున జరుపబడుటకు నిశ్చయింపబడినది.

పరిషత్ కార్యక్రమమున పాల్గొనువారి కందరకును భోజన మజ్జనాది సౌకర్యములు సమకూర్చి ఆతిథ్య మొసగు శీర్షాటలు చేయబడినది.

ఆయుర్వేదాధ్యయనమొనర్చుచుండు శిష్యులను, అధ్యయన మొనగుచుండు గురువులను పరిషత్తునకు దయచేయ కోరుచున్నారము.

ఈసత్సరమున వైద్యవిద్యాకాసరిత్వయం నుత్తీర్ణతనందిన స్నాతకు లీపరుషత్తునకు తప్పకవచ్చుట విధియని తెలుపుచున్నారము.ఆంధ్రదేశమునందలి విద్యవైద్యులందరకును దయచేసి మాప్రయత్నమును సఫలపరుప వేడుచున్నారము.

రుగుములుగాని ఫీజులుగాని లేవు.

పరిషత్తు ముగిసినపిమ్మట ఏకాదశిమొదలు అమావాస్య వరకు పంచరాత్రదిక్షతో ధన్యంతరిజయంతివ్రతము జరుపబడును.

ప్రస్తుతము నిర్ణయింపబడిన కార్యవిధానము వాదములు

1 విషయము "రక్తచంక్రమణము" ప్రతిజ్ఞ:— ఆంగ్లశాస్త్ర కౌశ్యమలయందు జెప్పబడు "రక్తచంక్రమ" సిద్ధాంతము ఆయుర్వేదతంత్రసమ్మతము. సాపన:— సమ్యక్తము, ప్రతిష్ఠాపన - సమ్యక్తము కాదు.

2 విషయము "రససంస్కారములు"

ప్రతిజ్ఞ:— (1) సంఖ్యానిర్ణయము.

(2) జౌషధనిర్మాణమునకు సంస్కారములన్నియు ఆవశ్యకము. సాపన - అన్నియు ఆవశ్యకము. ప్రతిష్ఠాపన-కొన్నిమాత్రము చాలును.

(3) విషయము శుక్రాస్తవములు.

ప్రతిజ్ఞ - శుక్రాస్తవస్వరూపనిర్ణయము.

వీనినిగురించి పరిషత్తున ఇంకను కొన్ని నిర్ణయములు చేయబడును.

గ్రంథపరిశీలనము

1 కుమారతంత్రము

గ్రంథకర్త- బ్రహ్మశ్రీ ప్రాణాచార్య చీమలకొండ నూర్యనారాయణశాస్త్రిగారు - పిప్పర

2 అనుభూతినిదయోగములు

3 శిలాజిత్తు

4 ఓషధిప్రసానము

గ్రంథకర్త - వైద్యభూషణి కోటా జయరాం నాయుగారు

ఆంధ్ర ఆయుర్వేదఫార్యసి బ్రాంచిబాడ్యే, మద్రాసు

5 అంజననిదానవ్యాఖ్య

గ్రంథకర్త - వైద్యవిద్యాకాశక్తెరగెడ్డ కామేశ్వరరావుగారు, ఏలూరు.

6 అంజననిదానము (పద్యకావ్యము) ఆయుర్వేదశాస్త్ర అష్టావధాని కందుకూరి వెంకటసుబ్బారావుగారు ఏలూరు.

7 ఆయుర్వేదాంగద్రవ్య విజ్ఞానశాస్త్రము.

శ్రీమాన్ ప్రతివాది భయంకర కృష్ణమాచార్యులుగారు, బెజవాడ.

8 బాలచికిత్సాంత్రము :-

గ్రంథకర్త - డాక్టరు వల్లూరు సుబ్బారావుగారు ఏ. ఎమ్. ఎ. సి.

ద్రవ్య నిర్ణయము.

1 పంచలవణములు 2 నవపాషాణములు 3 గంధక జాతులు

4 రసజాతులు.

వి. ద్వారా ల కు

వాదములు

1 ఋతువిభాగము

వైద్యవిద్యాకా ఎస్. వరదరాజస్వామి (పూర్వపక్షముగానిశీలకాంతము గారు)

2 ప్రాశస్త్యము

కందాడై శ్రీనివాసాచార్యులు (")

3 రసగుణవీర్య విశాకశక్తులు

శ్రాత్తపల్లి శ్రీరామమూర్తి శాస్త్రి (")

వ్యాసములు

1 జ్వరము 2 క్షయము 3 ప్రమేహము 4 త్రివీషములు

5 స్వాస్థ్యసంరక్షణము.

ఇవి ప్రకృతము నిర్ణయింపబడినవి. సండితులుగాని విద్యార్థులుగాని వైవిధ్యములను గురించిగాని ఇతరవిషయములను గురించిగాని మాటలాడదలచినవారు మాకు వెంటనే తెలుపగోరుచున్నారు. ఎవ్వరు ఏ క్షేత్రంలో ఎప్పుడువచ్చునదియు తెలిపిన అన్ని యేర్పాట్లను చేయబడును. వివరములకై (పదానకావ్యవర్తితో ఉత్తరప్రత్యుత్తరములు జరుపవలెను.

శౌకర మొకట్రామయ్య,

ప్రబంధకసమితి అధ్యక్షుడు.

వైద్యవిద్యాకా కంభంమెట్టు విష్ణువర్ధనరావు,

ప్రబంధకసమితి ప్రధానకార్యదర్శి, బెజవాడ

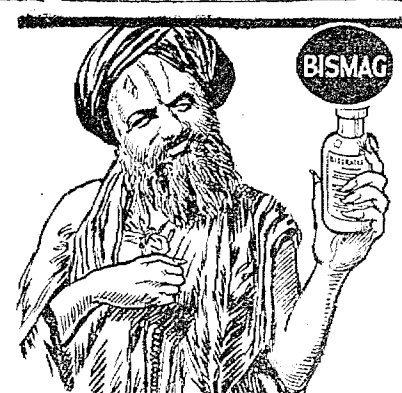
"అత్యద్భుత ఫల గ్రంథము"

జాతకరత్నము 1 భాగము రు 1. 2 భాగము రు 2. పూరా జాతకము రు 10 లు. ప్రపంచమంతటనుండి గొప్ప సర్టిఫికేట్లను పొందియున్నారము. ఏ జెంటు కావలెను. గ్రేట్ ఇండియా జ్యోతిషాలయము, కళింగోట, విశాఖపట్నం 4169 జిల్లా.

మహాసూర్యవర్తి

ప్రశస్తమైన యోగము. ప్రతినాటికి అవసరమయినది తలతిరుగుట, నోటనీరుగుట, కాళ్లుచేతులు మంటలు, నోటి త, గుండెలోమంట, మొదలగు వైద్యవికారమునకు వజ్రాధము. శ్రీ ముక్త్యాలరాజావారి సంస్థానమున తయారయి ది-వెల కు 1-కి రు 5/-.

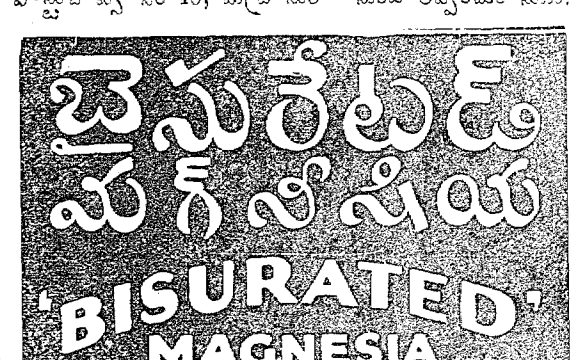
అర్చరసాయనశాల, ముక్త్యాల(కృష్ణా).

టకు 'బైసురేటెడ్' మెగ్నీషియా చాల ప్రశస్త మైనది.

భోజనాంతరం లేక మిఠాయి నోప్పి గలిగినప్పుడు 'బైస్మగ్'లను లేక పొడిని నీటితో పుచ్చుకొనిన తక్షణమే గుణముగలుగుట యే గాక, ఉపశమనమున గలిగించి, పూర్తిగా నుణమిచ్చును. నీకిష్టమైనదానిని భుజించుము. ఈ జౌషధము మీ బాధను ఆకృమించినదానిని గలిగించును. నేడే ఒక గొట్టు 'బైసురేటెడ్' మెగ్నీషియాను మీ కెమ్మెట్టు వద్దనుండి గాని లేక దుకాణాదారుని యొద్దనుండి గాని లేక నేరుగా మా ఏజంట్లు,

ఆల్ ఫ్రెడ్ యంగు అందు కొ, పోస్టుబాక్సు నెం 40, మద్రాసులో నుండి లెప్పించుకొనును.

అజీర్ణము, అందుచేగలుగు

నరముల బలహీనత మొదలగు

వాటికి అమోఘమైన నివారిణి

ఆయుర్వేద జౌషధమునందు గుణముగలవన విషయము నాస్థివిషయమునందే పరిక్షింపబడి కలిగిన జయప్రథమైన ఫలితమునుండి నాకు నమ్మకకలిగినది. కొన్ని కారణములచే నేను అజీర్ణము, అందుచే గలిగిన నరములబలహీనతచే బాధపడుచుంటిని. (ప్రస్తుతము మద్రాసు, సెన్ ఫోమలో, అల్పబ్రాహ్మి యందు కాపురమున్న పండిత స్వామి శ్రీనివాసయ్యంగారివద్ద చికిత్సప్రారంభించితిని. స్వల్పకాలమునందే (అనగా 23 దినము లలోనే) వారు నాకు కలిగించినగుణము అమోఘముగానున్నది ఆస్పారన్ గృహము, ఎస్. కె. కృష్ణయ్యచేంద్ర రాయపేట, మద్రాసు కుమారరాజా 26-2-26 3 మొకటగిరి. ఆఫ్

సం॥ చందారు 4. జయంతి విడి సంచిక రు 5.

రెండు నెలల కొకసారి ప్రకటించే పత్రిక

ఆంధ్రులసాహిత్య, శిల్ప, వాచక, నాగ్రితికవిషయాలను గురించి, ఆంధ్రులకాంక్షాభావము ఉత్తేజముకలిగించే ఇతరవిషయాలనుగురించి, వ్యాసాలు ఇయ్యోప్రకటించబడును.

సంపాదకుడు: విశ్వనాథ సత్యనారాయణ, బి. ఏ, కార్యదర్శి: కోల వెన్ను రామకోటిశ్వరరావు, బి. ఏ, బి. ఎల్.

ఆలోచనాసంఘములో కొందరి వేర్లు: 3-వ సంచిక

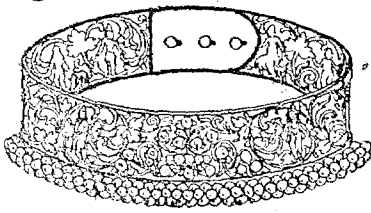
- శ్రీయుత వున్నవ లక్ష్మీనారాయణగారు, బారిష్టరు.
,, మామిడిపూడి వెంకటరంగయ్యగారు, ఎం. ఏ.
,, మహామహాపాధ్యాయ తాతా సుబ్బారాయశాస్త్రిగారు.
,, డాక్టరు ఏ. యల్. నారాయణగారు, ఎం. ఏ; డి. యన్. సీ.
,, డాక్టరు వుప్పల లక్ష్మణరావుగారు, ఎం. ఏ; డి. యన్. సీ.
,, భావరాజు వెంకటకృష్ణారావుగారు, బి. ఏ; బి. యల్.
,, బసవయ్య రామచంద్రరావుగారు, ఎం. ఏ.
,, ఉపన్యాసకులు, కలకత్తా విశ్వవిద్యాలయము.
,, వింజమూరి గోవిందరాజుచారిగారు, బి. ఏ; బి. ఎల్.
,, హైకోర్టు నకీలు, చెన్నపట్టణము.

కావలినవారు ఈకింది చిరునామము వ్రాయవలెను: శ్రీయుత సంచాగ్నుల ఆదినారాయణశాస్త్రిగారు.

వీ పీ ల పద్ధతి మనివేసి నాము. సంవత్సర చందా ముందుగా మణియ్యూరు ద్వారా ప్రకాశకులకు పంపవలెను.

7, ఆరణి గంగన్న బిడి, చాళిపేట, మద్రాసు. ప్రకాశకులు: "జయంతి"

తృప్తికరముగాలేనిచో వాపసు తీసుకొని మరియొకటి నియ్యబడును

నాగవస్తులు, వంకీలు, గడియారము గొలుసులు, చెయ్యన అడ్డగలు మొదలగు బంగారువస్తులు వండి గొలుసులు, కంచములు, గిన్నెలు మొదలగు నవి పుష్కరాగము, కంపులచే తయారుచేయబడిన తోడులు. ఉంగరములు, మోపులు మొదలగునవి సిద్ధముగానున్నవి. సవరణబంగారుకు, నీరువండికి గాఢ రంగు నీచెప్పదును

పసుమర్తి కన్నయ్యచెట్టి అందు సన్,

(1) నగలవర్తకులు, 218 చైవాబజారురోడ్డు, (పూలఅంగడికి సమీపం.) మద్రాసు.

ది నెడుంగడి బ్యాంకు లిమిటెడ్., మదరాసు.

హెడ్ ఆఫీసు:— కాలికట్ (రాబిన్సన్ రోడ్డు)

బ్రాంచీలు:— 1. పాలఘాట్, 2. బడగర, 3. తిరుగు, 4. బట్టపాలెం, 5. యెరదాకులం, 6. కొచ్చిన్, 7. తిరువూరు, 8. ఆలప్పే, 9. మంగళూరు, 10. పొన్నాని, 11. పైల్లచేరీ, 12. ట్రీనాండ్రం, 13. కన్నూరు, 14. కొయిబత్తూరు, 15. పొల్లూరి.

అప్పులు, క్యాష్ క్రెడిట్లు, ఓవర్ డ్రాఫ్టులు తగిన సెక్యూరిటీల తో భామిద యివ్వబడును.

వర్తకసంబంధమైన బిల్లులు:— (లోకల్ మార్కెట్) నకూని నిమిత్తము దీసుకొనవచ్చును. భాతాదారులకు బిల్లులను తమ పేరట మార్చుకొని ఇవ్వక తప్పదు.

డ్రాఫ్టులు:— అండియా దేశములో ముఖ్యమైన వ్యాపారస్థులకు లిమిటెడ్, తమ బ్రాంచీలమీదను, తదితర ఏజెంట్లమీదను యివ్వబడును.

విదేశమునకు పోవు డ్రాఫ్టులు:— భాతాదారుల సౌకర్యము నిమిత్తము వాటిని పొంది, సరియైన పార్టీలకు పంపబడును. వెస్ట్ ఇండియా, తీరములు:— అక్కంటు జనరల్ వారివద్దనుండి వసూలు చేసెదరు.

ట్రూడెంట్ డిపాజిట్లు గాని సేవింగ్స్ బ్యాంకు డిపాజిట్లు గాని అనుమతముల కల్పించిన తీసుకొనబడును. కరెంటు డిపాజిట్లు:— నిల్వయుండు బాలెన్సులను ప్రతికోణ నూటికి 2 1/2% చొప్పున ఇచ్చి యివ్వబడును.

క్లియర్ డిపాజిట్లు:— మంచి వరతులమీద తీసుకొనబడును. (తమకు గాని, ఇంకొకరికి గాని) ముందు ఒప్పునల ననుసరించి యివ్వబడును.

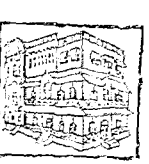
అప్పులు:— బంగారుమీద గాని, బంగారు వస్తువులమీద గాని తనభాగ యివ్వబడును.

వర్తకలకు, వ్యాపారస్థుల కనుకూలమునట్లు బ్యాంకింగ్ సౌకర్యము లివ్వవచ్చును గలగజేయును.

వివరములకు— The Agent, 17,18 Broadway, MADRAS.

ఉబ్బసమునకు వెంటనే ఉపశమనము గల్గించుటకు చాలాసంవత్సరముల క్రితమునుంచి బాగ్ తగ్గగా పరిశీలనచేసి కనుగొనిన దివ్యోపధము. ఉబ్బసము, రోగికి జీవితమునం దవేక్షను పోగొట్టును. మొదటి డోసు యిచ్చిన వెంటనే, సూర్యరశ్మిని కని మంచు చందంబున, భరింప రాని బాధయు, నిద్ర లేమియు, తదితరములైన బాధ లన్నియు తొలగిపోవును. వైద్యులంద రు దీనినే చాల శ్లాఘించుచున్నారు. నీసా లన్నిటియందు సరియైన మిశ్రమమునే నింపుదురు.

కె. పద్మనాభ వాచక్, మన్ సైన్స్ సర్ 4వ ఫ్లోర్, పాదమారు, కొయిబత్తూరు 7-8-1926 తేదీన యిట్లు వాసిరి:— నేను మీ ఆస్త్మ మిశ్రమమును వా బంతువున కొనగయింటిని. అది చాలా మంచిది. గావున మరొకటి నీసా వి. కీ. ద్వారా పంపగోరుచున్నాను. ఇది బుక్కి 1-కి రూ 2-8-0.

క్రి కృష్ణన్ బ్రహ్మ, పొమ్మబాపు నెం 185, మదరాసు.

టి. బి. మెహతా అండ్ సన్సు

నీ మ క మ ల ము లు, ప చ్చ లు, కెం పు లు మొదలైన

రత్న వ్యాపారులు

న గ లు త యా రు చే యు వా రు

పార్కు-టౌను, మదరాసు.

4023

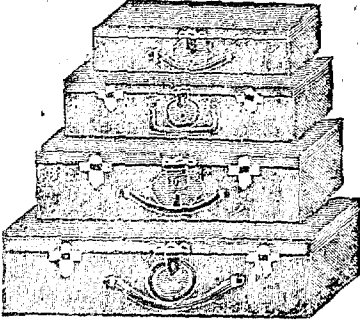
1434

వి. నటేశ నాయకర్

టీల్ ట్రంకుపెట్టల వర్తకుడు, 350 చైవాబజారురోడ్డు, మదరాసు.

వివిధరంగులలో అనేకములైన నైజాం గడిగిన గట్టిటీల్ ట్రంకులు, నూట్ కేసులు సిద్ధముగా నున్నవి. (శ్రేష్టమైన పరిశ్రమముగలది. అందుగానుండును. ధరలు మిలల పరసము. అర్హుల మా స్వంత ఆధీకరమున వెంటనే సప్లయచేయ బడును. ఒకసారి ఆర్డరుయిచ్చిన సమృద్ధి ముగిసే తెలియగలదు.

ఫాక్టరీ 25 చినతంబు నాయకర్ వీధి, కొనపేట, పెరంబూర్ బారక్కు, మదరాసు.

ఏ లూ రు

(స్వకీయ విలేఖరి)

మునిసిపాలిటీ-ఒక సవరణ

నవంబరు 6:— ఈ నెల 6 వ తేదీ ఆంధ్రపత్రికలో “ఏ లూరు మునిసిపాలిటీ-అధ్యక్షుని నిరంకుశ ప్రవర్తనము” అను శీర్షికతో ప్రకటింపబడిన తంతివార్తయందు అధ్యక్షునిపై విశ్వాసరాహిత్యమును ప్రకటింప అవసరపడ సమావేశపరక బడినదియు, అధ్యక్షుకు ఎట్టికారణమును తెలుపకయే సభను మరియొక దినమునకు వాయిదా వేసినదియు తాదామరగా పడినది. అది పొరబాటు. అధ్యక్షుడు విశ్వాసరాహిత్యతీర్మానమును యోచించుటకు అవసరపడ నింతవరకు పిలువలేదు. పిలుచుట కిదివరకే నిరాకరించియుండెను. వైతంతివార్త నిట్లు సవరణచేసి కొని చదవవలెను. “తనమీద విశ్వాసరాహిత్యతీర్మానమును యోచించుటకు సభను సమావేశపరక చేయమను మొండితన ముగ నిరాకరించినందున నిన్నటి అవసరసమావేశము తిరిగి వాయిదావేయబడినది. ఇట్లు వాయిదావేయుటకు గల కారణము లను రికార్డుచేయుటకు చేరుచును నిరాకరించెను. వేరొక అవ సరసమావేశమున ప్రజావక్షులనునకు చెందిన కలగర నాగభూషణ చౌదరి బి. ఏ. బి. యల్. గారు ఉపాధ్యక్షులుగ నెన్నుకొన బడిరి.”

మరి రెండు సభలు

కొందరు మ్యునిసిపలసభ్యుల కోరికపై గవర్నరుగారి రాకసందర్భమున రోడ్డు మొదలగువానిని బాగుచేయుట ము న్నగువిషయములను యోచించుట కోర ప్రత్యేకసమావేశమును, మామూలు మ్యునిసిపల సరిపాలనకు సంబంధించినవిషయములను యోచించుటకు సాధారణసభ యొకటియు, యీ నెల 6 వ తేదీ శనివారమునాడు యేర్పాటుచేయబడినవి. ఇందు మొదటిసమా వేశ మెట్టియధ్యంతరము లేకుండి జరపబడినది. రోడ్డుమరమ తులువగైరా ఖర్చులకు రూ 2,200 లు మంజూరు చేయబడినది.

తరువాత సాధారణ సభ సమావేశము కాబోవు సమయ మున శ్రీయుత తమిళ మాణిక్యముగారు లేచి చెరువునుపై విశ్వాసరాహిత్య తీర్మానమును పెట్టుటకు అక్టోబరు 29-వ తేదీ ని అవసరపడెను జరుపవలసినదని 15 గురు సభ్యుల సంతకము తో రిక్విజిషను పంపబడినది చెరువును యంతవరకు సభ సమా వేశపరకపండున యీ సభకు నిలుపు చేయవలసినదని కోరుచు న్నానని తీర్మానము నుపపాదించిరి. దీనిని చెరువును సక్రమ ముగలేదని త్రోసివేసెను. దీనిని రికార్డుచేయవని నిరాకరించెను. అంతట కారణము నుదాహరించుకొన సభకు నిలుపు చే యవలసినదని నూతనోపాధ్యక్షులకు శ్రీయుత కలగర నాగభూషణ చౌదరి బి. ఏ., బి. యల్., గారు వుపపాదించిరి. ఖాన్ సాహేబ్ అబ్దుల్ హిమాను సాహేబుగారు బలపరచిరి. తీ ర్మానమును వోటుపెట్టగా అనుకూలముగ 17 గురుకు ప్రతికూ లముగ చెరువును సహా 5 గురుకు నోటుచేయుటచే తీర్మానము గెలిచి సభ ఆపివేయబడినది. మ్యునిసిపలసభ్యవహారము తీరితిగా సంతోషించియున్నది. ముం దేమిజరుగునో తెలియదు.

ఎలక్టునుపిటీషను

నాల్గవవార్డు మ్యునిసిపల ఎలక్టును పిటీషను తిరిగి యీ నెల 22-వ తేదీకి వాయిదా వేయబడియుండెను.

కాలమాసము

ఇటీవల వర్షములు లేకలేక హఠాత్తుగ యీ నెల 1-వ తేదీని తీవ్రమైన గాలితోము శురుశుట్టెను. 2-వ తేదీ ఉదయ ము శుమారు రెండు గంటలవరకు ఆఖండముగా వర్షించెను. రో డ్లమీద మోకాటులోతున నీరు ప్రవహించెను. ఈ వర్షమువలన పుష్కలముగ పండి కొంతకు సంసిద్ధముగనన్న వరిచేలకు ఆపార మగు నష్టము కలిగించెను.

కావలెను

“కర్నూలు జిల్లా కోవలకుంట్ల తాలూకా అవుకుగ్రా మం రూరలు ఆసుపత్రిలో పనిచేయుటకుగాను ఒక రిజిస్టరు మెడికల్ డాక్టరు కావలెను. నెల 1 టికి రు 50 లు వేతన మి వ్వబడును. దరఖాస్తులతో యోగ్యతాపత్రములు, గత సర్వీసు వగైరా వున్నయెడల 1927 వ సం॥ నవంబరు 25 వ తేదీలోపల ఈ క్రిందివారికి పంపుకోవలెను.”

యం. మల్లయ్య,

కోవలకుంట్ల తాలూకాబోర్డు ఆఫీసు ప్రెసిడెంటుకుగాను. 7-11-27

నెల్లూరు

(స్వకీయవిలేఖరి)

కలరా

నవంబరు, 8:—పరిసర గ్రామము లన్నియు తుపాను దెబ్బకు నశించిపోయినవి. ప్రజలకు వసించుటకు గృహములు లేవు. దినుటకు ధాన్యముకూడ లభించుట దుర్భరముగనున్నది. తుపాను వీచిన వరుసటిదినము సముద్రముపొంగి ఒక మైలుదూరమువరకు ప్రవహించినది. జనులు భీతిచేరి గ్రామములవద్ద వేలకొలది నెల్లూరుచేరియున్నారు. నెల్లూరునందును, అనేకలయిందు పడిపోయినందున, పట్టికుకచ్చేరిలలో వాసముచేయుచున్నారు. జనస్తామత హెచ్చినది. పుర మంతయు దుర్వాసనలతో నిండి యున్నది. మునిసిపల్ వారు తమకీసామర్థ్యముల వినియోగించి పాటుబడుచున్నన, పుర పారిశుధ్యమును కాపాడుట కష్టతరముగనున్నది.

మాడుదినములక్రిందటనే ఇనమడుగు, పోట్లపూడి మున్నగు గ్రామాదులలో కలరా ప్రారంభించినది. జను లనేకు లాగ్రామమువద్దలి, నెల్లూరు చేరియున్నారు. నెల్లూరులోకూడ కలరా ప్రవేశించినది. దినమునకు నలుగురైదుగురు మరణించుచున్నారు. పురవాసులు తమ గృహములను తుభ్రముగనుంచుటకు యత్నింపనలెను.

మఱియు తుపానుకు గురియై అనేకమైన మిల్లులలోని ధాన్యము (వియ్యము) తడిసిపోయినది. ఈ తడిసిన ధాన్యము తినుట చాల అనారోగ్యముగానుండును. తక్కువధరకు విక్రయింపబడుటచే బీదలు వీనినే యీకాలములో ఉపయోగించుకొను నట్లు తలపించినది. దానిపై కలరావ్యాధి హెచ్చుటకవకాశము కలుగుచున్నది. కాన బీదలును తగు జాత్రత్తో మెలగవలయును.

రెవిన్యూమొబరు

మద్రాసునుంచి నెల్లూరునందు జరిగిన అపారమైన నష్టమును గమనించుటకై ప్రోత్సహించుచు (రెవిన్యూ మొబరు) విచ్చేసిరి నెల్లూరుచుట్టును తిరిగి విచారించుచున్నారు. కాని గ్రామాదులకు వెళ్లనిది వీరికి నష్టము చక్కగా గోచరింపను. జిల్లా కలెక్టరుగారు విశేషనష్టము కలుగలేదని అభిప్రాయము కలిగినట్లు వినుచున్నారు. అది గొప్ప పొలబాటనియే వీధుల వెంటను గ్రామాదులకు వెళ్లి ప్రజలను విచారించినచో నెల్లూరుమండలమునకెంత నష్టము కలిగినదియు చక్కగా తెలియుగలవనియు నివేదించుచున్నారు. శాసనసభ్యులు తాలూకావారీ జిల్లావారీ ప్రెసిడెంటుగారైనను ఈ కార్యమును నిర్వహించేదని విన్నవించుచున్నారు.

నెల్లూరులో కలరా తీవ్రముగానే ప్రారంభించినది. ఈ దినం జిల్లాకలెక్టరు ఆఫీసులో చేరియుండు బీదలలో కొందరికి తగిలినది. ఇతర ప్రాంతములలోగూడ కొందరికి తగిలినది. పోట్లపూడిలోకూడ తీవ్రముగానుండునట్లు వార్తలు వచ్చుచున్నవి. ప్రజలు భయపెట్టుకొని యున్నారు.

శ్రీ ఏలూరు తాలూకా ప్రాథమిక పాఠశాల నష్టమును హాజరసభ

శ్రీ ఏలూరు తాలూకా ప్రాథమిక సప్తమ విద్యాలయ శాసనసభ్యుడగు గ్రామములో మహాజన శ్రీ దండు నారాయణరాజువారి ఆపసభ్యులను 20-11-1927 వ తేదీ ఆదివారము జరుపబడును

గాదె నాగేశ్వరరావు, ఆహ్వాన సభాధ్యక్షుడు.

నల్లూరు చక్రవర్తుల వెంకటరాఘవాచార్యులు, కార్యదర్శి.

లోధర్ సహోదర సంఘమువారు దేవదాసీల సంఘమునకు తోడ్పడుట

9-11-27 తేదీన కేవలము రేపల్లెతాలూకా లోధర్ సహోదరసభ మహాజన శ్రీ సాన్నాడ రామకృష్ణారావు (తహశీల్దార్) గారి ఆధ్వర్యమున జనుప్రదముగా జరిగెను.

శ్రీ పురుషోత్తమ మూడు రెండువేలమంది వచ్చుటచే సభ కిక్కిరిసెను. రెవరెండు జి. ఆర్ హెచ్, డాక్టరు విక్టరు, మెగాలి, రెవరెండు యల్. డబ్ల్యు. స్టయిఫర్డ్ దొరగార్లున్నా, విక్టర్ మెగాలి అయ్య, బి. ఏ. యల్. డబ్ల్యు. స్టెఫెన్ దొరసాన మృగాల్లు సభ నలంకరించిరి. పై సభనుగూర్చిన యంశములను యేర్పాటు ప్రకారము నాయాసభ్యులు చక్కగా ముప్పించిరి. పిమ్మట దేవదాసీల సంస్కరణనుగూర్చి నీ దగువత్తిర్యానములను ఏకగ్రీవముగా నామోదించిరి.

తీర్మానములు

(1) దేవదాసీలచే దేవసానములలో నాకరియించుచుండుట మాన్పించి వారియినాములను వారికే జిరాయితి పట్టాల నిప్పించి దేవదాసీ సాంఘిక ఫంక్షను వెంటనే దీర్చి వివాహములు జేసికొనుటకు తావొసరి దేశీయుల ధనమానములను రక్షించవలయుననిస్తే, ఈదేశీయుల వ్యభిచారముజేయు సంఘ మొక టున్నదను నగౌరవభావమును తట్టెణు రూపుమాపి దేశీగౌరవమును కాపాడవలయునని యిండియా గవర్నెంటువారిని మద్రాసు గవర్నెంటువారిని శాసనసభ్యులను యీసభవారు ప్రార్థించుచున్నారు.

(2) మద్రాసు థిల్టీ స్టేటుకాన్ఫరెన్స్ దేవదాసీల సంస్కరణనుగూర్చి యేతీర్మానమువచ్చినను క్రిస్టియన్ శాసనసభ్యులెల్లరు ఏకగ్రీవముగా ఆమోదించవలయునని ప్రత్యేకముగా సదరుసభ్యుల కీసభవారు సిఫారసు చేయుచున్నారు. ప్రెసిడెంటు గారి రిలీఫ్ పాస్ వారు నూతనావర్ణము లనేకములు దిలిపి యీసభవారు దేవదాసీల సంస్కరణకు తగిన తీర్మానములు ఏకగ్రీవముగా నొప్పుకొని పై వ్యభిచారివయమై నిరసనభావము దెలిపినందులకు వభినందించిరి. పి. యోనేపు.

నగల కొనదలచినప్పుడు ప్ర ప్రథమమున మీ వనిసమి?

అనాదిగానుండునట్టి నగల దుకాణమును విచారించి, సరాసరి అక. 1-డికి పోవుటయే

సీమవెండికి, సవరం బంగారుకు పూచీ నివ్వబడును. అక్కరలేనివి వాపసు తీసుకొని వేరు నగలివ్వబడును కాతాదారుల కన్ని సౌకర్యములు గలవు.

తండ్రి వి లాసం } ఉమ్మిడి రామయ్య శెట్టి గురుస్వామి శెట్టి కంవెనీ, నగలవర్తకులు, 25 చైనాబజారురోడ్డు వ. నాసు. { తెలిపాడు నెం "2802"

జి మీ ఆ దృష్ట ము. జి

హిందూదేశపు గవర్నర్లు, మహారాజులు, జమీందారులు, వర్తకులు, లాయర్లు మొదలగువారివలన వేలవేలు యోగ్యతాపత్రములు, బంగారపత్రములను, బహుమానములను పొంది, విఖ్యాతమౌఖ్యుల విద్యావిఫలముల పేరందిన ప్రాధానపు శేఖరుగారు మండభాగ్యమును నీమనుజులొకమన కుపకరించుటకై మహాప్రభావసంపన్నులగు మహర్షులచే నేర్పరుపబడిన తపస్సంబంధముల సాధనవిధానముల నభ్యసించి భావిభలములను నిర్ణయించి జనసామాన్యమునకు చెప్పుచున్నారు. సౌతు ఆఫ్రికా, సిగోను, ఇంగ్లండు మొదలగు ఖండాంతరముల యందలి వారుకూడ వీరిని సంప్రదించి మేలనందుచుండ ద్వితీయముకూడ అందుబాటునందున్న ఈమహాకాశము నుపయోగించుకొని తమభావిభలితముల తెలుసుకొని నుఖజీవము ననుభవించుట గాకయిన హెచ్చరించుచున్నాము.

ఒకసంవత్సర ఫలితములు, మాన, వార, వివరములతో సహా రు. 2-4-0 కు } వి. పి. గా పంపబడును. మీభవిష్యత్తును గురించిన విడు ప్రశ్నలకు ఫలము తెల్పుటకు రు. 1-4-0 కు }

జాతకచక్రముగాని, జననతేదీగాని, ప్రశ్నప్రాయకాలముగాని పంపవలయును.

ప్రశంస.

బ్రహ్మశ్రీ, శతావధాని చెళ్ళపిళ్ళ వెంకటేశాస్త్రిగారు వీరి బసకు వచ్చినపుడు మానసిక శక్తిచే వారియెట్లయెదుట గనుపరచిన లకీటా ప్రశ్నలొనగాగల విశేషముల కత్తెద్దులమునందీ వీరినై పుణినిగూర్చి వ్రాసిన పద్యములలో నొకటిమాత్రము ఉదహరించుచున్నాము. మ. "భగవంతుండవు నీవుగా" వనట విస్తృతంబు యజ్ఞేనియే వగనీదృక్పథ ముద్భుతంబగు ప్రభావంబుబు? నెట్లేనిదా నగుగా? కెందులకీ విచారణమునిన్న వ్యాజమా చేర్చిగ్ర మృగం గ్రవ్యగ్రణు లిన్ను దీవనలా సంపన్నాత్ముం గావించుతే.

ఆంధ్రప్రచారిణీ గ్రంథనిలయ ప్రకాశకులగు వేంకటపార్వతీశ్వర కవులలో నొకరగు బాలాత్రపు వెంకట్రావుపంతులుగారు జాతకమును చూచి మూలముగా మాసఫలములను వ్రాయగా దానియనుభవమును గ్రహించి వారు వ్రాసిన దానిలో కొంతభాగము. "మిత్రముమీద జదివిమాడగా మీయభిప్రాయములు శాస్త్రానుగూణముగను, సహేతుకముగను ఉన్నవని తెలుచున్నది. మీవలె శాస్త్రము నీవిధముగా స్వచ్ఛంద హృదయముతో నవలోకించి, గ్రహగతుల విస్తరించి, ఫలముల గ్రహించి, వ్రాయువారుగ నున్నారని వ్రాయుట యతిశయోక్తి కానేరదు"

ప్రా ఛె స ర్ శే ఖ రు, మె స్త రి ష్టు, ఏ లూ రు. (వచ్చిమగోదావరి)

వైశ్యా మాడరన్ హోటల్

19, గోవిందప్ప నాయకన్ వీధి, మదరాసు. (వైశ్యులకు మాత్రమే) సౌందర్యమహాలుకు ఎదుట. ఇది ప్రత్యేకముగా వైశ్యుల సౌకర్యమునకే ఏర్పాటుచేయబడినది. మిక్కిలి కుచిగాను, ఆచారవ్యవహారములకు తగినట్లుండును. ఇచ్చటికి వచ్చినవా రెల్లరును తృప్తిచెందియున్నారు. ఒకసారి పరీక్షించి చూడుడు. 3438 ప్రాప్తేటరు, వి. రంగయ్య శెట్టి.

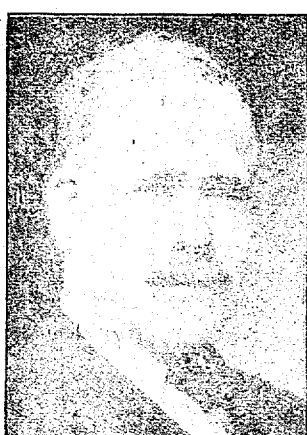
రాయల్ కమిషన్ సభ్యులు

నర్ జాన్ సైమన్ గారు

వైకౌంటు బర్మ హమ్ గారు

రై. ఆ. స్త్రీఫన్ వాల్మగారు

మేజర్ సి. ఆర్. ఆర్. గారు

మద్రాసు శాసనసభలో దేవదాసీల సంస్కరణము

గా. నేమనరపు రామదాసు పంతులుగారు

స్టేటు కౌన్సిలు సభ్యులు

హిందూ దేవాలయములకు దేవదాసీలుగా బాలికలను యువకులను అర్పించెడి యాచారమును రద్దుచేయుటకై మద్రాసు గవర్న మెంటువారు శాసనమును తయారుచేసి అమలుపర్చుటకై పూనుకొనవలయునని డాక్టరు ముత్తులక్ష్మిరెడ్డి అగ్రాధికారులు పట్టించిన తీర్మానమునకు మద్రాసు శాసనసభ్యులందరూ ఏకగ్రీవముగా ఆమోదించినందులకై శాసనసభ్యులందరూ సంప్రదించియున్నారు. ఈ దేవదాసీలుగా యువకులను దేవాలయముల కర్పించు ఆచారమును కొన్ని మలుములలోని స్త్రీలు ప్రత్యేకించి యావస్థనము అవివాహితలై బ్రహ్మచారియై యుండుటయో నిరూఢమగు వ్యభిచారవృత్తికి పాల్పడుటయో సంభవించుచున్నది. ఈ యాచార సాంప్రదాయములన్ని భారత జాతికి కలుగుచున్న కళంకమును తలపోసి యాయాచారము అవమాన హేతువని ప్రజలయందు క్రమేణా ప్రబోధముగల్గి గుర్తింపబడుచున్నది. న్యాయపరిపాలనాశాఖాసభ్యుల సర్ సి. పి. రామస్వామిఆయ్యగారు యీ తీర్మానసంకల్పమున నొసంగిన యుపన్యాసంతయు ఆశాభంగకరముగానున్నది. అంతకు మించి వారు వేరొక భోగదీపి మాట్లాడజాలరు. మన జాత్యభివృద్ధికి సంబంధించిన విషయములలో ప్రభుత్వమువారి హృదయ భావములను స్పష్టపరచును మన కెరింగించుటకై మనస్ఫూర్తిగా వ్యవహరించుచున్న రామస్వామయ్యగారు భారతీయుడై యుండియు తన యుద్వేగ బాధ్యత ప్రతిబంధకముల నతిక్రమింపజాలకపోయిరి.

ఈ తీర్మానచర్యయందు మిశ్రితమై యున్న ప్రధాన సారాంశములనూట యైత్రక ముఖ్యవిషయములను లెక్కముగా కప్పిపుచ్చి రామస్వామయ్యగారు రుపన్యసించిరిని వారి యుపన్యాసము వినియుండినవారికి తెలిసియుండగలను. హిందూ దేశమందు అమలులోనున్న కేరవిచారణ న్యాయశాసనము ఇతర నాగరక దేశములలో నున్న దండెనా శాసనములతో సమానమైన యాత్యంత్రప్రస్థము గలదనియు నవయుగరత్నానుసారముగా దేశాభివృద్ధిదాయకమై యున్నదనియు హిందూ దేశమందలి వివాధినుల సంఘ సంస్కార భావముల కనుగుణముగానే యీ దేశ పరిపాలన కేయుచున్న విదేశీయులు మాత్రం శాసనముల నావరణలో బెట్టుచున్నారనియు రామస్వామయ్యగారు పోసిన నాక్యములయందలి పదజాలము లపార్థప్రయోగములై యుండవలెను, లేదా ప్రజాస్వాతంత్ర్యసోపన్యాసముల కభ్యాసపడిన యున్న తాధికారియొక్క చామూలు తియ్యని మాటలైనను కావలయును.

కన్యకలకు ఇచ్చవచ్చినట్లు ఆయా కన్యాసంరక్షకులు అనుకూలించుటకు కన్యవయస్సు 16 సం॥రముల వియస్సులోపుగా నున్న యెడల వీలులేదని ఇదివరలో ఇండియన్ పీనల కోడ్డు 872 సెక్షనునందు విధించబడియుండెను. ఆనగా 16 సం॥రములలోపు వియస్సుగల కన్యను తల్లిదండ్రులుగాని ఇతర సంరక్షకులుగాని ఇచ్చవచ్చినరీతిగా కన్యలను కోరిన వృత్తుల యందు నియమించుటకు వీలులేదు. అట్లు చేయుట నేరమగును. ఈ కన్యాసంరక్షకుల ఇదివరలో 16 సం॥ రములని శాసించబడియుండెను. ఇప్పుడు దావయప్రయోగము 18 సం॥ రములని హెచ్చింపబడెను. అంతియగాక సంరక్షకులైన వారు తమ

బాలికలను దుర్వృత్తియందు ప్రవేశపెట్టినట్లుగా నేరమాకోపింపబడినప్పుడు దుర్వృత్తియందు ప్రవేశపెట్టలేదని రుజువు చేయు భారము ఆయా కన్యవ్యవహార బాధ్యత వహించి పరిష్కరించినవారి యందేకలదు. పీనల కోడ్డు సెక్షనునందు చేయబడిన యీ మాతనమార్పులు ఇప్పుడు కావలసియున్న సంఘ సంస్కరణమునకు చాలినంతకట్టుదిట్టముగానే యున్నదని రామస్వామయ్యగారి యుపన్యాసములో ప్రధానాంశముగా చెప్పిరి. కాని ఆ 872 సెక్షనునకు కలుగని విషయము లనేకములు కలవు. అవి యే ప్రస్తుత చర్యకు అవసరమైన విషయములు.

భగవదర్శనముగా బాలికలను దేవస్థానముల కర్పించి దేవదాసీలుగా కేయుటయను హిందూమతాచారము నశింపించుట యీ సెక్షనుయొక్క యన్వయము ప్రకారము నేరమగునాకాదా? ఇదియే నిర్ధారణచేయవలసియున్న ప్రశ్న—కన్యలను భగవదర్శనముగా దేవదాసీవృత్తి పాలుచేయుటమాదా యీ 872 వ సెక్షనులో తేరిక నేరమేయని భావించుటకు తగినంత యవకాశము యీ 872 సెక్షనుయొక్క సంస్కరింపబడినవిధమునందుమాడ లేదని 1924 ఫలి రములో హోం మెంబరుగారగు సర్ యం. హెయిల్బర్గర్ సెక్షను సవరణను గూర్చి యుపన్యసించుచు చెప్పిరి. భగవదర్శనముగా దేవదాసీ వృత్తిలో ప్రవేశపెట్టబడిన ప్రతికన్య విషయములోను ప్రత్యేక ప్రత్యేకముగా నేరాకోపణచేసి ప్రాసిక్యూషనుతరపు న్యాయవాది సవరణతీరాహ్వమైన వృత్తి నవలంబించినట్లు గా రుజువు చేయవలసియున్నదని కూడ చెప్పిరి.

ఈ న్యాయనిబంధనకు హోం మెంబరుగారు నిరూపించిన యన్వయమునుబట్టి చూడగా మద్రాసు ప్రభుత్వపు లా మెంబరుగారు చెప్పిన తాత్పర్యము కేవల మపమృతమని స్పష్టమగుచున్నది.

క్రొత్తగా సంస్కరింపబడిన యీ 872 వ సెక్షనునకు కారకులైనవారు నిరూపించిన యీ తాత్పర్య భావములను మనరాజధానియందు ముఖంలోనున్న శిక్షాస్పృతియొక్క దండనాధికారులు కొంతవరకు తగ్గినది. కన్యలను భగవదర్శనముగా దేవదాసీలు చేయుట నేరముగా భావించక యీవ్యవహారమును నేరాకోపణలోనుండి మినహాయించేయెడల సదరు కన్యను దేవదాసీగా చేసియుండినవాడు అట్లు చేయుచుండిన సమయముదే ఆమెను అవినీతికర మైనవృత్తిలో ప్రవేశపెట్టు తలంపుతో ప్రవర్తించి యుండెనని రుజువుచేయుట సాధ్యమైనపని కాదు. భగవదర్శితమైన దేవదాసీ యావస్థనము అసభివృద్ధిని సాధరణ ప్రవర్తించుట కవకాశము కలుగన వ కన్యనైనను ఎవడైనను దేవదాసీగా భగవదర్శితమైనదేనంతమాత్రమున ఆమెను దుర్వృత్తిలోని కీడ్వనలెనను దురుద్దేశమున్నగాని అతనిపైనిందాకోపణజేయుటకు వీలులేదు. నిందాకోపణ చేసినను శిక్షించుటకు వీలులేదు.

దేవదాసీ వృత్తియొక్క సుదుర్దేశమే నేరమని నేరమును కప్పిపుచ్చి శిక్షించుట కవకాశ మొసగుటలేదు. కాని యిక్కలమున దేశముం దాచరణలోనున్న దేవదాసీవృత్తి లక్షణములు ప్రజలకు చిరపరిచితములు. ఇక్కాలముందు దేవదాసీ యనగా యావస్థన మవివాహితయై రహస్యముగా వ్యభిచరించెడి స్త్రీయను విషయము సర్వజనాంగీకృతమైన సిద్ధాంతము. ఒకపర్యాయము భగవదర్శితమైన బాలిక యావస్థనము వివాహముచేసి కొనుటకు వీలులేదు. కనుక అట్టికన్యక సామాన్యముగ వ్యభిచారమునకే పాల్పడుట నిశ్చయము. బాలికలను భగవదర్శితము చేయుటలో దుర్వృత్తికి వారి నీడ్వనలయునను ఉద్దేశము, కలదాలేదా యను విషయనిర్ధారణము చేయుటలో పైచారక్షణమును క్రిమినలకోడ్డు న్యాయాధిపతులు, గమనింపవలసి

యున్నదని, న్యాయమూర్తులను పార్శ్వరూపముగా మద్రాసు హైకోర్టు సెం 15 రు తీర్పులో నూచించియుండిరి. ఇప్పుడు డాక్టరు ముత్తులక్ష్మయ్యగారు కోరునటువంటి శాసన నిబంధనయు ఇటువంటిదే యైయున్నది. కాని సర్. సి. పి. రామస్వామి ఆయ్యగారు, ఈ సమస్యయొక్క ప్రసక్తియే యెత్తుకొనలేదు.

లా మెంబరుగారు, ప్రస్తావించిన రెండవ విషయము, ఒకటి గలదు. దేవదాసీల కొరగబడిన ఈ నాములు, శాస్త్ర విహితమైన నేవకు ప్రతిఫలముగ నొసగబడినవి. సదరు ఈ నాముదార్లు మొదట నుద్దేశింపబడిన నేవల నొసర్చుటకు సమ్మతింపమన్నంత వరకును ఈ నాములను తిరిగి లాగుకొనుటకు వీలులేదు. అటుల లాగుకొనుటకు వీలున్నను, అందువలన ఈ నాముదార్లు గలగునవ్వమునకు తగినంత ప్రతిఫల మొసగవలెను అని లా మెంబరుగారు వాదించిరి. దేవదాసీ సాంప్రదాయముయొక్క ప్రధానోద్దేశముల మాటను, అందలి పవిత్ర గుణముల మాటను అటుంచుదు. ఆవిషయములను, చరిత్రకారులకు వదలివేయుదము. దేవదాసీ సాంప్రదాయ మిప్పుడు హిందూసంఘమునకు భరింపరాని కళంకముగ నున్నది. అట్టితరి భారతసంఘమువారి పుట్టి ఈ నాముల నింకను సాగించి శాస్త్రీయ మొనర్చి ఆగురాచారము నింకను ప్రోత్సహించెదరా? జిరాయితి మాక్కుల నొసగుటకు ప్రభుత్వమువారికి గల అధికారమును గుర్తించి యు, అట్టి చర్యలనగలగు ఫలితములగుండు లా మెంబరుగారు గావించిన ప్రసంగమునుజూడగా ముందుగా సంగతి సందర్భముల నన్నిటిని అవగాహన మొనర్చుకొనకయే మాటలాడిరని దోచుచున్నది.

దేవదాసీ-మొత్తముమీద-దేవాలయములో గావించవలసియున్న పనులను మానివేయుటకు సిద్ధమగునన్నారు. వారందుకంగీకరింప వున్ననుగూడ ఆపనులకును నీతిబాహ్యమైన దుర్వృత్తికిని అనినా భావసంబంధ మేర్పడియుండుటచే ప్రభుత్వమువారి సాంప్రదాయమును నిషేధించుట కధికారులుగలరు. ఇట్టి ఈ నాములలో అన్ని యుగాక పోయినను కొన్నిటి సంకల్పమునైనను భూమిపైవచ్చు ఫలసాయమే ఈ నాముగ నొసగబడెనుగాని భూమిగాదు. కొంచెము జాగ్రత్తగా పరిశీలించినయెడల లా మెంబరుగారికే ఈ విషయము తెలియగలదు. దేవాలయములయందు పనిచేయు సంగీకరింపని దేవదాసీ కుటుంబములవారు కుడివారము హక్కుతో సంశ్చిపిండి యూరకొనవలెను. వారు పనులనునటులన దేవాలయమునకువచ్చిన నవ్వముయొక్క విలువను సరిసమానమగు మొత్తమును ప్రభుత్వమువారి భూములపై పన్నుగా విధించి ఆపన్నులవలనవచ్చు ఆదాయమును దేవాలయాధికారుల కొనగవచ్చును. పనిచేయుటకు బదులుగా దేవదాసీ ఈ నాముదార్ల మొత్తమును చెల్లించెదరు. దేవదాసీలు అవ్యాకావలెను బువ్యాకాఫలనంపే సాధ్యముగాదు. పై విధముగ ఏర్పాటుచేసినయెడల, దేవాలయాధికారులకును, దేవదాసీలకునుగూడ, సంశ్చిపిరమగు సమాధానము కుదురవచ్చును. ఇటులచేసినచో, ఏదోయొక పక్షమువారికి పరిహారమిప్పించుటకు వ్యయభారము ప్రజలపై బడకుండ తప్పిపోవును. ఇందువలన కొంతత్యాగ మొనర్చవలసినవచ్చినను, జాతీయముగ ప్రభుత్వమెదియు అందుకు వెనుదియదు. మద్రాసు ప్రభుత్వపు లా మెంబరుగారు, రోపగబలిన హితోపదేశమునకన్న ఎక్కువదేశాభివృద్ధిదాయకమై ఎక్కువ చిత్తసంస్కారము గలిగిన సలహాసమాధానములు ఈ సమస్య విషయములో, మద్రాసున శాసనసభ్యులకు లభించగలవని నేను నమ్ముచున్నాను

మదరాసు వార్తలు

సీమత పాలు: 18-11-27 తేదీన ఉదయం 9.30.

గంటలకు జనరలు పోస్టు ఆఫీసు వద్ద బట్టాదా చేయబడును.

మద్రాసు నీటిపంపు: గత కొద్ది దినములలో వర్షము విశేషముగా కురియించినందువల్ల నీటి మట్టము నిన్నుమధ్యాహ్నము 12 గంటల పాటు 87.47 అడుగుల యెత్తుండెను.

దివ్యజ్ఞాన మహాజననభ: ఈ మహాజననభ కాలగ్రెసువారమునందు అడయారనందు జరుపుటకు ప్రయత్నములు జరుపబడుచున్నవి. సభ జరుపుటకు సరియైన సమయము పెద్ద పండిట్లతోను నిర్ణయించబడును.

శ్రీ త్యాగబ్రహ్మసభ-గానప్రదర్శనము: 14 వ తేదీ సోమవారం సాయంత్రం 6 గంటలకు ఆమ్యుక్ కోవిల్ పీఠంలో 98 వంతుల గల నారాయణ విలాసనందు తంబాపూరు శంకర్ గారిచే నిర్వహించబడును.

మద్రాసు ప్రభుత్వప్రధానమంత్రి యగు గౌ.

డా॥ పి. నుబ్యరాయనుగారి పర్యటనము: ఇల్లూరు నకు 16-11-27, మచిలీపట్నమునకు 18 తేదీన, ఇల్లూరునకు 22 తేదీన.

భిక్షుకులకు వసతిగృహము: రాయపురం కాన్వల్యేషను వైద్యశాలకుగర్వనీయున్న గవ్వమెంటు బిల్డింగుగా 14 వ తేదీ సోమవారం సాయంత్రం 5-30 గంటలకు మద్రాసుకాన్వల్యేషను వారిచే భిక్షుకుల కొరకు గృహమొకటి యేర్పాటు చేయబడును.

సహాయధర్మము గూర్చి ఉపన్యాసము: సనంబకు 18 వ తేదీనండి 26 వ తేదీనండి 15 నిమిషము సాయం కాలము 6 గంటలకు తిరువల్లిక్కేటి గవ్వమెంటు మండలము వద్ద శ్రీమత్ పండిత య. పి. కృష్ణమాచార్య (బె.ఎస్) గారు సహాయధర్మము గూర్చి ఉపన్యాసముల నిచ్చెదరు.

హరికథా కాలక్షేపము: శేషు ఆదివారము సాయంత్రము 4.15 గంటలకు గోవిందపు వాయకను పీఠి, ఉప్పూరు ఆశ్రామ కెట్టి రామానజమూలములో 48 వం. గృహముందు కొన్నవూళ్ళు గానచే "నీతాకల్యాణము" హరికథా రూపముగ కాలక్షేపము జరుపబడును.

రాయలు కమిషనుగూర్చి మద్రాసు శాసనసభలో కాంగ్రెసుపార్టీ ప్రియార్ము: "రాబోవు కానక సభా సమావేశములో సత్వము ర్తిగాదు యిక్రింది తీర్మానము: పరిపాదించెదరు. పార్లమెంటుచే నియమింపబడిన కమిషను యెడల విశ్వాసమేమియు జూపకుండుటకు, 1925 సం॥ సెప్టెంబరు 8 తేదీన సామ్రాజ్య కానకసభచే నామోదించబడిన జాతీయవాణిజ్య తీర్మానముమీదనే యాధారపడుటకును సవరణకమిషనుకు సాయమొనర్చుటగాను యేర్పరచబడునట్లు సెల్వకుమిటితో నేవిధముగా సంబంధమును కలగజేసికొని కుడుటకును యీసభవారు నిశ్చయించుకొనిరి."

గుట్టముచే తన్నబడి గుంటలోపడి హరణిం చుట: గతభగవారమువాడు తండియా రేట్ల గో. మున్నయ్య అను స్థూపువాడొకడు తనగుట్టను ఒక గంటలోప ఒక తీసికొని వాయి కడుగుచుండగా గుట్ట గు కాలిలో అకస్మాత్తుగా వానిని బిచ్చెను. ఆదెబ్బకు గుర్రపురాడు నీటిలోబడి ముచ్చలెను. గుర్రము తనసాలెకు పరుగిడుచుబోయెను గుర్రపురా. కొరకు కొంతకాలము వెదకినతరువాత గుంటలోపడి యున్నవాని కోళ్ళపరము దొరికెను. నీళ్ళలోమునిగి చనిపోయినట్లుగా పోలీసు పంచాయితీ తీర్పుగావించెను.

దీక్షాగ్రహీ పోస్టుమార్టరజనరలు ఖానుబహదూరు మీర్ జఫరుద్దీన్ సాహెబుబహదూరు గారి పర్యటనము: సనంబకు 24-వ తేదీన మద్రాసు విడివి తనభీ నియోగ్యు యిక్రింది స్థలములకు వెళ్లి దినంబకు 8-వ తేదీ నాటికి మద్రాసు తిరిగి వచ్చెదరు. (1) మాయవం (2) తిరువల్లూరు, (3) నాగపట్నం, (4) తంబాపూరు, (5) తిరువనావూరి.

హిందీ ప్రచారమునందు జగదీశచంద్రునికి గల యభిమానము: గత 9 సంవత్సరములనుండి దక్షిణభారత హిందీ ప్రచారసభ గావించుచున్న ప్రచారముగూర్చి జగదీశ చంద్రబోనుగారు చాలా ప్రశంసించిరి. భారతదేశమున కంతకు నొకసామాన్యభావ యుండుననియు, అందుకు హిందీభాషయే తగినదియు, కష్టమునుపొంది మాటలాడబాలనందుకు తాము సిగ్గుపడుచున్నామనియు, కార్యాలయమును నిర్మించుటకు అవకాశము గలగకపోవుటచే తాము మిగులవిచారించుచున్నామనియు, సభవారి ప్రచారోద్యమమునకు జయము చేపూరునుగాక యసియు జగదీశచంద్రబోనుగారు రనిరి.

రాక్షపోకలు: మద్రాసు కానకసభా సభ్యులగు ఆల్లుల హమీదుఖాను కె. సి. వి. యస్. షేరాగార్లు బొంబాయికి చేటియువము మద్రాసు వచ్చిరి.

క్షయవ్యాధి చికిత్సకులకు డాక్టరు ముక్తుగారు చేటియువము మద్రాసుకు తిరిగివచ్చిరి.

గౌ. షర్ మహమ్మదు హుబ్బుల్లాగారు గతరాత్రి మద్రాసువిడివి ఢిల్లీవైపుగా బొంబాయి వచ్చిరి.

దక్షిణాంధ్ర సభ ప్రతినిధిగ శేడు కె. శివరామకృష్ణారావుగారు అనంతపురము ఆంగ్రకభిల బోయిరి.

సురేంద్రబాబు మల్లికు సి. వి. ఇ. ప్లేటు సెక్రెటరీ సంఘసభ్యులు నాలుగు నెలలు కలవుపై ఇండియాకు వచ్చుచున్నాడు. దిశ: బురు 1-వ తేదీన ఇంగ్లాండులో బయలుదేరి 18-వ తేదీన కలకత్తా చేరెను. (ప్రీ ప్రెసు)

కాంగ్రెసు బహుమానము. క్యాలికొబైండు నవలలు.

42 నవలలు, నాటకములు రు 52-0-0 వెలగలవి.

రు 20 లు మాత్రమే

సరస్వతీ గ్రంథమండలి క్యాలికొబైండు నవలలు, నాటకములు, అనుబంధములు—అన్నియు తగ్గింపుధరలు.

ఆంధ్రవాజ్ఞయ వికాసము

నవీనవిజ్ఞాన ప్రసారము

శుభోదర్శన సాధనము.

సరస్వతీ గ్రంథ మండలి.

సదవకాశము! ములువకుడు! త్వరపడుడు!

మదరాసులో కాంగ్రెసుమహాసభ జరుగువారము మాత్రము

మా గ్రంథములన్నియు అతిచౌకగ నియంబడును.

తెనుగుభాష వ్యాపించినంతవరకు పేరెన్నికగన్న నవలలు.

నవరస నిధానములైన నవలలు.

పుస్తకములు వి. పీ. గా పంపగోరువారు రు 10 లు అడ్వాన్సు పంపవలెను. ఖర్చులు వారే భరించవలెను.

ఆర్థిచ్చనపుడు దగ్గర రైలుస్టేషను తెలుపుడు.

1 ప్రేమకుండరి	1- 8-0	24 మాగ్నెటైజు నాటకము	0-12-0
2 చోరశిఖామణి	1- 8-0	25 ఆహల్యాకాపరిమోచనము	0-12-0
3 లక్ష్మీ పసాదము	1- 8-0	26 మోహన పతనము	1- 0-0
4 హత్యారహస్యము	1- 8-0	27 నరమాల	1- 0-0
5 ఫాస్టు (మొదటిభాగము)	1- 8-0	28 సాజహాను	1- 0-0
6 ఫాస్టు (రెండవభాగము)	1- 8-0	29 నూజహాను	1- 0-0
7 ముహూర్తి	1- 8-0	30 దుర్గాదాసు	1- 0-0
8 చిన్నకోడలు	1- 8-0	అనుబంధములు	
9 రహస్యభేదనము	1- 8-0	31 వ్యూహ్యరంగశి	0-12-0
10 సింహగహము	1- 8-0	32 ఆభాగిని	0-12-0
11 మణిశోరము	1- 8-0	33 ఛక్రకేషి	0-12-0
12 మొదలాయీ దర్బారు ౧ భా॥	1- 8-0	34 విడుదలి యువదేశములు	1- 0-0
13 ఘటవానక్రము	1- 8-0	35 కాంచనమాల	1- 0-0
14 రాజకుండరి	1- 8-0	36 సీమకతిని	1- 0-0
15 సంకుపభరిణి	1- 8-0	37 సుగతి	1- 0-0
16 జాగిలము	1- 8-0	38 శశిశేఖ	1- 0-0
17 మొగలాయీ దర్బారు ౨ భా॥	1- 8-0	39 యమునాబాయి	0-12-0
18 సరస్వతి	1- 8-0	40 క్యాకుల	1- 0-0
19 ఆనందాభాయి	1- 8-0	41 కాంతం కథలు	1- 0-0
20 హత్యారహస్యము	1- 8-0	42 కొలకత్తి	1- 0-0
21 మొగలాయీదర్బారు ౩ భా॥	1- 8-0		
22 గంక	1- 8-0		
23 మొగలాయీదర్బారు ౪ భా॥	1- 8-0		

మొత్తము రు 52-0-0

సరస్వతీ గ్రంథమండలి, రాజమహేంద్రవరము.

పుస్తకముల సెట్టు కావలసినవారు ముందుగానే మాకు వ్రాయవలయును. రు. 0-4-0 లు ప్రవేశదానము ఇచ్చి చందాదారులుగా చేరువారికి రు. 25 లకు సెట్టు ఈయబడును. చందాదారులుగా చేరిన వారికి సెట్టు రు. 30.

Allenburys Castor Oil

నానయ్య లేదు, గుచ్చియులేదు.
జొవ్వనూపమున నున్న ఘనతచెందిన
గొప్ప విశేషకారి. 'ఆల్బె బరీ' మార్కు
గల చిట్టాముదము లంఘింప నుంటున్నది.
భూలోకమం దంతటను సుపయోగింప
బడుచున్నది.

'ఆల్బె బరీ' నే వాడుటకునిశ్చయింపును
ప్రతిమందుల దుకాణములలోను దొరకును
పరిశుభ్రమైనది గనుక శ్రేష్ఠమైనది.
ఆర్యులయ క్త మగు గృహ ఔషధము.
గృహమునందుంచవలెను.

Allen & Hanburys Ltd.
LONDON

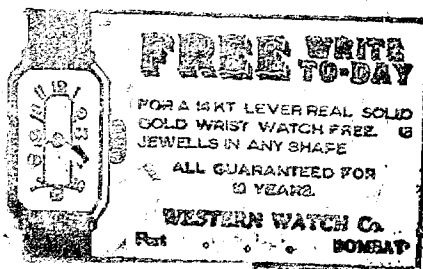
Special Representative for India:
A. H. P. JENNINGS,
Block E, 2nd Floor, Clive Buildings,
CALCUTTA

క్షీర వధ కి

తల్లెలకు స్తవ్యమును వృద్ధిచేయున
మెరు. 1-8-0 పోస్టేజీ ప్రత్యేకము
ఆయుర్వేదభూషణ,
నోరి రామశాస్త్రి

A. K. A. C. ఆయుర్వేదనిలయం, బెజవాడ.

నెల్లూరు తుపాను

స్టాక్సుగారి నివేదిక

నెల్లూరు పట్టణము ఏతత్వరీసరములందు కలిగిన తుపాను
వలన నష్టమునుగూర్చి ఆయాప్రదేశమున సంవర్ధించిన లాభాండు
రెండునూ సెటిల్ మెంటు కమిషనరుగా రగు హెచ్. జి.
స్టాక్సుగారి నివేదిక యాదిగవనిధముగా ప్రకటింపబడినది.

సింహావలోకనము

నెల్లూరు పట్టణమునకు ఉత్తరదక్షిణముగా పుమారు
25, 30 మైళ్లదూరముగల వైశాల్యప్రదేశముందు తుపానువల్ల
నష్టము అతిశ్రేష్ఠముగానున్నట్లు కనుపించుచున్నది. నెల్లూరుకు
ఉత్తరముగా 10 లేక 12 మైళ్లదూరములో తుపాను కేంద్ర
రేఖ యుండెను. నెల్లూరుకు 18 మైళ్ల తూర్పుగానున్న కృష్ణా
పట్టణము ఈతుపాను కేంద్రమై చెలసెను. 1-11-27 తేదీన
సాయంకాలము 5 గంటలకు తుపాను వీచెను అది ఒక పది నిమి
షములు గాలిస్తంభించెను. పిమ్మట తుపాను అదివరకు వీచుచున్న
దిక్కునకు కేసలదిక్కుగానువదిలివై పురుండి వీచనారంభించెను.
ఈనాటికిగానే నెల్లూరులోకూడ మరెండుగంటలయిన తరువాత
తుపాను ఎదుగు తిరిగి వీచెను. మొత్తముమీద వర్షము విశేషించి
కరియ లేదు. ఆనాడుకరిగినవర్షము ఆ జిల్లాకు తగుమాత్రము
గానే యున్నదిగాని హెచ్చులేదు. నవంబరు 1, 2 తేదీలందు
6 లేక 7 అంశముల వర్షము కురిసినట్లుగా గవర్న మెంటు
తెక్కలపల్లె తెలియుచున్నది. కాబట్టి అతివృష్టిపల్లె నష్టములేదు.
కనుక ప్రపంచనాయువుపల్లె కలిగిన నష్టమే మనవిపుడు ఆ
లోచించవలసి యున్నది. ఈదిగువ నేనడపారించువివరము
నేను నెల్లూరి పట్టణము తని ఫీ చేసి
తెలిసికొన్నవైయున్నది.

ఈసందర్భములో నెల్లూరుజిల్లా కలెక్టరుగారికి అంది
యొందిన కాలమానసికతల గూర్చి నివేదిక ఆసంతృప్తికరముగా
నుండెను. 1-11-27 తేదీన వారికిచ్చియుండిన వాతావరణపరి
స్థితి సమాచారము ఏవోకొంది తీవ్రతగల తుపానువచ్చునని
మాత్రము తెలియజేయబడెను.

ప్రాణరక్షణము

వనఃపూర్ణ :—తుపానువల్ల చనిపోయిన మనుష్యుల
గూర్చి వచ్చినతెక్కలు సామూహికాలేవు. నెల్లూరు చుట్టు
పట్టణములలో 151 మంది మరణించిరినియు, నెల్లూరుపట్టణ
ముందు మాత్రము 5 తేదీవరకు తెలిసినసమాచారమునుబట్టి 22
మాత్రము అనియు చెరసి 173 మంది చనిపోయిరినియు తెలు
చున్నది. నెల్లూరు మరణసంఖ్యమాత్రము నికరమైనదిగానే కను
పించుచున్నది. చుట్టుప్రక్కల గ్రామాదులలోమాత్రము ఇంకను
తెక్కలు రావలసియున్నది. ఉత్తరప్రత్యుత్తరములకు వార్తా
సౌకర్యములు ఏర్పడినతరువాత పరియైనతెక్కలు తెలియగవు.
చాలాసందర్భములలో ముఖ్యముగా నెల్లూరుపట్టణమునందు
ఇండ్లు కూలిపోవుటలను, ఇతర వృత్తుదారులు విరిగి పడిపోవుట
లను మరణము సంభవించెనని తెలియుచున్నది. చాలామంది
జనులు బియ్యపుపూకరీతిలో తలదాచుకొనిరి. ఈపూకరీతి
కూలిపోవుటచేత చాలా జననష్టము ఇట్టిచోటనే కలిగినది.

శువులు :—శుభనష్టము చాలా అపరిమితముగా నున్నట్లు
కనుపించుచున్నది. కాని పరియైనతెక్క వివరములు రానందున
పరియైన నష్ట మెంతో నిర్ణయించుటకు వీలులేదు.

భవనములకు నష్టము

భవనములకు కలిగిననష్టము వివరించుటకు నెల్లూరులో
జరిగిన మహాత్మాతమును విర్ధించుటయే చాలాను. ఈనెల
6 తేదీ ఉదయం నేను కృష్ణాపట్నంపల్లి తినిభేద్యి. ఆగ్రామ
మును కలిగిన నష్టమే ఇతర గ్రామములకు
కలిగినదని చెప్పవచ్చును. తుపానుగాలివల్ల పైకప్పులు కూలిపో
వుటలను, గోడలు క్రంగిపోవుటయును మాత్రమే సర్వసా
ధారణమైన నష్టముగా కనుపించుచున్నది. అనేక గవర్న మెం
టు కచ్చేరీలకు నెల్లూరు పట్టణమునందు తాలూకా డివిజన్
అఫీసులకును కలిగిన విశేషనష్టము నాయొక్క విపులమైన
వివరణ పట్టికయందు పేర్కొనియున్నాను. తుపాను ప్రచార
ముచేయున్న మార్గములోనే యుండుటవల్ల ముతుకూరు తా
లూకా అఫీసు భవనము అపరిమితముగా కష్టపడినది. ఉద్యో
గముల సదరు అఫీసులో పనిచేయుటకు వీలు అయిన స్థితిలో
లేదు. కాబట్టి వెంటనే మరమ్మత్తుచేయబడవలెను. ఇటువంటి
జరుగుదు మరమ్మత్తులే ఇతర కచ్చేరీలకును అవసరమై యున్న
వి. రు 5000 లుగాని అంతకు తక్కువగాని నష్టముకలిగియుం
డని కచ్చేరీల విషయములో సదరు మరమ్మత్తులు కొత్తనిబంధ
నల ననుసరించి ఆయా డిపార్టుమెంటులవారికే వీల వడలితయ

కూడదని ప్రశ్నింపబడినట్లు నాకు తెలియుచున్నది. భేకమొత్త
ముమీద జరిగిన ఈ అపారనష్టము నాలోచించి పైజెప్పిన ని
బంధనలను ఇప్పుడు వర్తిపతేయక సదరు మరమ్మత్తులను కల్పి
కువర్చుకొని, కలెక్టరువారిచే నియమింపబడిన
ప్రత్యేక సిబ్బందికిగాని ఒప్పజెప్పి వీలైనంత త్వరలో వరకు
తులు చేయించవలెను. నెల్లూరుజిల్లా రెవెన్యూ డిపార్టుమెంటు
వారి శోధములో ఇందుకు సమర్థులైన ఉద్యోగులు
మైనరు ఇరిగేషను ఉద్యోగులు తప్ప మరీ
ఎవరునులేరు. అతని ఇరిగేషనువర్కు అతను తనిఖీచేయుట
తోడనే పరిపూర్ణమున్నది. ఇప్పుడు చేయవలసిన మరమ్మత్తులలో
చాలాభాగము ఎగిరిపోయిన పెంకులను తిరిగివేయుటయే అయి
ఉన్నది. కాని ఆయాభవనముల పైకప్పులలో ఎంతవరకు దృఢ
మైనస్థితిలో నున్నదో లేదో విచారించి ఈపని చేయవలెను.
ఇట్టి జవాబుదారీగల పని అసమర్థులైన ఏజెంట్లు ఒప్పజెప్పుట
మంచిదికాదు. కాబట్టి పట్టుకుచ్చేరీలన్నియు పట్టికవర్చుకొ
వారిచేతనే మరమ్మత్తు చేయించవలెను. ఇందుకు కావలసిన అద
నపు ఉద్యోగమును ఆ జిల్లాలో నియమించవలెను.

పంటల నష్టము

నాకు తెలిసినంతవరకు ఇందును గురించి సంజాయిషీ
సంపూర్తిగా వచ్చియుండలేదు. నిలువుపైర్లు చాలా తీవ్రమైన
నష్టమును పొందినవనుట సాధ్యము. కొన్నిచోట్ల పైర్లు సమూల
ముగ పేకలింపబడెను. కాని మొత్తముమీద పంటలకు నష్ట
నష్టమే కలిగినది. బహుశః ఫలసాయము తగ్గవచ్చును. మెట్టుపైర్లు
విషములలో కలిగిన నష్టమును నిర్ణయించుటకు నే నశక్తుడను
అందునుగూర్చి సంజాయిషీ ఇంకను రావలసియున్నది.

గొడ్డుబీడులు, పచ్చికపైర్లు

ఇందునుగూర్చి నిర్ధారణాభిప్రాయమును జెప్పటకు పరి
యైన యభిప్రాయము తెలియుటలేదు. కాని గత వేసవిలో
విశేషము యొందుగడ్డి వంగవోలు, మరీతర ప్రాంతముల
కును రవానా అయినట్లు తెలియుచున్నది. ఇప్పుడు
రయితులు నిలువచేసే యుంచుకొన్న గడ్డి రాజోపు డిశంబరు,
జనవరి నెలలలో కొంతవరకు పశుగ్రాసములకు పరిపూరి
యున్నది. ఈగ్రామదులలో గత పంటలకాలముందు లభించి
యుండిన గడ్డి యావత్తును నిలువయుంచబడిన పక్షముందు ఇప్పు
డు రయితులు గడ్డికొరకు చిక్కుపడవలసిన అవసరము లేదు.

ఇరిగేషను కట్టడములకు నష్టము.

ఇప్పుడు తెలిసినంతవరకును నష్టము స్వల్పము. తుపాను
వచ్చినప్పుడు చాలా చెరువులకు నీటిస్థాయి స్వల్పముగ నుండె
ను. చెరువులు గండిపడినట్లు ఎచ్చటను కనుపించదు. ఒక్క
చెరువునకు మాత్రము గండిపడినది. ఈ విషయములో ఇంకను
దరియాపు చేసినప్పటికిని ఇంతకంటె యెక్కువనష్టము కను
పించదు.

తోటలు, వృక్షములు

కృష్ణాపట్టణమునకు పోవుచు త్రోవలో నేను చేసిన తని
ఖీనపట్టి కొబ్బరి తోటలకును తమలపాకుల తోటలకును చాలా
నష్టము కలిగియుండుట సాధ్యమే. తాటితోటలు తుపాను
దాకకు అత్యాశ్చర్యముగా ఎదురొడ్డి నిలిచినవి. కొన్ని కొన్ని
ప్రదేశములందు మాత్రము అనేక తాడిచెట్లు పడిపోయినవి.

ధాన్యపు కొట్లములు

ఈవిషయమైన వర్తమానము పరిగాసంపూర్తిగా రా
లేదు. ప్రజలలో కొందరు వచ్చిచెప్పిన వార్తలు చెప్పినవి
చెప్పినట్లుగా నమ్ముటకు వీలులేదు. గ్రామాదులలో వార్తాసా
కర్యము పరిగా లేకపోవుటచేత బస్టిలలోని వర్తకల ధాన్యపు
స్థాయి పరిగ లేదు. ఇది కొలదినినములలో చక్కబడును. ధర
హెచ్చగలదను ఆశతో నెల్లూరులోని వర్తకులు కొందరు గ్రా
మాదులలోని ధూన్యాములును ధాన్యమును నిలువజేసి రవాణా
చేయుచున్నారు. నెల్లూరుపట్టణములో యిప్పుడు ధాన్యపు ధర
కొంచెము హెచ్చినదిగాని ధాన్యపు కొరతవల్ల ప్రజలు చిక్కు
పడుచున్నారని చెప్పవలెను. ఈవిషయము జిల్లా కలెక్టరుగారు
కడు భాగరూకతతో గమనించవలెను.

ఇతర నష్టములు

ఇనుకపల్లెలోని ఉప్పు ఫ్యాక్టరీ చాలా నష్టము జెంది
నది కృష్ణాపట్టణములో నష్టము చాలా అపారమైనది. ఇప్పు
డున్న ఉప్పుకాలలో చాలవలకు నిర్మాణమైయున్నది. ఉప్పు
ఫ్యాక్టరీయొక్క భవనములు పూర్తిగా నాశనమైనవి. చుట్టు
నున్న వృక్షములు సమూలముగ పడిపోయినవి.

సానికసహాయప్రయత్నములు

తుపాను వచ్చినవెంటనే బీదలకు పాకలు వగైరా వేసి
కొనుటకై గవర్న మెంటు తాటి తోటలలోని ఆకులను
గొట్టుకొనుటకు ఉత్తరువు లిచ్చియున్నారు. కలెక్టరు గారు
తమ స్వతంత్రాధికారరీత్యా ఇచ్చియుండిన 200 రూపాయలు
గాక నెల్లూరులో ఏర్పడియున్న సెంట్రల్ జిల్లా ఫండ్లను

వారు ఒక సహాయనిధిని ఏర్పాటు చేసి ముందు చెయ్యరావలసిన ప్రజాపక్షకార్యము ప్రోత్సహించుచున్నారు. ఇదిగాక కలెక్టరుగారు గవర్నమెంటువారిచే మంజూరు చేయబడిన 10,000 రూపాయలను చెల్లింపవలసియున్నది. ఈ మొత్తమును కమిటీలద్వారాగాని యితర విధముగాగాని నిజముగ నెట్లు మొందిన వారికి సహాయము మై యిచ్చెదరు.

ఇదిగాక, రహితము విత్తములను కొని తెచ్చుకొనుటకును, పశువుల గ్రాసమునకును పశువులను కొనుటకును గృహపునర్నిర్మాణమునకును ఇతర విధములైన గృహసంబంధ మైన యుపయోగములకొరకును స్వల్పములను వచ్చేపంటకొరకు కొనుటకును రైతుల కిచ్చి సహాయము చేయబడును. ఇట్టి ప్రజాపక్షకారకరమైన యేర్పాట్లను కలెక్టరుగారు చేయవలసి నని త్వరలో గవర్నమెంటువారికి తెలియజేసిమంజూరీచేయించుకొనవలసినదని కలెక్టరుగారికి తెలియజేయబడినది.

స్వల్పవేతనముగ గల గవర్నమెంటు పోకరులకు ఆద్యాత్మిక వేతనముల నీయవలెననియు, అట్టి వేతనములను వాయిదాలరీతిగా ముందరా తీసికొనవలసినదని కలెక్టరుగారు నూచించిరి. స్వల్పయుద్ధాగ్రులకు తుపానవలన యుక్తులకప్పును కలిగినదని నామ తెలియును. ఈ విధమైన సహాయము విశాఖపట్టణములో కొలదిసంవత్సరముల క్రిందట తుపానవచ్చినపుడు గవర్నమెంటు ఉద్యోగుల కొసంగబడినది.

జనసామాన్యములోని యితర తరగతులవారి విషయములో ఒక్కొక్కరియందు చెప్పవలసియున్నది. గొప్ప భూస్వాములకును, సిద్ధిపరులకును ఎక్కువవత్తము గలిగినవారి వాస్తవము. ఇట్టి వీరికి ఉచితద్రవ్యసహాయము చేయుట న్యాయమో లేక దృఢకాయమైన మానవజన్మమునకు సహాయముచేయుట న్యాయమో అని చర్చింపవలసియున్నది. పాటకపుజనమునకు ఇప్పుడు చేతినిడ పని కల్పింపబడినది. వీరి కాయకష్టమే వీరికి సిగ్గుమైన అస్త్రము. అంతిమగాక, వీరిపుడు మాత్రమే పాచ్చించిరి. ఈ పాచ్చుకల్లు కొలదివారములలో తగ్గవచ్చును. డిసెంబరు జనవరి నెలలలో తిరిగి పంటకొరకు వచ్చును గనుక వానికి చేతినిడ పనికలుగును. మాత్రపని చేసికొని జీవంపక నిర్వాహరై యున్నవారికి (అనగా వితంతువులవంటివారికి) సహాయ మవసరమైయుండును. ఈద్రవ్యసహాయము జేయుటకు కమిటీ వారు, చేయుచున్న కృషియును, కలెక్టరుగారివద్దనున్న నిధియును కార్యావసరములకు సరిపోవునని తలంచెదను.

వైశిష్టిక యధిపత్యములకు సద్యః శాకు లభించిన వర్తమానములను బట్టి వ్రాసియున్నాను. ముఖ్యము ఎక్కువ సంఖ్యయిన చేపారువెడల వైయధిపత్యముల సంఖ్య రింప బడవచ్చును.

వితంతు వివాహము

ఆర్యవైశ్య సంఘసంస్కరణ సంఘమువారి ఆహ్వానము

ఏలూరుపురమున శ్రీయుత మోతే నారాయణరావుగారి గృహమున యీనెల 17 వ తేదీన మద్రాసు సెకండు ప్రెసిడెన్సీ మేజిస్ట్రేటు ఆగు జి. భగవంతుం గుప్తగారి దత్తపుత్రులకు శ్రీమతి దక్షిణామ్యున పునర్వివాహముచేత్సవము జరుగును. ఏలూరునందు పలుకుబడిగల కొందరు వైశ్యప్రముఖుల సలహాపైన భగవంతుం గుప్తగారు తమ కుమార్తె వివాహమును ఏలూరుపురమున జరిపించుటకు నిశ్చయించిరి.

హిందూ సంఘసంస్కారమునకు ఆత్మవసర మగునట్టి యీ వితంతువివాహోద్యమమునందు గాంధీమహాత్మునికి తోడ్పడుటకును, వేదముల ప్రమాణమును జాటుటకును, వైయత్సవ సందర్భమున జరుగు విందులో పెండ్లికుమారు కుమార్తెలతో గలసి భోజనము చేయువారలై రకు మంచియవకాశమేర్పడును.

ఏలూరుపురమున యంతమహార్య మెన్నడును జరిగియుండలేనంత మహావైభవముతో యీ వివాహమును జరిపించుటకు శ్రీయుత మోతే నారాయణరావుగారు ఏర్పాటులు గావించుచున్నారు. దక్షిణ భారతదేశమునందు యిట్టి వివాహము జరుగట కిదియే మొదటిసారియను. గనుక యీ యత్నమును చేపలకుగూడ కనలపండువు కాగలదు.

ఏలూరు, పవను పేటపేటలవద్ద 16, 17 తేదీలను అన్ని సమయములందు వారింటికి అతిథులందరికి గావలయు సదుపాయము లొనరించెదరు.

ప్రత్యేక ఆహ్వానములు పంపబడవుగాన ఆభిమానస్థులందరు యీ మహోత్సవమునకు దయచేయ ప్రార్థితులు.

ఇట్లు

మోతే నారాయణరావు (2 వ ఆర్య యువజన మహాసభాధ్యక్షుడు)

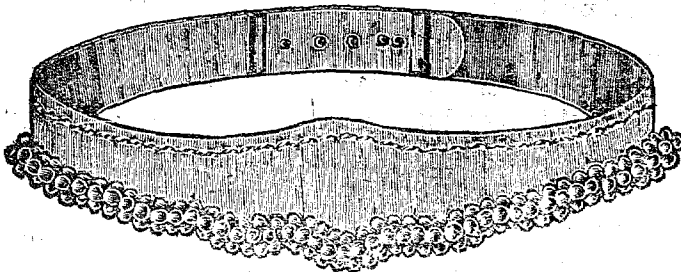
దరిసి చెంచయ్య (వైశ్యసంఘసంస్కరణసభాధ్యక్షుడు) టి. వి. భగవంతుం (వాసవి పత్రికాసంపాదకుడు.)

పోగొట్టుకొనిన శక్తి

నూతన వైట్ డ్రాఫ్టు పిరిమిట్ గురించి ప్రత్యేకముగా ఒక్కొక్కరికి జవాబు లిచ్చుటకు కప్త సాధ్యమని తోచుచున్నది. జర్మనీనుండి క్రొత్తరకు మద్రాసునకు నవంబరు 25 వ తేదీకి వచ్చునని తలంచుచున్నాము. ఉత్తరములు రూప్యముగా నుంచబడును. వివరములకు:—

Dr. Strandgard's Secretary,

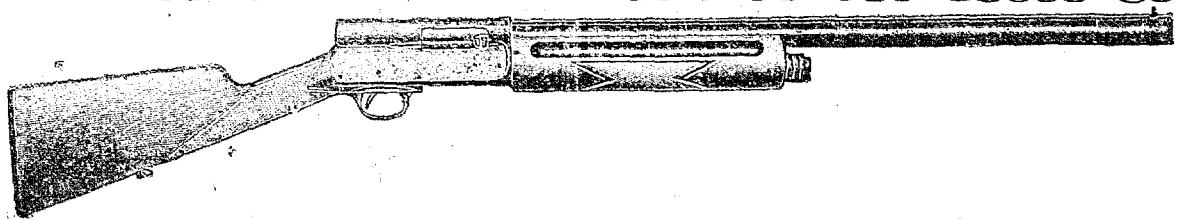
7, GRANT ROAD, BANGALORE.

తృప్తికరముగా లెనిచావాపసు తీసుకొనెదము

మిక్కిలి నాణ్యమైన బంగారు వెండిసగలు, యితరసామానులు అన్నిరకములలో సిద్ధముగా నున్నవి. సీమవెండికి సవరం బంగారుకు గ్యా

రంటించెదము. హాజరులోలేనివి ఆర్డరుచ్చిన త్వరలో తయారుచేసి యివ్వబడును. ఉమ్మడి బంగారుశెట్టి అందు నన్ను, నగలవర్తకులు, 28, చైనాబజారురోడ్డు, మద్రాసు

నవంబరునందు శ్రేష్టమైనవి భృత్తిగాంచిన, తుపాకులు, రైఫులు, రివోల్వర్లు, తుపాకిగుండ్లు మొదలగు పరికరములన్నియు, అమితతక్కువ వెలలకు యివ్వబడును. ఇప్పుడే వెలువడిన 1927-28 సం॥ క్యాటలాగునకు వ్రాయుడు.

THE BOMBAY ARMOURY, 331, Abdul Rehman Street, BOMBAY 3.

అఖిలభారత గానసభ

అఖిలభారత గానసభ జరుగుటకు ఇంతవరకును వ్యాసములను పంపినవారు రాజా నీ వామి ఆరీఖాను సామోయి గారు, లక్నో, యం. యస్. రామస్వామి అయ్యంగారు, కోయంబత్తూరు, ప్రొఫెసరు, కర్నాడు, బొంబాయి, కే. వి. శ్రీనివాస అయ్యంగారు, మద్రాసు. హరి నాగభూషణంగారు, మచిలీపట్నం, హెచ్. ఏ పాట్టిగారు, హెచ్. సి. కృష్ణరావుగారు, మైసూరు, సివానందకృష్ణిగారు, తెనాలి, పండిత వి. చంకటరామ శర్మగారు మద్రాసు, శ్రీమతి రంగమతి అమ్మగారు, కల్లెడెకరసి.

ఏభాషయందు వ్యాసములు రచియింపవలెనని కొందరు ముఖ్యులను ప్రశ్నించిరి. వ్రాయువారికి బాగుగవచ్చిన భాషలో వ్రాసినప్పటికిని, వాటితోపాటు ఇంగ్లీషు లెక్కమూడ సాధ్యమైయెడల జతచేసిపంపిన చాలమంది చదువరులు తెలిసికొనుటకు సావకాశముగానుండును. ఇట్లు చేయుటవల్ల ఇతరులు లెక్కమూచేయనపుడు వ్రాసినవారి అర్థమును బాగుగ గ్రహించబాలక కలుగు అనేకవిక్రమము లేకుండును.

ఏవిషయములనుగూర్చి వ్రాయవలసినదనికొందరుగనుచున్నారు. ఈ సభయొక్క ముఖ్యోద్దేశ్యములను తెలిపిన కొంతవరకు గ్రాహ్యముకాగలను. హిందూదేశముందుగల గాయకులను, గానమంద భిరుచిగలవారలను, తద్వండితులను భారతగాన శాస్త్రముయొక్క కళశాస్త్రములను, తద్వరసమును ఆలోచించుటకు ఒక్కచోట సమావేశపర్చి ఈ క్రిందివిషయములను తీర్మానించుట.

1. గానకళ, పదములు బాగుగ నర్థముచేసికొని దాని నభివృద్ధిజేసి ఒక తరగతియందుంచుట.
2. నూతన సంగతులు, రాగములు, తాళములు మొదలైనవి సాధ్యమైనయెడల కనుగొనుట.
3. ఈ కళయందు గొప్పదారిచే రచియింపబడిన ఉత్కృష్టగ్రంథములనువేకి చేర్చిపెట్టుటకు తగువర్తలను దీసికొనుట.
4. భారతదేశగానముందు నమ్మకమైనటువంటిన్ని ఆధారభూతమైనటువంటి భాషను తయారుచేయుట.
5. ప్రస్తుత శాస్త్రీయజ్ఞానముచేత గానమునున్న పనిముట్లన్న నూతన పనిముట్లు కనుగొనుట.
6. ప్రస్తుతముందు హిందూదేశగానమునున్న అన్నిపనిముట్లను శాస్త్రమును సంపాదించి కేంద్రప్రదేశముందును భాండాగారమునందుంచుటకు ప్రయత్నము పలుపుటకు, వైశ్వరద్యాలయములందు ప్రత్యేక గానశాఖను ఒక దానిని నెలకొల్పి నూతనభావముల కనుగుణ్యమగునట్లు అందరును గానమును బాగుగ నభ్యసించుటకు వసతుల నొసంగుట. సకేసుం.

మద్రాసు ప్రభుత్వ 2వ మంత్రియగు

గౌ॥ ఎ.రంగనాథముదలియూరుగారి పర్యటనము. నవంబరు 12 తేది 21-5 గంటలకు మద్రాసు విడిచెదరు. 14 తేది 6-46 గం॥ బొంబాయిచేరెదరు. 14 తేది 18-15 గం॥ బొంబాయివిడిచెదరు. 15 తేది 20-5 గం॥ ఢిల్లీ జంక్షను చేరెదరు. 16 తేదినుండి } ఢిల్లీలో నుడెదరు. 19 తేదివరకు } 20-తేది 8-55 గం॥ ఢిల్లీవిడిచెదరు. 21-తేది 16-45 గం॥ బొంబాయిచేరెదరు. 22 తేది-24-0 గం॥ బొంబాయి విడిచెదరు. 23 తేది-6-5 గం॥ పూనాచేరెదరు. 23, 24 తేదీలలో పూనాలోనుండెదరు. 25 తేది-2-34 గం॥ పూనావిడిచెదరు. 26 తేది 7-35 గం॥ మద్రాసు చేరెదరు.

హతారా మునిసిపాలిటీ

కలకత్తా, నవం 11:—హతారా మునిసిపాలిటీ ప్రత్యేక సభ అధ్యక్షునిచే విశ్వాసరాహిత్య తీర్మానము చర్చించుటకు నిన్ను సమావేశపరచబడెను. స్వరాజ్యపక్షసభ్యులను బి. పి. పేనుగారి నూచనపై తీర్మాన ముపసంగించుకొనబడెను. కాంగ్రెసుగ్రూపునిపట్లపక్షమువారు త్వరలో కార్యనిర్వాహణోద్యోగిని నియమించురు. మిగిలిన ఎన్నికలు రానున్నవిగాన యీ విషయము నియోజకవర్గమువారే నిర్ణయింపగలరు. పరిపాలనానిశేధికపై స్వరాజ్యపక్షమువారు గావించిన ప్రతిపాదన యిందుమించు విశ్వాసరాహిత్య తీర్మానమువంటిదే గాన యిప్పు డీతీర్మానమునవసరమని వారు జెప్పిరి. (ప్రే. ప్రెసు)

ఆంధ్ర రాష్ట్రము

మహాసభ

శాసనసభ

నేడు అనంతపురమునందు గూడిన ఆంధ్రరాష్ట్రము మహాసభ దేశచారిత్రమునందత్యంత సందిగ్ధ సమయమున గూడుచున్నది. ఆలస్యముగ సభ జరిగినందులకు విచారించబడుచున్నది. ఏలన, హిందూ దేశపు భావికాముము సంతను నిర్ణయించెడి రాయల్ కమిషను ప్రకటన గావింపబడిన పిమ్మట జరుగటచే, ఆంధ్రుల యభిప్రాయము రాష్ట్రమునభావ్యరా బయల్పడుట కనుకూలవశము లభించినది. సభాభ్యుత్థులగు దండు నారాయణరాజుగారు తమ ప్రారంభోపన్యాసమునందు సూచించినటుల ఆంధ్రులు జాతీయోద్యమము విషయమున ఎన్నడును వెనుకంజవేయలేదు. అసహాయోద్యమము ప్రారంభమయినదానిక నేటివరకును తమ ఆదర్శములను జంతులేక వెల్లడిచేయుచున్నారు. కాంగ్రెసుకన్నను ముందుగబోయి మార్గదర్శకు లగుచున్నారు. కాని ఆదర్శముల జేరుటకు వలయు సంతతకార్యదీక్ష, ఐక్యమత్యము, పట్టుదలమాత్రము సడలుచున్నవి. సూతనోద్యమము వ్యాపించునపుడు జూపెడి అద్భుత భావాతిశయమునకు దగినకార్యోత్సాహము పిమ్మట కొరవడుచున్నది. ప్రారంభదశలో, కష్టగుడ్డత్వత్తి విషయమున అగ్రస్థానమున నిలిచిన ఆంధ్ర దేశము కన్నను మొదట విశేషోత్సాహము జూపని తమిళ నాటు వంగదేశములు ముందుకు బోయినవి. ఆంధ్ర రాష్ట్రము సభవారు గావించెడి తీర్మానములను సభలవరచి యితరరాష్ట్రములు కన్నను ముందుకు బోయి ఆంధ్రులదివరకు గడించిన కీర్తిని సార్థక పరచుకొనుట విశేషము.

కాంగ్రెసు సంఘములు చాలవరకు చలనరహితముగనున్నవి. పలుతావులు కాంగ్రెసుసంఘములు రూపమునకయినను గనుపించుటలేదు. దేశమునందు ఆచరించిన మూఢ్యము ఆంధ్రదేశమును సమతము ఆచరించెనని తెల్పవను, మరల చురుకుగ కృషివలసినవలసిన తరుణ మాసన్నమయినది. జాతీయ ప్రతిష్ఠాపనలో కెల్ల సత్కృత్యమగు కాంగ్రెసుమహాసభ బలవంతము దాల్చుచున్నదే, ప్రకాశకీ కీర్తించినది. సాంఘిక కలహములు వెచ్చవెరిగినవి. ప్రజాభిప్రాయమును తృణీకరించుటకు ఇండియామర్చిగారికి సుసాధ్యమయినది. రాజకీయ నిర్బంధితులను వీరు విడుదలజేయరయిరి. భారతీయులు గోరిన సేవనల్ డిమాండును నిరాకరించి, రాయల్ కమిషను నొసగిరి. దీనియందయు చను భారతీయులు కాలిడకుండజేసిరి. ఇట్టి స్థితిలో కాంగ్రెసుసంఘములను బలపరచి, కాంగ్రెసు కార్య

క్రమము నిరంతరాయముగ సాగునటుల జేయుటచే, రాయల్ కమిషనును ఏర్పరచిన వారికి జైవదగిన జవాబు. అసహాయోద్యమము నిష్ఫలముగాలేదనియు దాని మూలముననే ఎన్నటికయినను స్వరాజ్యము లభింపగలదనియు, గాంధీమహాత్ముడు తనకు గల దృఢవిశ్వాసమును మరియొకమాదు వెల్లబుచ్చెను. అసహాయ కార్యక్రమము అమలులో లేకున్నను, శాసనసభలలో ప్రవేశించిన స్వరాజ్యపక్షపు కార్యక్రమమునందు అసహాయ దృక్పథములేకపోలేదు. మంత్రిపదవులను నిరాకరించి, శాసనసభలలో నిరోధము నలుపుట దీనికి ఫలమే.

రాయల్ కమిషనును బహిష్కరించి సంకుచిత సంస్కరణముల కాశపడకుండ, మితవాద ప్రముఖులు గావించిన ప్రకటనలలోగూడ అసహాయ దృక్పథము గలను. మధ్యరాష్ట్ర మంత్రుల రాజీనామాను ప్రేరేపించిన దిదియే. అసహాయ కార్యక్రమము పరిస్థితుల ననుసరించి భిన్నరూపముల దాల్చినను, దేశమునందు అసహాయభావము స్థిరముగ నాటుకొనినది. మితవాదులు అతివాదులను భేదములేక ఎల్లర నిది ప్రేరేపించుచున్నది. స్వరాజ్యము లభించువరకు, భారతీయు లీమార్గము నేదియో యొకరూపమున నవలంబింపక మానరు. ప్రజల అసహాయ దృష్టికి, పాలకుల అసహాయ దృష్టియే కారణమని ఎంచవచ్చును. కమిషనులో భారతీయు లుండగూడదని పాలకులు విధించుచున్నపుడు, ఏ భారతీయు డట్టి కమిషనుకు మనస్ఫూర్తిగ తోడ్పడగలడు? దేశమునందీ సమయమున జనించిన అద్భుతసంచలనము నాధారముగ జేసికొని, కాంగ్రెసు సభ దేశస్వాతంత్ర్య సంపాదనకై తదేక దీక్షతో పాటుబడవలయును. తదర్థమై ఆంధ్రులు గూడ శక్తివంచనలేక తమధర్మమును నెరవేర్పవలయును. దేశమునునడిపించుటకు కాంగ్రెసుసభకిపుడు అధికార మేర్పడినది. మితవాదులు కాంగ్రెసుసభ బోయినంతదూరము బోకున్నను, వెనుకటివలె ప్రతిబంధకముల గల్పింపబోరు. వివిధపక్షముల వారి వైతిక సహాయము కాంగ్రెసు సభకు తప్పక లభించును. అందుచే కాంగ్రెసు సంచలనము బలపడుట కిష్ట డున్నంత యవకాశము యీమధ్య ఎప్పుడును గలిగియుండలేదు. దీనిని చేపట్టుటయే, ఆంధ్రదేశ కాంగ్రెసుసంఘముల ప్రధానధర్మము.

రాయల్ కమిషను భారతీయులతో నిండినను దానిని బహిష్కరింపవలయుననియే దండు నారాయణరాజుగారు హెచ్చరించిరి. కారణ మేమన, కమిషనువారి పరితులు భారతీయుల స్వయం నిర్ణయాధికారమును నిరాకరించుచున్నవి. కాంగ్రెసు సభ కోరిన సేవనల్ డిమాండును, రాండు లేబిలు సమావేశమేమి స్వయం నిర్ణయ సూత్రమును ప్రతిపాదించుచున్నది. అట్టి చిహ్నమయినను కనుసింధకుండజేయుటకు, కమిషనునందు భారతీయుల కనలే చోటు లేకుండజేసిరి. అందు కనియే బాల్టువిను మంత్రిగారు, యీ ప్రశ్న మూలసూత్రమునకు సంబంధించినదని నుడివిరి. భారతీయులను కమిషనునుండి బహిష్కరించుట, బ్రిటీషువారికి ధర్మసూత్రమగుచో, కమిషనును బహిష్కరించుట భారతీయులకు గూడ నిధి యగు చున్నది. తమ ఆత్మగౌరవమును

నిలుపుకొనుటకు భారతీయుల కింత కన్నను వేరుమార్గములేదు. నారాయణరాజుగారు దెలిపినటుల, మిల్లరు కమిషనును ఈజిప్టు ప్రజలెటుల బహిష్కరించిరో, నైమను కమిషనును భారతీయులెటులనే బహిష్కరింపకమానరు. పిమ్మట ఈజిప్టు ప్రజలు తమ దృఢసంకల్పమువలన స్వాతంత్ర్యము నెటుల సంపాదించిరో, భారతీయులును అటులనే సంపాదించగలరు. ఆకారణము చేతనే, ప్రస్తుతపు కమిషనుతో సంబంధము పెట్టుకొననంతమాత్రమున, హిందూదేశమునకు గలుగబోవు నష్టవేదియు లేదని, సర్ పి. యస్. శివస్వామి అయ్యరు గారు గూడ తెలిపియుండిరి. కావున, రాజకీయ పక్షముల నన్నిటిని బహిష్కారసాధనద్వారా ఏకముఖమునకు దెచ్చుటకు కాంగ్రెసుసభ పూనుకొనవలయును. ఈ సమయమున వివిధపక్షములవారును తమతమ విభేదములను విడనాడి ఏకమై నిలచినగాని, హిందూదేశ మభివృద్ధిజెందజాలదు. అందరును గలసి స్వరాజ్యవిధానమును తయారుచేసి, యంతకన్నను తక్కువ సంస్కరణములను దేశమంగీకరింపదని చాటుట కైకమత్య మవసరము. అట్టి యైకమత్యమును నారాయణరాజుగారు ఆశించుచున్నారు. కులకక్షలు ద్వేషమును బెంపగూడదనియు, ఎల్లరును జాతీయ దృక్పథము నవలంబింపవలయుననియు, వెనుకటి శాసనసభల యెన్నికలలో గనుపించిన జాతీయభావ మింకను వృద్ధిజెందవలయుననియు, నారాయణరాజుగారు హెచ్చరించిరి. కొన్నియు కార్యక్రమము విషయమయిన నారాయణరాజుగారు తమ యభిప్రాయమును స్పష్టముగ దెలిపిరి. మెజారిటీ లేక ద్వంద్వప్రభుత్వమును తొలగింపజాలకున్నను, మంత్రిపదవుల నంగీకరించుట కాంగ్రెసుపక్షమువారి కే మాత్రము లాభకరముగాదని, అనంతపుర సభాభ్యుత్థులు నిరూపించిరి. మధ్యరాష్ట్రమంత్రులును, స్వరాజ్యపక్ష ప్రముఖులు నగు రాఘవేంద్రరావు, దేశముఖుగార్లు రాజీనామా నీయవలసినచ్చినపుడు, ఇతరు లా పదవులలో గూర్చుని చేయగల మేలెద్దియు గనుపించదు. నారాయణరాజుగారు శాసనసభలో సభ్యులుగ ప్రవేశించినను, శాసనసభలపై వారి కెట్టి విశ్వాసములేదు. అవకాశమున్నచో, శాసనసభలను బహిష్కరింపవలయుననియు, లేనిచో శాసనసభలలోని స్థానములను ఖాళీగ నుంచవలయుననియు వీరు గోరుచున్నారు. జాతీయవిద్య మద్యపాననిషేధ ప్రచారము అస్పృశ్యత కద్దరుమున్నగు సంశయములగూర్చి వీరు స్పష్టముగ ముచ్చటించినను, ప్రజలనిర్మాణ సామర్థ్యమును బలపరచి, స్వాతంత్ర్యసాధనమును నిర్మించుట కివియే సాధనభూతములగును. ఇంతకు పూర్వము నిర్మాణకార్యక్రమమును దీక్షతోకొనసాగింపని కతమున దేశమున నిస్సహాయస్థితి ఏర్పడెను. అనంతపురమునజరుగు ఆంధ్ర రాష్ట్రముసభ మూలమున ఆంధ్రులకార్యదీక్ష విస్తరించునని నమ్మెదము. ఆంధ్రులకు స్పష్టమగు సందేశమునొసగి భావికర్తవ్యమును నిరూపించిన దండు నారాయణరాజుగారి నభినందించెదము.

సైమను గారి సంతృప్తి

రాయల్ కమిషను కథ్యక్షులుగ నియమితులయిన సర్ జాన్ సైమనుగారు ప్రస్తుతపు ఏర్పాటులపట్ల సంతృప్తి చెలిపిరి. కామన్సునభలో తాముకొంతకాలము హాజరగుటకు వీలులేక బోయినను తమ న్యాయవాదవృత్తికి కొంతకాలము భంగముకలిగినను సైమనుగారు ఇంగ్లండు ఇండియాల జేమము నిమిత్తము కమిషనుకు అధ్యక్షపదవిని స్వీకరింప నంగీకరించినటుల చెలిపిరి. సైమనుగారి స్వార్థత్యాగము వారిదృష్టి ప్రకారము మహాత్తరమయినది గావచ్చును. కాని, హిందూదేశమున కిది ఎంతవరకు లాభించు ననునదియే ప్రశ్న. బ్రిటీషు పార్లమెంటు సభవారి బాధ్యతను వీరు బట్టవలె పొగడిరి. భారతీయుల విషయమున పార్లమెంటు సభవారు ప్రచండబాధ్యతను వహించిరట. దానిని వారు విడువజాలరట. ఆబాధ్యత ఎట్టిది? పార్లమెంటు సభలో హిందూదేశమునకు సంబంధించిన సమస్య లెన్నిసార్లు చర్చకువచ్చుచున్నవి? వచ్చిన కొలది సమయములం దయినను, ఎందరు సభ్యులు పార్లమెంటు సభలో నిలిచి పాల్గొనినవార? ఇండియా బడ్జెటును ఏవేళపెట్టగ నే, ఖాళీకుర్చీలు మాత్రము మిగులుట యాచారముగనున్నది. ఇండియా సహాయమంత్రియు గడ్డకట్టిన ఆంగ్లో హైందవ ప్రముఖులు కొందరును, కొలదిమంది లేబరు సభ్యులును మిగిలెదరు. పార్లమెంటు సభ్యులలో పలువురకు హిందూదేశ మేమూలనున్నదో తెలియదు. భారతీయులెట్టివారో, వారికోర్కె లెట్టివో, వీరికి చెలియదు. కాంగ్రెసు మహాసభ ప్రతిసంవత్సరము నను గూడి తీర్మానముల గావించుచుండును. వాని సంగతి సందర్భములను కనుగొనుట కెందరు పార్లమెంటు సభ్యులు ప్రయత్నించుచున్నారు? ఇండియా ప్రభుత్వమును, రాష్ట్ర ప్రభుత్వములును యెటుల ప్రవర్తించుచున్నవో, వీరు కనుగొనుచున్నారా? హిందూమహమ్మదీయ కలహములు మాత్రము వీరి దృష్టి నాకర్షించుచున్నవి. హిందూదేశమున కొలువుజేసి, ఉపకారవేతనముల బొందుచున్న ఏ కొలదిమంది ఆంగ్లో హైందవుల వాక్యములనో వీరు వేదవాక్యములుగ నమ్ముచున్నారు. ఏ టైమునప్రతిక వ్రాసిన వాక్యములలో వీరికి ప్రమాణమగుచున్నవి. ఊరక పంచిపెట్టబడిన మిస్ మేయో గ్రంథ ప్రతులు వీరికి పరమాప్లాదము గలిగించుచున్నవి. ఇట్టివారు, హిందూదేశముపట్ల నిజముగ బాధ్యతవహించుచున్నారా? రిజర్వుబ్యాంకుబిల్లు విషయమున వీరు యెట్టి బాధ్యతను నిర్వహించిరి? స్టీక్ కమిటీ రిపోర్టువిషయమయి వీరు ఏమి ఆలోచించిరి? బెంగాలు నిర్బంధములగుర్చి వీరు యెట్టి చర్యదీసికొనిరి? సర్విసు ఉద్యోగులజీతములను వృద్ధి గొనుటకు మాత్రము వీరు ఆతురము జూపిరి. పార్లమెంటు సభవారి బాధ్యత గూర్చి సైమను బోలు న్యాయవాదులు జెప్పెడి వాక్యములకు సయితము విలువయుండజాలదు. రాయల్ కమిషనువారు పాశ్చాత్యవిధానములను జొప్పించవలెనని తలచుట లేదట. పాశ్చాత్యవిధానమున నెద్దియో ప్రాచ్యవిధాన మన నెద్దియో వీరు స్పష్టపరచిన భాగండుడిది. స్వరిపాలనము పాశ్చాత్యవిధాన

మనియు, నిరంకుశ పరిపాలన ప్రాచ్యమనియు వీరి యుద్దేశ్యమగుచో, అంతకన్నను పౌరబాటు వేరుండదు. హిందూదేశ సాంప్రదాయముల కనుగుణ్యమగు స్వరిపాలన విధానమును ప్రజేశే పెట్టగోరుచో, దానిని తయారుజేయుటకు ప్రజల కవకాశమియవలెను. అంతియగాని, హిందూదేశ సాంప్రదాయముల నెరుగని పార్లమెంటుసభ్యు లిట్టి విధానమును తయారుజేయజాలరు. ఏదియెటులున్నను, సంస్కరణ శాసనపు పీఠికయందు సూచింపబడిన బాధ్యతాయుత ప్రభుత్వాదర్శము నిపుడు మార్పుటకు వీలుండదు. అయ్యది పాశ్చాత్యవిధానమని జెప్పట కవకాశములేదు. కమిషను రిపోర్టు ముగిసి, ప్రభుత్వమువారు సూచనల గావించిన పిమ్మట భారతీయులు జాయింట్ కమిటీవారి ఎదుట మొరబెట్టుకొనుటకు అవకాశము గలదని సైమను గారు జెప్పుకొనిరి. అట్టి యవకాశమువలన ఏ మాత్రము లాభముండదనియు, జాయింట్ కమిటీ వారు ప్రధాన సూచనలను మార్చబోరనియు, బాటు డయినను గ్రహింపగలడు. సర్ జాన్ సైమను గారికిసరికి హిందూదేశాభిప్రాయ మెటులున్నదనియు గోచరించియుండును.

చర్చిల్ మంత్రిగారి ప్రగల్భములు

కన్సర్వేటివు ప్రభుత్వమువారు సలిపిన మేల్లూర్పు చర్చిల్ మంత్రిగారు చెలిపిన ప్రగల్భములను బ్రిటీషు ప్రజలు సరకు జేసెదరని దోచదు. బ్రిటీషు జాతి విశ్రాంతిని గోరుటచే, కన్సర్వేటివు పక్షమువారు చర్చిల్ విశ్రాంతి నిచ్చిరని, చర్చిల్ గారు బలికిరి. కాని, విశ్రాంతి యధికమగుటచే, ఇంగ్లండ్ పుడు ప్రబోధము గోరుచున్నది. ప్రబోధము గలిగించుటకు, కన్సర్వేటివులు బనికొరని తెలిసినసంగతియే. వీరి పరిపాలనము క్రింద అభివృద్ధి స్థంభించి, దేశము అధోగతికి బోవుచున్నది. అభివృద్ధి తలచినంత విస్తారముగాకున్నను, కొంత యైనను గలదని జెప్పి చర్చిల్ గారు తృప్తిజెందుచున్నారు. కాని అభివృద్ధి ఏ మూలగలదో తెలియకున్నది. నిరుద్యోగసమస్యను కన్సర్వేటివులు పరిష్కరింపజాలక బోయిరి. విదేశవిధానము అధోగతియందున్నది. నానారాష్ట్ర సంఘమునందు బ్రిటీషు ప్రతిష్ఠక్షీణించుటకు ఛేంబర్లెను గారి వైఖరి కారణమయ్యెను. సెసిల్ మంత్రి రాజీనామా నీయవలసివచ్చెను. తమ అవివేక చర్యలవలన, కన్సర్వేటివులు హిందూదేశమున యెట్టి యశాంతిబుట్టించిరో చెప్ప నవసరమలేదు. కార్మికసమస్యను వీరు పరిష్కరింపజేయజాలక, నిర్బంధ చర్యలకుగడిగిరి. కార్మికుల సమ్మె జరిగెననియు, బాగ్దాదుల పని నిలిచిపోయెననియు, చర్చిల్ గారు వగచిరి. ఇందుకు కన్సర్వేటివు మంత్రుల హాస్వదృష్టియే కారణమయ్యెను. సమ్మెచట్టమును కార్మికులందరును నిరసించియుండ, దీనిని కొందరు కార్మికు లామోదించిరని చర్చిల్ గారు జెప్పట సాహసమువచ్చు వేరుగాదు. బ్రిటీషు సామ్రాజ్యమునందు పూర్వము కన్న నెక్కుడు ఐకమత్యము గలిగెనని చర్చిల్ మంత్రిగారు దలచుట భ్రమయని ఎంచవచ్చును. ఇంగ్లండుకును హిందూదేశమునకును మధ్య వెనుకటికన్నను నెక్కువ యెడబాటు గలిగెనని జెప్పవచ్చును. దక్షిణాఫ్రికా జండావిషయమున గలిగిన

ఆందోళనము, చర్చిల్ గారి నమ్మకమును బలపరుపజాలను. కన్సర్వేటివులు సామ్రాజ్యవాదమును గాంచిరి. దానిని మొత్త బాదినను ప్రయోజనముండదు.

సమ్రాజ్య గారి ప్రశ్న

హిందూదేశపు అధికారులకును ప్రజాప్రముఖులకునుగూడ కమిషనునందు చోటులేదని జెప్పి బ్రిటీషుమంత్రు లోబాబ్బుచున్నారు. అటులగుచో రాయల్ కమిషను నియామకమువిషయమై ప్రభుత్వకార్యనిర్వాహకోద్యోగుల సలహా నేల గైకొనిరని సప్రమాగా రమగు చున్నారు. ఇండియా మంత్రిగారు పలువురతో నీవిషయమై ముందుగనే సంప్రదించినటుల తెలిపిరి. కాని, ఎందరుహైందవనాయకులతో వీరు సంప్రదించిరి? ఎవరును లేరనియే జెప్పవచ్చును. అధికారులకును ప్రజాప్రముఖులకును మధ్య యిట్టి తారతమ్యము జూపనేల? రాజప్రతినిధిగారికిని ఇండియా ఆఫీసువారికిని జరిగిన ప్రయివేటు లేఖలమూలమున నిర్ణయముజరిగెనని, సప్రమాగారు జంకులేక నుడివిరి. ఇండియా ఆఫీసు ప్రజలకోర్కెల నన్నిటిని భగ్నపరచుచున్నది. ఇండియా ఆఫీసుగౌరవ మిప్పటికన్నను క్షీణదశలో నెన్నడును లేదని, సప్రమాగారియుద్దేశ్యము. ఇండియా మంత్రిగారి హేతువాదము యెంతయడకునతో మెలగుచున్నవారి కయినను నమ్మకము బుట్టించజాలకున్నది.

రంగయ్యరుగారి రాజీనామా

భారతదేశ ప్రముఖులు రాయల్ కమిషనును బహిష్కరింప గోరుచుండ, తీవ్ర స్వరాజ్యపక్ష ప్రముఖులగు రంగయ్యరుగారు మాత్రము, ఇంగ్లండులోజేరి నిర్బంధమగు రాజీ సూచన గావించుటకు హేతువేమియో తెలియకున్నది. రంగయ్యరుగారి సూచన కన్సర్వేటివు పత్రికలలో ప్రకటింపబడుట జూడ, వారికిగూడ యిది యామోదకరముగనున్నదని తలంపవచ్చును. శాసనసభల జాయింట్ కమిటీవారి కేసుకు అధికారముల నీయవలయునని వీరు గోరుచున్నారు. వీరుగూడ అస్సెసరులుగ జేరి విచారణలో పాల్గొందురు. కాని, వీరికి కమిషనులో సభ్యత్వముండదు. రిపోర్టును బాపుటకు వీరి కధికారముండదు. ఇట్టి ఏర్పాటువలన, ఏమి లాభముండునని, రంగయ్యరుగా రెంచిరో తెలియదు. లేబరుపక్షమువారు సమకూర్చదలచిన సౌకర్యమిదియే యగుచో, భారతీయులకిది యక్కరలేదు.

కార్పొరేషను అధ్యక్షుడు

మద్రాసు కార్పొరేషను అధ్యక్షుని యెన్నిక 16 తేదీన జరుగునని ప్రకటింపబడెను. ఈమారు కాంగ్రెసుపక్షమువారు యెనరిని అభ్యర్థిగ నిలుపకుండుటకు నిశ్చయించిరిని చెలియచున్నది. స్వామి మెకటాచలం శ్రేష్ఠిగాక విషయవాతావరణమున్నపుడు వీరి నేలఅభ్యర్థిగ నిలుపగూడదో తెలియదు. వేంకటాచలం శ్రేష్ఠిగా రిదివరకు అధ్యక్షపదవిని సమర్థతతో నిర్వహించిరిని యెల్లరంగీకరించెదరు. కాంగ్రెసు పక్షమువారు అభ్యర్థిని బెట్టకబోవుటచే తత్పక్షసభ్యులు యిచ్చవచ్చినటుల చోటుజేయ వీలుగలదు. కాంగ్రెసుపక్షపు శీతదశ వచ్చిపోగలదు. కాంగ్రెసుపక్షనిర్ణయము దూరదృష్టిని జూపకున్నది.

విదేశవార్తలు

రాయలు కమిషను సభ్యులు

ఇండియాకు జనవరిలో బయలుదేరెదరు

(ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రత్యేకతంత్ర)

లండన్, నవంబరు 11:—రాయల్ కమిషన్ సభ్యులు ఇండియాకు జనవరిలో బయలుదేరెదరు. ఈలోపున ఇంగ్లండు లో ఒకటి రెండుపర్యాయములు సమావేశమగుదురు.

సర్ జార్ నైమనుగారు

స్వేచ్ఛాత్మలీ లిబరలు ఘోషరేషను అధ్యక్షునకు ఇట్లు వ్రాసిరి:—భారతీయులపట్ల బ్రిటిషుపార్లమెంటు చూపవలసిన భాగ్యత అపారము. దానిని తప్పించుకొనుటకు వీలులేదు. లేద నటకు వీలులేదు. చారిత్రములో ఆయ్యది స్థిరముగ నాటుకొన్నది. నేటి ప్రాపంచికవిషయములు చాటుచున్నవి.

శాంతయుతముగ నుండగోరుదురే (సుహృద్భావము గల ప్రతి భారతీయుడును, బ్రిటిషు వ్యక్తియు విస్తారముగ గౌరవలసిన విషయము) బ్రిటిషు పార్లమెంటు మూలముగను భారతీయులసహకారముతోను ప్రవర్తించిన నే గల్గును. ఈ రెండును నెట్లటకు పరిశోధనము, సలహా యను విధానమును రాయలు కమిషను అను పేరుతో ఏర్పరిచిరి. ఇదియే ప్రథమ కర్తవ్యము. దీనిని రాయలుకమిషనువారు చేసెదరు. మొదట పాశ్చాత్య భావములనుగాని పాశ్చాత్య రాజ్యాంగవిధానములను గాని భారతీయులపై బడవేయుటకు ఇండియాకు రాయలు కమిషను బోవుటలేదు.

రాయలుకమిషను ఇండియాకేగినపుడు వారు చెప్పవలసిన విషయము, సంగతులను తెలిసికొనుటయు నిజముగ కన్పించిన సంగతులను యథార్థముగ చెబుటయు మాత్రీర్యములతో చెబుటయు కమిషనుపని. కమిషను తమనిశేధము బంపినపిమ్మట ఇండియాలో శాసనసభ్యుల ప్రతినిధులతోను బ్రిటను ప్రతినిధులతో సంపూర్ణముగ ఆఖరుసారిగ ఆలోచించెదగల్గి ఏ తీర్మానమును జేయుటకు ముందు ఇట్లు మశ్చముగ జేయుటవలసినదగుచున్నది. దీనిమీదనే ఎంతో ఆధారపడియున్నది.

రాయలుకమిషను ఈవిషయములో గొప్పసానుభూతిని ఆలోచనను అపారముగ ఓపిసిని జూపవలసియున్నది. నిష్పక్షికభావము, శ్రద్ధతో పాటుబడుట ధైర్యము అవసరము బ్రిటను ఇండియాకు నాచేతనైన సహాయమునుజేయు పరిశ్రమకల్పముతో ఈపదవిని స్వీకరించుచున్నాడను. నాలోపములు నాకు తెలిసినను నాశక్తివంతములేక జేసెను.

ఇండిపెండెంటు కార్మికపక్షమువారి సంపూర్ణ భారత సానుభూతి

రాయలుకమిషనులో భారతీయులకు నమాన

ప్రతిపత్తి నిచ్చునట్లులేయుట తమకు

అవశ్యకర్తవ్య మనుట

“భారతవాయువలంబును గాని బహుళసంఖ్యాకులగు సంఘములుగాని కార్మికపక్షమునకు తమ కోర్కెలను చెబుట టయో, బహిష్కరణమును ప్రారంభించి మాకార్మికసభ్యులను రాయలు కమిషనులోనుండి తేచివర్చునియో చెప్పిన అట్లుచేయ బ్రతుక్కించెదము”.

జాతీయవాదక సంఘమువారు గనుల పరిపాలనసాయకుల పనిలోనికి మరల జేర్చుకొనువరకు | శాధించుచుందురట. ప్రైవేటుయూనియను కాంగ్రెసుసభ్యులు నిరసముతో నున్నది నిరి. మితవాదలకు గూడ ప్రైవేటు యూనియను కాంగ్రెసులో రక్షణ గలదనవరకు సాధించెదరట.

కమ్యూనిష్టులపై బాడి

హంగరీలో కమ్యూనిష్టులను అడవంటకు దారుణపు శిక్షలను విధించుచున్నారు. 81, 41 వీడ్డ శిక్షను విధించుచు న్నారు.

ప్ర్యంకోయు గోస్లావు ఒడంబడిక

ఇటలీలో కోపము

లండన్, నవంబరు 10:—1926 నుండి ప్ర్యంకోయు గోస్లావు ఒడంబడిక రాయబారములు సాగుచున్నవి. నే డా ఒడంబడిక స్వ్యాగములో సంతక ముననుమనయన్నారు. ఈ ఒడంబడిక ఇటలీకి స్నేహముగ లేదనియు, జాతిపరిమితికి ప్రతి కూలముగ నన్నదనియు, బాల్కనులో తగవు ఏర్పడుననియు ఈ ఒడంబడికలన ఇటలీ హంగరీ బల్గేరియాతో జేరవలసి వచ్చుననియు బాల్కనులో ప్రాంతులు రుమేనియా యుగోస్లావి యాను జేర్చుకొన్నదనియు ఇటలీ కోపమును జూపుచున్నది.

ఇటలీ ఆక్షేపణలకు ప్రాంతులలో ఆశ్చర్యపడుచున్నా రు. ఈ ఒడంబడికలో జాతిపరిమితికి విరుద్ధముగ అనుబంధము లేదనుచున్నారు. బెల్గ్రేడుతో ఇట్టి ఒడంబడికను ఇటలీ చేసి కొనవండుట తనతప్పుగాదని ప్రాంతు అనుచున్నది. ఈ ఒడం బడికసంకీర్ణమునందు బెల్గ్రేడులో గొప్పయోత్సవమును గాంప నున్నారు.

వరొక వాయువార్తాసంఘములో డైరెక్టుగాల మో సము జేరిరిని జేరమును మోసిరి. విచారణను ఆపునసిరి.

పనిలేని గనల పనివాండు 400 మంది లండనుకు న్నూ బోర్డునుండి బయలుదేరి తమ బోర్డులను దేశపుకొనుటకు జూపనన్నారు.

లాయిడ్ బార్లిగారు సమటుంబముగా రయోడిని సీరోకు క్రెస్టికుకు 27 తేదీని డిశ్చేబరులో బోయెదరు. నాలుగయ్యది రోజులుందురు.

పార్లమెంటులో ఇండియా వ్యవహారములు

లండన్, నవంబరు 9:—ఇండియా ప్రభుత్వమువారు స్వాగతార్పణ కమిటీ నివేదికమును గూర్చి పంపిన యభిప్రాయ మును ఆలోచించుచున్నారని వింటర్జును ప్రభుత్వ ప్రత్యుత్త రము నిచ్చెను.

నిర్బంధితులను, ప్రజాక్షేమమునకు ప్రభుత్వపాలనమునకు ప్రహరముండదని తోచినపుడు వదలుటకు బెంగాలు ఇండియా ప్రభుత్వమువారు తెలిపిన దానిని ఇండియామంత్రి అంగీకరించె ననియు బెంగాలు ప్రభుత్వకరిపాలనము దీని కడ్డుగా నున్నద నుసంగతి నిజముగాదనియు వింటర్జును ప్రభు వనెను.

స్వేచ్ఛగుహలోటెలులో నపుఖరును కొట్టినపుడు తాను లేదన్న సంగతి నిజముగాదనియు ఆస్థలమందుండి కనులారగొట్టు ముండగా చూచితి ననియు ఆచధికారిభార్య మగనితంపున తూపగజే ప్పెననియు టాంసుగారు తీవ్రముగ డిశ్చిరి. దీని నెప్పుడైన రుజువుజేయ సిద్ధముగా నున్నాడననిరి ఈవిషయ మునకు సంబంధించినకాగితములనబట్టి బర్మెనుపాడ్ ప్రభువు చెప్పినమాటలను దెప్పిలినని వింటర్జును ప్రభు వనెను.

నోటీసు నందలూరు డి॥ మునసబు కోర్టులో

స్కాక్ నెం 339 of 1927.

వాది:—బ డారు వెంకటచిత బంశెట్టి.

ప్రతివాద్దు:—బొమ్మలగడ్డ వెంకటసుబ్బయ్య వగై రాలు.

సదరు నెంబరులో వాది బంధారు వెంకటచితబంశెట్టి అనునతను ప్రతివాదులయిన, సదరు ప్రతివాదులు బాతే యర్రయ్యకు బాతేపుండి యా వాదిని పావాలాపరదిన బాబ్బు యా వాదికి రూ 81-14-0 అన్నలు వడ్డీలకు బాకి అయి అం దునుగురించి ప్రతివాదులు చెల్లించవందున, సదరుకోర్టులో ప్ర తివాదులయిన వావాదాఖలుచేసియున్నాడనిన్ని, సదరు వా వా 17-11-27 తేదీకి కోర్టువారు వాయిదావేసియున్నారనిన్ని సదరు తేదీకి ప్రతివాదులుకు యేమయిన ఆక్షేపణలున్నయెడల మనవిచేసుకోవచ్చుననిన్ని, అట్లు హాజరుకానతేల ప్రతివా దులను యక్కాన్సర్లచేసి డిక్రీచేయబడునని యిందువలన తెలియ చేయుచున్నది.

ఆర్డరుటు పరిశురాయరావు, యం. యల్. సి. నందలూరు 8-11-1927. వాది వకీలుగారు

బ్రిటిషు విదేశాంగవిధానము

ప్రధానామాత్యుని విమర్శన

గ గ్వీ, నవంబరు 10:—విదేశాంగవ్యవహారములను గూర్చి తనకెన్నడును నిరుత్సాహములేదని బార్క్లెయ్ గాగనరి. తేనిపోని (భిములులేవు). ప్రపంచము నెడలొన్న కష్టములను దావలేదు. శేను ప్రధానామాత్యునివిని స్వీకరించినవాటికిని నేటికిని యూరపులో ఎంతోవ్యత్యాసమున్నది. ఎంతయో లాభకరమగు మార్పులు గల్గెను. మొన్నటియధములో ఒకరితో నొకరు పో రిన (గేటుబ్రెటును, ఫ్రాంసు, ఇటలీ, జర్మనీ నేడుసరిసమానులు గను భాగస్థులుగను శాంతిని పెంపొందజేయదలచిరి. మన కంద రికును సంబంధించిన వాగరకమును క్షీణింపజేయం దున్నదానిని బలకరముగ జేయుచున్నాడు. ఈ సభ్యులకు అస్పృహజేయు (గే టుబ్రెటునుకు కొంతగౌరవము నీయవలెను. జర్మనీ ప్రాంతులకు గొప్పవ్యవహారం డెను.అట్టివారు సభ్యులను కలుగజేయగల్గినం దులకు గొప్పఅంతయు వారికే ఇవ్వవలెను యూరపునకేగాక మానవకోటికి వీరు మహాపరకారమును జేసిరి. వారు మార్గదర్శ కులేరి. యూరపు ఇతరసరిహద్దులపైవు జూచుచున్నది. ఇవట ప్రాతపగ లింకను సమసిపోలేదు. ప్రాత్యక్షములు, భయము, అపమృగము, కయ్యములు ఇంకనురగులుచున్నవి. ఒక్కమా రు గొప్పనుంట్లనుటచే దావానలముగపరిగిమించును ఇకమీ దట అవిశాలదృష్టిగల డాక్టరు ఫ్రైస్కూగాడు, ఆబ్రినుండు గారికృషి ముంల ఎక్కడలభించునని యూరపు అంతయు నెదకు యన్నది. బాల్కనులోను, సెంట్రలు, తూర్పు యూరపులో ను ఎవరు ముందుగా అట్లు జర్మనీ ప్రాంతునలె ప్రయత్నించి క్లిరిగడించెనరో? మనయెదుటబరుగుసంగతులను జూచుచుండుట చే నాకు నిరుత్సాహముగలుగుటలేదు. త్రోవ యంతస్పష్టము గా ఏర్పడుచుండ మనగమృతానమును జేరుటకు ఎట్టియభ్యం తిరము ఉండునని విశ్వసించను.

రషియాతోచెడుట

ప్రైవేట్ యూనియనువారు రషియాతో సంబంధమును మానుకొన్నట్లులేమనముగూడ రషియాతో రాజ్యాంగసంబంధ ములను వదలుకొంటిమి. అయినప్పటికిని స్నేహమేర్పడునని నమ్ముచున్నాను. ప్రాంతురషియాస్నేహమునకు గూడ అడ్డు వచ్చినది. యునైటెడు స్టేట్సుగూడ స్నేహమును స్థిరపరచు కొను ప్రయత్నములకు అభ్యంతరము గల్గెను. రషియా దేశీయ వ్యవహారములతో గ్రేటుబ్రెటునుకు సంబంధములేదు. (గ్రేటుబ్రెటు ను వ్యవహారములతో జోక్యము కలుగజేసికొనక (గ్రేటుబ్రెటును పైకుట్రబన్నక అంతరాతీయ మగ్యాదకు రషియా గుర్తించు నో వారితోగూడ ఉదారభావముతో సహృద్భావముతో గ్రే టుబ్రెటును విదేశాంగ విధానమును అనులించిచిటులే ప్రవర్తించును.

దురప్రాప్త్య పరిస్థితులు

వీనాలో పరిస్థితులు చెప్పదగిన యభివృద్ధి గాంచలేదు ఎవరిని ప్రధానప్రభుత్వముగ నెంచవలెనో తెలియదు. అందరు ను నాయకులే. ఒకరితో నొకరు తగవులాడుచున్నారు. అం దుచే నొక సంవత్సరముక్రిందట ప్రకటించిన సిదాంతమునే అన లంబించవలసియున్నది. ఈజిప్టురాజు పండ్లనైన రాయబారము లు ఆంగ్లోఈజిప్టు మైత్రివిరస్థాయిగ ఏర్పడుటకు పునాదిని గలు గజేసినది బ్రిటిషు ఆశయములకు రక్షణగల్గెను. అంతరాతీయ యభాగ్యతను నెరవేర్చును ఈజిప్టు స్వాతంత్ర్యము గల్గెను. జాతిపరిమితిలో ఈజిప్టునకుగూడ అర్హతను ముందును.

కనడా పయనము

సామ్రాజ్యసభ ననుసరించి ఆదేశపుమంత్రులు ఇవటకు వచ్చుటచే మేము అచటికేగితిమని బార్క్లెయ్ గాగనరి.

కెన్యా ప్రభుత్వముణము

గుగ్వీ నవంబరు 10:—కెన్యా ప్రభుత్వముణమును త్వర నే యిచ్చెదరు. 1958 లో తీర్చువలెను. కాని 1948 లోనే తీర్చుటకు ఏర్పాటున్నది. ఆతరువాత ఏసంవత్సరమైన తీర్చి వేయవచ్చును.

బోలిషివికు అమెరికనువ్యక్తి

ఈజిప్టులో అమెరికను బోలిషివి, బోలిషివికు ప్రధా రము గూడదన్నును మానందను ఆతడు తమదేశములో నుండ దగదనియు వానిని అమెరికాకు తిరిగి రమ్మరి ఉత్తగవు జేయులెనని ఈజిప్టు ప్రభుత్వము అమెరికాను గోరెను.

రాయ్ కమిషన్ రూపం

విశాఖపట్నం నుండి ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వమునకు బిల్లులు పంపించిన ప్రభుత్వమునకు. కాక తాళి వ్యాపారము రంగయ్యగారి విధానము కార్యకర్తలను వారి పట్టులు ఒకేకాలమున నమలు తలపించెను.

సి. ఎస్. రంగయ్యగారు

తన రాజీనామా యేర్పాటునుగూర్చి కామన్వెల్త్ లు ఆమోదించునట్లు చేయుటకు ప్రయత్నించుచున్నారట.

భారతీయులను నియమించుకొన్న రాయ్ కమిషన్ ను తొలగించి రాజప్రతినిధిని జూచిన నాయకులు కొందరు పెట్టిన దెబ్బయున్నది. మొదట కమిషన్ ను సెల్వత్తుకొంటు కమిటీకిని యొక్కవ సంబంధముననుట.

రంగయ్యగారి విధానము ఇప్పటికే అయిదు అన్ని పక్షముల నాయకులు తడవునేయక ఇదమితము తెలియ జేయుట కనవచ్చును. జూచిన పట్టులను, మొదటివిచారణ లో సెల్వత్తుకొంటు ఉపయోగకరముగ పనిచేయు పట్టులకు రాయ్ కమిషన్ భారతీయులందరినీ సిద్ధాంతమును మానుకొనినదో లేదో తెలుపవలెను.

కార్యకర్తల మొట్టమొదటి సభ్యురాలి యభిప్రాయము

లండన్, నవంబరు 9:—మిక్స్డ్ సెక్షన్ ఇట్లు దెబ్బ పున్నది. భారతీయులను రాయ్ కమిషన్ కేంద్రీకృతం చేయడం ఇండియాలో స్వపరిపాలనాధ్యమమును నిరసించు యువకులు నున్నారు. యుద్ధమును స్వయంనిర్ణయమునకు జేరేటమంటిమి. కాని ఇటీవలనే ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వమును మంటగొల్పింది. పూర్వము కోల్పోయిన ఆమెకు అధినివేతపరిస్థితులు మిగులు నట్లు జేరింది.

“నూతన శ్రీధరు”

కార్యకర్తలనువారు రాయ్ కమిషన్ చర్చలో పాల్గొనకుండుట చేత బ్రిటన్ కు ఇండియాకు మరొక ఎక్కువ “పెన్షన్”ను ఎన్వోయింగును” కలిపి పని చేయుటకష్టముగ వీరవును.

బ్లాక్స్టులు కార్యకర్తలవారి తీర్మానమును అనుసరించలేదు. రాయ్ కమిషన్ నియమము. దీనివలన మంచిభాగము గలుగును. ఇండియాలో అన్ని పక్షములవారు ఏకమవుట కిది గొప్పయినకాశమునున్నది ఇటీవల రాజప్రతినిధి భారతీయులను యభిప్రాయము ప్రకటించునట్లు సెల్వత్తుకొంటు పట్టులను జూపవలెనున్నది.

బ్లాక్స్టులవారి గొట్టెలనుండిరూపొందించిన యువవ్యాపకములను నిమిషం యర్థము భారతీయులకు చక్కగా తెలియును. వారుజూపుచేత బ్లాక్స్టులవారి సలహాధితియు లేకుండా యిటీవల గ్రామీణులకు తెలియజేయబడినది.

పార్లమెంటు కార్యకర్తలసభ్యులెందుకు సమ్మతించిరి?

రాయ్ కమిషన్ లో బ్రిటిష్ నిరంకుశ ప్రభుత్వాధికారులు లేకపోవుటచేత భారతీయులు తమలోతమకు కొట్టుకొనుచుండుటచేత రాయ్ కమిషన్ వ్యాపకముగానే యున్నదని ఒప్పుకొనుచున్నది బ్లాక్స్టుల పార్లమెంటు కార్యకర్తల సభ్యులు రాయ్ కమిషన్ భారతీయులను లేకుండజేసినను యొప్పుకొనిరట. ఇండియా ప్రభుత్వములో భారతీయులు సభ్యులుగానున్నారు. అట్టి భారతీయులతో గూడిన ప్రభుత్వమే అంగీకరించనది దెబ్బ పుట దానిని తమ లాభముకై వినియోగించుచున్నారు.

ఆగస్టులోనే కమిషన్ ఏర్పాటును నిర్ణయించి

బ్రిటిష్ వారి నోకరినే పార్లమెంటు కమిషన్ గా నియమించిన భారతీయులు బహిష్కరించెదరని ఆఖరునిమిషమును మొన్న ఇంగ్లాండుకు వచ్చిన భారతీయులు దెబ్బ వారందరూ గొంతెత్తుకొరిగినగోరు అతివాదులు. బహుస్వల్పసంఖ్యాకం లనుచున్నారు. ఆగస్టులోనే రాయ్ కమిషన్ నియమించుటకు నిర్ణయమేసింది. అప్పటికే కార్యకర్తల పక్ష నాయకుల సమ్మతించిపోయిన పార్లమెంటు కమిషన్ నియమించినట్లయింది. కాని తేజో బహదూరు సప్రమానున్న నాయకులను అసెంబ్లీ పవర్ తిని అంగీకరించక పోవుట చేతను బ్రిటిష్ లును లేకుండా జేయుట చేతను రాయ్ కమిషన్ ప్రకటనము ఆగస్టులో జేయుట మానిరి. అప్పుడే తిరిగి ఆగస్టు తీర్మానమును రద్దుజేయవలెనని ఇండియా కార్యకర్తలను గూర్చి ఇండియాలో అందరినీ కృతః మొనరి, వ్యూహాధిపతి రాయ్ కమిషన్ ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వమునకు, కమిషన్ ప్రకటించునో నిధానముగ భారతీ

యులు అంగీకరించెదరని ఇండియా కార్యకర్తలను తొలగించి ఆగస్టులోనే తీర్మానమును మానుకొని అసెంబ్లీలోనే బహిష్కరించి. ఇట్లు వాగ్దాతలను జేసిన సమాధి అను నిశ్చయముగ చేయబడుచున్నది. తమనూట ‘బోయిగామం’ రూప పరినిధి భారతీయులకు నందరిని రావించి వారిలో మాట్లాడెను. కాని పాపము రాజప్రతినిధి విధులనుకోరకుండా యెను. ఏకగ్రీవముగ అందరూ ఆతిథిమాటకు విశ్వసించెరై

కార్యకర్తల మొట్టమొదటి సభ్యురాలి యభిప్రాయము

ప్రతిపక్షాభిప్రాయమునే జూచిరి. ఇండియా కార్యకర్తలను నవ తనమును భయములను తెలియజేసిరి. అవి నేడు నిజమగుచున్నవి. అందుచే కార్యకర్తల మొట్టమొదటి సభ్యురాలి యభిప్రాయమును గూర్చి ప్రతిపక్ష నాయకులు అందరూ తమరీతి మోసబుచ్చిరి గోలబెట్టుచున్నారు. నిజపరిస్థితులను దెబ్బతీయక పూర్వంకను దోపిడీచేయుచున్నారు.

ఇదవరలో కార్యకర్తల ప్రభుత్వమును పునః భారతీయులకు తమధర్మమును నెరవేర్చుటకు చేసిన కార్యకర్తలను ఇప్పుడు భారతీయులను రాయ్ కమిషన్ లో జేరుండ జేసినట్లు కార్యకర్తలనువారు సమ్మతించినట్లు భారతీయులకేవలముండి కార్యకర్తలనువారు తప్పించుకొనబారు. భారతీయులకుండచున్నది తప్పించుకొనబారు తోపముల కార్యకర్తలనువారు కమిషన్ లో సభ్యత్వమును మిగిలించి తక్కిన అధికారములన్నిటిని సమానుగ రాయ్ కమిషన్ లో పాటు సెల్వత్తుకొంటు అధికారమునునట్లు జేయుటకు కానుకలును ద్రోక్కుకొనుచున్నారు. అసహాయాధ్యమవాదము, కాంగ్రెసువాదులు అనియు వారెందుకూ ఒప్పుకొననియు కాంగ్రెసులో జేరి ఇతరులైన ఈమాట్లు జేసెదరని ఆతిథి రాయ్ కమిషన్ ఒప్పుకొనునట్లు జేయుటకు ప్రయత్నించుచున్నారు. ఇటీవలి పరిస్థితులం జేసియే గాబోలు మంగళవారము ఈవిషయమై క్రొత్తగా చర్చించుటకు ఇండియా కార్యకర్తలను సరిపోలేదు. అందుచేతనే బర్మింగ్ హామ్ ప్రభుత్వము ప్రకటించవలసినట్లు. బాధ్యులను భారతీయులేకొందున్నది ఇంగ్లాండులో ఎవరికి తెలియకపోవుటచే భారతీయులనువారు వాలోచించు బ్రిటిష్ కమిషన్ వారు ల్యాండ్ బరిగారును తమవిధానములలో భిన్నాభిప్రాయముగ నుండుటకు కారణమునను, ది.

ఇండియా కార్యకర్తలవారి కార్యకర్తలనువారు భారతీయులకు వాలోచించుటకు సోమవారము సమావేశము పార్లమెంటు కార్యకర్తలనువారు వీరి తీర్మానములను గౌరవించెదరు.

ఇంగ్లాండు కిప్పును నిజమగు భారతీయులను దెలుపవలెను.

ఇది యత్యవసరమిప్పుడు ఇండియాలో భారతీయుల సభ, కాంగ్రెసు కేవలం సమామము ఇతరసభలు లండన్ కు కలిసిగాని సామ్యమేంత ఎక్కువ సభలుగాని తమకు కావసిన కిప్పులను కార్యకర్తలనువారు దెలుపవలెను. లేదా బహిష్కరించుచుండిగాని దెలుపవలెను. బ్లాక్స్టులలో జేసిన భారతీయులను కార్యకర్తలనువారు అమలు జరిపవలెనని దెలుపవలెనను తమసభ్యులు రాయ్ కమిషన్ నుగూర్చి మాట్లాడుచుండ జేయవలెనవలెను అప్పుడు కార్యకర్తలనువారు ప్రభుత్వ ప్రతిపక్షముగాను కార్యకర్తలనువారు చేయడమందును. తమ కార్యకర్తలను రాయ్ కమిషన్ నుండితేలి రక్తంజేయుటకు ప్రభుత్వమునకు ప్రతిపక్షముగ పనిచేయుటకు బలమేర్పడుననుచున్నారు. కార్యకర్తలనువారు నిరంకుశముగ నున్నారని నమ్ముచున్నారు.

మ్యాట్టను సభ్యుని అభిప్రాయము

మనవిధానమును సాగించుటకు మనకు పలుకుబడియున్న ఇండియాకు ఇప్పుడు తలపించిన పరిభవమును జూచి సహించజాలము. మేము ఉత్తరవాదులను గాబులు. మ్యాట్టనుగారు చాలపలుకుబడి గలవారు. ఆతిథి త్రోసివేయువారు తరనుకొనుచున్నారు.

భారత సంస్కరణసమస్యను తీర్చిదిద్దగ పరిష్కరించుటకు బంధు రాయ్ కమిషన్ భారతీయులనుగూడ సమానాధికారము ప్రతిపత్తినిచ్చి వారిమాటలను గూడ వినినగాని బ్రిటిష్ ప్రభుత్వము ఏ విధానముగూడ ఇండియా కార్యకర్తలనువారికి తీర్చిదిద్దగ నుండును. ప్రభుత్వమువారి పక్షం ప్రకటించిన బానిసవాద రాయ్ కమిషన్ విచారణలో భారతీయుల కట్టినమానప్రతిపత్తి యున్నట్లు బోర్డు

కన్వించును. విచారణలో వారికి ప్రమేయమే లేనట్లు స్పష్టమగుచున్నది.

ఇట్టి సందర్భములందే ఇండియా కార్యకర్తలనువారు భారతీయులనుగూర్చి ఇంతవరకు జేయుచున్న ప్రకటనలను సిద్ధాంతములను తప్పక అనుసరించి రాయ్ కమిషన్ లో భారతీయులకు గౌరవముగ సమాన స్వత్వము నిచ్చి తీరునట్లు జేయుట ఇండియా కార్యకర్తలనువారు మనవిధియనిరి అశక్త్యవ్యమనిరి. సోమవారము జరుగుదగ సాయంకాలము 5 గంటలకు భారతీయులే విషయములనుగూర్చి ఆలోచించుటకు కార్యకర్తలనువారు సమావేశమగును. రాయ్ కమిషన్ ఏర్పాటులను భారతీయుల నిరీక్షమును పార్లమెంటు కార్యకర్తలనువారు పార్లమెంటులో చర్చ ముందు జరుగునపుడు అవలంబించవలసిన వైఖరినిగూర్చి ఆలోచించెదరు.

రాయ్ కమిషన్

(ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రత్యేకతంతి)

లండన్, నవంబరు 11:—రాయ్ కమిషన్ సభ్యులను గూర్చి ముదముందనున్న రాయ్ కమిషన్ విధానమునకు వాగ్దాతలన్నియు ఉత్సాహముతో జూచుచున్నది ఒక్కసన్ బాక్స్ నైముగారిని కొనియాడెను. ప్రతికల పత్రికలు బహిష్కరణ బెదిరింపునకు ఒప్పుకొనక అట్టి ప్రయత్నములు విచారకరమనుచున్నవి.

ఆస్ట్రేలియా న్యూజిలండులో యుద్ధస్థానకదిశోత్సవము దివ్యముగ జరిగెను.

మెడెట్టు పీరాగెను నై హినులు లియూపాల్డు విల్లి కాలగోకు బతులుదేరిరి కాని స్ట్రోమింగ్ విమానమును బ్రదర్లెనది.

పెయిసూలు ఆర్థిక చాంబర్లనుగూర్చి

(ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రత్యేకతంతి)

లండన్, నవంబరు 11:—మాడుగంటలు పెయిసూలు ఆర్థిక చాంబర్లనుగూర్చి మాట్లాడిరి. మరల వచ్చేవారము సమావేశమగుదురు. అనుమానముగనే రాయ్ భారములు సాగుచున్న ననియు ఒక పక్షమునట్లుననియు తెలియుచున్నది. సెలొఖరున పెయిసూలు రాజు తన ప్రధానామాత్యునితో బద్దాదుకు బయలుదేరిపోవును.

10 తేదీని ప్రాంతో యుగోస్లావు ఒడంబడికకు సంతకము జేసిరి. ఇతరుల కెవరికిని ప్రతిపక్షముగ ఒడంబడికలో లేదు. మరల క్రొత్తలో కర్నాటక ఒడంబడికగ మారవచ్చును బ్రియండుగారనిరి.

మార్చి ఆఫ్రికా యుగములో వస్తువులను బ్రిటిష్ సామ్రాజ్యములోనే కొనవలెనను దానికి ప్రత్యేకముగ బాధిసమితి ముందెటి కమిషన్ వారు తీర్మానించెరు. ఆర్థిక సమావేశము ప్రవేశపెట్టవలెననిరి.

గాంధీగారి సింహాశ్రమము

కొలంబో, నవంబరు 11:—కొలంబో కలివారము లేక ఆదివారము వత్తునని గాంధీమహాత్ముడు తూతుకుడిమిండి వార్తనంపెను. వా కేనాడు వత్తురా యని పురజను లెదురు జూచుచున్నారు. గాంధీగారి రెక్కిన నావయందు కొంత సామాను తూతుకుడిగో వింపవలయున్నందున అలస్యమయ్యెను. (ఆ. ప్రె.)

గజ్జి కిత్తెలము

వెలదబ్బీ 1-కి రు 0-4-0; వి. పి. నహా 0-9-0 ఈ కిత్తెలము నాలుగు పూటలు రాచిన చీడ, గజ్జి, పిలును, బిజు మొదలగునవి పశించును. తప్పక పనిచేయవలెను. బమ్మతాంభనం దివో, బాంబాయి - మదరాసు

సచిత్ర మాసపత్రిక.

ప్రతి చంద్రమా సాది నివ్రచురింపబడును
ప్రతిసంచికయందును మూడునాలుగురంగుల చిత్రములు, ఇతరచిత్రములు ప్రచురింపబడును.

చందా సం॥ 1-కి రూ. 6-0-0

విడిపత్రిక వెల అణాలు 10 మాత్రమే.

విడిపత్రికల నుచితముగఁ బంపుటకు వీలులేదు.

మాదిరిపత్రిక వలయువారు తపాలుబిళ్లలు పంపవలెను.

కార్తీక మాస సంచిక - విషయానుక్రమణిక

ఝరీతరణము—మద్దిపట్ల వేంకటరమణయ్య గారు; యామున స్మృతి—మక్కాపాటి వేంకటరత్నకవి గారు; భాషాసంప్రదాయములు—శ్రీరఘవస్థ వేంకటరామానుజస్వామి గారు; బంగారుఫలము—అధికార్ల సూర్యనారాయణరావు గారు; ఉత్తరరామచరిత్ర—అవ్వారి సుబ్రహ్మణ్యశాస్త్రి గారు; సందేశము—శ్రీమతి టి. సరస్వతి గారు; మనుచరిత్రములోని కొన్ని చారిత్రక విశేషములు—అడవి శంకర రావు గారు; శరద్రమ—టి. ప. నారాయణస్వామి గారు; కాళిదాసకవి కార్తికేయభక్తుడు—సి. శివయ్యశాస్త్రి గారు; వేమనతారావళి—శ్రీరంగంనల్లూళ్లచక్రవర్తి రఘునాథాచార్యులయ్యవాళ్లు గారు; పుష్పాంజలి—సురేశ్వరాచార్య తవ్వరు?—మానవల్లి రామకృష్ణకవి గారు; నిశ్చింత—దీపాల పిచ్చయ్యశాస్త్రి గారు; వినోదవిమర్శము—వేటూరి ప్రభాకరశాస్త్రి గారు; పన్నా—కొత్త జగ్గయ్యచౌదరి గారు; ఆనందకందము—కొత్తపల్లి సూర్యరావు గారు; సోలమృచక్రవర్తి—నాళము కృష్ణారావు గారు; శృంగారం—పూడిపెద్ది వేంకటరమణయ్య గారు; ఆదిమాంధ్రకన్య—కాట్రాపులపల్లి రామమూర్తిగారు; పరాకాష్ఠ—శ్రీ శివశంకరశాస్త్రి గారు; దీపావళి—యస్. వి. రామమూర్తిగారు; దారిద్ర్యము—పండితారాధ్యుల నాగభూషణము గారు; గజదొంగ—పా. వి. రాఘవరావు గారు; శ్రావణశ్రుతులు—మెనుమర్తి వేంకటరత్నము గారు; లక్ష్మీరామేశ్వరము—సరహరిసెట్టి వేంకట రత్నము గారు; రాగాతిశయము—దుగ్గిరాల పల్లంరాజు, పానుగంటి చిరంజీవిరావు గారు; శ్రీమత్త్రయోచార్యులు—తిరుక్కోవలూరు

మహాస్వామి శ్రీ కుమార ఆదివరహాచార్యులు గారు; పాంచాలీమాస సంరక్షణము—మోచెర్ల రామకృష్ణయ్య గారు; బుద్ధభగవానుడు—శిష్యమండలి—శరణు రామస్వామిచౌదరి గారు; బువ్వపెట్టు పుట్టింటి సాధ్య—వారణాసి సూర్యనారాయణశాస్త్రి గారు; కుశద్వీపము—రాజావాసిరెడ్డి శ్రీదుర్గానదాశివేశ్వరప్రసాద్ బహదూర్ గారు; స్వర్గంగము—మొసలికంటి హనుమంతరావుగారు; మనోనాశనము—భాగవతుల దక్షిణామూర్తి శాస్త్రిగారు; చంద్రుడు—సన్నిధానము సూర్యనారాయణశాస్త్రి గారు; దేవేంద్రవర్మకంబకాయశాసనము—మల్లంపల్లి సోమశేఖరశర్మ గారు; శ్రీదేవీలక్ష్మీపూర్ణాస్మృతి—శ్రీమతి ద్రోణరాజు లక్ష్మీబాయిమ్మగారు; మంగళమ్—విద్యాకా కవి తిలక కంచనపల్లి కనకమ్మ గారు; ఆంధ్రాభ్యుదయము—పంచరత్నములు—గొర్రె సూర్యనారాయణశాస్త్రిగారు; గరుడక్షిణ—వెనురుమాడి వేంకటకృష్ణారావు; శ్రీయత లక్ష్మీసుందరరామ్ గారు—[వెం నా.] భరతుడు—ఆత్మోపదేశము—భాగవతుల నృసింహశర్మగారు; ఏమొ!—హరితకృతము; కలగూర గంప!—అమెరికము సేరస్థులపెట్టు చిత్రహింస; ఇందిరామహారాణిగారి ఆట—పాట—వేట; భారత శాసననిర్మాణభయందు రాష్ట్రములకు గల ప్రాతినిధ్యము; భారతీయుల ప్రాణము, విరోధియులమానము; పూలతోట్లలో మహావృక్షములు; రోడ్లపై మేకులులేవండచేయుపద్ధతి; ముగ్గురుబిడ్డల ముద్ద రాలు; ఫీలిప్పైనుడిపులలో కార్యరూపమైన విద్యాభ్యాసము; విశేషములు; ఈగలు; స్త్రీలకు ఇంటియందేవిద్యను నేర్పుట; అజంతాచిత్రములు. విమర్శనలు—గ్రంథములు, పత్రికలు; సాధి ప్రాయ విశేషములు—

చిత్రములు

శ్రీవల్ల చిత్రములు:—విశ్వామిత్ర తపోభంగము; భైరవరాగము.
సాధారణచిత్రములు:—ఉమర్ ఖయామ్; మృగత్వష్ట, కూడరినరము, ప్రాచీనభారతీయ లోహాకరిత్రమ చిత్రములు ౯; ఘంట సాల రాధాకృష్ణయ్యగారు-కబీరుపాత్రము, శ్రీ సరస్వతీసభ-నల్లూరు; కీ. శే. మాగంటి అన్నపూర్ణాదేవి, కీ. శే. కట్టా పాశయ్యశాస్త్రిగారు, 'వేలావా' అనునర్తకి, ౧౯౨౮-వ సంవత్సరపు పాశ్చాత్యకన్య; శ్రీ మామిడిపూడి వెంకటరంగయ్యగారు, సర్ ఆర్. వేంకటరత్నం నాయుడుగారు, మిస్ నేపథకన్య; శ్రీయుతలక్ష్మీసుందరరామ్ గారు, మిస్ కేథరైక్ మేడో, శ్రీరోలిక్ చటర్జీ గారు, ఇతరచిత్రములును.
ప్రస్తుతము పోస్టులు రూల్సు'ప' ప్రకారము రు. 0-3-0 లు రిజిష్టరు పోస్టుఖర్చు లధిక మగుచున్నవి. మీరే జుండుగ సొమ్ము మణియార్చు పంపిన ఈ ఖర్చులు తగ్గును. వి. పీ. లు పంపినచో సొమ్ము ఆలస్యముగ చేరుటయు, పత్రిక సంపుట ఆలస్యమగుటయు సంభవించును.

భారతి ప్రకటన రుసుము

6 మాసములకు వైన కంట్రాక్టుపుచ్చుకొనిన	1 పుటకు రు. 20	1 నెలకుమాత్రము	1 పుటకు రు. 30
డిటా	డిటా	డిటా	డిటా
డిటా	డిటా	డిటా	డిటా
3	డిటా	డిటా	డిటా
డిటా	డిటా	డిటా	డిటా
డిటా	డిటా	డిటా	డిటా
డిటా	డిటా	డిటా	డిటా
డిటా	డిటా	డిటా	డిటా

రీడింగు మాటరుమధ్య 100-కి 25 చొప్పున అధికముగా చారి చేయబడును. వివరములకు ఈ దిగువ విలాసమునకు వ్రాయుడు—

మేనేజరు, "భారతి", తపాలపెట్టె నెంబరు 212, మద్రాసు.

కృష్ణాజిల్లా యెన్ని కలకేసు

బందరులో విచారణ జరుగుట

(స్వీయవిలేఖరి)

4-11-27 విచారణ

159 వ సాక్షి దులు శ్రీనివాస శర్మగారు

బి. ఎ. బి. ఎల్. బెజవాడ

అయిదేళ్లనుంచి నకిలీగవున్నాన. చింతింపల్లి కాల్గె న్ కాండీడెట్టు యెజుంటును. అగ్రాము మీర్జాపురం రాజా గారిది. ఆ బాల్గెన్ స్టేషనులో కొందరు క్రైస్తవులు జెనరల్ కాంట్రీబ్యూయన్స్లో వోట్లువేయుచుండగా చూచితిని. వారి పేర్లు లిస్టుగ తయారుచేసితిని. బెజవాడ అనగరి ఫస్ట్ క్లాస్ మేజిస్ట్రేటువద్ద ఫైలు చేయబడిన సి. సి. నెంబరు 5/24 వారి పేర్లను తెలిసికొని పట్టికయారు చేసితిని. ఆక్రిమిల్ కేసులో తాము క్రైస్టియనులమని వారు చెప్పుకొనిరి. వారుతమ వా బ్యూలముల నిచ్చినపుడు కోర్టులోనే వున్నాను. కొంతమంది చదువుకున్నవారు సయితము చదువురానివారగ వోట్లువేర్చు చేయుచునిరి.

క్రాస్ పరీక్ష

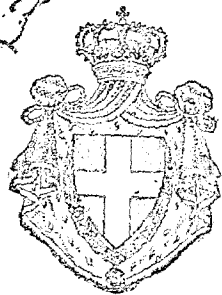
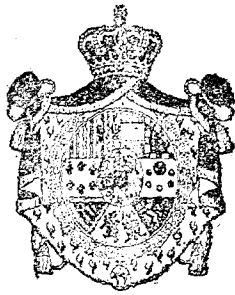
పల్లెపాము కోటాయు మరయేడోమిడిమంది క్రైస్తవులు పంచములు తరచుగ వలెమహాత్ములకొనెడరేమోనాకు తెలియదు.

160-వ సాక్షి శంకర శ్రీతెలమల్లికార్జునరావు

గారు సాహెబ్ గారు

1911 నుంచి కర్ణము 10 నెంబరు తెక్క నబట్టి (సికిమిసర్) టిస్టు తయారు చేసివారు. తరువాత క్లయి. పిటి. యులు వచ్చి నది. మాగ్రాము మీర్జాపురం యెట్టేటలోనిది. 558 వోటరు ఆర్జు అంజయ్యకు 22 వ బాయింటుపట్టావున్నది. తక్కిన బాయింటుపట్టాదారులూడ వోటరే. కలేటి అంజయ్యకు 40 నెంబరు బాయింటుపట్టాకలదు. శివు 8-1-11 38 నెంబరు పట్టాలో పాదకార భాగస్వామి 558 వోటరుకు, అంజయ్యకు బాయింటుపట్టా 12 నెంబరు కలదు. తక్కినవారుకూడ వోటరే. ఎల ప్రాంట్ బ్రహ్మయ్యకు పట్టాలేదు 18 వ పట్టాలో లా పాను కాశిభాగస్వామి. 18 నెంబరు పట్టాలో మైసరు గార్డియన్ రంగము 560 వ నెంబరు వోటరునరా బుల్లెయ్యకు 2 నెంబరు బాయింటుపట్టా వున్నది. తక్కినవారుకూడ వోటరే. 561 వోటరుకు పట్టాలేదు. అన్నగారిపేర పట్టావున్నది. కలేటి 10 గయ్యకు (వోటరు 562) పట్టాలేదు. తిండి తిరుపతియ్యపేర పట్టా వున్నది. 258 వోటరు పాలిడుగు జములయ్యకు 5 నెంబరు బాయింటుపట్టా వున్నది. బాయింటుదాఖలు మూయ్య, వెంకయ్య, సీతారామస్వామి. శ్రీ రామయ్యకు 563, 568, 573, 576 వోట్లు వున్నవి. వెంకటప్పయ్య, కుబ్బారావు, రత్నయ్య, సీతారామస్వామిలకు భాగములున్నవి. వీరు చెల్లించు శివు రు 180 లు. 564 వోటరు నల్లిమెగ్గల బాసికిరామయ్యకు 11 నెంబరు పట్టావున్నది. వెంకయ్య, కన్నయ్య, లక్ష్మయ్య, ఆంజయ్యలు బాయింటుపట్టాదారులు 582, 245 వోట్లు మొదటి యిరువురికి కలవు. 565 వోటరు ఎలప్రాంట్ కృష్ణయ్యకు పట్టాలేదు. నర్సయ్యతో బాయింటుపట్టా వున్నది. నర్సయ్య కూడవోటరే. 566 వోటరుతోట కనకాయకు పట్టాలేదు. 20 నెంబరు పట్టాలో భూమిని కొనినాడు. పట్టాదారు రామిసేని లింగప్పకు 549 నెంబరు వోట్లువున్నవి. 569 వోటరు పసుమరి రావయ్యకు 41 పట్టావున్నది. శివు 4-8-8. 38 నెంబరు పట్టాలో బాయింటువున్నది. అందువోల్తు 2 8 8 570 వోటరు లంక రాఘయ్యకు పట్టాలేదు. 12 నెంబరు పట్టాభూమిని అనుభవించుచున్నాడు. ఈపట్టాలో నర్సయ్య, సుబ్బయ్య కోటయ్య అంజయ్యలకు, భాగములున్నవి. 575 వోటరు సూర్యసేన ర సూరయ్యకు 1 నెంబరు బాయింటుపట్టాకలదు. ఇందులో మైనరు వెంకట్రామయ్య తరపున చల్లిగార్డియను కాశ్యోమ్మ నర్సయ్య (552 వోటరు) కూడా బాయింటువున్నది. 577 వోటరు కడియాల వెంకటసుబ్బయ్యకు పట్టాలేదు. 17, 19 పట్టా భూమిలను అనుభవించుచున్నాడు. 17 పట్టా 586 వోటరు ఎలప్రాంట్ లక్ష్మీదేవిమ్మపేరిట వున్నది. 19 పట్టా 586 వోటరు ఎలప్రాంట్ వెంకటసుబ్బయ్య పేరిటవున్నది.

578 వోటరు రామిసేని పీరాస్వామికి పట్టాలేదు. 20 నెంబరు పట్టాభూమి అనుభవించుచున్నాడు. 589 వోటరు

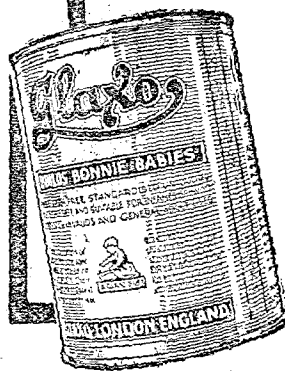

నీవును ఆ ప్రకారమే చేయుదువా?

ప్రభుసంబంధములగు 5 శిశుపోషకాలయములలో బిడ్డలను 'గ్లాక్సో' తోనే పోషించుచున్నాడు.

శనమిచ్చి సంపాదించతగినవానిలో అతిశ్రేష్ఠమైన ఆహారముచే శ్రీమంతులు తమ బిడ్డలకు వాడుచున్నాడు.

నీకును నీబిడ్డ రాజంతటివాడే కాన వానికిని 'గ్లాక్సో' నే ఉపయోగించుము. ఏది శ్రేష్ఠమైనదో నీబిడ్డ కడే మంచిది. రాజసంబంధము లగు శిశుపోషకాలయములలో వలెనే నీవును నడచుకొనుము.

ఆల్ ఫ్రెడ్ యంగు అందు కో, లిమిటెడ్.

(ఇంగ్లాండులో ఇంకావ్వోరేటు చేయబడినది.)

రచాలెట్టే శి. 40, మదరాసు.

2

3706

రామిసేని లింగప్పపేరిట 20 నెంబరు పట్టావున్నది. 580 వోటరు గొట్టిమక్కల వెంకయ్యకు బాయింటు పట్టా 4 వ కలదు. బాయింటు పట్టాదారు గొట్టిమక్కల మూర్తి వారా యన. మూర్తివారాయాకు వోట్లున్నది. ఇద్దరుకన్నదిమగ్గులు మూర్తివారు కావునమీరు బాయింటుపట్టాదారుల పంతుకాని వేరేగురు ముఖా నన్నునా, వేరేగురు శివుని ఒక్కొక్కరు 10 లు మైనా చెల్లించుచున్నారనియు, పట్టాలు ముచ్చిలికాలు మార్చుకొనలేనిదనియు, పట్టా అనగా పంతు నెంబరు ఆక్రాంటులో ఖాతాఅనియు, తాహిల్దారుగారు పరీక్ష చేసి క్లయిం పిటి. పలమిర యెండాగు మొదలు గ్రామి రనియు, జమీందారుగారి గ్రామములలో జమీందారు తెక్క ఒకటియు గవర్న మెంటు వారికిచ్చే టీకునాతెక్క ఒకటియు ఉండుననియు, కడియాల కోటయ్య నెకునుననియు, అంజ కి 5000 ఖరీదుగల నాయిగు యెకరముల పొగతోట కలదనియు మరయొక ప్రదేశములోనాన్న నూతినిరుతో పొగాకు నేవ్య మైనదనియు, అనూకాని శ్రద్ధిండుటకు రు 4000 ఖర్చు అయిన ననియు, అతనికి ముస్తాబాదులో 20 యెకరములకలదనియు, భూములు యెకరం 1-కి 500 మొదలు 1000 వరకు ఖరీదుకల దయు, కోర్టు నేలములో రెండు పంతున్నరులకింద అచట భూమి యెకరము 1-కి 300 మొదలు 800 వరకు ఖరీదుకు ఆ ముట్టు పోయినదనియు, కోటయ్యకు యెకరము 1-కి రెండుపం దులు ఖరీదుగల 50 యెకరముల మెక్క గలదనియు, పాటిమట్టిగల ఫలము 3000 చదురపు గజములకలదనియు, చదురపు 1-కి రెండుమూడు రూపాయలు ఖరీదుకలదనియు, పురుషోత్తప ప్పులో భూమిన్ని పొగాకుతోట కలదనియు, రెండేండ్లక్రితము యాభూమి కడియాల కోటయ్యకు గలదనియు, సాక్షి చక్రధ రరావుగారి క్రాస్ పరీక్షలో చెప్పెను.

పునర్విచారణ

పండిలసంగతి వేర్వేరుమక్రముల సంకరియే తెక్కల పోను కనిపించవు. ఏయేనెంబరులో యెవరెకెంత యనుభ వించుచున్నదనియు తెలుపుటకు వేరేతెక్కలులేవు. ఈవిష యము 10 నెంబరు తెక్కలలో కానిపించదు. అంతయు జ్ఞాప కముల్ల కెప్పుడొడిచి. వోటర్ల టిస్టు జమీందారీ తెక్కలనుబట్టి మాత్రమే తయారుచేయబడినది. కడియాల కోటయ్యగారి పిటి కాకు బాగా తెలుసును. అయినకెంతి ఆప్య ఈన్నదియు వాకు తెలియదు.

రా :—ఆ పిండిగతి విషయంగా తెలుసుకుదా. ఆప్య సంకతి యెందుకు తెలియదు?

సా :—ఆ పిండి సంకతిమాత్రమే నాకు తెలుసును.

రా :—కోటయ్యగారి కుపున కొట్టాలకేసులో సాక్ష్య మిచ్చిరా?

సా :—లేదు, ఇతరులకెప్పుడూ ఉత్తరాత్మమిచ్చితిని.

రా :—కడియాల కోటయ్య మొదటి ముద్దాయకదా

సా :—ఆప్య కోటా నాకు తెలియదు, ముద్దాయ కదవున సాక్ష్యమిచ్చితిని.

రా :—రాజాగారికి కడియాల కోటయ్యగారు 1000 వేలకు దస్తావేజు వ్రాసిరి, మీకు తెలుసువా?

సా :— నాకు తెలియదు.

రా :—దస్తావేజు మీరు వ్రాసితిరా?

సా :— లేదు.

రా :—మీరుముస్తాబాదు కరణమువా?

సా :— కాదు.

సా :— ఒకరిసంగతి గ్రామి బాగా తెలుసును, ల తెలుసును, ఆప్య తెలియదు అని సాక్షి చెప్పినపుడు, సాక్ష్యము వ్యర్థము.

పెనమలూరు కరణం.

శ్యాం:—తెక్క మీరు తేదంతికి ఇప్పుడెక్కడ నుంచి తెచ్చిరి?

సా:—నిన్నకాదుగాని గ్రామం నల్లి తెచ్చితిని.

శ్యాం:—ఈ గ్రామం యెట్లు తయారు చేసితిరి?

సా:—వానన నిత్తుతెక్కలను దానిని తెచ్చిన ఛేర కాపి నడంబారు గానవద్దవున్నది.

శ్యాం:—ఈ యెట్లు కోలుపాడు బహిలోనిది.

చా:—మిగ్గాపురం రాజాగారికి గల సబాధము నాకు తెలియదు. కోలుపాడు జమీందారు సింహాద్రి అప్పారావుగారు. ఆయన తండ్రి సామంతుడైన అప్పారావు. రామచంద్ర అప్పారావు గారి తండ్రి పేరు నాకు బాగుగ తెలియదు. మిగ్గాపురం రాజాగారి తండ్రి సామంతుడైన అప్పారావుగారి నెరగను. ఆయనది మా యెట్లుకాదు. అంత ఒక కుటుంబములోని వారే కాని వాంఛవ్యము తెలియదు. తాపసిల్లారుగారు నన్ను సమస్తము చేసిరి. ముగిసి నాకు జ్ఞాపకములేదు. మా గ్రామములో 134 వోటరు ముప్పాళ్ల బసయ్య వున్నాడు. అతనికి నెం 21 రు పట్టాగలదు. శిస్తు రు 32-1-0, 1885 ఫర్లో పట్టా అంతము పొదుకుటపేరు ట్రాంసుఫరు చేసినాడు. కొంతకాలం కోలుపయ్య వెంకట్రామయ్య, లక్ష్మయ్య, వెంకటన బ్బయ్య, వెంకటప్పయ్య మొదటి నెంబరు వోటరు. 233, 240, 241, 242. తండ్రి బ్రతికే వున్నాడు. మేకేజు గారి పేరు యదుల దాఖాను అచ్చి నది. అది సాను ఆఖరులో నాకు పంపబడింది. వోటరు కిలారు నెం క య్య పే రి 81 నెంబరు పట్టాగలదు. శిస్తు 22-8-1 తండ్రి పేరు బుచ్చయ్య. 285 వోటరు కిలారు నెం క య్య తండ్రి పేరు నాకు తెలియదు. మా గ్రామములో పట్టా కల ఇంకొక కిలారు వెంకయ్యలేడు. నెం 286 వోటరు గూడ వల్లి వెంకయ్యకు 15 నెంబరు పట్టాలో శిస్తు 6-9-8 చెల్లించును. నెం 27 రు మునుమారి బలగామయ్య 81 నెం పట్టాలో యిద్దరితో జాయింటు. జాయింటు పట్టాదారులకూడ వోట్లలే. నెం 188 రు చెన్నపాటి వెంకటరత్నం నెం 10 రు పట్టా (జాయింటు) కలదు. ఆన్నదమ్మతో జాయింటు. జాయింటు పట్టాదారులు శిస్తు రు 2-14-0 లు చెల్లించుచున్నారు. మిగిలినవారు వోటరుగారు. వెలివెల వెంకట్రామయ్య 248 వోటరు. జాయింటు పట్టాదారు (పట్టా నెంబరు 45) 228 వోటరు కోలుపయ్య. వెంకట్రామయ్య ఆన్నగారు. శిస్తు 20-11-4 244 వోటరు బాగంటిపాటి సూరాయ ప్రహ్లాదు పాపాయ లక్ష్మంగాడు జాయింటు పట్టాదారులు. బ్రహ్మయ్య 245 వోటరు. 188 వోటరు చాగంటిపాటి సూరయ్య. తండ్రి పేరు లేదు. మా గ్రామములో యింకొక సూరయ్యలేడు. బ్రహ్మయ్య సూరాయకు లేడు. (245 వోటరు) పట్టా నెం 166 రు శిస్తు 9-8-4 246 వోటరు మరీదు వెంకటస్వామికి నెం 103 రు జాయింటు పట్టాగలదు. మరీదు కుటుంబాయ, బాపాయ, భద్రాద్రిగారు, పేరాయ, కోటిగాడు, కాళిహస్త్రీగాడు జాయింటు పట్టాదారు. కోటిగాడు వోటరు 203. 108 పట్టా శిస్తు రు 7-0-5. 247 వోటరు మరీదు రామకోటికి 107 నెంబరు జాయింటు పట్టా. మరీదు కోటాయ మహాలక్ష్మ రామకోటిగాడు జాయింటు పట్టాదారులు. కుటుంబాయకు 207 రు కోలు. శిస్తు 4-13-0. వోటరు 248 కిలారు కోలుయ్య తండ్రి పేరు లేదు. 153 మొదలు 159 వరకు వోట్లగల కోలుయ్యలు గలరు పీఠతప్ప పట్టాగల ముఠయొక కోలుయ్యలేదు. పీఠి తండ్రి పేరులు గలవు. 248 వోటరు సంగతి తండ్రి పేరు తెలుస్తే నేకాని చెప్పలేను. 249 వోటరు ఆరవపల్లి అప్పయ్య (తండ్రి వరదయ్య) యెవరులేరు కిలారు రామకోలుయ్యలు యిద్దరు ముగ్గురున్నారు. 167 నెంబరు రామ కోలుయ్యతప్ప మరీదు రామకోలుయ్యకు పట్టాలేదు. ఆరవ పటాలంశివాయిగావున్నందున 190 వోటుకలదు. 180 వోటరు నర్సయ్య కొడుకు రామకోలుయ్యకు పట్టాగలదు 250 వోటరు స బ్బయ్య కొడుకు రామకోలుయ్యకు. అన్న మల్లి కాడ్డుకు పేరున పట్టావున్నది. మల్లి కాడ్డుకు 161 నెంబరు వోటరు. 250 వోటరు 7 వ పట్టాలో లోపాయకారి భాగ భాగము. శిస్తు రు 64-1-8 లు. కిలారు వెంకయ్య (81 పట్టా) తండ్రి తండ్రి వెంకయ్యలకు పట్టాలులేవు. కిలారు కోలుయ్య వోటరు. నెం 252 రు 16, 34 పట్టా నెంబరులో ముగ్గురు కోలు మ్మలు కలరు. 16 పట్టాలో మైనరు తిరపున కోలుయ్యగార్డీ యన్. కోలుయ్యకు స్వంత ఆస్తిలేరు. గార్డీయన్ గా ఆస్తి కలదు 258 వోటరు కిలారు భూషయ్య పేరున పట్టాలేదు. మా గ్రామంలో యిరవైమంది కోలుయ్యలున్నారు. తండ్రి పేరు చెప్పితే నే కాని పట్టాలు వున్నవో లేవో చెప్పలేను. ఆరవపల్లి కోలుయ్య కొడుకు వెంకటరత్నం నెం 23 స్వంత పట్టావున్నది. వోటరు నెం 255 నెంబరు 6 పట్టాలో జాయింటువున్నది. 27 నెం బరు పట్టాలో మరీదుకు ఆరవపల్లి వెంకటరత్నం కలదు. ఆన్నలో జాయింటు. శిస్తు రు 11-6-9. ఆరవపల్లి అప్పయ్యకు

వైద్య శాస్త్ర ప్రముఖు లొసంగిన నూతన ఆరోగ్య సంరక్షణము

ఫిలోసాను గూర్చి ముఖ్యమంత్రి వైద్యశాఖమంత్రి తెలిపిన విషయము:—

“ఫిలోసాను యొక్క అద్భుతగుణములను గూర్చి వైద్య లొసంగిన యోగ్యతా ప్రశ్నము లన్నిటిని పేర్కొనుట అసాధ్యము.”

డా॥ డబ్ల్యు. మెల్బూర్రు,

గొప్ప శాస్త్రజ్ఞుడు.

ఫిలోసాను ఉపయోగించి లక్షలకొలది ప్రజ బాగుపడిరి. ఇతరు లకు కుదిరినట్లే మీకుగూడ కుదురును. ఫిలోసాను దేహమంతటినీ వృద్ధిపరుచును. నూతనోత్సాహమును, నూతనరక్తమును, నూతనబల మును శక్తిని ఒనంగును, ఫిలోసాను “రహస్యపుచికిత్స” గాదు “పేటెంటు మందు” గాదు. నివారణ శాస్త్రమునకు చేర్చదగ్గ నూత నాంశము. డా॥ ఇ. బర్గి ఎం. డి. గారు కనిపెట్టిరి.

PHYLLOSAN

రక్తక్షయము, మలేరియా, నరముల దుర్బలము, బుద్ధిజీణత, మెదడులోపములు, వాతనొప్పులు, ధాతువుల క్షయము, స్త్రీల వ్యాధులు, అకాలజరత్వము, నీరసము, దారుణము మున్నగు స్త్రీపురుష శిశుజాడ్యము లన్నింటినీ కుదర్చు ఘనోషధము. నిరసాయకము, మత్తుపదార్థములు గాని, జంతువులనుండి గ్రహింపబడు క్రొవ్వ గాని యిందులో లేదు.

ఔషధముల అంగ శ్లన్నింటియును రు 1-4-0 వైగా విలువ గల మూడురకముల బుడ్లు అమ్మబడును.

PHYLLOSAN:—Pronounced:—“FIL-O-SAN.”

128 నెంబరు జాయింటు పట్టా శిస్తు 9-2-5 ఆఖరు లిస్టులో యెక్క-నెంబరు యెందుకువచ్చినవో చెప్పలేను.

క్రాస్ పరీక్ష

మా గ్రామములో దైవ్యావస్థానము వున్నది. కృష్ణ కాలవనీటిచే వ్యవసాయము జరుగును. గవర్న మెంటు నీటితీరువా రెక్క వేరేవున్నది. నేను తీసుకువచ్చినది జమీందారులెక్క. పట్టాదారులు చెల్లించే యావత్తు శిస్తు యీ రెక్కన బట్టి తెలియదు. తరంకట్టిన యీ నాములు యిందులో కన్పించవు. నాకరి యీ నాములను రిన్యూ చేసి జమీందారుగారికి గవర్న మెంటు వారు పట్టా యిచ్చినది. క్విట్ రెంటు రెక్కనూడెందులో లేదు. మా గ్రామం బందరు కాలవనీటివద్దవున్నది. పట్టాలు ట్రాంసు ఫరు కోరితే రెక్కలలో చేర్చదము. అంతేకాని వేరే శిస్తు యిస్తున్నప్పటికి, వేరే అనుభవించుచున్నప్పటికి యీ రెక్కలలో నమోదు చేయబడవు పట్టానుచ్చిలికాల్చిలియా వేస్తున్నాము భూములు కొనుమన్న వాళ్ల పేర్లు చేర్చలేదు. తండ్రి మజా నంతరము కొడుకుల పేర్లు ఉత్తరువులు వచ్చినపిమ్మట చేర్చదము. కొడుకుల పేర్లు చేర్చుటలో అర్జీలు లేకుండనే చేయుదుము. భూములు అమ్మివేసివచ్చిటికి పాత పట్టాదార్లే ముచ్చిలి కాను వ్రాసియున్నారు. పది రూపాయలు వైగా శిస్తు చెల్లించే వాళ్ల పేర్లు పంపినాను. మొదటి లిస్టు మాత్రమే తయారుచేసి నాను. రెండవ లిస్టు నేను తయారుచేసిన జ్ఞాపకములేదు. మా గ్రామంలో చాలమంది వోటరు కమ్మవారే.

పునర్విచారణ

ఇతర గ్రామములలో వోటరుకు వుండే భూములు యెంతెంత కలవో నాకు తెలియదు. వాటిని గురించి లిస్టులు పంపినారేమో నాకు తెలియదు.

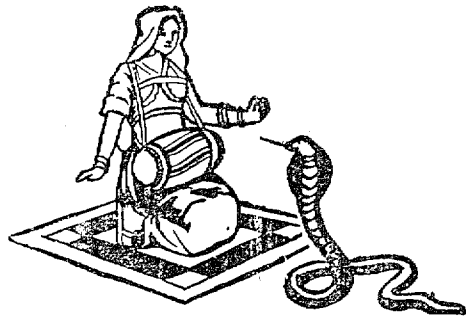
అమరవాది మహాదేవ శాస్త్రీగారు, జగ్గయ్య పేట

నువారు నూరు యేకముల భూమి నాకు కలదు. నేను వోటరును ఎన్నికల సందర్భములో మిగ్గాపురం రాజాగారు వోటింగ్ దినమునకు ఒక నెల పూర్వమువచ్చినారు. అక్కడ ఒక సభ జరిగినది. మా గ్రామములో స్కూలు బోర్డు వారు తీసుకున్నారు. గనుక తనకు వోట్లీయ్యవలసినదని రాజాగారు చెప్పిరి. ఆ హిటింగ్ లోగా నాల రామనూర్తిగారు జగ్గయ్య పేట హైస్కూలు హెడ్ మాస్టరు విన్న కోలు వెంకటరంగారావు గారు మాట్లాడినారు. స్కూలు రాజాగారు బోర్డు వ్యాసనము చేసినారు కనుక కృతజ్ఞతా పూర్వకముగ వోటునియ్యవలసిన దని హెడ్ మాస్టరు చెప్పెను. మిటింగ్ పిమ్మట బోర్డు గరబ్ స్కూలు వద్ద టిపార్టీ జరిగినది. అటిపార్టీకి నేను వెళ్లి నాను. హెడ్ మాస్టరు గారు నన్ను పిలిచి, స్కూలులో నేను చదివినం దున రాజాగారి ధర్మమునకు కృతజ్ఞతా పూర్వకముగ నావోటి య్చుట విధ్యుక్తి సర్దుచు నుడివెను వోటి య్చుటే కాక. ప్రచారము చేయవలసినదని చెప్పినారు. నేను ప్రచారము చేయనన్నాను. ప్రచారము చేయనియెడల వోటున్నాయెప్పుట విధి అని చెప్పి నారు. తరువాత విన్న కోలు రంగారావుగారు నవంబరు 1926 లో కన్నావీరుకు వెళ్లి వారు. నేను కాంగ్రెస్ పార్టీ తరపున వెళ్లి నాను. హెడ్ మాస్టరును చూచి నాను. జగ్గయ్య పేట స్కూలు తెలుగునీనియరు పండితుడు అక్కడ కమ్మవారిని మతపరువు. అక్కడి కమ్మవారిని వోటియ్చు హెడ్ మాస్టరు గారు అడిగినారు. కమ్మవారున్నారు గనుక రాజా గారికి వోటియ్యరుని వారు చెప్పినారు. మివోటు యిచ్చినట్లు యితే మీ గురువు గారికిచ్చినట్లు, మీది శైవమతము, శైవమతము ప్రచారము శివుయై నాధికారింపవచ్చును గాని గురువునుధిక్క

రింగరాదని హెడ్ మాస్టరుగారు చెప్పినారు. కన్యగారంతా వోటిచ్చినట్లుంటే వారినుక వుగారగు తెలుగుపండితునకు హెచ్చుతీసు యిస్తారని చెప్పినారు. మరువాడు ఎన్నోయి గ్రామమునకు వారు వెళ్లిరి. నేనుమాడవెళ్లి నాను. ఇదివరకు చదువుకున్న పాఠవిద్యార్థులను వారి తల్లితండ్రులను పిలిచి, స్కూలుబోర్డు స్వాధీనము చేసికొనకపోతే నిలవదు, కనుక రాజాగారికి వోటియ్యవలసినదని చెప్పినారు. తరువాత ఒకటి రెండురోజులకు హెడ్ మాస్టరు జగ్గయ్యపేట ఓవర్సీరు పర్యా చంద్రశేఖరరావు పెనగంచిప్రోలు వెళ్లిరి పెనగంచిప్రోలు చంద్రశేఖరరావుగారు పూర్వ. చంద్రశేఖరరావు జగ్గయ్యపేట హైస్కూలులో టీచరు. హెడ్ మాస్టరుగారు రయతులను పిలిపించి, రాజాగారికి వోటిస్తే చంద్రశేఖరరావుగారికి ప్రయోజనముంటుందని చెప్పెను. అప్పటికి విన్న కొందరంగారావుగారు 7, 8 యేళ్ల మంచి హెడ్ మాస్టరుగారు వున్నారు. ఈస్కూలు మొదట లోవర్ సెకండరీస్కూలు. గంటాల వెంకటజోగయ్యగారు మేనేజరు. మక్తూల జూండాలుగారు ద్రవ్యసహాయముచేసి హైస్కూలుగ మార్పించి కమిటీ యేర్పరచి జయంతిపురం జమిందారుగారిని ప్రసేదించుట చేసిరి. హెడ్ మాస్టరుగారికిని మక్తూల జమిందారుగారికిని వైమనస్యములు వచ్చినందున, పోషించు మానకొనిరి. డబ్బు లేకపోవుటవలన హెడ్ మాస్టరుగారు చందాలు ప్రోగు చేసి స్కూలును నడిపిరి. ఆరోజుల్లో కొంతమంది మాస్టర్లకు జీతముల యియ్యక బాకీలు పెరిగినందున స్కూలును బోర్డు స్వాధీనము చేయదలచిరి. జిల్లాబోర్డువారు 1926 లో స్వాధీనముచేసికొనుటకు తీర్మానించినారు.

క్రాసు పరిక్ష

మిథ్యాపురం రాజాగారు గానాల రామమూర్తిగారు గుమ్మడపురంగారావుగారు చెరుకుపల్లి వెంకటప్పయ్యగారు మొదలు మా గ్రామమునకు వచ్చిరి. జరిగిన తేదీ వారము చెప్పలేను 1926 ఆక్టోబరులో సభజరిగింది. మా గ్రామంలో పెద్దలు కొందరుండి వచ్చినారు. చాడుగుల్ల వెంకటరంగయ్య, శ్రీరాం అప్పన్నగార్లు వచ్చిరి. చాడుగుల్ల వెంకటరంగయ్యగారు యూనియను చేయిరన్ను. స్వాగత మిచ్చినది యాయనే పద్మనాభుని లక్ష్మీనరసింహ శ్రేష్ఠిగారు వచ్చిరి. ఆయన సామాన్య సితిపరుడు. ఆరోజున రెండుమిటింగులు జరిగినవి. ఒకమిటింగు వోట్లకు, రెండవమిటింగు స్కూలు తీసికొనుటకు జరిగినది. రెండవ మిటింగుకు పద్మనాభుని లక్ష్మీనరసింహంగారధ్యక్షులు. మొదట యామిటింగు జరిగినది. తరువాత రెండవ మిటింగు జరిగినది. తదనంతరం టీపార్టీ జరిగినది. స్వాగతవ్రతము చదువుట తప్ప యూనియన్ చేయిరన్నుగారు మాట్లాడలేదు. లక్ష్మీనరసింహశ్రేష్ఠిగారు వోట్ల మిటింగులో మాట్లాడలేదు. మిటింగు పెనుబాదులో జరిగినది. అప్పటికి స్కూలు మేనేజిమెంటు బోర్డువారు తీసికొనలేదు. అప్పటికి హెడ్ మాస్టరుగారే నడుపుదుంటే. ఎన్నికలు అయినతరువాత జిల్లాబోర్డువారు మేనేజిమెంటు తీసికొన్నారు. స్కూలుమాస్టరుగారు గంటాల జోగయ్యగారు తప్ప యెవరు మాట్లాడలేదు. వోట్లపుట వెనకను ఒప్పుకొనలేదు. చర్చకుడ జరుగలేదు. వోట్లసంగతి యెత్తగానే చాలమంది జనము వెళ్లిపోవుటకు ప్రారంభించిరి. నేనును కొంతమందిని ఆక్కడనే వుంటేమి. ముందు సింగరాచార్యులుగారు, తంగిరాల కృష్ణమూర్తి, డి. సూర్యనారాయణగార్లు వున్నారు. స్వాగతవ్రతము చదివిన పిమ్మట గుమ్మడపురంగారావుగారు, తరువాత మిథ్యాపురం రాజాగారు, తరువాత హెడ్ మాస్టరు జోగయ్యగారు మాట్లాడిరి. రాజాగారు నాలుగైదు పర్యాయములు మాట్లాడినారు. మిటింగు రి కు ప్రారంభమై 8-10 కు ఆఖరు అయినది టీపార్టీ రాత్రి 9 గంటలకు జరిగినది. లేచిపోయినవారు టీపార్టీకి కొంతమంది తిరిగి వచ్చిరి. అప్పటివరకు కాంగ్రెస్ వారికి వోట్లదా మని ప్రజలు అనుకొన్నారు. కాంగ్రెస్ పార్టీ అంటే యిష్టపడేవాడినే, జగ్గయ్యపేటలో కాంగ్రెస్ సంఘమున్నది. చుట్టుపట్ల గ్రామములలో కాంగ్రెస్ సంఘములు లేవు. మిటింగులో వారేమి ఆక్షేపణచెప్పలేదు. నన్ను వోటిమ్మని హెడ్ మాస్టరుగారు అడిగినపుడు కర్రా మాధవరావు తంగిరాల కృష్ణమూర్తి సహిషములో వున్నారు. టీపార్టీ జరుగుమండగా హెడ్ మాస్టరుగారు నాతో మాట్లాడినారు. నేను కాంగ్రెస్ పార్టీవాడిని చెప్పినాను. తరువాత హెడ్ మాస్టరుగారు నాతో మాట్లాడలేదు. హెడ్ మాస్టరుగారు చెప్పిన సరియైనటులు చెప్పలేను. సారాంశము చెప్పగలను. సింగిల్ వోట్లు అడుగలేదు. ఒక వోటుయిమ్మని అడిగినారు. స్కూలు టీచరుకుడ మిటింగుకు వచ్చిరి. ఈశ్వరప్రగడ జగన్నాథంగారు వోట్ల మిటింగుకు ఆధ్యక్షతవహించిరి. కన్నెపీడుకు వేళ్లనలేది చెప్పలేను. ఎన్నికల రోజుకు పదిదినముల పూర్వము వెళ్లి నాము. ఆక్కడకు నేను సింగరాచార్యులుగారు, గంటాల కాపురమ్మదొకడు శ్రీరాం అప్పారావు, నేను, కన్నెపీడు కాశ్యపరావు, సూరయ్యగార్లు తరపున వెళ్లి నాము. కొంత మాస్టరులేసాముకంచి కొంతప్రజల చందలలోనుంచి ఖర్చుపెట్టిమి. ఆరోజున మా స్వంతడబ్బు ఖర్చుపెట్టలేదు. కొందరు జట్టా తెచ్చినందున

పాముల నాడించువాడు

పాములవారలలో శ్రేష్ఠులు ఎల్లప్పుడు కోబ్రా (మంచిపామునే) పెట్టుకొనియుందురు. ఏలనన అది మంచి గుణములను, సామర్థ్యములను గలిగియుండుటయే.

అటులనే మంచిని గ్రహింపగలవారలు ఎల్లప్పుడును కోబ్రా పాలిషునే కొందురు. ఏలనన: దానిలో ననేకవిధములగు మంచి గుణములు గలవు. చర్మమును దీర్ఘకాలము మన్నునట్లుచేయును. మంచి కాంతినిచ్చుచున్నది. ధనవ్యయమును తగ్గించుచున్నది.

నకలు పాలిషులను

చూచి మోసపోకుడు.

నలుపు, గోధుమ, టాక్ రెడ్ టార్టా వర్ణములలో తెలుపుసామానులను మిక్కిలి తెలుపుగనుంచును

తయారు చేయువారు

జె. ఆండ్ స్టాఫ్, లిమిటెడ్. 2250

వాట్ పోర్టు, ఇంగ్లాండు. (2)

అందులో వెల్లితిమి మగసటిరోజున వత్సనాయికి స్వంతఖర్చు మీద వెల్లితిమి. కాంగ్రెసుకొరకు మా గ్రామములోనే చందా వేసిరి. ఇతరగ్రామముల సంగతి నాకు తెలియదు. వత్సనాయికి నేను, సింగరాచార్యులు, అప్పారావు, వెంకటప్రగడ రామకృష్ణయ్య, మరొకరు వెళ్లి నాము. కన్నెపీడులో మిటింగు జరుగలేదు. మన్నులుగా రింటివద్దకు పగలు మూడింటికి సమావేశపరచిరి. మేము వెళ్లినతరువాతకూడ హెడ్ మాస్టరుగారు వోట్లవిషయమై మాట్లాడినారు. కాంగ్రెసువారికి వోట్లు యియ్యవలసినది, జస్టిసుపార్టీ క్యాండిడేట్లకియ్యవద్దని చెప్పినాము. రాజాగారు, గోపాలకృష్ణయ్యగారు. జస్టిసుపక్షమువారు ఎవరికి వోట్లీస్తామని ప్రజలు చెప్పలేదు. తెలుగు పండితుడు మాట్లాడలేదు. హెడ్ మాస్టరుగారు చేనే ప్రచారమునకు భిన్నముగా ప్రచారము చేద్దామనికూడా వెళ్లి నాము హెడ్ మాస్టరుగారు వెళ్లినపిమ్మట, ఎక్కడకు వెళ్లిరి నాకరును నలుగరము అడిగి కన్నెపీడు వెళ్లిరి తెలిసికొన్నాము. హెడ్ మాస్టరుగారు వెళ్లిన పావుగంట ఆరగంటకు మేము బయలుదేరినాము మొక్కపేటవరకు రోడ్డువున్నది తరువాత ఒకటి రెండుమైళ్లు రోడ్డులేదు. ఈబోధ చేస్తున్నపుడు తెలుగు పండితుడు గర్జలేడు. ఆరోజున తెలుగు పండితుని ఆగ్రామములో చూచినాము. ఆయన మరియొకశిష్యుని యింట్లో వున్నాడు. ఆయనపేరు నాకు తెలియలేదు. తెలుగు పండితుని యెన్నడును యావిషయమై అడుగలేదు. హెడ్ మాస్టరుగారిచర్యను అప్పుడాక్షేపించలేదు. దరిమిలాను అడుగలేదు. జగ్గయ్యపేట బజారులో ఒకపర్యాయము సింగరాచార్యులుగారు హెడ్ మాస్టరుగారిని అడిగినారు. వారు వినిపించుకోకుండా వెళ్లిపోయినారు హెడ్ మాస్టరుగారు ప్రచారము చేయుచున్నారని కాశ్యపరావుగారితో చెప్పినాను. తరువాత యెన్నికలలో గెలిచిన కాశ్యపరావుగారి కిచ్చిన టీపార్టీ సందర్భములో చెప్పినాను. నందిగామలో కాంగ్రెస్ సంఘమున్నది. అక్కడ వారికి కాశ్యపరావుగారిపై భక్తివున్నది. కాశ్యపరావుగారి గ్రామము నందిగామతాలూకాలో వున్నది. కన్నెపీడులో తత్వయునుగుంచి బోధించకముందు, కన్నువారి కిస్తామని చెప్పినారు. బోధ జరిగినపిమ్మట యేమాటయెవరికి చెప్పకుండా పూరుకున్నారు. గురువుగారి కెంతప్రమాదము యిచ్చేది చెప్పలేను అది అంతా అబద్ధమని మేమును చెప్పినాము. హెడ్ మాస్టరుగారు అనే గౌరవముంచకుండానే చెప్పినాము. “వారు చెప్పినతరువాత మేము మాట్లాడ ప్రారంభింపగానే లాభంలేదని హెడ్ మాస్టరుగారు జగ్గయ్యపేట వెళ్లిపోయినారు.” లింగాల వెళ్లేసరికి హెడ్ మాస్టరుగారు వత్సనాయికి వెళ్లి నారని తెలిసి ఆక్కడకు వెళ్లి నాము. వత్సనాయి లింగాలకు రెండుమాడు క్రోసులు. మేము వెళ్లకపూర్వము ఆక్కడ పాఠవిద్యార్థులను మన్నులు ఆచార్యులుగా రింటివద్ద చేర్చిరి. వారు మాట్లాడుమండగా, మేము

చటికి వెల్లితిమి. ఆక్కడరయతులు కూడావున్నారు. వారిపేర్లు చెప్పలేను. ఈసంగతికూడా కాశ్యపరావుగారికి తెలియవరచినాము అప్పటికి పాఠవిద్యార్థుల తాలూకువారెవరు స్కూలులో చదువుమండటలేదు. వోట్లవిషయమై వారేమి నిశ్చయముగ చెప్పలేదు. వోట్లీచ్చినా స్కూలువుంటుంది, యివ్వకపోయినా వుంటుందని మేము చెప్పినాము. అదివరకే బోర్డు మిటింగులో స్కూలువిషయమై తీర్మానము జరిగినది గనుక స్కూలును తీసివేస్తారనే భయములేదని చెప్పినాము. హెడ్ మాస్టరుగారు వెళ్లినసమయంలో పెనగంచిప్రోలులోతప్ప, యావిధముగానే చెప్పితిని. ఓవర్సీరుగారు జిల్లాబోర్డువారెందినవారే. ఈవిషయమైకూడ కాశ్యపరావుగారికి తెలిసినాము. పెనగంచిప్రోలుకు నేను వేముల వెంకట్రామయ్య అప్పారావు వెళ్లి నాము. గ్రామములో పేరూరి వాసుగారు (బహుశా నందం అంటారు) మాకు ఒకజట్టా యిచ్చినారు. ఆజట్టా మీద ప్రచారము చేసినాము. ఎన్నికలకు అయిదారురోజుల పూర్వము వెళ్లి నాము. జగ్గయ్యపేటలో 1 గంటకు బయలుదేరి మూడుగంటలకు వెళ్లి నాము. ఆక్కడకు వెళ్లాలి వెళ్లగా ఆకస్మికముగ హెడ్ మాస్టరుగారిని చూచినాము. హెడ్ మాస్టరుగారిని స్కూలును వదిలి పాఠములను పాడుచేసి యెందుకు తిరుగుచున్నారని నేను అడుగలేదు. అందుకుకారణములేదు. ఆక్కడ వోట్లసంగతి చెప్పినారు. తరువాత మేము మాట్లాడినాము. ఓవర్సీరుకూడ వోట్లీచ్చుని అడిగినాడు. ఇదంతా దివ్యుల వారింట్లో జరిగినది. వోట్లీచ్చుని ఒక్కొక్కరయితును చంద్రశేఖరరావు అడిగినాడు. కాని వారేమి మాట్లాడలేదు. వత్సనాయి పెనగంచిప్రోలులో ఒక్కవోటరును యెరుగను. కన్నెపీడులో వోటరులు ముఖము గర్జకలవారున్నారు కాని ఒక్కరిపేరును యెరుగను. మక్తూల జమిందారుగారికిని హెడ్ మాస్టరుగారికిని వైమనస్యములున్న సంగతి వినికేడివలన తెలియును. పేరూరి నర్సయ్య, కన్నె సత్యనారాయణ, యింకా కొంతమంది స్కూలుకు విరాళములిచ్చినారు. చాడుగుల్ల వెంకటరంగయ్యగారును పేరూరి నరసయ్యగారును, ఆబ్బారిపాట పాడిలాభమును స్కూలుకు యిచ్చినారు. ఇది 1925 లో జరిగినది. పద్మనాభుని లక్ష్మీనరసింహ శ్రేష్ఠిగారు ఎంతివిరాళ యిచ్చినారో నాకు తెలియదు. గవర్న మెంటుకు 60, 70 రూపాయలకిస్తున్నాను. నాకు జమిందారిభూమి లేదు. ఇదికాక సీటితీరువక్రింద 60 రూపాయలు యిస్తాను. 25 యెకరముల పల్లం, మిగిలినది మెరక. పల్లపుభూమును నేటి ప్రాజెక్టువలన న్యవసాయము చేసెదరు. నాకు ఉద్యోగము లేదు. ఎప్పుడు గుమాస్తా పనిచేయలేదు. ఎవరివద్దకు పనిచేయలేదు. పునర్విచారణ లేదు.

నెల్లూరులో తుపాను

(స్వకీయవిలేఖరి)

నెల్లూరు మండలమున కంతయు ఈ తుపాను తగిలినదని యు కొట్టుకొని రూప్యముల నష్టము వాటిల్లినదనియు ఇటీవల చేరు వార్తలు తెలుపుచున్నవి. ఒక నెల్లూరుపురమున మునిసిపల్ వైద్యశాలలు, పాఠశాలలు మున్నగువానికి ఒక లక్ష రూపాయల నష్టము. నెల్లూరుపురమున కంతయు 50 లక్షల రూప్యములకు తక్కువలేదనియు కొందఱు అనుభూతు తెలుపుచున్నారు. ధాన్యమునూ అపారము గానన్నది. అనేక పుట్టబియ్యము కొన్ని మినుకొలలో తడిసిపోయింది అనియు, కలరావ్యాధి పురమున ప్రారంభించినది. ఇట్లు ఆ గాఢకొట్టుకొనిపోయినవి. నిప్పులగాలికి చెట్లు సన్నములుగు, మాడి, పైరులంతయు చెడిపోయినవి. ప్రతి గ్రామమునకు మూడు 30 లేక 40 వేల నష్టము తక్కువలేదని అంగనా జేయబడుచున్నది. కొన్ని గ్రామములలో లక్షలకొలది రూప్యముల నష్టమున్నదని తెలుపుచున్నారు.

ఇట్టి దుర్భరమున నష్టము మండలమునకు వాటిల్లియుండ, మండలి రివిన్యూఆధికారి, జిల్లాకలెక్టరుగారు, తమ అభిప్రాయమున పొరబడికావాలి, నెల్లూరు మండలమున విశేష నష్టములేదని తెలిపినట్లు పురమంతయు ప్రజలలో ఆందోళనగలిగియుండెను. మద్రాసునుంచి ఈ కష్టమును చూచుటకై వచ్చిన రివెన్యూబోర్డు సీనియరుమెంబరు స్టాన్లీదొరగారికి, నెల్లూరు మండలములో జరిగిన విపత్తు గ్రామములవెంట నంటిజాపింపక కలెక్టరుగారు తమ అభిప్రాయమును వారి కెరుకపఱచి 10 మైళ్లదూరమున ఒకటిరెండు గ్రామములు చూపింపిరి. స్టాన్లీదొరగారికిని అట్టి దుర్భిప్రాయము కలిగించి పంపించిరి.

దేశభక్త కొండా వెంకటప్పయ్యగారు

నెల్లూరు మండలములో జరిగిన నష్టమునకు తన సాయముజేయు నుద్దేశించి దేశభక్త కొండా వెంకటప్పయ్య పంతులుగారు ఈ పురమునకు విచ్చేసియున్నారు. ప్రజలలోను, లిఫ్ కమిటీవారిలోను సంప్రదించి, తన కార్యక్రమమును సాగించి వీరలకు రక్షణార్థము వలయు పరికరముల సేకరింపనున్నారు. పురమంతయువెల్లి బాగుగాచూచిరి. ఈదినము కొడవలూరు గ్రామమునకువెల్లిరి. అచ్చటనుండి కోవూరు తాలూకా అంతయు పర్యటనముసలుచ సున్నారు.

మహాజనసభ

కొద్దిదినములక్రింద జిల్లాకలెక్టరు వారి ప్రోత్సాహమున జరిగినసభగాక, పలువురు పెద్దలు నాయకసభ గావించి, అందు మండలములో జరుగవలసిన కార్యక్రమము నంతయు తీవ్రముగ చర్చించిరి. అసభ నెల్లూరు పర్వతంబు ఘంట్ హాలులో గూడెను. దేశభక్త వెంకటప్పయ్య పంతులుగారు అధ్యక్షత వహించిరి. హాలులోను, పూజనలోనీ సిండియుండెను.

అధ్యక్షులు, దేశభక్తులు ప్రప్రథమమున తాము నెల్లూరు నందు స్వయముగ చూచిన విషయముల విపులముగ జెప్పిరి. గృహములు, గుడిశలు, పూజాస్థలములు, మేడిబు, పాక్షరీలు మున్నగు నవిన్నయు నాశనమైనవి. నెల్లూరు శ్రీనిగారము నశించినది. ఎందు చూచినను మనోగృహముగనుండు ఈపురము, ప్రస్తుతము తిండిలేని వీరజనుల కొలహలములు మనోవేదనలతో నిండి యున్నది. పురమందెరువు చూచిన దుఃఖము వచ్చుచున్నది. క్షుధ కష్టాలలో నుండిన వీరజనుల భరింపరానివి, జరిగినవాటిని గూర్చి యేమియు చింతించి ఉపయోగములేదు. ఇక జరుగవలసిన కార్యము యింకను నిర్ణయింపలేదు. గ్రామములలో పురపంచము అపారముగ కలిగినది. చరిపోయిన పశువులు తీసివేయవలసి వారికి తగునాయములేక యున్నారు. అనారోగ్యము ప్రబలినది. కలరా ప్రతి గ్రామమునకు ప్రవేశించినది. కొన్ని గ్రామములలో తీవ్రపరిణామము కలిగియుచున్నది. గ్రామములు పరస్పరము విచ్ఛేదముచున్నారని తెలియుచున్నది. ఇట్టి సుహృద్భిన్న భిన్నభిన్నముండి తప్పించుకొనుటకు కావలసిన కార్యక్రమము విచారించవలసియున్నది. విశేషము ధనసహజులచేయవలయును. ఈమండలమునుంచియే గాక ఆంధ్రరాష్ట్రము నుండి యితర రాష్ట్రములలో గూడ విజ్ఞప్తునంపి వలయు సాగు మొదలగునట్లు యత్నించవలయును. గుజరాతులో వరదల నష్టమునకు పోయెనున్నగు నాయకులు కేరళ కృషి సలహాయుండెరి. జాతీయ పాఠశాలలు మూసి, ఉపాధ్యాయులు కో ఆపరేటివ్ స పు సభ్యులు ఉద్యోగులు మున్నగునా రంతయు ఆకార్యమునే పూని చేపట్టి, గవర్నరుగారు సహాయము జెప్పి చూచి.

25 పాన్ల కాఫీగింజలనుండి తయారగు పాడరు

19 పానులు మాత్రమే ఉండును

బాణలియందు గింజలను వేయించుపప్పును దానియొక్క మంచి ను వాసన పోగొట్టుకొనెదరు. వేయించుటవలన బహుశాంత తగ్గిపోవును.

1911 సం॥ నాటనుండి రాజార్జునుగల పాల్స్ ప్లెన్స్ రాయల్ బ్లెండు పూర్వకాఫీ మూతవేసిన పిలెండ్లలోనుంచి అవిరిచే జేయించబడుచున్నవి. మీరు డబ్బీలోనందు పాడరునకు మాత్రమే వెలసిచ్చెదరు. ఎందుకు ఒకసారి ప్రయత్నించి చూడవూడరు.

పాల్స్ ప్లెన్స్ రాయల్ బ్లెండు పూర్వ కాఫీ

ప్రతి పానుపైబియందును విలక్షణన కొపను ఒకటి ఉండును.

ఈ విపత్తు యొక్క విఫలమున రిపోర్టులను నునమే తయారు చేయవలయును. ప్రభుత్వము వారి రిపోర్టులు అంత తృప్తికరముగ నుండువు. గవర్న మెంటు చేయునది చాల సంకుచితముగ నుండును. మనము స్వరాజ్యము కావలయునని కోరుచున్నాము.

స్వయంసహాయము

ఇట్టి విపత్తు జరిగినప్పుడు మరమెట్లు ప్రవర్తించ గలమో, నిరూపించవలయును. మనయొక్క త్యాగము ప్రజ్ఞ పరిశీలనము ధైర్యము మున్నగువానిని ప్రకటించవలయును. స్వయం సహాయ మాత్రముల నమములో నుంచవలయును. ఇవట వల్ల కాఖాభేదములులేవు. బ్రాహ్మ బ్రాహ్మణేతర వివాదములు హిందూ మహమ్మదీయ మనస్థర్మము మున్నగువానికి తావులేదు. కేవలము పరోపకారమే ముఖ్యసూత్రము. వైషమ్యము లంతరింప జేయవలయును. త్వరలో కార్యమును సాగించవలయుననిరి.

వల్సేటి విశ్వనాథరావుగారు

శ్రీ వల్సేటి విశ్వనాథరావు (వకీలు). జిల్లా కో ఆపరేటివ్ బ్యాంకు కార్యదర్శిగారు గాలివాన ముటుదినము తమ గ్రామములనువెల్లి వచ్చిచూచి వారు సభయందు అడట నష్టమును తెలిపిరి. పొట్టెంపాడు గ్రామమున 25 మంది మనుష్యులు చనిపోయిరి. అనేకమైన పశువులు నష్టము. వరకవి పూడి గ్రామములో ఒక్కయేనాటివారి కుటుంబము ఆవులకు ప్రసిద్ధి కెక్కియున్నది. వారిపశువులు ఒక వెయ్యికిపైగా సమద్రపులోతుకు తాళజాలక కొట్టుకొనిపోయినవి. అట్టి గ్రామంలో యితరులపశువులూడ అనేకము మరణించినవి. గడ్డివాములు కొట్టుకొనిపోయినవి. మిగిలినపశువులకు పచ్చిక గూడ లేదు. ప్రజలకు తినుటకు తిండిలేక మలమలమాడుచున్నారు. ముత్తుకూరు చంద్రారెడ్డి మరీకొండటి మిట్టెలు, తప్ప మరొకగృహము లేదు. ప్రతిగ్రామములో సరాసరి 800 పశువులు చనిపోయినవి.

బుద్ధివెడ్డిగారెం గ్రామంలో మొనకూరువారి కుటుంబములో 200 పుట్ట ధాన్యము గాలికిపోయినవి. దోడ్వారికుటుంబమునకు అట్టివిపత్తే వాటిల్లినది. వారి ధాన్యపుకొట్టు చెడిపోయినవి.

కొడవలూరు రైతుమిల్లుక్రింద అనేకులు చనిపోయి యున్నారు. అదినము రైలుదారి ప్రమాదములు కొందఱు వానకు నిలువ స్థలములేక అమిల్లుభవనమున తలదాచుకొని యుండిరి. రాత్రికి గాలివాన తీవ్రరూపముదాల్చెను. భవనము కూలెను. క్రిందనుండినవారు చనిపోయిరి. ఇప్పటికి 25 మందిని తీసికేసిరి. ఇంకను ఎంతమందియున్నారో తెలియదు. ప్రతి గ్రామమునను పశునష్టము జననష్టము వినుచున్నాము. కొట్టుకొలది రూపాయలనష్టముకలిగినది. ఇట్లుండ ఎవ్వరుగాని నష్టములేదని చెప్పట మిగుల సాహసమైనకార్యము. ఇట్టిసందర్భములలో ప్రతిగ్రామమునకు ఒకరినిపంపి పశువులు, ధాన్యము, మనుష్యులు, యితరనష్టములు ఎంతెంత జరిగినదియు రిపోర్టులు విపులముగా తెప్పించవలయును.

కో ఆపరేటివ్ సంఘములవారికి, ప్రతియూనియన్ వారికి తమ సూపర్ వైజర్, యిక్స్ పెక్టర్ల సహపాతి తనిఖీచేసి, కో ఆపరేటివ్ సభ్యుల కెంతనష్టము జరిగినదో తెలుపవలయునని తాళిదుల నంపియున్నాము. వారికి ఎంతసాయము వలసినది, ఎంతయింజము కావలసినదియు, కో ఆపరేటివ్ సంఘములవారిచ్చుటకు సంసిద్ధముగానున్నారు. సర్కారువారివద్దనుంచి మనకు నలయు సాయము తగినంతరాదు. గుజరాతులోగూడ అట్లే జరిగినది. నాయకులు ఆంధ్ర దేశమంతయు పర్యటనముసలిపి ద్రవ్యము ప్రోగుచేయవలయును. ఇంట్లకట్టించుకొనుటకు, బయటములు పరపతిసంఘములలో నిర్మించవలయును. వీరలకు గుడి నెలు నిర్మించుటకై కొంతవరకు ఉచితము నొసంగ వీర్యాలు చేయవలయును అనిరి.

వావిలికొలను కృష్ణస్వామిరావుగారు

శ్రీ కృష్ణస్వామి రావుగారు (వకీలు) కొనిలకు వెళ్లి తమకు వారల యోగ జేయను.

యండిరి. గుడిపల్లిపాడు గ్రామములో 200 యిండ్లకంటే ఎక్కువ మంది, దేవాలయము, 1 పెంకుటిల్లుకప్పు మున్నగు యిండ్ల గూలినవి. ప్రక్క గ్రామములో కూడ రెండు యిండ్లు మాత్రము ఉన్నది. మిగత అంతా వాడనీయ. తాళ్ల పూడినుంచి తమ యింటికి వచ్చిన వేలంబాకం రామలింగారెడ్డిగారిని విచారించగా తమ 30 యెద్దులు మేపుకయి తోలియుండగా చనిపోయినవనియు, కృష్ణాపట్నం తీరమున 800 పశువులు చని పడియున్నవనియు తెలిపిరి. పూసూరు పదిసంవత్సరముల వరకు గడ్డిపరి పోవును గదాయని గడ్డివాములకాచి సంఘోషించు చుంటిమనియు, ఇచ్చడు అంతయు కొట్టుకొని పోయినదనిరి. సంగం గ్రామంలో మూడు యెద్దుల తప్ప అన్ని పడినవి. పశువులు నశించినవి. మిగిలిన పశువులకే గ్రామంలోకూడా గడ్డిలేదు. గడ్డివాము లన్నియు కొట్టుకొనిపోయినవి. గ్రామాదులలో ఇండ్లువేసికొనెదమన్న బీదలకు తాటియాకులేదు. ఆగాణికి చెట్లన్నియు మొండెములయినవి. కొన్ని పడినవి. వర్షము ఇంకను కురియుచున్నది. మిగిలిన పశువుల నికనయిన రక్షించుటకు తడవకుండా యుంచుటకు వసారులులేవు. తినటకు గడ్డిలేదు. మనుష్యులకు బియ్యము విక్రయించుటకు లభించుట లేదు. మత్తుకూరు గ్రామంలో బియ్యము దొరకుటయే లేదు.

ప్రస్తుత ప్రభుత్వమువారి సంగిన 10 వేలరూపాయలు ఏనుగులను రాదు. విపత్తుగూర్చి కలెక్టరుగారు సరియగు రిపోర్టు చేసినట్లులేదు. అదినిజమైనచో, వారు తమ ధర్మమును నిర్వహించియుందురు. మనయొద్ద పన్నులు వసూలుచేయునపుడు మనకు విపత్తు సంభవించినపుడు మనకు సాయము చేయుట వారికి విధి. బీదలపై మిగత ఆస్థాయముగ నన్నది. బియ్యము తడిసినవి. కొంత చవుకగా బజారులలో విక్రయించుచున్నారు అది తినటచే కలరా పురమున వ్యాపించినది. పోలీసువారు దీనినిపట్టుకొని అది విక్రయించకుండా చేయవలయును. కలరా నిలవనిదే అసాధ్యము. వాకి తగు నివారణోపాయములు. వెకవలెను.

వెన్నెలకంటి రాఘవయ్యగారు మునిసిపల్ సంఘము వారు చేయుచున్న సాయమును వివరించిరి. వెయ్యిరూపాయలు. బీదలకొరకయి యిచ్చియున్నారనియు, ప్రత్యేకబండ్ల పెట్టి, పెంబు యెత్తించు యత్నముల జరిపియున్నారనియు చాలవరకు తృప్తికరముగ పని జరుగుచున్న యున్నదనియు చెప్పిరి. బయట జిల్లాలకుంచి సాయము కోరవలయును మనము యితరులు బాధపడుచుండినపుడు సాయము చేసియున్నాము. కాన వారును మనకు చేయగలరు. స్వచ్ఛందసేవకులు మునిసిపాలిటీలో పని చేయుటకును, గ్రామాదులకు వెళ్లి వారి సీతిగతుల కనుగొని వారికి నలయు సాయమిచ్చుటకు కావలసియుండును. అందరూను పాటుపడవలయునని కోరిరి.

భూజా మొహిదీన్ గారు:—తాముమునిసిపల్ కమిషనరులతో పనిచేయుచున్నామనియు, కలరావ్యాధి రాకుండ కర్మలో నివారణోపాయముల వెతుకవలయుననియు చెప్పిరి. కాలయాపన చేయరాదనియు త్వరగా కార్యము ప్రారంభింపవలయునని చెప్పిరి.

ఈదిగువతీర్మానము ఆమోదింపబడినది.
ప్రస్తుతము వెల్లూరుజిల్లాలో కట్టరామునకును, పల్లెకును తుపానువలన సంభవించిన నష్టముగూర్చి ప్రజలు సహాయము చేయుటకు ప్రతిపాదనలును ప్రయత్నింపవలసియున్నది. కాన మునిసిపాలిటీవారికి, సహాయార్థమై యేర్పడిన ఉపసంఘము వారికి గ్రామములో సంచారముచేసి, సీతిగతులను నివేదికలంపుటకును అనేక స్వచ్ఛందసేవకులు పూనువలయునని ఈసభవారు తీర్మానించుచున్నారు.

ఇది ఏకగ్రీవముగ నామోదింపబడినది.
ఆచట కొందరు స్వచ్ఛందసేవకులు తేరిరి. శ్రీ శే శివరామకృష్ణరావు ఎం.ఏ. గారిని దీనికి నాయకులుగా యేర్పాటు చేసిరి.

తర్వాతి ప్రభుత్వమువారి సంగిన 10 వేలరూపాయలు చాలదనియు, నష్టము అధికముగనున్నదనియు, భారాళముగా విరాళము గ్రాంటు దయచేయవలయునని తీర్మానించుచు మరొక తీర్మానముకూడ ఈసభయందు చేయబడినది. దీనినిగూర్చి వాదనకాలము నరసింగరావు (నకిలు) గారు ముచ్చటించిరి.

శ్రీ మంగమూరు విశ్వనాథరావుగారు ముచ్చటించుచు కలెక్టరుగారు స్వయముగా 1500 రూ. యిచ్చుటకు అధికారము కలిగియు, 200 రూ. యిచ్చిరనియు, ఇంకను 100 రూ. క్రియొద్దనున్నట్లు తెలియుచున్నదనియు ప్రభుత్వపు ట్టుల్లేరువును(జి. ఒ.) పరిశీలించినచో, తుపానునష్టమును గురించి ఈ ప్రదేశము వినియోగింపవలయునని గలదనియు, కలెక్టరుగారు బోర్డు మెంబరుగారు జిల్లా అంతయు, తుపాను వెబ్బుతగిలిన ప్రదేశములకు వెళ్లి నగని నష్టము వారికి చరించదనియు, వారు తెలుపు ఆభిప్రాయములు చాలతప్పనియు ఖండించిరి. కలెక్టరుగారు తుపానుముందే, తుపానువిషయము మద్రాసునుండి లెంతవల్ల తెలిసికొనియు సరియైన కాలములో యితరులకు తెలిపినచో జిల్లాజడ్జి మున్నగువారు ఆఫీసులలోనే ఆరాట్రయంతయు గడుపుతలసిందియుండదనియు తెలిపిరి. వీది ఎట్లుండినా, తుపాను చాలదనియు, యింకను హెచ్చుగా గ్రాంట్ స్వంతమిచ్చి ఖర్చు ప్రభుత్వమువారు ప్రజలకోర్కెలకు నియు చెప్పిరి.

Coughs, Colds, Bronchitis

దగ్గులు, జలుబులు, రొమ్మ పడికము

క్వాకెస్ సబంబంధమైన అయిదు ముల తెలువంటి బాధ గలిగినను, దగ్గు, జలుబు, రొమ్మ పడికము యివ్వు యంజా మొదలగువాటి కన్నిటికి ఆంగర్స్ ఏమల్స్ తగు ఔషధమని వైద్యులచే నామోదింపబడినది. ఆ దగ్గును తగ్గించి క్వాకెస్ కుమలయందును, గొంతునందును నొప్పిని తగ్గించుటయేగాక, ఆ కలిని వృద్ధి చేసి, ఆరోగ్యమును గలిగించి, శరీరమును మంచి కత్తిని గలుగజేయును. తుయకోగమునకుకూడ వైద్యులలన్నింటియందును, ఆంగర్స్ ఏమల్స్ నే ఉపయోగించుచున్నారు. క్వాకెస్ కోశ సబంబంధమైన వ్యాధులకుకూడ చాల ఉపయోగకారిగా వైద్యులందరిచే న్నామోదింపబడుచున్నది. జ్వరక్షీణికులు లై న వారలకు మరల కత్తిని చేపూర్చును. ఆంగర్స్ నిటియందును. అమ్మబతును.

ఆంగర్స్ ఏమల్స్ నందు జంతుసబంబంధమైన నూనెలు చేరి యుండలేదు. తయారగునపుడు చేతులతో నంటబడదు. అందు వలన పర్వతములవారను, అన్ని వర్ష ములవారిచే నేనింపదగినది.

ANGIER'S EMULSION

Of all Chemists and Bazaars,

అప్పుడే శ్రీయుత ఆమంచర్ల కృష్ణారావు తిక్కవరపు రామిరెడ్డి గోవిందురెడ్డిగార్లు రిలీఫ్ కమిటీ సమావేశము ముగించి విచ్చేసిరి. పురవాసులలో ప్రభుత్వమువారి సంగిన 10 వేలరూపాయల సరిగా వినియోగము కావని తెలిపియుండుటచే, గొప్ప అం దోళన యున్నదనియు, కృష్ణారావుగారిని తమ సలహాసంగు మని కోరగా వారు కొంత దీర్ఘ ముగ ముచ్చటించిరి. రిలీఫ్ కమిటీవారు మండలము దుండు వివిధ గ్రామాదులకు వ్రాసి ఆచట కలిగిన నష్టమును తెలుసుకొన యత్నించు చున్నారు. మద్రాసునుండి రానుకృష్ణమిషన్ సేవాధ్యక్షువారు ఒక డాక్టరు తో మత్తుకూరు కృష్ణా పట్నం గ్రామాదులకు తమసాయమును చేయుచున్నారు. ఆ ప్రాంతములో రిలీఫ్ కమిటీవారు ఏపనిని చేయ నవసరము లేదని మద్రాసునుంచి విచ్చేసిన స్వామి శాశ్వతా నందగారు తెలిపియున్నారు. వారు మద్రాసుకును యితర ప్రాంతములకు జాబులు వ్రాయవలయునని ఉద్దేశించి, ఆలస్య మగు నని ఈ సభకు రావలమని తెలిపిరి. సర్వెంటుస్ ఆఫ్ యిండియాకు సంబంధించిన వెంకటసుబ్బయ్యగారు ఈ జిల్లాకు విచ్చేసి యున్నారు. తమ కాలమునంతయు రిలీఫ్ సంఘమువారు వినియోగించుకొని తమ్ము ఉపయోగించుకొని, ఏపనికైనను నియమించిన పోవుటకు సిద్ధముగా నున్నామని తెలిపి, మద్రాసు నందు కూడ సభ గావించుటకు యత్నములు జరుగుచున్నవి. త్వరలో అనిటనుంచి మనకు సాయము రాగలదు స్థానిక సంఘముల వారును. కేక్తికొలది సాయము చేయుచున్నారు. నష్టమును గూర్చి వివరములు యింటింటికి వెళ్లి కనుగొనుటకై మునిసిపాలిటీవారు పాకకాల ఉపాధ్యాయుల నియమించిరి. గ్రామాదుల నష్టము విచారించుటకై బోర్డు ఉపాధ్యాయులకు జాబులు వ్రాసియున్నారు. గృహములు పడినవారిని చెట్లు ఉపయోగించుకొనుటకు ఉత్తరపు లీయబడినవి. కో ఆపరేటివ్ సంఘములు ఋణము లొసంగుటకు ఏర్పాట్లు చేయుచున్నారు. కలరా నివారణకై ప్రత్యేక ఏర్పాట్లు జిల్లా డాక్టరుగారు గావించుచున్నారు. ప్రత్యేక కాలిటరీ ఉద్యోగులను నియమించుటకు మునిసిపల్ సంఘములవారు ప్రయత్నములు జరుపుచున్నారు. జిల్లాయంతయు పనిచేయుటకు స్వచ్ఛంద సేవకులు కావలయును. వారినికూడ చేర్చుకొనుచున్నాము. కలెక్టరుగారు ప్రస్తుతము వెయ్యి రూపాయలు మావద్దయిచ్చిరి. ఇది ఖర్చయినవెంటనే మిగత ప్రైకము యిచ్చెదమనిరి. బీదలకు అన్నము పెట్టుటకై ఏర్పాట్లు జరుగుచున్నది. అవకాశము కొలదియు విరివిగా పనిచేయుటకు యత్నించుచున్నాము అనిరి. అంతా క్రియుత తిక్కవరపు రామిరెడ్డిగారు కొంతకాలము మునిసిపాలిటీలో పనినిగూర్చి కొంత విపులముగా చెప్పిరి. ప్రత్యేకముగా కొన్ని బండ్లను దీర్చిరి. వీధులలోను మరుగునకు అంతయు తీరుటకు యత్నములు జరుగుచున్నవి. త్వరలో పారిశుధ్యము చక్కబడగలదు. తాము యీ పనియందే గమనముచున్నామనిరి.

అధ్యక్షులు: ఆంతోష్ పవ్యానముతో సమావేశము 8-30 ఘంటలకు ముగిసెను.

రైల్వే మెయిల్ సర్వీసు ఉద్యోగుల విందు:—
రైల్వే మెయిల్ సర్వీసు యం. డివిజన్ నూపరెన్ టెక్ డెంటు చార్జిని రావుసాహేబు టి. దీనదయాళు నాయుడుగారు స్వీకరించుసందర్భము ననుసరించియు, రావుసాహేబు టి. కుబ్జ హృదయముగారు అసిస్టెంట్ సూపర్ టెండరు జనరల్ గా నెట్ల సంవత్సరములు బాధ్యత వహించి నొసంగుటకును, సి. వి. కన్నింగ్ హాముగారు చార్జియిచ్చి వెళ్లుసందర్భమునుబట్టియు 10 లేదని. మదరాసులో రైల్వే మెయిల్ సర్వీసు ఆఫీసులో బారిఎత్తున ఒకవిందు జరుపబడినది కన్నింగ్ హాముగారు రధ్యక్షత వహించిరి. సంస్కృతమునను, అరవమునను ప్రార్థనలు పలుపబడినవి ఈయనవారి ఉద్యోగుల దయారసము, ఉదారగుణము లకుగూర్చి పలువు గుపస్మించిరి. ఫలహార తాంబూలాదులు సగ్గు లందరికిని నొసంగబడినది. ఫోటో ఎత్తబడినది. అగ్గవు ని ఆంతోష్ పవ్యానముతో నువంద సంవత్సరములతోను ఉత్సాహ సభ ముగింపబడినది.

అనంతపురమునందలి శ్రీ విశ్వేశ్వర వేదపాఠశాల వారిచే జరుపబడిన భగవద్గీత పరీక్షలో ప్రథమబహుమతి నందిన రంగనాథరావు అను మార్కాపురం వ్రాస్కూలులోని రి వ ఫారం విద్యార్థికి బంగారుపతకము నొసంగుటకై 7 లేదని సభ యొకటి జిల్లా కలెక్టరు రావుబహదర్ యు. రామారావుగారి అధ్యక్షతను మార్కాపురంలో జరిగినది. ఆసభలో నాపిల్ల వాని కా బహుమతి యివ్వబడినది.

కౌ ను ధి యే ట రు లో
1927 సం. నవంబరు 12 వ తేది శనివారమునుండి
15 వ తేది మంగళవారమువరకు
సాయంత్రం గం 6.15 కోజాకు రెండుటలు. రాత్రి గం 8-30
శని, అదివారములయందు పగలు కం 3-15 ని
ప్రత్యేక ప్రదర్శనములు
మ ద న్ ధి యే ట రు లి మి టె డ్ వా రు
'మూ కి స్'
అను మహావీరుని చరిత్ర ప్రదర్శించెదరు:
1920 వతాబ్దమునందు హెర్బర్ట్ లిన్స్ పోలిన మహావీరుడు
మానుషబుమున కసాధ్యమైన చిత్ర విచిత్రమైన పనులు, ధైర్య సాహసకృత్యము లనేకములు పదర్శింపబడును.
ప్రేమ, అనూయత, విశువముతో కూడిన
"మూకిస్టి-సింహము బోను"
అను హృదయమును దలించ జేయునట్టి చిత్రములను
ప్రదర్శించుదు

వేలం నోటీసు

కృష్ణాజిల్లా అఫీషియల్ రిశీవరు కోర్టు, బందరు.

యన్ సాల్వేంటు:— శ్రీరాజా బామ్మదేవర సత్య నారాయణ వరప్రసాదరావు బహద్దరు జమీందారు గారు పాతువల్లూరు యెస్టేటు పార్టు 2.

I. P. 13/27.

యా యన్ సాల్వేంటు తాలూకు తోట్లపల్లూరు గ్రామములో నున్న యూనియన్ నెం. 519 కి గల పెంకుటి యిల్లున్న, అసెస్మెంటు నెం. 519 కు గల షుమారు 25 గజముల నివేశన స్థలమున్న, వల్లూరు, బొడ్డపాడు, దేవరపల్లి గ్రామములమీద యెస్టేటువానికి రావలసిన ఇస్తు బాకీలకు పొందబడిన రెంటుడిక్రీలున్న, చరాస్తీన్ని తోట్లపల్లూరు గ్రామములో ది. 19-11-27 న

2. యేలూరుతాలూకా కొప్పాక, భోగాపురం, శింగవరం, గవరవరం, సత్యవోలు, కొత్తపల్లి, సత్రంపాడు, రాజుపేట, కవగుంట, వసంతవాడ గ్రామములమీదను యెస్టేటువానికి రావలసిన బకాయి ఇస్తు బాకీలకు పొందబడిన రెంటుడిక్రీలున్న, వసంతవాడ గ్రామముమీదను నిల్చివున్న బకాయి ఇస్తు బాకీలున్న, యేలూరు పవరుపేటలో తానాఆఫీసు వద్దను ది. 23—11—27 న

3. కాకినాడ ప్రెసిడెన్సీలో వున్న గుర్రపుసాలలున్న, చరాస్తీన్ని కాకినాడలో మేడవద్దను 24—11—27 న

కృష్ణాజిల్లా అఫీషియల్ రిశీవరుగారిచే వేలం వేయబడును గనుక కావలసినవారు వచ్చి పాటపాడుకొనవచ్చును. తప్పిల్లకు కృష్ణాజిల్లా అఫీషియల్ రిశీవరుగారికి వ్రాసిన పొందగలర.

కృష్ణాజిల్లా అఫీషియల్ } ఎం.రంగారామి బి.ఎ. బి.ఎల్.
రిశీవరు ఆఫీసు, బందరు. }

అఫీషియల్ రిశీవర్.

దేవతా వరప్రసాదమున అచ్చిన అత్యద్భుత మైన చికిత్స

“మెంథోలేటం”

ఇది విచిత్రశక్తి గలిగి, ఫలకరమై, ఉపశాంతికరమై ఉష్ణోపశాంతమై స్వస్థము నొసగు చికిత్స. కాలులు పలని బొబ్బలు, దోమలు మొదలగువాని పలని బాధ, ఎగ్జమా, తీట, కరువులు, వేడినీళ్లచలని పుండ్లు మొదలగు చర్మవ్యాధుల కమోఘమైనది. ప్రతి గుటుంబమునకు ఉండవలసినది.

ఈసాజే “మెంథోలేటం”ను వాడుము. నీకు శరీరము ప్రశాంతమై పుష్టికలుగును.

అన్ని ఉగ్రాణులయందు దొరకును.

8486

Agents:—

NATESAN & Co.,

Coimbatore.

పేర్స్ కోబ్బు యొక్క గుణములు అందరికి చాలా బాగా తెలుసును. పేర్స్ కోబ్బు అన్ని కోబ్బులలో రాజు. యేమేదోములలో నేనా అంతమందికి, యెట్టిముఖములకైనా చాలా బాగాయుంటింది.

Pearls
SOAP

Matchless for the Complexion

A. & F. Pears Limited,
London, England.
Established

Soapmakers to T.M. The
King-Emperor & The Queen
1789

HD

ITG 16-14 TL

నాటకములు

బ్రహ్మశ్రీ పాతాళభేది సుబ్రహ్మణ్యకవిగారి యువనాటకము

శ్రీయుత సంగ శేషచలశాస్త్రీగారు అధ్యక్షతవహించుట

శ్రీ పద్మయ్య కళాశాల ఆంధ్రభాషాభివృద్ధి సమాజముతరపున 7-11-27 సోమవారము సాయంత్రము 5 గంటలకు బ్రహ్మశ్రీ పాతాళభేది సుబ్రహ్మణ్య కవిగారు (తిరుపతివాస్తవ్యులు) ఆంధ్రనాటకములనుగూర్చి యువనాటకమును బ్రహ్మశ్రీ సంగ శేషచలశాస్త్రీగారు అధ్యక్షతవహించిరి. శ్రీయుతులు సరస్వతి వేంకటసుబ్బరామశాస్త్రిగారు, తూర్పు విశ్వ నాథశాస్త్రిగారు పి. వేంకటరాఘవయ్య బి. ఏ. ఎల్. టి. ఏ. వి. నరసింహ. పంతులు, యి. భాష్యకాచార్యులు-ప్రభృతులు సభ సలకరించినవారిలో ముఖ్యులు.

శ్రీ శేషచలశాస్త్రీగారు ప్రారంభోపన్యాస మొనర్చుచు, శ్రీ సుబ్రహ్మణ్య కవిగారి చాకచక్యతల సభ్యులకెల్ల గించి యట్టివారి యువనాటక మత్యంతాదరణీయమనియు, దానినివివరమునక రివ్యమనియు చెప్పి, ఉపన్యాసమున కనంతరము నొసరిరి.

పిమ్మట శ్రీ కవిగారు ఉపన్యాసమున కుపక్రమించుచు, తాము పద్మయ్య కళాశాలయందు దాదాపు పదునాలుగు సం॥కు బూర్వము విద్యార్థిగా నుండిమనియు నీ యాంధ్ర భాషాభివృద్ధి సంస్థాపకులలో తాముకొరని యు, నట్టిసమాజమున నుపన్యసింపు భాగ్యమునకు సంతోషించుచున్నామనియు ననిరి తరువాత నాటకములగూర్చి యువనాటకమునందలి సారాంశమిది:—“ప్రాపంచకర్మమే నాటకముగాని వేరుకాదు. నాటకములు సంస్కృతమున మొట్టమొదట వెలువడినవి. అన్యదేశములు నాగరకతాభావములై యుండగా మనదేశమున నత్యంతోత్తమ నాటకములు రచియింపబడుటయు, ప్రదర్శింపబడుటయు జరుగుచుండెడిది. “శ్రీ సంగ శేషచల శాస్త్రీగారు అని కేతన మహాకవి వాక్యమున్నాడు. నాటకములకు సైతము సంస్కృతమే తల్లియై, చేదోడు వాదోడై, సంరక్షణీయమైయున్నది. రామాయణ భారతములు నాటకమార్గమునే గొంతవలయు ద్రోక్తియున్నవి. అవియే మహానాటకములు. మనకు దేలియునంతవలయు భాగుడు సంస్కృత నాటకరచనకు మూలపురుషుడు. కృత్యుడు శిలాలియనువారు నాటకరచనకు గడంగి యెట్లున్నది. కాళివారి నాటకము రెప్పుడు గానింపవు. భాసుగారిరాత్రునే

కాళిదాసు నాటకములు వెలువడినవి. ఈయంతయును చెబుటకు కాళిదాసు తననాటకమున భాసుని పేర్కొనుటయే నిదర్శనము. భాసు కాళిదాసునాటకములందు కొంతభేదము గాన్పించును. భాసుడు ప్రస్తావనానంతరము నాందిని వేసియున్నాడు. కాని కాళిదాసుడు నాంద్యనంతరము ప్రస్తావన నిమిద్దీయున్నాడు. మఱియు భాసుని సూత్రధారుడే నాందిని జదివి, పిమ్మట ప్రస్తావనకు గడంగుచున్నాడు. కాని కాళిదాసు నాటకములందు నాంది ప్రస్తావనలకు సూత్రధారులు నిరువుర ప్రవేశపెట్టెను. ఇవన్నియుగాక కాళిదాసుడు భాసుని తన మాళవి కాగ్ని మిత్రనాటకమున క్షుతియించియున్నాడు. ఇవి యన్నియు కాళిదాసునికంటె భాసుడు ప్రాచీనుడనుట చెప్పుచున్నది.

ప్రబంధములు దృశ్యశ్రవ్యములని ద్వివిధములు. శ్రవ్యప్రబంధములు పండితజనులకే యుపయోగపడుచున్నవి. పామరులసైతము నాకర్షింప జాలినవి దృశ్యప్రబంధములు. నాటకములీ దృశ్య ప్రబంధములలో జేరినవి. కాళిదాసు కామంతల మాళవి కాగ్ని మిత్ర లీతరంగిలో జేరును. దృశ్యప్రబంధము చదువుటకుమాత్రమేగాక, హాసభావములు జూపుచు నటించుటకు సైతము బుద్ధివంతులు. ఈనటన ప్రేక్షకుల నుద్రేకపూరితుల జేయుగల్గును. ఇట్టియద్రేకము శ్రవ్యకావ్యములందలంగా గన్పట్టును. పామరజనుల సన్మార్గార్థులకేయుట కుద్రేకము ముఖ్యము. కావున నాటకములు సర్వజనాదరణీయములును, లోకోద్ధారకములును అగుచున్నవి.

సంస్కృతమున దృశ్యములగు కామంతలూది నాటకముల భాషాంతరీకరించుచుగూడ మనపూర్వులు వానిని శ్రవ్యములు రీతిగావిధించిరి. కాని నాటకముల వ్రాయుచుండుటకు ప్రబలకారణ మేదియు గాన్పించదు. కాని రాజులయనాదరగా మిందులకు గౌరణమేమోయని మాత్రము సందేహింపవలసియున్నది. విధి నాటకములు, బొమ్మలాటలు తప్ప నాటకము లిట్టివల కి|| శే|| విశేషలింగము పంతులు, ఆంధ్రనాటక పితామహులకాలమువరకును లేవు వారుమాత్రము నాటకరచనకు గడంగి యాకారతను తొలగించి లోకామోదమును బడిసిరి. విశేషలింగము పంతులు గారు కవి జీవితములం దెలహించి బాలసరస్వతిగూర్చి వ్రాయుచు “రంగకాముడి నాటకము” ను రచియించినట్లు నూచించిరి. కాని యారంగకాముడి నామాశిష్టమునటచే బాలసరస్వతి నాటకమును రచియించియు రచియింపనివాడే యయ్యెను!

శృంగారము నాటకములకు ముఖ్యరసమై యున్నది. భాసుడుమాత్రము వేరుమార్గము నవలంబించెను. సామాన్యముగ నాటకములందు శృంగారము ముఖ్యరసమై తదితర రసములు పగ సములగ నున్నవి. అట్లుచుచే వేరసములందు నాటకములుండ

రాజనిగాని లేనిగాని నామతముకాదు. వెళ్ళేదగినపుడు జాత్రునాటకము లనేకములున్నవి.

ఆంధ్రనాటకములకు సంస్కృతముకంటె నాగ్న,వంగ, సహారా వ్యయము లుండెడివి. ఇవియే శ్రీ పంతులు గారి కాకుండుట నాటకరచనకు పురికొల్పినవి. ఆగష్టు యీ రాయని పొగడబడు శ్రీకృష్ణ దేవరాయల కాలమున నాంధ్ర మత్యంతభివృద్ధిగాంచి యెల్లెడల న్యాసించినది. ఇందులకు రాజాదరణయే మూలకారణము. తాను రాజై, కవిరాజై, కవి పోషకుడై, "భువన విజయసభాధ్యక్షుడై" కవుల నాదరించి కవితాకన్యను వృద్ధిపెచ్చెను. ఆకాలమున నైతము చక్కని నాటకములు వెలువడకపోయెను. విధిభాగవతము లండెను బ్రహ్మత్రయము రామకృష్ణము కృష్ణపాత్రధారి ననమానించెను కథ నిదర్శనముగనున్నది. ఆంధ్రనాటకములకు పోషకులు లేకుండుటయే యీ లోపములకు కారణము. ఈవిషయమును పేరుకొ ఆలీషాగాను తరుచుచిత్ర నిల్ప జేయుచున్న వచించి యున్నాడు:—

ఉ.పాటలగంధి! భూపతులు- పండితుల స్వప్నప్రకృతిశిలా నాటికి నాదరింపరద. నాటికి, విద్యయడంగ; సత్కృతుల నాటకముల రచించుకొనినాటకసంఘము లేవలెనై దే

కాటన మాచరింపుదు ని- కాటలవృత్తి నటింతు దీనులై. అట్లు ప్రోత్సాహము లేకున్నను కీ|| శే|| రామకృష్ణమహాచార్య లు, వీరేశలింగము పంతులు, శ్రీయ్యతా కళాప్రపూర్ణులు వహో మహాపాధ్యాయులు వేదము వేంకటరాయశాస్త్రిలవారు మున్నగువారు చిత్రసలీలు కాకుండుట ప్రతాపరుద్రీ యాది యత్యద్భుత నాటకముల రచించిరి. వీరిలో రామకృష్ణమహాచార్యులు తాను సుప్రసిద్ధుడై కవియై, ఆనృభాషాజ్ఞానము గలవాడై నాటకరచనకు బూని తనకార్యమును చక్కగ నిర్వహించెను. ఇట్లే శ్రీయ్యతా బలిశేషలి, శ్రీకాంతముగారును కీర్తిగాంచుచున్నారు.

ఆంధ్రనాటకములకు సంస్కృత నాటకములకును భేదమున్నది. సంస్కృత నాటకమున నొక యంకమంతయు నొక రంగముననే యుండును. కాని యాంధ్రనాటకము లాంగ్ల నాటకముల ననుసరించి యొక్కొక్కయంకమునను వెళ్ళేరు రంగము గన్నవి. ఇట్లు వెళ్ళేరు రంగములందుటచే వస్త్రయంత్రచక్కగ గన్నట్లును, ప్రతియంకమునను నాయకుడు గాన్పించుటయిన యంశమును కొందఱు మాత్రమే పాటించుచున్నారు.

"వివరించిమాడ వివేకబుడతే శ్రవణసంపదకంటె సంజవలేదు" అన్నట్లు శ్రవణసంపద యత్యంతమైనది. రామాయణాన స్తద్భివేషణమే శ్రీ శివాజిని చక్రవర్తి నొనర్చుకొనినది. కావున నాటకములు జవలయండు దేశముగలిగించి వారి చిత్ర స్మృతుల మరల్పగలవి. కావున నీతిబోధకములను దేశభివృద్ధిదాయకములను నీతివృత్తములతో నాటకముల రచించుచుచో నవి దేశమున కత్యంతోపకారకములు. పురాణాది గ్రంథములను జదివి యందలి నీతుల బోధించుటకంటె నాటకము లాడి జనులకుందలి నీతులబోధించుట సులభము. కావున నాయా కథలందుండు నీతులను వేదాదుజవలకు గోచరములగుట్లు చెప్పవలసిన బాధ్యత నటకులయందున్నది. వారిశ్రేయ నాటకముచుచో వాక్యేంద్రుడు భార్య పుత్రుల విక్రయించి నీవృత్తికి పాల్పడెననది జనుల హృదయముల జొచ్చింపరాదు. తనపట్టుదలనీవక సత్కృత్యాచార్యులపాల్గొని యెన్ని యిక్కట్లులైన నోర్చుకొనెనని బోధింపవలయును.

అట్లు నీతిబోధకములను నీతివృత్తముల విడనాడి దుర్మితి బోధకములను కల్పన లిష్టకీర్తిను వలువడుచుండుట కోపనీయును. రామరాజు (విజయనగర సామ్రాజ్యనాశనము) నాటకమీ నంద కన్ని రిధముల పాత్రులగుచున్నది. ఏచరిత్రులందును గాన్పించని వర్ణించారోషము రామరాజునను గట్టి ఆవృత్తిచారములను గలిగిన పుత్రుడగు పరాజితుడుండేత చయించుటయు ఆంధ్రసామ్రాజ్యమున కత్యంతోపకృతి నొసర్చిన విజయనగర సామ్రాజ్యమును మన కన్నులయందును సరింపజేయుటకంటె వేరు నీ నీతియును గాన్పించదు. ఏ ముప్పది ముప్పదైనను రంగమున నటించుచో ప్రేక్షకులయందు తాత్కాలికమున నొక యుద్ధకము గలిగించుట యావిజయనగర సామ్రాజ్య నాటకము నెరవేర్చుచున్న కార్యము. ఇట్టి నాటకములు దేశభివృద్ధి దాయకము లే. తాత్రాత్రమును పోజులపు. ఇతి స్మృతిమనందలి నాయకుడు చిత్రముల తగ్గింపబడుడై యుండవలయును. అట్లుండెయు నాతని కొండొక పట్టున లోపములన్నను ఆలోచనముల వెలిబుచ్చక కప్పిపుచ్చు బాధ్యత కవియందున్నది. లోకకంటకుడైన జూలియన్ నీవదను మేక్సియను మహాకవి సర్వజనా హేదమును బడసినవానినిగ నిరూపించె. అంతమాత్రమున మేక్సియను కవియై యున్న ఘనతగుగాని యాతని నాటకమునకుగాని యెట్టి కొరతయు నాట్లలేదు. ఈతీయు నీవిజయనగర సామ్రాజ్య నాశన నాటకమునందలి పతాకీ తండ్రియు రామరాజుం జంపి యున్నాడనియు తావలచిన కాంత నంత మొందిచి తన ప్రాణముల గూడ దీసికొనెను. ఇట్లు ప్రాణముల విడిచి హతతులు హతతులు గూడ స్వర్గమును ఎవరినాట నాటకము నందలి ముఖ్యచిత్రము. సమైక్యహులు, విశ్వసంతకలు శ్రీ పాత్రాపాతకులు, ఆత్మపాత్ర గావించుకొన్నవారైన పూర్వ ముగము నందినవారును వృద్ధిచారులును గూడ స్వర్గములకును

మేము మీకు సహాయ మొనర్చ గలమా?

మీ భోజనపదార్థము లెప్పుడు జిడ్డుగాను, అసహ్యముగా నుండకుండులాగున నొనర్చుటకు మీకు మేము సలహా చెప్పగలము. మీ ఆహారమును కోకోజము తోనే వండుకట్లు దృఢనిశ్చయము చేసుకొనుడు. వంటవానిని నేతిని ఉపయోగించకుండునట్లు జూపింపుడు. అది తరచుగా చెడిపోవును. కలపటము చేయబడి యుండును. కోకోజము తోనే వండునట్లు పట్టుదలతో నుండును. ఇండియాలో దొరకగల కూరగాయలకుండి తయారు కాబడిన నూనెలలో కెల్ల నిర్మలమైనది. కోకోజము తోనే వండిన, పదార్థములు జిడ్డుగానుండుటనునది మరపునకు వచ్చును. ఎక్కువమంటమీద వండినప్పటికి, మంటుటగాని పొగపారుటగాని సంభవింపదు.

Cocojam

అన్ని వంటకములకు కోకోజమ్ నే ఉపయోగింపు.

Agents:—

ALFRED YOUNG & Co. Ltd.,
Post Box No. 40, MADRAS.

బకయాదరణలయే యీ నాటకము బోధించు నీతిగాబోలు! సారాంగధర నాటకము సయితము కొండెలుదగ్గి యెలకను పట్టినట్లు కాన్పించుచున్నది. తల్లికి వెనదియని పినతల్లియను చిత్రాంగి తమ్ము గూడనెంచ సారంగధరు డులను సమ్యక్తంపకుండుటయు నందుమూలమున కల నాశనములయొ, ఈడురదగ్గి వివాహములు కూడవని రాజనరేంద్రు డెట్లకలన వాస్త్రులును నిందలికగ. దీనిమూలమున నీతికంటె దుర్మితియే ముందుగా ప్రేక్షకులను గోచరించుచున్నది. ఇట్లే చిల్లి జీయ తారాశిలాంకాది నాటకములు జనులను నీతి బాహ్యులగ జేయుచున్నవి.

నాటకములందు పాత్ర పోషణమత్యంతావశ్యకము. చిత్ర సలీయును, పామూరదిన నలుడు కురూపియై కృతఘ్నుడగు కర్కాటకాని నిందించుచు. అంతలో పుత్రుడగు నింద్రసేనుడును ఆతని జాతకఫలముల జెప్పిన జ్యోతిషికులను జైక్కి వచ్చిరి. అప్పుడు "చి|| మనజిజ్ఞాస||" యను పద్యమున జ్యోతిషమును, జ్యోతిషికులను నమ్మునచ్చునాయను సంశయమును వెలిబుచ్చును. ఇట్లు శాస్త్రముల నమ్మునకుండుట యుత్రునాయక లక్షణము కాజాలరు. శ్రీ వేంకటరాయ శాస్త్రిగారి ప్రతాపరుద్రీయ నాటకమున నాయకున స్వత్రులక్షణముల జక్కగ పట్టువచ్చిరి. నిదురించు తలె బంధితుగావించిన వలీఖానును ప్రతాపరుద్రు డిట్టి సంశయముల బకతేను. ఆతనియూహన జ్యోతిషికు లాత నియొద్ద నుండియుండకపోరు. కేరమునాతడెక్కడయంగు నాగో పించక "కల్లనచించిచాడెనో బహుత మెనర్పితి నో" యని తననడత యందేమైన లోపము లున్న వేనూ యని సంశయించెను! తమ్ము దొంగతనమున బంధితుడేసికొని పోయెను వలీరి దిట్టక చి|| కుకముల—నాగధ శిఖామణి పివోకంపనే" యని మాత్ర మునెను. ఇది యుత్తిమలక్షణము. ఇందుమూలమున నాయకు డను ప్రతాపరుద్రుని ధైర్యాదాద్యాది సూముల సూచింపబడుచున్నవి.

నాటకములందు పాత్రోచిత భాషనుపయోగింపవలయును. అటొనర్చిననే నాటకము లెప్పువర క్కెట్లును. నీవపాత్రుల నోట నుత్క్రిష్టభాష జొన్నుల యనుచితియు. మఱియు నీ పాత్రోచితభాష యెల్లరకును నుబోధమున నట్లుండవలయును. కాని పచ్చి గ్రామ్యముగ నుండరాదు. వీరేశలింగం పంతులుగారు శంబడివానిచేత వ్యాకరణోక్తమున భాషను మాట్లాడించుట శోచనీయును. నీరబాహును లక్ష్మీకాంతముగారు తొలిగిపో నిండెయ్య" యనుపాటతో ప్రవేశపెట్టు పెంతయు సుచితముగ నున్నది. శాస్త్రులవారి నాటకముందీ విషయము చక్కగపాటింపబడియున్నది. కొండెటికి వేంత్తాశ్వవలె దీర్ఘ సమాసములను

నాటకములందలి పద్యములందు జొనుపరాదు. "భరిరేకంటిని కంటి" ననుపద్యమునందలి యర్థము సమస్త విద్యాపారంగతుల డను నాదేవురకే నుగోచరముగాని యన్యులకుగాదు.

నాటకములందు పూర్వకపుల యుత్తమపద్యముల బోలి న పద్యముల రచించి యిముడ్చుటయు, లేనిచో నాపద్యములనట్లే యిమిడ్చినను తప్పులేదు. అనుకరణమున కవి కృత కృత్యుడైనచో దోషముండదు గాని కానిచో మాత్రము పూర్వ పరాభవము నందును. "నీ|| హంసతూలిక పాన్పునందు బొందెడు మేకు కఠినంపు నేలతోఁ గడిచె నేడు."

"మున్నగు పద్యములను "సార్వభౌమ పదంబు సరణి మీరిన భోగి" యను పద్యము లం దను కరించి కీర్తించెను. ప్రహ్లాదనాటకమున, భాగవతమందలి పద్యములనట్లే యిమిడ్చినందుకు ఆచార్యులవారి ఘనతకులోపము నాటిల్లిలేదు. ఒకానొక కవి కృష్ణలీలా నాటకమున భాగవతమందలి "అమ్మా మమ్మడినంగ నే శిశువునో" యనుపద్యము ననుకరింపబూని విపరీతమార్గము ద్రోక్కి ననుబాట్లపాలగుచున్నాడు. నాటకరచయిత లీవిషయముల నుర్రెలుగవలయును. చక్కనిపాండిత్య ములపడినగాని నాటకరచన కెవ్వరును పూర్వోక్తన రాదు. పూనినచో రసాభాసమగుట సామాన్యము అనిచెప్పుచు శ్రావ్యమును కంఠస్వరముతో వెక్కుపద్యములను రాగయుక్తముగ జదివి శ్రోతల కాయావిషయములు దెల్పుతలె తనవ్యయ త్యహంహీల జేసి.

అంతలు శ్రీనరసింహము పంతులుగారును, శ్రీ భావ్య కాచార్యులుగారును, శ్రీసుబ్రహ్మణ్య కవిగారి వాగాటిని జ్ఞాపించిరి. పిమ్మటదగ్గకు లుపన్యాసముల సభివండించుచు, వారు చెప్పిన విషయములనే కొన్నిటిని విప్పిచెప్పి, నాటకములకు బునాదులకావరి. గ్రంథరచనకు అందును నాటకరచనకు లోక భావమున, భాషాజ్ఞానమునుగూడ యనుసరము లనియు, సలక్షణమును నాటకము నొక్కదానిని రచియించినను ఒకకవిజీవితముత్కృష్టతమయ్యుచున్నచియు చెప్పుచుచక్కని దేశీయములు సామెలుజేర్చి గంభీరోపన్యాసముతో సభ్యుల నానందపరచుటజేసిరి. పిమ్మట నన్యతోపన్యాసములకు కృష్ణ తాత్రాగ్యక సంరచనలు లావరింపబడె సభిజనులందఱు కరతాళములతో నుగిసెను.

గన్నవరపు సత్యనారాయణమూర్తి.

గుంటూరు జిల్లా అప్పకల్ల ఫిర్యా వరదలు

ఇదివరలో ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రజల జీవితము అప్పకల్ల ఫిర్యావంతయు మామట తటస్థమై యున్నది. యీ ఫిర్యావ గ్రామము యొక్క స్థితియే ప్రకటింపబడినది. అప్పకల్ల, భీమవరం, గుడిపాడి, గ్రామములను, యిందులలో ముఖ్యముగా అప్పకల్ల గ్రామము, పొలములు పూర్తిగా నీటిలో మునిగిపోయి పానీయ నీరు లేకుండా పోయినది. ఏ మానవుడైనను అప్పకల్ల పొలములను ఒక పర్యాయము మాచివలయును యింకా నీరే పోవుటయే కాక, కడుదిలీపమునుబొంది విస్మయ చెందును. పొలములు చెడిపోవుటచే రైతులు నష్టపడిరి. ఇట్టిస్థితిలో గ్రామములన్నియు జలము మైవారుటచే కార్మికులు, నిలుచుటకు నీడ లేక, తినుటకు తిండిలేక అప్పకల్లపైనున్న ప్లాటు భారమువలన క్రిక్కిరిసి జనసమూహముచేతను, పశువులచే తను నిండి నిబిడికృతమై యున్నది. ఇటువంటిస్థితిలో ప్రజలు ఎరదతిగ్గించి కొద్ది సంతోషముతో వుండగా, మరల 10 వ తేదీన వర్షము ప్రారంభించి యునుకపట్టి, ప్రజలను మరింత భీతావస్థాలో ముంచివేసింది. వరదకాలముకన్న వరకొద్ది తగ్గుట మామీదుకొలది, యింట్లన్నియు నానీ క్రిందకూలుచున్నవి. ఈ వరద గ్రామములో యింట్లను కొద్దినష్టము తగ్గినను, పొలములను మాత్రం నష్టముకలిగినది. వేరక గ్రామములను, వెలిచర్ల, నేరేడుపల్లి పాలపర్తిపాడు గ్రామములయొక్క భూములు నిష్పటివరకు నీళ్లునుంచి తలమెత్తలేదు. ఏరక్కానీరూ, మొదటి రెండు గ్రామములకు తుంగభద్ర నీరు చివర రెండు గ్రామములను పూర్తిగా మంచివేసినది. మర్రిపూడి భూములకు పూర్ణంట్లో కొంత భాగమువరకు భూములను నష్టముతగ్గినది తలతెర మాలపల్లెలవలె మర్రిపూడిగ్గన ఎరసహంపల్లె మాదిగపల్లెలకూడ నష్టమును పొందియున్నది. యీ మాలపల్లెలలోని ప్రజలు వారియింట్లనుంచి వుండకే రమకాపు పాలెంలో, వారి సావడియందువుండి తలదాచుకొనుచున్నారు. బోకిపాలెం గ్రామము నకు ఎక్కడ వనష్టము లేదు, గాని మాలపల్లెయుంచి వరభాగములను చాలా నష్టపడియున్నది. ఫిర్యావలో యితరభాగములు గురించి విచారించుట తటస్థమై యున్నది. వాటినిగురించి ముయ్యెనసారి వ్రాసెదము.

ఇట్టిస్థితిలో సబుకల్లెరుగారువచ్చి ఉత్సాహ నివాసము చేర్చి కల్లెనారు. కాని మాతలాకా తనీదారుగారు ప్రజల కష్టములు తీర్చుటకు కొంతవరకు తీరమైన ప్రయత్నములు చేయుచున్నారని, వీరికి చీరాల సుబ్బారావుగారుగూడా సహాయపడుచున్నారని, వీరితోడు బాపట్లలో కొంతమంది షేక్స్ పింఛముగా యేర్పడ్డారు. ఈసంఘములో ఫిర్యావారు యెవరులేదు. ఇంతలో గొల్లపూడి సీతారామకృష్ణగారివచ్చి కొంతమంది యువకులైన ప్రియదర్శను ఉత్సాహపరచి ఫిర్యావలోకి జరిగినారు. వీరందరు కలసి ప్రజలవద్దనుండి డబ్బువాసూచెసి దీనిలకు సహాయము చేయుచున్నారేగాని గోరూమెండు పోకసమునుండి డబ్బుడి అయినను యివ్వలేదు.

ఇంతమంది కష్టపడి పనిచేయుచున్నను ఫిర్యావకుచ్చిన సహాయ మివ్వలేదు. అన్నములేక మరలలహదుమన్న ప్రజలలో యేకాద్రుమందితో నూకయ్యకల్లుమన్నము. పదిహేయి యింట్లు చాలా ఉన్నవి. యీ తేనుచే ప్రజలు చలిజ్వరములచే భాగపడుచున్నారు. గ్రామములన్నియు మరగి న సనవేయుచున్నవి. లోపములు పెట్టి కడిగించిన గాని కలరా మొదలైన వ్యాధులు రాకుండా ఉండవు. యీవను లన్నియు సిగ్గురీతి చాటుకు పీనము రు 2000 కావలసియున్నది. దేశాభిమానుల దాతలు సహాయము చేయవలసియున్నది. గుజరాతు నాయకులు లక్షలకు లక్షలు పొగుచేసి కష్టపడుచున్న ప్రజలకు సహాయము చేయగల్గిరి. మనదేశము లింతమాత్రమైన చేయలేక పోవుట దురదృష్టము. గుజరాతుకన్న మేము తక్కువ నష్టపడియున్నామని తలపడదు. జిల్లాలోనందు దాతలవద్దకైనను పోవుటకు నిలలేదు. కనుక యధాశక్తి అందరు సహాయము చేయగోరెదము.

10-11-27 } నేటి వెంకటాచల పత్రి
సంవారు } తాడేపల్లి లక్ష్మీనారాయణ

రోడ్లకమిటీ:—నవం 6 వ తేదీన జిల్లాలో యం. ఆర్. జయకామగారి యధ్యక్షతన రోడ్లకమిటీ సభ్యుల సమావేశము జరిగెను. దేశమంతటకు పర్యటించు గానియటగాన ఈ సభ్యులు మొకటి నియమించుకొనిరి. ఈసభ్యులను ఆంధ్రప్రదేశ్ లో ఆర్. ఆర్. గారు, ఇతరసభ్యులు, తమరచన వ్యాధి గురించి గారు, గౌ. యం. మహారాష్ట్ర గారు, పరిశ్రమనోక మొదలగు యింకొందరుగారు.

దానియొక్క సువాసన
చాలా గంటలవరకు
నుండును.

మిక్కిలి శుభశ్రమైనదియు,
వివేకులచే వెంటనే ఆమోదింప
దగిన సోపు యిదియే,

ప్రకృతసంబంధమైన చందనపు కొయ్యయొక్క సువాసనను గలిగి
యుండి, మిక్కిలి గుణకారినైనదియు చాలా గంటలవరకు మంచి
సువాసన నివ్వ గలిగిన దిదియే. ప్రత్యేకముగా తయారు కాబడి
ఉపయోగించువారలకు మిగుల సంతృప్తిగలిగించును.

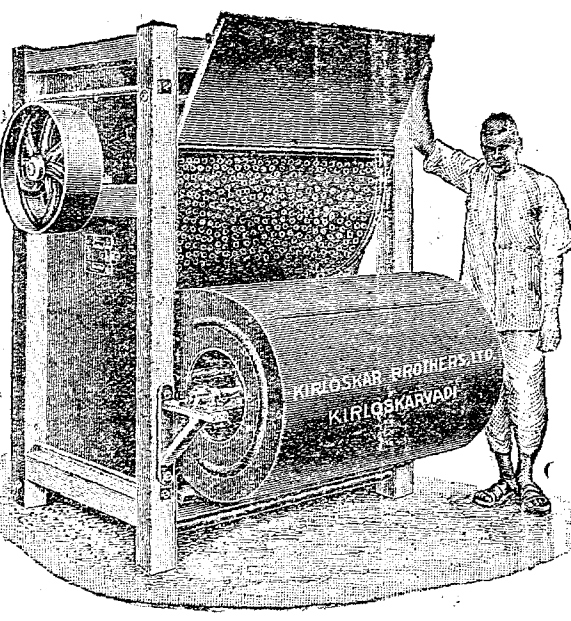
బజారులందు దీని మాదిరిలు అనేకములు గలవు.
మీరు మిడ్లెస్ సోపునే కావలె నని కోరుడు.

శుద్ధమైనయు, అనాదినండి తయారు కాబడుచున్న దిదియే.

కమిస్టు లందరినద్దను, స్టోరు
లన్నింటియందును దొరుకును.
వివరములకు :
Post Box No. 313
Bombay.
నకు వ్రాయును.

మిడ్లెస్ సాండిత్ పుడ్
సోపు

ముఖ్య సదుపాయము

సరిగా అమర్చబడిన మేషీను, పనిచేయుటకు,
తక్కువ పవరును, తక్కువ ఖర్చుచేచాలును.

కిరోస్కార్
వేరుశనగ

పొట్టు వలుచు యంత్రములు

యిత్తడి బేరింగులతోను, రింగులూబ్రికేషన్
బాగుగా అమర్చబడుటచే, అవి అతిసులభముగా
పనిచేయును. హార్డుపవరును తగ్గించి, ఎక్కువ
పనిని చేయును. వచ్చే ఋతువునకు అవసరమైన
మేషీనులకు ఆర్డర్ చేయవచ్చు యీ సదుపాయ
ము లన్నింటిని గల్గియుండుట నేమరకము.

కోరికవారలకు పూర్తి వివరములు తెలుపగోరెదము.

Kirloskar Brothers, Ltd., Kirloskarvadi (M. & S. M. RY.)

Madras Agents:—RAO BROS., 8, Broadway, (upstairs) MADRAS.

I ఇటుకుగల కండరములకు

వరములందు రక్త కూడుదలచే కండరములకు
నొప్పికి కారణమగుచున్నది స్లాన్ లైమెంటును బాగు
గలభాగమునందు వేసికొని రక్త కూడుదల చేరిపో

వును. క్రమమైన రక్త కూడుదల
మరలస్వేచ్ఛగా ప్రారంభమగును,
బాధయు నివర్తమగును.

Sloan's Liniment
kills pain!

9-వ ఆంధ్ర రాష్ట్రీయ మహాసభ

అనంతపురమున నేడు సమావేశ మగుట

మదరాసు శాసనసభ్యులగు దండం నారాయణరాజుగారి అధ్యక్షోపన్యాసము

ఆంధ్రమహాసభలారా!

నేటిసభకు నన్నభ్యుత్థునిగా నియమించి నాయందు జూపిన వాత్సల్యమునకు మీకెంతయు కృతజ్ఞుడను. మనఆంధ్రావని యందు పలువురు తత్సాధనలు గలరు. కార్యదీక్షాపరతలతో లుండిరి. నాకంటె నన్ని విధముల సేర్వకలగునట్టివారిలో నెవరి నైన యీ పదవికి నియమించియున్నచో నీసభాకార్యక్రమము సమర్థతతో నిర్వహించి యుండురు. అయినను మీయాజ్ఞాను వరి నై యీ పదవి కొడంబడితిని.

గతసంవత్సరము ఏలూరులో రాష్ట్రీయసభ సమావేశ మయినప్పుడు, స్వార్థత్యాగియై దేశసేవాత్మకుడును ఎగు మది రాధాకృష్ణయ్యగారి ఆకాలమరణము దుఃఖము గలిగించెను. నేటి సమావేశమున శ్రీమతి మాగంటి అన్నపూర్ణాదేవి ఆకాల మరణము స్మరింపవలసివచ్చెను. విద్యావతియు నిరుపమానదేశ సేవాపరాయణురాలును త్యాగశీలియు నగు అన్నపూర్ణాదేవి ఆకాలమరణమున ఆంధ్రదేశమునకు తీరనికొరత గల్గెను. శ్రీ లోకమునకు గొప్పభాగము వాటిల్లెను. దయామయు డేలనో, మన స్వరాజ్యప్రయత్నముల కిట్టి విఘాతములు కల్పించు చుండెను.

మహాత్మాగాంధీ 1921వ సంవత్సరమున నాయకత్వము వహించుటతో మన ఆశయము లుప్పొంగినవి. దేశమునందనుప మానస్వార్థత్యాగము ప్రజ్వలింపెను. స్వాతంత్ర్యకాంక్ష దీప్తియొత్త మయ్యెను. సోదరరాష్ట్రములతోపాటు, మన ఆంధ్రరాష్ట్రముగూడ అసహాయోద్యమమున తన్మయ ముండెను. పన్నుల నిరాకరణకుకూడ గడంగెను. నేటికిని, ఆంధ్రులు, ముందంజయే వేయుచుండిరి. గతసంవత్సరము ఏలూరులో సమావేశమయిన రాష్ట్రీయసభాతీర్థానములే యందులకు తార్కాణము. సంపూర్ణస్వాతంత్ర్యమే, మన ఆదర్శమనియు, కాంగ్రెసుకీడు నట్లు మార్చవలెననియు తీర్మానించుచుంటిమి. శాసనోల్లంఘన మే, భారతీయులకు తరహాపాయమని విశ్వసించుచు దేశీయ మహాజనసభవారిని శాసనోల్లంఘన కార్యక్రమము నిరూపింపు డని కోరియుంటిమి. కాని ఏలనో గౌహతిలో సమావేశమైన దేశీయ మహాజనసభవా రామోదీపరైరి.

ఆమోదింప కుండుటయే గాక, కాంగ్రెసు, అయినవ తీర్మానమునందలి డి. యఫ్. క్లాజుల మూలమున, ప్రజోప యోగకార్యములపేరన, శాసనసభల నుపయోగించుచు అపరో త్తముగా ప్రభుత్వముతో సహకారము చేయునట్లు తీర్మానించిరి.

కొన్నిలు కార్యక్రమము

శాసనసభలలో సానములను ఖాళీగనుంచుడు

అవకాశ మున్న బహిష్కరింపుడు

గౌహతి దేశీయ మహాజనసభ నాటికి నేటికి దేశపరిసి తులు మరింత తారుమారైనవి. పరస్పరవిరుద్ధముగానున్న గౌహతి కాన్సిలు తీర్మానము, దేశమున నిరుత్సాహము అలముకొ నుటకే తోడ్పడెను. 1920 వ సంవత్సరమునందలి కాంగ్రెసు మహాజనసభ ఆదర్శమేమి, నేటి ఆదర్శమేమి! సంస్కరణశాసన పు ప్రభుత్వశాసనసభ యొన్ని కలకాలమున కాంగ్రెసు ఆదర్శము మహోన్నత, శిఖరముననుండెను. స్వాతంత్ర్యదీక్షాపరతలతో లమై శాసనసభలను బహిష్కరించుచుంటిమి.

ప్రజామధ్యమున, నిరంతరోత్సాహమున పనిపల్పితిమి. విదేశీప్రభుత్వమునందు యువరాజు బహిష్కరణమునందు శాసనోల్లంఘనమునందు విజృంభించిన ప్రజాశక్తి నేటికిని గన్నుల గట్టుచుండెను. లార్డు రీడింగునటి నిరంకుశుడగుట మహాత్మునితో నొకపట్టున సంధి కై యత్నించెను. అంతలో భారతదేశ మనకు దాస్యము విధి కృతమామననట్లు చారిత్రా రాహిత్యం సంభవించెను.. మహాత్ముడు ఆత్మసన్మాని యయ్యెను. ఆత్మసన్మాని ని బంధించుటలో పోటుబంటుతనము కావలెనా, ఆశోకా మన, నిరంకుశము, మహానాయకుని తెయిలువందు బంధించి వైచెను.

అసహాయోద్యమకార్యక్రమము నిరూపించిన నాయ కుడు చెరయించుచుబడుటతో భవిష్యత్కార్యక్రమమున కై తడుముకొనియుంటిమి. ఆ సమయమునకే దేశబంధుదాసు చెల యుండుండి విడువబడి కాన్సిలు కార్యక్రమము నిరూపించవలసి వచ్చెను. అసహాయోద్యమ కర్తవ్యమునే శాసనసభలమూలమున నిర్వర్తించుటకై దాసు ప్రతిజ్ఞ బట్టెను. ప్రభుత్వమును సంధిం ప జేయ కంకణము గల్గెను. మరియు, కాంగ్రెసు, శాసన సభ లను బహిష్కరించుటచే ఉద్యోగాదంబరులును స్వాధీనరులును నులువుగా శాసనసభల నధిష్టించిరి. స్వాతంత్ర్య యోధులను బంధించుటలో నిరంకుశ ప్రభుత్వమున కండ దండ యయిరి.

ప్రభుత్వనిరంకుశత్వమున తీవ్రమైపోయిరి. మహాత్ముని నాయ కత్వమున గావించిన దేశారాధకుల మహాత్మాగమంతయు శేల గలిసిరి. ఇందులకు మన రాజధానియందలి జస్టిసు పక్షమే నిద ర్యము.

కాంగ్రెసు తీర్మానముల మన్నింపక జస్టిసు వాద, మిత వాద, యిండి పెండెంటు, లా వివిధ పేర్ల బరుగున్న సహకార వాదు లానాడు ప్రభుత్వముతో భేరి కాంగ్రెసును నిరోధింప కున్నచో 1921 లోనే మన ఆదర్శమునకు సమీపించియుండెడి వారము.

దండం నారాయణరాజుగారు
(యం. యల్. సి.)

ఆంధ్ర రాష్ట్రీయ మహాసభాధ్యక్షులు

చిన్న పడమల ఓబిరెడ్డిగారు
(యం. యల్. సి.)

ఆంధ్ర రాష్ట్రీయ మహాసభాధ్యక్షులను సంఘాధ్యక్షులు

భక్తిపరాయణులను శాసన సభలనుండి నూడ జైలుకిన గాని స్వరాజ్య సాధనకు ప్రతిబంధకము తొలగదనిగూడ దేశ బంధు చిత్తరంజనదాసు తలంచెను

1922 లో గయాకాంగ్రెసునందె, చిత్తరంజనుని కార్యక్రమ మేకగ్రహముగ నంగీకరింపబడి, 1923వ సం॥రపు ఎన్నికల లోకాంగ్రెసు జోక్యముకలిగించుకొనియున్నచో, భారతదేశము నందంతటను 1921 వ సంవత్సరమునందులె ఏకాన్యఖుగు కార్యక్రమ మచరణయందుండుటకు ఏల చిత్తరంజనుని మనో భీష్టుము నెరవేరి యుండెదనెనా. అయినను చిత్తరంజనుని కార్యదీక్ష కాంగ్రెసుమహాజనసభచే, రెండవ శాసనసభలయొన్ని కల నాటికి నిషేధము మాత్రము తొలగింపజేయగలిగెను. కాని శాసనసభాప్రవేశవారులకు కాంగ్రెసు సంఘము మాత్ర మెట్టి

తోడ్పాటును గావించియుండలేదు. శాసనసభా ప్రవేశము కాంగ్రెసుచే విధింపబడక పోవుటచే పలువురు కాంగ్రెసువాదు లు, దేశమండెల్లెడల విమతిగనబరచిరి. అయినను దేశబంధు ని సహజ నిర్మాణ శక్తివల్లను స్వార్థత్యాగపటిమ వల్లను, తెం గాలు మధ్యరాష్ట్రముల శాసన సభలలో ప్రతిష్టంభన కార్యక్రమమును పూర్ణవిజయము నొందెనని చెప్పుట సాహసముకా నేరదు. ద్వంద్వప్రభుత్వము విధ్వంసమయ్యెను. బర్మెను హెడ్డు వంటినాడుగూడ, అధికారిదురహంకారము వీడి చిత్తరంజనుని తో సంధి కై, బేరసారములు సాగింపక తప్పలేదు. అయిన నే మి! భగవదీష్టితము వేరుగానుండెనేమో! యంతలో చిత్తరం జానుడు దివి నలంకరించెను. నాయకుని కోల్పోవుటచే, పక్ష మనందు, పట్టుత్వము పడలేదు. అయినను పట్టుయందు సమావేశమైన ఆఖిలభారత కాంగ్రెసుసంఘము, స్వరాజ్యపక్ష కార్యక్రమము చేపట్టుటచే, అన్ని శాసనసభలను, కాంగ్రెసు వారులు, చుట్టకించి, ద్వంద్వప్రభుత్వము నంత మొందింప గలుగుదు మను ఆశ పూడమెను.

1925 లో కాన్పూరు కాంగ్రెసు గూడ, కాన్సిలుకార్యక్రమము స్వంతభాగ్యతపై కొనసాగింపబూడుటచే మన దేశమం దలి కాంగ్రెసువాదులముగూడ నాకార్యక్రమము శిరసావహించితిమి. కాని యంతలో స్వరాజ్యపక్షమనందు భేదాభిప్రాయములు సంభవించెను. 1926 వ సంవత్సరమున మూడవశాసన సభ యొన్నికలు నమృతకి ఆ భేదములు శామ్యస్వరూపము దాల్చెను. నాడు శాసనసభాబహిష్కారము, నైతికేయిందు టకు అలజడి కలిగించిన మహారాష్ట్రమిత్రులు, కాంగ్రెసు, కాన్సిలు కార్యక్రమమోమోడించుట తడవుగ సంస్కరణశాసనము నామోదించి మంత్రిపదవులు గైకొనవలె నని ఆందోళన ప్రారంభించిరి. పంజాబుకేసరి యగు లాలాజీగూడ, సహకార వాదము బలపరచి, కాంగ్రెసు కార్యక్రమము నిరోధించెను. తత్ఫలితముగ ఏకాన్యఖుగు కార్యక్రమ మదృశ్య మయ్యెను. ఏ శాసనసభయందు గాని, కాంగ్రెసు పక్షమునకు మెజారిటీ రాలేదు. అయినను తెంగాలునందు మహాత్మాగూడు, ద్వంద్వ ప్రభుత్వము భగ్గు మొనరింపబడుట ప్రశంసనీయము. మదరాసు శాసనసభయందు మాకాగౌరవము దక్కలేదని చెప్పవలసి వచ్చి నందులకు సిగ్గుచున్నది. ప్రప్రథమముననే బడ్జెట్టుసమయ మున మంత్రివర్గము నిరోధింపబడియున్నచో మాకును ఆ గౌరవము దక్కియే యుండెడిది.

వ్యక్తులపై మనకు ద్వేషములేదు. వారు పరిపాలించు శాసనమునే మనము నిరోధించ బూనితిమి. ఎంతటి నుహావ్యక్తులైనను, సంస్కరణ శాసనపు నాలుగుమూలలకు మధ్యను బంధింప బడకమానరు. సంస్కరణముల నీరు తెట్టు?

అలిచిప్పలో నీడులు యెట్లు! జస్టిసుపక్షమువంటి కులక తులపై ఆధారపడిన మంత్రివర్గములేగాక చింతామణి, పరుం జపే, హరికివన్ లాంటువంటి పరిపాలనాధురంధరుల మంత్రి నిర్గములుగూడ, ప్రాముఖ్యవిషయముల సంస్కరింప జాలకపోయెను. నేడు, మధ్యరాష్ట్రములలో, రెస్పాన్సివు వాదప్రము ఖులగు, యీ రాఘవేంద్రరావుగారి మంత్రివర్గ మేమైన చేయ గలిగెనా? సంపూర్ణనడ్యపాననీషేధము కొనసాగించెనా? నా నాటికివృద్ధియగుచున్న నిరుద్యోగసమస్యనూట యేమి? నిరంతరము తెచ్చుపెరుగుచున్న పరిపాలనావ్యయ మురికట్టుబడెనా? పన్ను భారము తొలగింపగలిగిరా? యేనిషయమునగాని నూది మొనంతయు, నిరంకుశప్రభుత్వము సంస్కరింపబడలేదు. అయినను, మహారాష్ట్రులు, యిండి పెండెంటు, జాతీయవాదులు, మొదలగువారు, మంత్రిపదవుల గైకొను కార్యవిధానమునకై, కృషిచేయుచుండుట శోచనీయము. ఏడుసంవత్సరములక్రితము లోకమాన్యుడు, రెస్పాన్సివు సహకారవాద మనెనని నేటికి ఆ మాటపై, ఆధారపడుట సమంజసమా? యీయేడుసంవత్సరము లందు ప్రజలలో గలిగిన భావపరిణామము గమనింపవలదా? మంత్రి పదవులను స్వీకరించిన వారి య నిష్ఠ నొక ప్పు డు మంత్రిగానున్న చింతామణిగారిచే నర్ణింపనిండు.

"In some cases Ministers were consulted and in others they were not. Where they were consulted as in the United Provinces they were consulted at some stages, and left out in others, nor, was their advice accepted uniformly. Indeed it was rejected, more often, than respected, but in the United Provinces the Government advertised publicly that he acted with the consent of Ministers, although he knew that he had not followed their opinion and advice in essential particulars and he further knew that he had taken many steps without informing them at all. In some provinces Ministers were not only not consulted but not even informed."

"కొన్ని విషయములలో మంత్రులు సంప్రతింపబడిరి. కొన్ని విషయములలో మంత్రులు సంప్రతింపలేదు. యున్న టేడే ప్రావిన్స్ లో నొక కార్యక్రమముయొక్క కొన్ని చర్యలలో సంప్రతింపలేదు. మరొకటి సంప్రతింపలేదు. మంత్రులు అభిప్రాయము సర్వత్ర ఆంగీకరింపబడలేదు. వాస్తవములో చింతగా, మంత్రులు అభిప్రాయ మంగీకరింపబడుటకు నిరాకరింపబడుటయే తలుచుగా జరుగుచు వచ్చెను. కాని ముఖ్యవిషయములలో గవర్నరు మొట్టమొదట అభిప్రాయము ననుసరింపలేదనియు, అనేక విషయాలలో మంత్రులకు తెలియబరచలేక విషయనిర్ధారము జరుపబడెననియు తెలిసియు యున్న టేడే ప్రావిన్స్ లో గవర్నరు గారు మంత్రుల సంప్రతింపలేక ప్రవర్తించితిమని బాహ్యముగా ప్రయత్నించుచున్నాడు."

మరికొన్ని రాజధానులలో మంత్రులతో సంప్రతింపలేదు లేదు సరియేదా, తుదకు మంత్రులకు తెలియబరచుట గూడ జరుపలేదు.

మరియు దేశీయమహాజనసభ ౪౪40 సంవత్సరములనుండియు ప్రభుత్వనిధానమును విమర్శించు సంస్థగ నే యుండెను. కాంగ్రెసు పక్షమే మంత్రీపదవుల స్వీకరించుచో, కాంగ్రెసు సంస్థను ప్రభుత్వమునందొక భాగముగా నుంచినవార మగుదుము. కాంగ్రెసు పరిపాలనాభాగ్యత వహించుచో పరిపాలనాంగమునందలి దౌర్భ్యమును వెలువరచుటకు తేక, నిరంకుశత్వము విధివిరామములు లేక వివారించకమానదు.

ప్రభుత్వమునందెప్పుడు నీ సంస్కరణములకాభంగకరమనియు, అసంశ్చిత్తికరమనియు వాదించిన కాంగ్రెసు మహాజనసభ నేడు వాటిని స్వీకరించుట గౌరవప్రదముకాదు. వివిధరాజకీయపక్షములను కలిసి, భారత కాపనసభయందు నిరూపించిన నేషనల్ డిమాండుగతి యేమైనది? ఈ కన్యపు కోరికలైన మన్నించి తగుసమాధాన మొసంగిన గాని ప్రభుత్వమున కెట్టిసహాయమునొసరింపమని ప్రకటించియు, ఎట్టిసమాధానముగాని యొసంగబడక తృటికరింపబడిననుకూడ, నేడు సహకారమునకు తలదిప్పుట అపమానకరముగాదా? ఎన్నివిధములయోచించినను మంత్రీప్రదవులస్వీకారము బ్రాతీయగౌరవభంగముగానే విస్తృతమగుచున్నది.

మంత్రీప్రదవులను గైకొనక కాపనసభయందు కాంగ్రెసు పక్షమునకు మెజార్టీ లేని ప్రస్తుతపరిస్థితులలో ద్వంద్వప్రభుత్వము విధ్వంసముచేయ గలరా యని కొందఱిప్రశ్న. ద్వంద్వ ప్రభుత్వమును విధ్వంసముచేయబాలక పోవచ్చును. అంతమాత్రమున ద్వంద్వప్రభుత్వము నంగీకరింప వలసినపని యేమి? దోహదము చేయుటేందులకే?

దేశబంధు చిత్రంజనదాసు, ప్రభుత్వమున చెప్పినట్లు సంతృప్తిప్రసంగములు కాపనసభయందు సామ్యము యని మరికొందరి ప్రశ్న. సాధ్యము కాకపోవచ్చును. అందుచే ప్రభుత్వముతో సహకారముచేసి ద్వంద్వప్రభుత్వమునకు దానోహమనవలెనా?

అసహాయనిధానమున కాపనసభయందు దనుమోదించవలెను. గౌరవ తీర్మానమునందలి 5 వ తీర్మానములోని డి, ఇ, యిట్ల క్లాజులు విరమింపవలెను.

ప్రతికక్ష సంఘమునకు (opposition Party) పరిపాలనను విమర్శించుటకు డి. పరిపాలనాభాగ్యత వహించినవారి ధర్మములను విమర్శించు గుర్తింప వలెయుటయే పని.

ప్రతికక్షవర్గమునందుండియు, ముఖ్యము విషయముల యందు బిల్లులపాఠములు బాధ్యతాయితప్రభుత్వలక్షణములకే విరుద్ధము. మరియు వ్యవసాయ, ఆర్థిక, పారిశ్రామిక, వాణిజ్య విషయములు ప్రస్తుతకాపనసభల మూలమున పెంపొందింపగలమని తలంచుట హాస్యాస్పదము. డి. ఇ. యిట్ల క్లాజు లీ యూహలచేనే ఆధారపడియున్నవి. ఇట్టియూహ కల్పించుట అనగత్యము. ఈ కాపనసభయందు దన్నిటికిని నెరివ్వబాలనికృత్యము. గత కాపనసభల యొన్నికలయందుగూడ కాపనసభల మూలమున మహాపరాకరములు గావించి భూతలస్వర్గము గా నింతుమని యెన్నడును చెప్పియుండలేదు.

కాపనసభాప్రవేశము ప్రభుత్వదౌర్భ్యము బహిర్గతముగానించుకొనుటకు వినియోగించ వచ్చును. ప్రజాశయ విరోధులగు ప్రభుత్వ అనుయాయులందు బ్రచీంపకుండ నిరోధించుటకు పరికల్పింపవచ్చును. కిలగుచో ప్రభుత్వము స్తంభింప జేయుటకై ప్రయోగింపవచ్చును.

స్వాతంత్ర్య సమరవిజయమునకు ప్రజాశక్తి విజృంభణమే ప్రధానము. అవిజృంభణకారకముల నిరోధించుటకే ఉపకరించుటనవలెను.

ప్రభుత్వ ప్రాయము 1921 సం॥ ములాపరి విజృంభింపజేయుట కవకాశమున్నచో నాటివలెనే కాన్సిల్స్ సంపూర్ణముగా బహిష్కరించుట యుచితము. లేక కాన్సిల్స్ పదవులు పీఠిపాతంపక కాన్సిల్స్ స్థానములను భూగీతమును కార్యక్రమము నిరూపించుకొందును. ఎంతటి తీవ్రకార్యమైన నిరూపించుకొనదగిన గాని 1919 సం॥ మునుకు మాత్రము కాంగ్రెసును మరచింపరాదు.

రాయలూకమీషనును బహిష్కరింపుడు
క్రమశః మన కార్యక్రమము నిస్సారమగుచున్నది. దాస్య ముభవింపజొలదియు స్వాతంత్ర్యకాంక్ష, పట్టుదల అభివృద్ధియగుటకు మారు, కార్యోత్సాహము సడలింప బడుచుండుట విచారకరము. ప్రభుత్వముపై వ్యస్తిపారుచున్నది. మనగతి మనచేతులయందుననే కలదని భారతీయు లింకనైన నైకకంఠ్యముగ పల్కరేల!

ఒకప్పుడు వైస్రాయల వాగ్దానముల జూచి ప్రేమించుచున్నాము. వత్సాహము ఇండియా కార్యదగ్గుల ప్రకటనలకు సమ్మోహితులమగుచున్నాము. నేతృకపుడు బ్రిటిషు పార్లమెంటు యొన్నికలకే యెదురు మాచుచున్నాము. ప్రభుత్వ కన్సర్వేటివ్ పక్షపాలనా ఫలితము లనభించితిమి. లిబరలుపక్షపు వాగ్దానము లెక్కడలేతేరకో మరపుకొను రాదు. కార్మికపక్షమువారు పెట్టిన కడపుచిమ్మి వంగదేశమునం దింకను ప్రజ్వరిల్లుచున్న యుండెను. ఏపక్ష మధికారము విహించినను బుద్ధిభార్యకముగ స్వాతంత్ర్య మొసంగదు రనుట కల్ల. మన స్వయంనిర్ణయసూత్ర మంగీకరించు సర్వవిధ పాడమదు. రానున్న రాయల్ కమిషన్ యందులకు ప్రబలసాక్ష్యము. భారతదేశ మీరాయలు కమిషను నామోదింపరాదు. రాయలకమిషను సభ్యులెల్లకు భారతీయులే యెనను ఆమోదింపగూడదు. కమిషనునందుగల స్వప్తు లనామకు లగుదురుగాక! నామకులగుదురుగాక! అంగ్లేయు లగుగాక! భారతీయులగుగాక! వ్యక్తులతో సరిబంధములేదు, ఎవ్వరైన నొక్కటియే. భారతదేశ స్వరాజ్యాత్మక నిర్ణయించుట భారతదేశమే! బ్రిటిషు దీవుల? ఇదియే ప్రశ్న. నేటి కాంగ్రెసుమహాజనసభకు స్వయంనిర్ణయసూత్రమే ప్రాణాధారము.

సంస్కరణచట్టము నామోదింపని కాంగ్రెసు మహాసభ, సంస్కరణచట్టపు ప్రభుత్వసూత్రము ననుసరించుకొనియే బయలు వెడలుచున్న రాయలు కమిషను ఆంగీకరించునా?

భారత దేశస్వరాజ్యాత్మక పరిశీలనలకు బ్రిటిషుదీవుల కధికార మెవరోసంగిరి? భారతదేశమునకు ధర్మకర్తలమని తమంతలు తాముకొనునంతమాత్రమున భారతదేశ మంగీకరింపబాలదు. పంచదేశములకు దాస్యమున బంధించియున్న ప్రతిదేశము తమంతమామే ధర్మకర్తత్వముకొనియున్నామని పరిపాటి యొనరి. గత రష్యాప్రభులవంటి నిరంకుశప్రభువులగుడ తమ నిరంకుశత్వము నిట్లే సమర్పించుకొనిరి.

పరిపాలన సక్రమముగానున్న ఒక దేశము మఱియొక దేశమును పరిపాలించుటయే దైనింపనము. అంగ్లేయులకు, (పర్ మెనెన్స్ కంజెల్ బానెర్ మో) చెప్పినట్లేనకపరిపాలన స్వరాజ్యముకానేరదు. స్వరాజ్యములేవన్న మనప్రకృతిపరిపాలన యొననుగూడ లేదు. బ్రిటిషువారు ధర్మకర్తలమని యొప్పుకొనెదము పీరి పక్షపరీక్షలకు, నూపపరీక్షలకు సంవత్సరపరీక్షలకు తలయొగ్గడ మనుకొనడు. ఈపరీక్షలయందు దెన్నడైన ఉత్తీర్ణమైతిమని బ్రిటిషుప్రభుత్వము చెప్పునా?

ఒక వంక నిరాయుధులందేసి, అచామ్యులనేసి స్వాతంత్ర్యమునిరోధించుచు, వరొకవంక అచామ్యులమని జేబుచూపుచున్న యాధర్మకర్త లెప్పటికైన మనలను సమర్థులందురా? నేడు సమర్థులము కామనియే యొప్పుకొన్న ఒకయంగమునకై నసమర్థులను జేయుదురా? సమర్థులను జేయుటకు పరీక్షలూ మార్గమే! రిప్రెజెంటేటివ్ సెన్సిటివ్, స్వరాజ్యాత్మక పరిశీలంప నెంచుచో సత్సాధికముగు బాధ్యతాయిత పరిపాలన మొసంగవలెను. అప్పుడే సమర్థతాసమర్థులు బయలుపడును. నీరు ముట్టుకుండ యాగనేర్చుటెట్లు? ఈతరారు గాన నీరుతాక రాదనుట మంటిపాకు గాదా! ఈమంటిపాకులంకను దేశము విశ్వసింది కమిషనుముందు సాక్ష్య మొసంగుట ఆత్మరాత్వనంటిది. మనము అన్నర్థ లమని నానమే యొప్పుకొనిన వారమగుదుము.

మిస్ మేయో

ఒకమూల మన అన్నర్థ పరిశీలనలకు కమిషను బంధువు వేటొకమూల భారతీయు లనర్థ లని ప్రపంచమునం దెల్ల ప్రచారము చేయుచుచున్నాడు. మిస్ మేయో భారతమాత గ్రంథమే యందులకు తార్కాణము.

ఈ పుస్తకమునందు వ్రాయబడిన కల్లలకు పరిమితిలేదు. మహాత్మాగాంధీ టూగూరు, లజపతిరాయనంటి విఖ్యాతపురుషుల వచనముల కవార్థములు గల్పించెను. వారు వచింపనివచనములు వచించినట్లు బూటకములు వ్రాసెను. భారతీయులకే గాక కొందరాంగ్లేయులకు గూడ నీప్రకారము ఏవగింపునకు గారాగ మయ్యెను. స్త్రీయయ్య భారతీస్త్రీలొకముపై నుచ్చరింపరాని నిందలనాశోపించెను. అన్యతమలే యీపుస్తకమునకు బ్రాణము. భారతీయుల మత, సాంఘిక, రాజకీయ జీవనము పదతి విరుద్ధముగ నున్నట్లుచిత్రించెను. ప్రజలనట్లు చిత్రించుటకే యీపుస్తకము వ్రాయంపబడినది.

ఇట్లవాచ్యములు, అసత్యములు, నిందలు వ్రాసినందులకీమె ఇండియా అఫీసుచే బహుకరింపబడినని వార్తలగుచున్నవి. 5000 పుస్తకములు కొని ఉచితముగ పార్లమెంటు సభ్యులకుగూడ పంచిపెట్టబడినను వార్త పార్లమెంటు సభ్యులకు జోన్సుగారు చూపుచేసిరి. తనకుగూడ నొకగ్రంథ మొసంగబడినని చెప్పిరి ఇట్టి పుస్తకములపై సనాతన భారత నాగరక

మున కణిమాత్రము కళంకము వాటిల్ల నేరదు. ప్రభుత్వకపట నాలకము ప్రతిబింబించుదర్పణ మగును, ఇట్లు కుతంత్రములను బహుమన్న ప్రభుత్వము పంపు రాయలకమిషను సక్రమముగ దేశమును పరిశీలించుటకే వచ్చుచున్నదా? సక్రమముగ పరిశీలించి భగవత్సాక్షిగ న రించునని విశ్వసించదగునా? కల్ల. ముమ్మాటికిని కల్ల. కమిషను వ్రాయంపనినరిపాట్ల గూడ ముఖ్య విషయములలో నున్నగుగ నే యోచింపబడి యుండుననుటకు గూడ వెరల బనిలేదు. వైస్రాయగారు నాయకులతో సలహా చేయుట, గవర్నరుల సంప్రతింపులు, రాయలకమిషను ప్రకటన, వారి సంచారము, విచారణ, రిపోర్టు, మొదలగు తదంగ మంతయు, మేయోపుస్తక ప్రమరణముతో బ్రాకంభింపబడిన ఫార్మునందలి అంకములేగాని వేరుగాదు. ఇట్టి కమిషనును సంపూర్ణముగ బహిష్కరించుటయే మనకర్తవ్యము గాదా? ఈకృత్యమందు మిల్లు కమిషను బహిష్కరింపబడినట్లు భారతదేశముగూడ నీకమిషనున కా గుణపాతమే నేర్పనలయును.

వికమర్శము

విజయవంతముగ నేకార్యక్రమము నిర్వహింపబడవలసి యున్నను వివిధ రాజకీయపక్షము లైక్యము లగుట ఆత్మవసరము. కాంగ్రెసు మహాజనసభయందు దన్ని పక్షములు తమకార్యక్రమము పునర్విమర్శించుకొను తరుణ మిదియే. వ్యక్తులకార్యక్రమమునకు మహాసభ తలయొగ్గినగాని తాము మహాసభలో చేరమనుట పాడిగాదు. వ్యక్తిగతసాంకారము 1921 సంవత్సరమున బ్రాతీయయోధ్యమును నెట్లు ప్రంగడిపెనో నేడు స్మరింపవలసియుండెను. నాటికొరంతను నేటికైన మనము కూడదీసికొందము. మితవాదులు, లిబరలు, నేషనలిస్టులు, ఇండి పెం డెంటు లను పేరులబరగు సహకారవాద దేశీయులను కాంగ్రెసు మహాసభ ఏకకంఠమున వేడుచున్నది. ఆశోకిన వారును నేడు మన్నించు నూచనలు గోచరించుచున్నవి. నేడెవరు సజీవముగు కార్యక్రమ నిర్వహణమున కగత్యమగు దోహదమును కాంగ్రెసు మహాజనసభ కొనరింపరో వారిపరిత్రమ దేశక్షేమమున కడ్డుతిగిల్లు చరిత్రకారుడు వ్రాయక మానడు.

కులకక్షలు

కులకక్షల పక్షమునగూడ సంఘచితభావముల పీడ వలయును. హిందూ మహమ్మదీయ వైరములు తలపంపులుగ నున్నవి. ఇందుల కస్వాతంత్ర్యమే ముఖ్యకారణ మనుట నిశ్చయము. ప్రభుత్వ మొకపక్షమును చేరదీసి, వేరొకపక్షముపై కెక్కించుచుచేతనే యీకక్షలు పోషింపబడుచున్నవి. మిల్టో ప్రభుత్వ కాలముననుకూలమైన సంస్కరణములు యుండెను, యీకులకక్షల బీజములు నాటి ప్రవర్తనము చేయబడినవి. నేటి కవి పుత్రములై పెకలింపుటకు దుర్భరములయ్యెను. రాయలకమిషను అతివాద మితవాదు లందరిచేతను బహిష్కరింప బడుచో, కులకక్షలనాదులను చేరదీయుటకు ప్రభుత్వ ములోచించుచున్నట్లు నడంతు లప్పుడే ప్రబలియున్నవి. ఇందాళ్ళ ర్యములేదు. కాని మనబంగారము మంచినగుచో ప్రభుత్వమున కాపని రుద్రముకాదా! నాయకులు వెంటనే మేల్కొనివలసి యున్నది. ప్రత్యేకప్రాతినిధ్యములను తొలగించుటలో సుధయ సంఘముల నాయకు లెట్లు పరస్పరనామరస్యమును బ్రదర్శించుకొనగలిగిరో మిగతా హిందూ మహమ్మదీయ పరిష్కారమున గూడ సుహృద్భావము త్యగింపక నెట్లడించుకొన వలయును. కలకత్తాయొకమత్య సభాతీర్మానములు కొంతవర కాపరిగితులు కలిగించెనని చెప్పవచ్చును. ఆతీర్మానములయందలి సిద్ధాంతములు చెప్పదగినవే. కాని నేటిపౌరులుము సెంతవరకు ఆరికట్టగలవను సంశయమునకు దావిచ్చుచున్నది. ఆయినను కాంగ్రెసు మహాజనసభయందు మరల చర్చకురావండుటచే అనాటికి లజపతిరాయ మాలవ్యా మొదలగు హిందూ మహాసభ నాయకులను మహమ్మదాలీ, జన్నా మొదలగు ముదలిముతీగు ఖిలాఫతు సంఘముల నాయకులను, వికమర్శముగాకతప్పదు. దేశారాధనకై అనుసమాన స్వాధ్యయ్యగముచేసిన యీనాయకులు మేళతాళములు గోవధలవిషయమున సంధి కుదుర్చుకొనక దేశమును పందించరిని ఆశించెదను.

బ్రాహ్మజేతరపక్షము

బ్రాహ్మజేతర పక్షముగూడ పూర్వదృక్పథమును పీడవలెను. ఉద్యోగనిరాకరణ మంగీకరించి, రాజకీయకార్యక్రమమున కాంగ్రెసు కార్యక్రమమును సమీపించుట శుభప్రదము. అన్యమతీసులు, అల్పసంఖ్యాకులను మహమ్మదీయులు ప్రత్యేక ప్రాతినిధ్యమును గోరుటయే బ్రాతీయతకు భంగము కలుగుచుండెనని వారి నా యుద్ధ్యమునుండి విరమింపజేయుటకై యత్నింపబడుచున్న యీసమయమున బ్రాహ్మజేతరపక్ష మెట్టి విధమగు సాంఘిక ప్రాతినిధ్యముగాని గోరదగదు. సంస్కరణ ప్రణాళికయందలి కులప్రాతినిధ్యమే యీసంఘర్షణములము.

బయలువెడలినపు డుదేశములేవియైనను బ్రాహ్మజేతరోద్యమము, నేడు బ్రాహ్మజేతరులయందుననే ఒక కులముపై మతొకకులమునకు ద్వేషము గలిగించెను. ద్వేషముపై నాధారపడు నేయుద్ధ్యముగాని జయప్రదము కానేరదు. వ్యసంఘాభివృద్ధికై పరసంఘముపై ద్వేష మనసరములేదు. పరస్పరసహకారముననే అన్నిసంఘము లభివృద్ధి చెందగలవు. సాంఘిక ఐవత్తులు దొలగవలె నన్న పరస్పరప్రేమయే మూలాధారము.

ద్యేమము వివక్షలను పెంచుటకే తోడ్పడును. మరియు యీ సాంఘిక వివక్షలను బ్రాహ్మణ బ్రాహ్మణేతర సంఘముల మధ్యనే మాత్రముండేనా? బ్రాహ్మణేతర సంఘములలో మాత్రము లేనా? యీవివక్షలను రాజకీయ స్వాతంత్ర్యమునకు ముడి పెట్టబాలము.

ఉద్యోగములు, సాంఘిక పక్షములు
జాతీయదృక్పథ మవసరము

ఉద్యోగముల నాశించుటలో గూడ సాంఘిక పక్షము లన్నియు జాతీయదృక్పథమునకు రావలెను. ప్రపంచమునందలి యితర దేశములలో అర్హత ప్రధానముగ నెంచబడుచుండుటచే రాజ్యాంగము సౌష్ఠ్యమేర్పడుచుండెను. అనర్హులు అర్హులకు యత్నముండదు. సాంఘిక ప్రాతినిధ్యములమున ఆ ప్రయత్నము నడుగంటించుచున్నాము. సర్వజనులకు సమానముగ వర్తింపజేసిన ప్రభుత్వ శాసనములు పుట్టక మాత్రమున నేరు వేరగ వర్తింపజేయుట ప్రజాప్రభుత్వలక్షణములకే విరుద్ధము. అంగ్లేయ సంఘములుగూడ తమ ప్రత్యేక పౌరస్వములను వెంటనే పరిత్యజించుచో తమవిధిని నిర్వర్తించినవారగుదురు. స్వరాజ్యము లభించినను అన్ని సంఘముల ఉద్యోగములు లభింపజాలవు. ఏవేళుమునకుగాని ఉద్యోగములే ఆదర్శము కారాదు. స్వసంఘమందలి ఏ కొలదిమంది వ్యక్తులకో ఉద్యోగములు లభించి నంతమాత్రమున సంఘమంతయు సంస్కరింపబడజాలదు. గత 6 సంవత్సరములలోను మన రాజధానియందు గలిగిన అనభవమే యిందునకు నిదర్శనము. ప్రమాదమున కులకక్షలలో దగల్పానినను, స్వానుభవముచే నామోహమువీడి పారజాతుకొనిన పురుష సంఘాభివృద్ధి యితరసంఘముల అభివృద్ధిచే నాధార పడియున్నదని కనుగొనక తప్పదు. ఈజ్ఞాన మప్పుడే దేశమునందుండుచినది. గతకాసనసభల యెన్నికలలో మనరాష్ట్రమున జాతీయవాదుల నధికసంఖ్యాకులగ నెన్నుకొనుట యీచిహ్నమే. "జాతీయభావ మింకను నిరంతరాభివృద్ధి చెందవలెను."

నిరుద్యోగనమస్య: జాతీయవిద్య

కులకక్షల నభివృద్ధిపరచుటకు నిరుద్యోగసమస్యగూడ నొక ప్రధానాంగముగనున్నది. ప్రతిసానున యవకులు డిగ్రీలతో యూనివర్సిటీలనుండి తయారైవచ్చుచున్నారు. విద్యనభ్యసించుటలో నుద్యోగములే వీరి యాదర్శము. ఏ ప్రభుత్వముగాని విద్యార్థులకు కందటికి నుద్యోగముల నీయజాలదు. యవకులకు వర్తక పారిశ్రామిక వ్యవసాయాది వార్తములు పోత్యాహారములుగనున్నచో ఆవార్తములనుబట్టి కృషిసర్వస్వముండేదాదు. బాధ్యతాయుత ప్రభుత్వము లభించునరకు అభివృద్ధి సిద్ధింపదు. ప్రస్తుత విద్యావిధానమున సామకాళములేదు. ఈసమస్య పరిష్కరింపబడవలెనన్న రెండే గత్యంతరములు; "విద్యాభ్యాసము నందీ యాదర్శము మారుటకు వలయు చిత్తవృత్తిని గలిగించు జాతీయపాఠశాలలు" బాధ్యతాయుత ప్రభుత్వస్థాపనము. ప్రభుత్వముతో నెట్టి సంబంధములేని జాతీయవిద్యాలయముల విద్యనభ్యసించుచో ఉద్యోగాపేక్షకు తావుండదు. ప్రథమమునందీయు, స్వయం కృషిచే చిత్తవృత్తి మార్చబడును. తననోపాధి వార్తము నలదాయని ప్రశ్న వేయబడుచుండెను. కావలయును కాని విద్యోపాసన మహోన్నత ఆదర్శమునకుగాని పొట్ట చేతబుచ్చుకొనుటకు గానేరదు. జాతీయవిద్యావిధానమేమైన సృష్టింపఁగలిగిరా యను నొక ప్రశ్న వేయబడుచున్నది. అందులకై కృషి జరుగుచున్నది. ఒక్క మారుగ పరివర్తనము కలంగలేదని నిరాశకలంగనలె? విదేశీప్రభుత్వములు "రాజద్రోహముని" దేనికి పేరుపెట్టుదురో ఆ స్వదేశీ భక్తి గరవబడుచున్నది. అంతయే జాలును.

సర్వసమస్యల పరిష్కరింపఁగలగు స్వరాజ్య సంపాదనకు వలయు తరహాపాఠము నేర్చుటకన్న మన అస్వాతంత్ర్య దేశమున నేడు నేర్పవలసిన విద్యయేమి.

కార్మికసంఘములు: మద్యపానము

విద్యానంతరలయందు మధ్యతరగతి ప్రజలయందునకుల నిరుద్యోగసమస్యయొక్క కష్టమునకన్నను కార్మికలయనకు దుర్భరముగ నుండెను. రత్నగర్భయని పేరొందిన భారతీయ మన కోట్లకొలది ప్రజలు నేడు అకలితో అల్లాడుచున్నారు. కట్ట గడ్డలేదు, నిలవ నీడలేదు. పైగా పలు గుర్త్యసన ములకు లోనైయుండిరి. మద్యపానము వీరిని పీల్చి పిప్పిచేయుచుండెను. నల్లమందు గంజాయి మొదలగు నిహ వస్తువులు మానవ ప్రపంచమునండి వీరిని వేరు పరచుచుండెను. ఇవి నిషేధింపబడు సూచనల గోచరించుట లేదు. మనరాష్ట్రమందలి ఆరోగ్యస్వామి మంత్రిగారి ఆనాలోగ్య కార్యవిధానమే ఇందులకుదాహరణము. వీరిపద్ధతి నయములల మంటు లంటుకొనుచుండగా నయ్యి త్రవ్వుటచే పుడును అలోచనవలె నుండెను. నిషేధము వీరి ఆదర్శమేనట. "20 ఏది సంవ

త్సరములలో నెంజేర్చుండిరట." ఎట్లో ఏ సంవత్సరమున కాసంవత్సరమే ఆచరణ భావ్యముగ నుండెను. కనీసము ఇండ్లుమధ్యను ప్రాముఖ్యస్థానములయందును దయ్యము నారాధించు గుడుల వలెనున్న ఆ దుకాణములయినను తొలగింపబాలకుండిరి. అందులకు మంత్రివర్గము లేమియో చేయగలుగుదుమని భ్రమించుట వీరి తప్పిదము. ప్రస్తుత పరిపాలనావిధానమున నిషేధము త్వరితగతిని సిద్ధింపదు.

ఈ దుర్దృష్టవంతులను గొంతవరకైనా గాపాడవలెనన్న ముఖ్య కార్యము మహాజనసభ నైతిక ప్రచారము సాగించవలెను. కార్మిక సంఘములు స్థాపించి వాటిద్వారా యుద్యోగన చేయవలెను.

ఆస్పృశ్యత

ఆర్థికబాధ, నైతికపతనమునకు తోడు. ఆస్పృశ్యత ఆదిమాండల కష్టపరంపరలను హెచ్చించుచుండెను. ఈ ఆస్పృశ్యతాపాపము తొలగింపబడుటచే తీవ్రమగు కృషి జరుగుచున్నది. ఆంగ్లేయమున జూపుచున్న తోడ్పాటు ప్రశంసనీయము. ఆదిమాండలయందును సంచలనము గలిగినది. ఆదిమాండల ప్రచారకులు నిరంతరము కృషిచేయుచున్నారు. త్వరితగతిని ఆస్పృశ్యతా కళంకము హిందూసంఘమునందే తొలగగలదని ఆశ లుడుచుచున్నది. నెలనే తొలగించుట కింకను నిరంతరకృషి చేయవలసియున్నది.

ఖర్చు

ఈకార్మికుల దుస్థితి తొలగించి దరిద్రనారాయణుని నేనింపవలెనన్నచో ఖర్చుప్రచారమే ప్రాముఖ్యము. ఖర్చురెట్లు బీదలపాలికి కల్పనలయ్యె? ఇటు చర్చించుట చర్చితచర్చము. మహాత్ము డనుక్షణ మిదియే బోధించుచుండును. మహాత్ముని ఖర్చురచేతము పూర్వముకన్న నెక్కుడుగ నేడు దేశీయులాలించుచుండుట సంతోషప్రదము. కాని ప్రజాసామాన్యమందు ప్రచారముచున్నటుల విద్యానంతరలయం దగుటలేదు. ఖర్చురయొక్క ఆర్థికరాజకీయపట్టుత్వము లింకను తీర్చించుచునేయున్నాడు. ఖర్చురస్వరాజ్యసాధనమునకు ముఖ్యాంగమని పిరొప్పుకొనుటలేదు. (Industrial Exploitation & commercial colonisation) మన పరిశ్రమలను శోషింపజేయుట వారి ఐర్తకవ్యాపారమును పాదుకొల్పుటయు, మాత్రమే హిందూదేశమున పరిపాలించుటలో బ్రిటీషువారి ఆశయమని విశ్వసించు వారు ఖర్చుర ప్రాముఖ్యమును గమనింపక తీరదు. 1925 సం॥ నవంబరుమాసమున బ్రిటీషు కాబినెట్ మెంబరు సర్ విలియం, జాయింట్ హిమ్సగారు (William, Joyson Hicks) చెప్పిన యీ వాక్యములు మన విద్యాధికులు గమనింప దగను.

"We did not conquer India for the benefit of Indians. I know it is said at Missionary meetings that we conquered India to raise the level of the Indians. That is cast. We conquered India as the outlet for the goods of Great Britain. We conquered India by the sword, by the sword we shonid held it." Shame. Call shame if you like I am stating facts.

I am interested in missionary work in India and have done much work of the kind but I am not such a hypocrit as to say we hold India for the Indians. We hold it as the finest outlet for British goods in general and for Lanchashire cotton goods in particular."

"మనము హిందూదేశముల లాభముకొఱకు జయించియుండలేదు. మిషనరీమిటింగులలో హిందూదేశము నుద్ధరించుటకే యని చెప్పుచుండుట వాడుక. ఆది సర్వాభ్యుదయము.

గ్రేటు బ్రిటనుయొక్క సరకుల అమ్మకమునకై జయించితిమి. హిందూదేశమును ఖడ్గముతో జయించితిమి. ఖడ్గభయముననే దానిని పట్టియుంచవలెను. సభలో (సిగ్గు-సిగ్గు) ఆది సిగ్గ అనండి నేను నిజము చెప్పుచున్నాను. నేను ఇండియా దేశములో మిషనరీపనిచాల్చి వీని కోరువాడనే. ఆవిషయమై చాలాపనిచేసియున్నాను. కాని హిందూదేశమును ఆదేశములకొరకే పరిపాలించుచుంటిమని చెప్పనంత దొంగను కాను.

బ్రిటీషుసరకుల విడుదలకును ముఖ్యముగా లంకామైకు బట్టల అమ్మకమునకును, హిందూదేశమును పట్టి యిందుచున్నాము."

విదేశీ వస్త్రధారణాస్కారానిత్యకలి నిరూపించుట క్షీణి టిషు మంత్రివాక్యములే చాలెను. మెషిన్ నుడలను ఏదిరి కరములకుగాని విదేశములపై ఆధారపడితి ఖర్చుర మూలముననే సాధ్యపడును.

ఈజిప్టుగారి ఉపన్యాసమందలి ప్రతివాక్యమునుగూడ మనము నిరంతరము మనముచేయదగను. మననిజస్థితి ఈ వాక్యములు బోధచేయుచున్నవి. మన మీ సభయందు కార్మికమును నిరూపించుకొనుటలో గూడ నావాక్యములు మనకు తోడ్పడుగాక!

దేశీయనిబంధనలు: మార్పులు

మహాశయలారా! మజ్జియొక్క విషయముమాత్రమేకలదు. దేశీయమహాజనసభానిబంధనలలో కొన్ని మార్పులగత్యము. మహాజనసభ నిర్వహించవలసిన కార్మికమునకు పక్షతి నిరూపించుకొనుట అవసరము. కాంగ్రెసు కార్యనిర్వాహక వర్గము వారు గావించినతీర్మానములు విషయనిర్ధారణసభలో ప్రవేశపెట్టుచుండుటయు, ఆతీర్మానములన్నియు ముగిసినగాని మహాకతీర్మానము ప్రవేశపెట్టుకుండుట జరుగుచుండెను. గతసంవత్సరమువలె విషయనిర్ధారణసభాతీర్మానములతోనే కాలము గడచుటకు సావకాళముగలదు. ఈపద్ధతి విషయనిర్ధారణసభయందును, మహాసభయందును గూడ కలనరమునకు కారణమగుచుండెను. అందుచే కాంగ్రెసు నిబంధనలకు సంబంధించిన మార్పులన్నియు, మున్ముందుగ చర్చింపబడవలెనయ్యె, మిగతాకాలమున మొదటి భాగమున చర్చించుటకును, రెండవభాగము సభ్యుల తీర్మానములు ప్రవేశపెట్టుటకును విషయనిర్ధారణసభలో విభాగించుకొనుట సంబంధము; మజ్జియొ ఆర్టికల్ XXX లోని (బీ) భాగమున ప్రతినిధుల హక్కులు వంచించబడెను. అందు విషయనిర్ధారణసభలో చర్చింపబడిన యేతీర్మానముగాని చర్చింపగూడదనియు ఆసభ్యులలోని మూడవవంతు సభ్యుల చేత ఆమోదింపబడిన యేతీర్మానముగాని మహాజనసభయందు చర్చింపగూడదనియు విధింపబడియుండెను. విషయనిర్ధారణసభయందు చర్చింపబడిన విషయములు మహాసభకువచ్చునట్లుకు ప్రతినిధు లుండజాలరు. ఏవిషయమున కెంతమంది అనుకూలంకో ప్రతినిధులు తెలిసికొనుట కవకాళములేదు. దేశీగ్రేటు తీర్మానము లుపపాదించవలెనన్నను, ముఖ్యమగు సవరణలు లేవలెనన్నను సావకాళములేదు. విషయనిర్ధారణ సభాతీర్మానము లామోదింపవలెను. లేదా నిరాకరింపవలెను. గతసంవత్సరముంద శ్రీ పలుతీర్మానములకు సావకాళము లేకపోయెను. కాన అందలి 'ప్రావయిడేడ్ హావెర' అను క్లాజును వి, నుండి తీసివేయవలెనని మనము కాంగ్రెసు మహాజనసభకు నూచించవలసియున్నది.

మహాజనులారా! తుపానువార్తలు వినినకొలది హృదయవిదారుణములుగ నున్నవి. బాపట్ల, నెల్లూరు పరిసముల దుర్గతని బాపుటకు ప్రజలు పూనుకొని సహాయము చేయవలసిన సమయము తలపించినది.

సోదరులారా! మీయోరిమికి చాలాకృతజ్ఞుడను. నన్నీ అధ్యక్షస్థానమునకు నియమించుటలో చూపిన వాత్సల్యమునే కార్మికమనిర్వహణమున గూడ చూపునరని ఆశించుచు విరమించుచున్నాను.

నీలు సత్యాగ్రహము నిలిపివేయుట

నాయకుని ప్రకటన

మదరాసు నవంబరు 12:—నీలు విగ్రహ సత్యాగ్రహ నాయకుడగు ఎన్. మూర్తిగారు యిట్లు ప్రకటించుచున్నారు. ఈయుద్యమము ఎంత పవిత్రమయినను యీ ఉద్యమమునందు ప్రవేశించి ఉద్యమద్రోహులై అవమానమును చేపట్టినవారిని అరికట్టుటకు నాకు సాధ్యముకాదు. ఈసంఘనాయకులయం గీకారమును బడయక అనేకులు చందాలను వసూలుచేసి దుర్వ్యయము జేయుచున్నారు. నానాయకత్వమును యీయుద్యమా నలంబుకు గౌరవించుటలేదు. ఇట్టి అన్యైక్యత చర్యలను చక్కజేసెదనని అనేకమంది ప్రముఖులతో నమ్మకముగ చెప్పియున్నాను. కాని గత మాసముదినములలో చక్కజేయలేక పోతిని. మహాత్మా గాంధీ గారి మృదువైన హెచ్చరికనుగూడ పెడచెవినిబెట్టిరి. ఈవిషయమై నాయకులందఱిమీద నాగ్రహించినయెడల వారియుద్యమమును విడనాడి వేరొక సత్యాగ్రహకమిటీ నేర్పరచెదనని జపిసితిని. కాబట్టి యితరనాయక ప్రముఖుల సంగ్రహింపుతో యీ యుద్యమమును యంతటతో యిచ్చటికి ఆపివేయుటకు నిశ్చయించితిని. ఇటువంటి సత్యాగ్రహోద్యమమును ప్రారంభించుటకు పూర్వము అత్యవసరమిది సాధవలెను. ఈ యుద్యమమునకు తగినంత ఆత్మబుద్ధి నాయంబులేదని, నాకన్న అధిక్షతైన వారు యిట్టి ఉద్యమమును చేపట్టి నడపించినయెడల సత్యాగ్రహమును పూని ముందంజవేసి యుంచును. అంతవరకు నేను తూస్టిభావము దాల్చియుంచును. ఈ కమిటీజనుభుద్ధులను నేడు ప్రకటించుచున్నాను. నిలువొక్కమును యీ ఉద్యమమునకు సంబంధించిన కౌగితములును ఇకముందీయుద్యమనాయకులుగా నియమింపబడువారికి ఒప్పుగించుచున్నాను. (శ్రీ ప్రెసు.)

“రాయలు కమిషను వూరి గ బహిష్కరింపవలెను”

శాసనసభల విడిచి బయట ప్రచారము జేయవలెను

కాంగ్రెసు అధ్యక్షుని ప్రకటనము

మదరాసు, నవం 11:—శ్రీమాన్ శ్రీనివాసయ్యంగారు కాంగ్రెసు అధ్యక్షులు, అసోసియేటెడ్ ప్రెస్ ద్వారా యిట్లు ప్రకటించుచున్నారు:

ఇండియాలో వివిధ జనులను వివిధ పక్షములవారును ఇదివరకెట్టివిధేయములు కలిగియున్నను అనర్హులు మరచి ఆ నూనావాసనను విడిచిపెట్టి నడుముగట్టవలసిన సమయ ము సన్నమయినది. బ్రిటిషు ప్రభుత్వమువారు యేర్పాటు జేసిన స్టాచూటరీ కమిషను బహిష్కరించుటకు వెంటనే మనమందఱు ఏకమయినగాని వారు తాముజేసిన తప్పిదమును గుర్తింప జాలరు.

వేచియుండజాలము

పార్లమెంటులో చర్యలు పూర్తిచేయవలసిన వేచియుండి మని బ్రిటిషు కార్మికపక్షమువారి తియ్యలిమాట లిక సహింప జాలము. బ్రిటిషు ప్రభుత్వమువారు ప్రకటనను వారుగ నాలో చించియేజేసిరి. తప్పక అనుబంధింపవలెను. ఇది తొందరగా వించిన ప్రకటనగాదు. కొన్ని నెలలకుండి కృషిజేసి ఇంగ్లాండు లోను ఇండియాలో కొందరు యూరోపియనులతోను సంప్రదించి తగిన ప్రచారముజేసి పిమ్మట కాదనవలసినది. ఇండియాలో అన్నిపక్షములవారి యభిప్రాయములను వివరముగ ఎస్సెంట్సియల్ రెండుమార్లు ప్రకటించిన జాతీయజేషన్లు నిర్వహింపబడినవి. ప్రభుత్వమువారిట్లు నిర్ణయించిరి. మరయు పార్లమెంటరీ కార్మికపక్షమువారి ప్రకటన ప్రభుత్వమువారి నూచనల నామోదించుచున్నది. ముఖ్యముగ స్టాచూటరీ సంఘమున కు శాసనసభా ప్రతినిధుల ఉపసంఘసభాయముగూర్చిన భాగమును బలపరచుచున్నది. ఆ ఉపసంఘమునకు యెక్కువ అధికార మొసంగుటకు యత్నించెదనని మాత్ర ముచున్నది. కావున కార్మికపక్షమువారి మృదువాకృతులతో సంశ్లేషి చెందలేము.

కార్మికపక్షమునందు విశ్వాస ముంచరాదు

సంఘమునకు భారతీయులు చెలిపిన ముఖ్య ఆక్షేపాలు ను పార్లమెంటు కార్మికపక్షము వారు గౌరవించుటలేదు. మాంటేగ్యుబిల్లు కానున్న సభలో చర్చించబడినపుడు కార్మికపక్షమువారు యేమిజేసిరో మన మెఱుంగుచుము. పవరాలు ప్రతిపాదించి ఉపసంహరించుకొనిరి. కొన్నిటికిపోయిరి. కార్మికపక్షమువారు ప్రభుత్వాధికారులనుండున్నపుడు యేమిజేసిరో యెఱుంగుచుము. దారుణమున నింకటిభావము నవలంబించి యెంగాలులో అశాస్త్రీయమున కాసముల నయును. కార్మికపక్షమునందు ఇండియన్ లేబరు కాఖవారు తప్ప తక్కినవారందఱును ఇండియాకు స్వతంత్రపాలన మొసంగు విషయము నగాని యితర ముఖ్యవిషయములందుగాని కన్నరేటిపు, లిబరలువత్తును వారికన్ని ఎక్కువ మెలుజేయుచునా కొరకు మన మెఱుంగుచుము. ఇండియన్ లేబరు కాఖవ చెందిన కొలది మంద తప్ప తక్కిన బ్రిటిషు రాజకీయపక్షములు వేరెవరైనా గూడ భారతీయులనుమాత్రము విశ్వాసముంచినను గొప్ప పరాధ వమే యగును. దురదృష్టవశాత్తము ఆఖిరాన అతి స్వల్ప సంఖ్యయై చుండుటచే కార్మికపక్షమునందుగాని ఇంగ్లాండులో యితర రాజకీయపక్షముల యందుగాని ఏవియు పలకుబడి లేకుండెడువాగురు. ఇంతమోసము జరిగినపిదపగూడ మనము బ్రిటిషు ప్రజలయందుగాని బ్రిటిషు రాజకీయపక్షములందుగాని విశ్వాసము గలిగియుండుట పెరితనము.

స్వతంత్రయే ముఖ్యసాధనము

మహాత్మాగాంధీగారు ఉపదేశించినట్టియు కాంగ్రెసువారసునియనిదియైన నగు ఆత్మవిశ్వాసకత్తయే యిప్పుడు శ్రేయము. సంఘమువచ్చువరకు నాయకులు యేకాగ్ర్యమును నిశ్చయింపక తిమియభిప్రాయముల దాచియుంచుటనని నేడునున్నాను. ఇది మనకు ప్రాణాపాయకమయ్యె యున్నది. ప్రజాభిప్రాయమును వెల్లడిజేయు ప్రబోధముగావించుటయే ముఖ్య కర్తవ్యము అన్నిపక్షముల నాయకులు యీమహాసభకు మించిపోకుండ రానున్న విశ్మయకూర్చి యోచించి ప్రజాందోళనను సరియైన మార్గమునకు మరల్చవలెను. ఈప్రకటన నాయకులందరియందొకరికి ప్రతికూలాభిప్రాయము కలిగించినందుకు సంతసింపచున్నాను. ఇండియాలో నాయకులందఱు ఏకగ్రీవాభిప్రాయము చెలిపి తమబాధ్యతను గుర్తించి రానున్నదానికి యెదురుజూడక వెంటనే ప్రజాభిప్రాయంపై కృతకముగ వెల్లడించినందుకు సంతసింపచున్నాను. బ్రిటిషు ప్రభుత్వము

వారు గావించిన యీ అనమానమును జబాబుగ చెంటనే ప్రతికూలచర్యను గవంగలెనని అందఱు నూచించిరి. ఇట్టి సంఘమును నియమించినచో మనము బహిష్కరింతుమని బ్రిటిషు ప్రభుత్వమువారికి అనుమాన ముండెను. తమ ప్రకటనయొక్క ఫలితమును పూర్తిగ గుర్తించియే వారు పనిజేసిరి. అనగా, మీకు బలమున్నచో బహిష్కరించియోడు డని మర్నవై సవాలుజేసినట్లు చూచు. అసహయోధ్యమనునది అలాచివేతిమని వారు గర్వపడుచున్నారు. ఇప్పుడు రెండవసారి భారతీయుల బహిష్కరణోద్యమమును అలాచివేయగల్గినచో, వారు భారతీయులచే యీ సంఘమునకు అంగీకరింపజేసితిమని బ్రిటిషు ప్రజలకును, ప్రపంచములో యితరజాతీయులకును చాటి, ఇండియాకు స్వతంత్రపాలన లేక బాధ్యతాయుత ప్రభుత్వము నొసంగుట కాశ్చర్యముగా వాడుదావేయగల్గుదును.

బహిష్కరించుటే తగినసాక్ష్యము

స్వరాజ్యార్హతకు బలముల ఆధారముగలదే విచారణ సంఘమువారికి, పార్లమెంటు సభ్యులు సంఘమువారికిని చెప్పి జిప్పించవచ్చునని ప్రభుత్వమునా రిచుచున్నారు. ఏదేమైనను స్వరాజ్యపునామక బలమైనదే. అందుకు భారతదేశపు నామక బలవత్తమైనది. కాని యిట్టి సంఘములలో మాకువిశ్వాసములేదు. వారికి కాలసిన సాక్ష్యముమెటువంటిది? ఎట్టి తీర్పుచేప్పునున్నారు. భాగ్యతాయుత ప్రభుత్వముతోను దు భారత భారతాజ్యాంగ విధానమరతుల నిర్ణయించుటకు ఉభయదేశ ప్రతినిధులగు సభ్యులు జేయవలసిన రెండుసార్లు భారత శాసనసభలో తీర్మానించుట అయినది. కాంగ్రెసు ఆశయమైయున్నది. అన్నిరాజకీయ పక్షములవారును, దేశమంతయు స్వరాజ్యముకొందుననేయున్నాడు. ఇప్పుడింకను మన స్వరాజ్యార్హతను సంఘముయొడుట ప్రకటించవలెనని బ్రిటిషు ప్రభుత్వమువారు కోరుచున్నారు. ఈసంఘమును అన్నియవలలోను మొదలునుండి తుదకును నిర్మూలనముగ బహిష్కరించుటయే మన ఆర్థికనాగూర్చి తగిన సాక్ష్యమొసంగుటయగును. సంఘమునందుండి భిన్నాభిప్రాయములు చెంపుటకును, విజ్ఞానాతికాయమును వెల్లడించు రిపోర్టులంపుటకును, సంఘమును బహిష్కరించుటవల్లనే స్వరాజ్యము పొందుటకు మనమర్దులను బ్రిటిషు ప్రభుత్వమువారికిని ప్రజలకుయొల్లరకును తెలియగలను.

భారతీయులకుగల స్వరాజ్యపు హక్కును నిరాకరించుటకు, లేక నీరసము జేయుటకు (సెలెట్టు) ఉపసంఘములు భాగక పనికిరాదు. కేంద్ర శాసనసభల రెండింటికుండి యొచట యీ ఉపసంఘము ఎన్నికలందు ప్రభుత్వసభ్యులు యూరోపియను సభ్యులగుడ పాల్గొందును. నాంచెప్పిన గా ర్మియును పత్రిక బిలిమిట్లుగ యీ ఉపసంఘములు భిన్నాభిప్రాయములను రిపోర్టునందు చెలిపినచో భారతదేశ స్వరాజ్యార్హతకు ప్రబల కారణమగును. అననుకూల భిన్నాభిప్రాయముల బయటపెట్టుటకు యీ సెలెట్టు కమిటీ పన్నాగము పన్నియున్నారని యీ సూచనల క్రింద నాలోచించుచున్న వారందఱు గమనించవలెను.

మూఖ్య ఆక్షేపాలు

బహిష్కరించుటకు ముఖ్యకారణములు ముగ్ధతయును. కాంగ్రెసు నూచించినట్లుగా రొండుటేమి సభ లేక కన్వెంషను పార్లమెంటు జరిపి పరిపాలనావిధానమును నిర్ణయించుకొనుటకు భారతీయులు హక్కుగల్గియున్నారు. ఈ సంఘియోను కము పదరు వాక్కునరద్ద పరచుచున్నది. కాంగ్రెసు వారే గాక తదితరులుగూడ బహిష్కరమును కోరుటకు యిదియే ప్రధానకారణము. భారతశాసనసభలో 1924 ఫిబ్రవరి 18తేదీన 1925 సెప్టెంబరు 8 తేదీన ఆమోదింపబడిన రెండుతీర్మానముల నోనేటిభించిన ప్రతివారును యిట్లే తలంచెదరు. రెండవకారణ మేమన స్వరాజ్యమునకులేక బాధ్యతాయుత ప్రభుత్వమునకు వనమర్దులమా కాదా యను విచారణకు మనమంగీకరింపజాలము. మనవాక్కు లిదివరకే యేర్పడియున్నవి. భారతప్రజలను బ్రిటిషు ప్రభుత్వమును గల పి జడంబడిక జేసికొనవలెను. సంఘమునందు భారతీయులను బుద్ధిపూర్వకముగ లేకుండ జేయుటవలన భారతీయుల ఆత్మగౌరవముకుగలిగిన అవకాశమే సంఘమును బహిష్కరించుటకు మూడవకారణము. భారతీయులను సంపెనను లేనిసంఘము

మొనను ఆ సలి ట్టిసంఘములే కాంగ్రెసువారి దృష్టిలో మొదటిరెండు కారణములబట్టి ఆక్షేపజేయుదులు. “మీరు పార్లమెంటు యొందు నిష్పక్షపాతపు అభిప్రాయము చెంపుట కనుమరుగిం చెంగము ముందరజెప్పు యానిందావాక్యముల సహింపజాలరు. సంఘమునందు యెక్కువమంది భారతీయాధికారతర ప్రతినిధులనుచో కాంగ్రెసువారి యభిప్రాయము ప్రకారము ఆక్షేపజేయమే కావచ్చును గాని, యిట్టి అపనిందలను నోనుగానవలసినది. విచారణసంఘమున భారతీయులు సభ్యులుగానుండినచో నది నిష్పక్షియు కాజాలదని నపుడు భారతీయుల శాసనసభోపసంఘము లెంటు నిష్పక్షియులగు నో నేను గ్రహింపజాలకున్నాను. ప్రస్తుతసమయము తమకు మంచి అనుకూలమునందని బ్రిటన్వారితనమువారు భావించియున్నారు. వారి దృక్పథమునుండి రాజ్యాంగవిధానమును యిప్పుడున్న చట్టము నందు గంటె తమకెక్కు డను మాటముగ జేసికొనుటకు యిదియే మంచినమనుమని వారు భావించియున్నారు. విచారణ సంఘము కావలెనని మనముకోరినపుడు వారు నిరాకరించిరి. మనమిప్పుడు కోరకుండనే మనకనుకూలముగాని సంఘమును వారు విధించుచున్నారు. ఏదేండ్లు పూర్తికాకమునుపే యిట్టి సంఘమును నియమించుటకు వీలగునట్లు 81 ఎ సెక్షను సవరించుటకు బర్మిను మోషుప్రభుత్వ పాదించుచున్నాను. రెండుటేమిలు సభను గాని కాన్వెన్యూటు ఎస్సెంట్సిగాని ఏర్పాటుజేయుటకు వీలగునట్లు ఆసెక్షను పూర్తిగ రద్దు పరచుటకో లేక సవరించుటకో వారే ప్రతిపాదించరాదు? ప్రసంఘమువారి నూచనలగూర్చియు, రాజప్రతినిధి మున్నగు ఉద్యోగులు సెలెటుమీద తాత్కాలికముగ జేయును వివేచివాపుటకు ఇండియా ప్రభుత్వ చట్టముకు యిదివరకే సవరించుచున్నారు. ఇప్పుడు మరల విచారణ లేదీకూర్చి సవరింపవలెనున్నది. సంఘమును బహిష్కరింపవలెననుటకు ఇది నాల్గవ కారణము.

మనఃపరివర్తనము కలుగలేదు

మాన్యవర్ణిగాని పరిష్కారమును ఆ చట్ట మెప్పుడును కలిగియుండలేదని రాజప్రతినిధి నుడిచెను. భారతశాసనసభలో నేకగ్రీవముగ నామోదింపబడిన తీర్మానములకు కాంగ్రెసు మహాసభవారి తీర్మానమును దేశములందరి భావములు కొరసాగించుటకు వీలగునట్లుగా యీ 81 సెక్షన్లు యేల సవరింపగూడదు. ఇంతకును బ్రిటిషువారికి మనఃపరివర్తనము యింకను కలుగలేదు అని నేను వారిపట్ల ఆశ్చర్యభరితమైన సద్భావముతోను జెప్పుచున్నాను. మీరు కాన్వెన్యూ టోరెరా మీరు న్యాయమునకు పరిష్కారమును కోరెదరా? లేక వక్రమార్గముననే వ్యవహరింపకోరెదరా? భారతీయుల ఆశయములకు మీరు మాన్యలేని ప్రాతిహక్కుమునే చూపుచున్నారా? భారతీయులకును అంగ్లేయులకును మైత్రిగుండలెనని కార్యాచరణమైన కలుగులెను. సాఫీక భావమైన కలుగులెను. స్వరాజ్య విషయమునకు భారతీయుల ఆశ్చర్యకర విషయమునకు భంగకరములు కావంతవరకు మేము బ్రిటిషువారి పట్ల మైత్రియు సద్భావమునే కలిగియుండుము మేమిప్పుడు యీసంఘమును బహిష్కరించుటగా భావమును బ్రిటిషువారు గమనింతురుగాక. స్వాతంత్ర్యమును జాతీయతాసంకిర్తిని జనములకే మేము బహిష్కరించుచున్నాము గావున భావికాలమున అతిమైత్రిక సాధనము కాగలదు. కావున అన్నిరాజకీయ పక్షములవారును అందఱునాయకులును దేశసేవకును భారతీయులందఱును కాంగ్రెసువారు నిర్ణయించిన స్వయంవిశ్వాసము అత్యధికావధియును నెరవేర్చుకొను వారందఱును తక్షణమే బహిష్కరణమును నిరారణ చేయవలెనని నేను కోరెదను.

శాసనసభల పరిత్యజింపుము

మనభవిష్యత్తును ప్రాతిమూలకముగాని నామ్మాలుకములకము గగాని సాక్ష్యమియగుడదు. ఉపసంఘములకు సభ్యుల నెన్నుకొనగూడదు. సభ్యులగు నుండగూడదు. విచారణ సంఘసభ్యులకు విధించు లా నర్హగూడదు. ఆవిందులకు వెళ్లగూడదు. ఈ సరి ఘము నందు విశ్వాసము లేదు. భారతీయుల నవమానపరచినందుకు అగ్రహారీతులమై యున్నాము. చెతుక నామోదించిన తీర్మానములనే మరల సమరించుచున్నాము అని దేశమునందన్ని శాసనసభలలోను తీర్మానముల జేయవలెను. అతిగ తీర్మానముల నామోదించిన పిమ్మట మనసానములకు కోల్పోవలెండు వానికి రాజీనామానీయుకుండను శాసనసభలకు పరిత్యజింపదగును. నెనుక నేను గయలోనే యిట్టిచూడర జేసియుంటినిగాని, అప్పుడది సముచితముగానే నిరాకరించబడెను. గాన దానిగూర్చి మరల నిపుడు యోచించవలెనని కోరెదను. అప్పటికంటె యిప్పుడు మన కనుభవము మోహ్యమైనది. భ్రాంతిగూడ ఎదలినది. శాసనసభ్యులందు, శాసనసంఘముల నియోజకులును బహిష్కరణము నామోదించునట్లు బ్రిటిషుప్రభుత్వమువారు సరియగు సమాధానమున కంగీకరించుటచేక శాసనసభల యెన్నికలు జరుగుట, వీని

చెట్టిగో దేవి ముందు జరుగునో అంతిమరకును మనమీ బహిష్కరణను సాగించుచున్నారే. వివిధరాష్ట్రములలో మంత్రులగున్న భారతీయులు యితరులతోనే స్వరాజ్యమును కోరచున్నారనిదే నేననుకుంటున్నాను. దేశము అంతా వారిపక్షమువారును కోరిక ముందే వారు రాజీనామాలు ఇచ్చివలెను ఈ సందర్భమున యీ సవనశ్యముగూర్చి వారు రాజీనామాలు నిచ్చినచో దేశమునకును, స్వరాజ్యమునకును, జాతీయాత్మ గౌరవమునకును, స్వపక్షమునకును, వాదగొప్పనేతడేవిన వారగుదురు.

ఈ రీతిగ బహిష్కరించుచు కాంగ్రెసులో స్వరాజ్యవిధానమును మనము సిద్ధపరచవలెను. అవసరమయినచో అన్ని కాసన సభలలోని నియోజిత సభ్యులను, వివిధరాజకీయ పక్షముల నాయకులను ఆహ్వానించి యొక ప్రత్యేకసభను జరపవలెను. మా విధిని మేమే నిర్ణయించుకొందుముగాని మేము యీ చతులుగనుడము. ఈనిర్ణయమును యిష్టమున్నచో పార్లమెంటువారును, బ్రిటిషు ఇండియను ప్రభుత్వములవారును గమనింతురుగాక.

శాసనసభల సెలవుకమిటికి ఎక్కువ

అధికారము లుండవలయును

సి. యస్. రంగయ్యగారి రాజీనామాపత్రము
అండను, నవంబరు 10:—పార్లమెంటు లేబరుకమిటి వారు నేటిదినము ఒక ప్రకటన గావించియున్నారు. రాయలు కమిషనువారు భారతీయులు సభ్యులుగ నుండకూడదను మేధాంతమును వీరు కొంతవరకు అంగీకరించుచున్నారు. కాని విచారణ విధానము మాన్యుచేయవలయు అని వీరు నూచించుచున్నారు. అనగా కమిషనువారికి తోడ్పడుటకై నియమింపబడు శాసనసభల సెలవు కమిటికి ఎక్కువ అధికారములతోదా ఇవ్వవలయుననియు ఇట్లుచేసిన భారతీయుల ఆశాంతి ఆధారము కొంతవరకు తగ్గవలయునని వీరు నూచించుచున్నారు. రాయలు కమిషను సభ్యులుగ నన్న మేజరు ఆట్లీ, స్టీఫను వాల్సుగార్లు పార్లమెంటు లేబరుపార్టీకి చేరినవారు. ఈ పక్షమువారి నూచనలు గావించుచు ప్రభుత్వమువారు ఈ చూచనలు ఆమోదించునట్లు తాము పనిచేయుదుమనియు అందుచే భారతీయులు త్వరపడి తీవ్ర ప్రతికీయలకు పూనుకొనకూడదనియు వీరు హిత మొసగుచున్నారు.

పార్లమెంటు లేబరు పార్టీవారు గావించిన నూచనలనే ప్రస్తుతము అండనులోనున్న భారతీ శాసనసభ్యులగు సి. యస్. రంగయ్యగారు నేటిదినము ప్రకటించుచు ప్రకటించి యిందుల గమనింపవలెననియు మే యున్నది. సి. యస్. రంగయ్యగారు తెలిపిన రాజీ నూచనలు మార్చింగుపోస్తు డెయిలీ టెలిగ్రాఫు డెయిలీ హెరాల్డు ప్రకటించుచు ప్రకటించబడినవి. ఇదింతయు ఇంగ్లండునందలి కార్యకపక్షమువారు గావించుచున్న రాజీ ప్రయత్నములని చెప్పవచ్చును. ఈ నూచనలను బాల్విసు ప్రభుత్వమువారు అంగీకరించిన భారతదేశమున ప్రతిపూలభిప్రాయములు క్షీణించి పోవునని రాజప్రతినిధిగారు మాడ ఇండియా మంత్రికి తెలిపినట్లు ఎదంతకలదు. “శాసనసభల సెలవు కమిటి సభ్యులకు కమిషను సభ్యులతో సమానముగ హోదా హక్కులు యుండవలయును. కాని వారు కమిషను సభ్యులుగ నుండరు. నివేదకును తయారుచేయు అధికార ముండదు. కమిషను :చారణ యందు కమిషను సభ్యులకున్న అధికారములన్నియు వీరి కుండును. ఈ నూచనల నంగీకరించిన కమిషనువారు భారతీయులు లేదనుకొరత తీరిపోవునని సి. యస్. రంగయ్యగారు నూచించుచున్నారు.

(ఫీ (వెన్)

టైముస్ ఆఫ్ ఇండియా ప్రత్యేకవ్యాఖ్య

బొంబాయి, నవంబరు 10:—టైముస్ ఆఫ్ ఇండియా ప్రతీక ఇట్లు వ్రాయుచున్నది. ఈరాయలు కమిషనువారు భారతీయుల త్వర సభ్యులుగ లేనందున భారతనాయకులు తమ ఆధారమును ప్రకటించుచున్నారు. మేము వారికి సానుభూతి వందిచేయుచున్నాము. కాని ఇట్టి ఆక్షేపణలకు భారతీయులు ప్రకటించుచుండుట ఆచారమై పోయినది. సామ్రాజ్యమునందు చేరిన దేశములు సామ్రాజ్యమునకు లాభము కలుగువిధమున వర్తకపారిశ్రామికాది వ్యవహారములందు పనిచేయువలయుననియు ఇందులకు తమ కార్యవిధానమును నిర్ణయించవలయుననియు సామ్రాజ్యమువారధియందు ఆమోదించబడుట భారతదేశమున పరుచుచున్న ఆక్షేపణలు ప్రకటించబడెను. ఇది సామ్రాజ్య చిచ్చిన్న మునుకు మొదటి నూచనయని పలువురు గంభీరముగ

నుడివిరి. కడచిన సామ్రాజ్యమువారధి తీర్మానముననే ఈరాయలు కమిషను నియామకముగూడ చాలి శాస్త్రగతును విషయముని గుర్తెగవలయును. (బ్రిటిషు ప్రభుత్వమువారి సగుద్దేశమును సందేహించుటకు అనకాశమేలేదు. బ్రిటిషువారు స్వాంత్ర్యప్రియులు. తమ సాంపదాయములకు ఆనుకొనుకొనే ఈరాయలు కమిషను నియామకమునందు ప్రతినిధియైనాగు. బాల్విసు ప్రభుత్వమువారు తమ పక్షమునకు చెరిపాకెనో నోకరిని రాయలు కమిషను అధ్యక్షునిగ నియమింపక తమ ప్రతిపక్షులలో నొకరుని లిబరలు పక్షపు నాయకుని అధ్యక్షునిగ పేర్కొనిరి. (బ్రిటిషు ప్రభుత్వమువారు ప్రకటించిన ఔదార్యమును భారతీయులు ప్రకటింపవలయుననియు కేలము వ్యక్తులకు కలిగిన ఆశాభంగమువల్ల గావించబడు ఉద్దేశపూరిత మగునూచనలను భారతీయులు తిరస్కరించి కాంతముగ కార్యదీక్షకు గడంగవలయుననియు హితమొసగుచున్నాము. (ఆ (వె)

కమిషను విశ్వాసరాహిత్య తీర్మానము

భారతశాసనసభలో నూచనాదింప గోస్తామిగారు నోటీసు ఇచ్చుట

కలకత్తా, నవంబరు 11:—రాజోవు భారతశాసనసభ సమావేశమున ఈక్రింది తీర్మానము చేపాడించె. సి. గోస్తామిగారు నోటీసు ఇచ్చియున్న తెలియుచున్నది. భారతసంస్కరణముల విషయమై పరిశీలన మొనర్చు (బ్రిటిషు ప్రభుత్వమువారిచే నియమింపబడిన పార్లమెంటు కమిషనుపట్ల భారతీయుల కెంతమాత్రమువిశ్వాసములేదను భావమును సార్వభౌముని ప్రభుత్వమువారికి తెలుపవలయునని సభవారు రాజప్రతినిధిగారికి తెలుపుచున్నారు. భారతదేశము బాధ్యతాయత్ర ప్రభుత్వము పొందు విషయమై ఈసభవారు 1925 సంవత్సరము సెప్టెంబరు 8వ తేదిన ఆమోదించిన తీర్మానము సభవారి నిశ్చితాభిప్రాయముగ ప్రభుత్వమువారు గుర్తెగవలయును. (1925 సంవత్సరము సెప్టెంబరు 8వ తేదిన భారతశాసనసభవారు నేషనల్ డిమాండు తీర్మానమును ఆమోదించి రాండుకే బిలు సమావేశము జరుపవలయునని ప్రభుత్వమువారికి కోరిక.

జిన్నాగారి నూచనలను కాంగ్రెసునాయకులు ఆమోదించుట

బొంబాయి, నవంబరు 11:—రాయలు కమిషను సందర్భమున ఆవలంబింపవలసిన కార్యవిధానమును నిర్ణయించుకొనుటకు వివిధపక్షముల సమావేశము జలవలయునని జిన్నాగారు గావించిన నూచనను అంగీకరించుచు డాక్టరు అన్నాగారు, హాకిం ఆజ్ఞుఖానుగార్లు ప్రత్యుత్తరము లంపిరి. విశేషవందలి అన్ని పక్షముల నాయకులు రాజోవు ఆదివారము సమావేశమై ఈ విషయమై ఆవలంబింపవలసిన కార్యవిధానము నుంచి ఆలోచించెదరు.

శ్రీమతి సరోజిని నాయుడుగారు

మైదరాబాదు, నవంబరు 10:—రాయలు కమిషను విషయమై తన ఆభిప్రాయములను తెలుపవల గావని ప్రతికా ప్రతినిధి శ్రీమతి సరోజిని నాయుడుగారిని కోరిగ ఆస్పదగ నుండుటచే ఎట్టి సంభాషణ జరుపుటకు ఆయిస్తుకను ప్రకటించిరి. శ్రీమతి నాయుడుగారు నేటిదినము బొంబాయికి పోవుచున్నారు.

అస్సాంగవర్నరు నాయకులను ఆహ్వానించుట

షిల్లాంగు, నవంబరు 10:—అస్సాము గవర్నరుగారు రాష్ట్రమునందలి నాయకులకు ఆహ్వానముల నంపిరి. మిలరు ముఖ్య విషయములపై చర్చ సలుపవలయునని ఆహ్వానమునందు నూచింపబడినది. రాయలు కమిషను విషయమై మాట్లాడ గవర్నరుగారు ద్వేషించిరిని ఊహింపబడుచున్నది. (ఆ. (వె)

ఆలహాబాదులో పౌరసభ

సర్ జేమ్స్ బహదరు సమ్రాగారి గంభీరీపన్యాసము

రాయలు కమిషనును బహిష్కరింపవలయునని మితవాదులకు హిత మొసగుచున్నాను అలహాబాదు, నవంబరు 11:—నేటిదినము జరిగిన పౌరసభయందు పన్యసించుచు సర్ జేమ్స్ బహదరు సమ్రాగారి ట్టు చెప్పిరి:—

భారతీయులు నిష్పక్షపాతబుద్ధితో రాజకీయ సంస్కరణములను నుంచి విచారణ సలుపజాలరనియు అందుచే భారతీయులు రాయలుకమిషను సభ్యులుగ నుండుటకు వీలులేదనియు ప్రభుత్వమువారు తెలుపుచున్నారు. అట్లయిన బ్రిటిషు ప్రభుత్వమువారు ఇండియా ప్రభుత్వపు సభ్యులకు మాడ నుండుకొని వివరములను తెలుపలేదా అని ప్రశ్నింపబడియున్నది. నిజమేమనిన రాజప్రతినిధి ఇండియా కార్యాలయమువారు రహస్యముగ ఉత్తర ప్రభుత్వమును సలిపి ఈ విధానమును నిర్ణయించుకొనరిని తోచుచున్నది. మాంటాగు గారు ఇండియా మంత్రిపదవికి రాజీనామ ఇచ్చినది మొదలు ఇండియా మంత్రి కార్యాలయము 6 వందల ఉద్యోగులచే నిర్వహింపబడుచున్నది. అధికారమంతయు పర్యవేయి ఉద్యోగుల చేతులో నున్నవి. పర్యయంత ఇండియా మంత్రి కార్యాలయము భారతీయుల ఆశయములను సంతోషించి పోషించుసంధ్యలేదు. భారతీయుల ఆశయములను భృష్టుమొనర్చునదిగ మారినది.

బర్మెన్ మొతు ప్రభువుగారివల్ల గాని ఇండియా కార్యాలయమువల్ల గాని కొంచెమైనను లాభము కలుగుట అసంభవము. విర్లండుసమస్యను ప్రజాశయములకు అనుకూలముగ పరిష్కరించిన బర్మెన్ మొత్త ప్రభువుగారు భారతీయుల ఆశయముల విషయమై అట్టి ఉత్సాహము నూపురూతి చూపెదరిని నమ్మువారు కేలము అనివేసుట చెప్పవలెను. ప్రస్తుతము ఇండియా కార్యాలయము భారతీయుల ఆశయములకు విరుద్ధముగ నున్నవిధమున ముందెన్నడు లేకుండెనని ప్రజలు నుత్రగ వలయును.

రాయలు కమిషను నియామకమును వారి విచారణ విధానమును రాజప్రతినిధిగారు వివరించి యున్నారు. దేశము నందలి అన్ని భాగముల నుండి ఆక్షేపణలు మొనరినవి. భారతీయులు పక్షపాతిబుద్ధి గలవారను మిషమై భారతీయులు కమిషను సభ్యులుగ నియమింపబడలేదు. సర్ జాను నైముగుగారు గొప్ప భ్యాతిగావిన న్యాయవాది. లిబరలుపక్షమునకు చేరినవాడు. కాని భారతదేశపు వ్యవహారముల సందర్భమున లిబరలుపక్షమువారికిని కాన్సర్వేటివుపక్షమువారికిని ఎట్టి భేదములేదు. బరహుంప్రభువు డెయిలీ టెలిగ్రాఫు ప్రతికాధిపతులు. భారతీయులను అకౌరవపరచుచు ఈ ప్రతికయందు అనుదినము ప్రకటింపబడు వ్యాసములు భారతీయులకు రోతపుట్టించుచుండును. కమిషనునందలి ఇతర సభ్యులందరు అనానుభేయులు. వీరు మేనుప్రతిష్ట లేనినా రగులుచే నిష్పక్షపాతబుద్ధితో విచారణసలుపగల రని చెప్పబడినది. సర్ జాను నైముగుగారు తప్ప మిగిలిన సభ్యులందరు అనానుభేయులు. 85 కోట్ల ప్రజలకు సంబంధించిన రాజ్యాంగవిధానమును నిర్ణయించుబాధ్యత వీరి కివ్వబడినది. వీరు ఫీల్దరల సెలలో ప్రారంభించారానిపలిపెదరు. మరల అక్టోబరు సెలలోవచ్చి పనిని ముగించెదరట. అక్టోబరు సెలలో విచారణ సలుపునప్పుడు భారతశాసనసభల సెలవుకమిటి వీరికి తోడ్పడునట. ఈ లోపుగ ప్రభుత్వమువారు లోనట్లుంచేయు కమిషనువారికి తెలిపెదరు. కమిషనువారు నివేదక తయారుచేసినట్లుబట్టి ఇండియా ప్రభుత్వమువారు దానిని పరిశీలించి తమ నూచనలతో సామ్రాజ్య ప్రభుత్వమువారికి పంపెదరు. మిమ్ముల పార్లమెంటు కమిటివారి ఎదుట సాక్ష్యమిచ్చి సంగ్రహించుటకు భారతీయులు ఆహ్వానింపబడెదరు. సంపూర్ణముగ తయారుచేయబడిన నివేదకును నూచనలను చివర్కెందులు అననసకనుని భారతీయులు గుర్తెగవలయును. ఈ విధమున విచారణవిధానము అసంతృప్తికరముగ నున్నది.

నిష్పక్షపాతబుద్ధి ప్రకటింపగల ఇతరులు భారతీయులైనను ప్రభుత్వమువారికి దొరకలేదు కాబోలు. కమిషను సభ్యులుగ భారతీయులను నియమించ సభ్యత్వపు బాధ్యత వారికొసగిన భారతీయులు నిష్పక్షపాతబుద్ధితో ఈ సమస్యను పరిశీలించి తమ బాధ్యతలను నిర్వహింపగలరని రూఢిగ చెప్పవచ్చును. భారతీయులు సభ్యులుగ నియమింపబడిన మెజారిటీ మైవారిటి రిపోర్టులేర్పరునని ప్రభుత్వమువారు భయపడుచున్నారు. మెజారిటీ మైవారిటి రిపోర్టులను తయారుచేయునని సర్ జాను నైముగుప్రభుత్వము బర్మెను మొత్త ప్రభువుగారికి వాగ్దాన మొసగిరా యని ప్రశ్నించుచున్నాను. నిజమేమనిన ఇండియా కార్యాలయమువారి అభిప్రాయములనే కడకు పార్లమెంటు వారు ఆమోదించెదరు.

వాతావరణ సిద్ధి

1927 సం॥ నవంబరు నెల 12-వ తేదీ శనివారము

ముఖ్యజిల్లాలు	మొత్తం వర్షపాతం	అక్టోబరులో వర్షపాతం	సెప్టెంబరులో వర్షపాతం	అక్టోబరు నెల 1-వ తేదీ నుండి నవంబరు 1-వ తేదీ వరకు వర్షపాతం	సాధారణముగా సంవత్సరమునకు వర్షపాతం
కర్ణాటక	85.7	67.0	...	8.46	2.12
విశాఖపట్టణం	84.2	73.7	...	7.89	2.16
కాకినాడ	83.5	71.5	...	10.90	0.81
మచిలీపట్టణము	83.8	72.7	...	15.81	3.60
కర్నూలు	83.0	71.1	...	5.24	0.96
బళ్లారి	85.6	70.8	0.01	8.81	1.99
అనంతపురం	...	...	...	8.18	3.57
కడప	86.2	74.3	...	8.79	2.00
నెల్లూరు	...	...	...	...	...
మద్రాసు	86.7	75.6	0.06	14.85	3.32
కడపూరు	83.5	73.2	1.93	10.71	7.40
నీలము	84.0	71.0	0.82	2.98	6.00
కోయంబూరు	85.6	70.4	0.14	11.98	3.67
తిరువనాంతపురి	82.6	73.2	0.86	7.08	2.32
నాగపట్టణము	83.7	75.5	0.04	9.86	8.71
మధుర	84.1	74.8	...	9.20	1.53
పాంబం	84.8	74.2	0.09	16.66	2.45
తిరునల్వేలి	...	...	8.77	17.04	7.56
తిరువేలూరు	83.8	76.1	...	8.35	10.60
కొచ్చి	86.1	76.4	...	7.74	9.43
కాళికట్టు	91.5	74.2	...	8.00	5.44
మంగళూరు	86.8	75.2	...	9.00	0.56
తెంగళూరు	81.8	65.2	0.02	1.98	6.01
మేరకూర	75.2	61.6	...	6.98	8.86
కొడైకనాల్	65.3	51.8	0.02	12.18	0.80

సర్కారులు:—అకాశము నిర్యముగనున్నది.
దక్కణ:—బళ్లారిలో తుంపరబడినదలు మబ్బు దట్టముగా నేయున్నది. కర్నూలులో పగటివేడిమి 5 1/2 డిగ్రీలు తక్కువ రాత్రివేడిమి 4 నుండి 5 1/2 డిగ్రీలు ఎక్కువ.
కర్నాటకము:—నెల్లూరునుండి తేలివారాలింకా ఆటంకముతోనే గూడుకొన్నది. కడపూరులో 1.93" వర్షించెను. మద్రాసులో తుంపరబడినది, మద్రాసులో మబ్బు ఒక మోస్తరుగానున్నది. కడపూరులో విస్తారముగానున్నది. మద్రాసులో రాత్రివేడిమి 2 1/2 డిగ్రీలు ఎక్కువ.
వ. వ. నారాయణ అయ్యరు,
వహాయ వాతావరణశాస్త్రజ్ఞుడు.

ఆంధ్రమునుండి వచ్చిన వాతావరణము

ఈ గ్రంథమునందు శరీరవ్యాధులను విషయములను గూర్చి చర్చించబడినది. ఇందునా యొక్కయు, వాక్యముల యొక్కయు, పెక్కువధతులను నూచించుచున్నావలయును గూడ కలవు. దీనిని పుస్తకముగా పఠించితేనే శాస్త్రాధ్యయనమునకు ముగిసిన భావముగలదు.

ప్రతిభాగమునందు దీని బహుళమున ముద్రాపకమునకు తోడ్పాటును శరీర వ్యాధులను గూర్చి కలిగి తీరును. తపాలాఖర్చుకు ముద్రాపకము రు. 0-2-0. రెండవము పంపిణీ చేసి యా గ్రంథము వెంటనే పంపబడును. దీని ముద్రాపకము యాత్రయందు నిర్వహించుచున్న మార్గమున తీరును. ఈ సమయము పోగొట్టుకొనకుడి. ఈవిషయము మీచిత్తమునందుండగానే లేఖను వ్రాయుడు. దీనిబడివి ఆయాసాలోగ్య బలములను సుఖముగా గాత.

ప్రొఫెసర్ యం. వి. కృష్ణారావు అఖిల భారతీయ శరీర వ్యాధిమార్గదర్శి పోస్టు బస్వకాగుడి, తెంగళూరు. (సిటి)

కొందరు కోడుమీద తప్పద్రోవలో మోటారు నడిపిరను సేరము వలనను, మరికొందరు సరియైన రుస్తులను ధరింప లేదను సేరము చేతను జరిమానా విధింపబడిరి తెలియచున్నది.

ఏలూరు మునిసిపాలిటీ (స్వకీయవిలేజిరి)

విశ్వానరాహిత్య తీర్మానము తిరిగి ఆవసరపడి కోరుట

నవంబరు 7:— ఏలూరు మునిసిపాలిటీ రుసుము రావు సాహెబు బడేటి వెంకట్రామయ్య నాయుడు గారిమీద విశ్వానరాహిత్య తీర్మానమును పెట్టుటకు అక్టోబరు 29వ తేదీన ఆవసరపడిన సమావేశపరచవలసిన దని చైరుమను 15 గురుసభ్యులు వ్రాతమాలముగా కోరినను సభను పిలుచుటకు నిరాకరించినందున తిరిగి నేటిదినము యాదినవ రిక్విజిషనును 18 మందిసభ్యులు సంతకముచేసి చైరుమను గారికి పంపిరి.

మున్సిపల చైరుమనుగారికి, ఏలూరు. అయ్యో, ఈదినవతీర్మానమును చర్చించి యా మోదించుటకు మునిసిపలు కౌన్సిలులో ది. 1927 నవంబరు 17వ తేదీ గురువారము సాయంకాలము 5 గంటలకు ఆవసరపడి నేర్పాటుచేయవలసినదని యాదినవ సంతకముచేసిన మున్సిపలసభ్యుల మకు మేము కోరుచున్నాము.

తీర్మానము:— ఈకౌన్సిలువారికి చైరుమను పరిపాలనయందు విశ్వాసములేదనియు యాపురప్రజాహిత పరిపాలన మనకు ఆయన యాపదవియందు దింకనునందుట ఆనుచితమనియు తీర్మానించడమైనది.

ఇట్లు విధేయులు:— 1. తమ్మనూరికి 2. జె. ఆల్వీ రహింజి. అజగోలు గంగరాజు 4. అత్తల నూర్యనారాయణ 5. మహమదు అబ్దుల్ ఖుని 6. మున్సిపలమ్యుడు అబ్దుల్ రహిమాన్ 7. గుత్తారాయ్య 8. రెడ్డిగురుమూర్తి 9. కలగర నాగభూషణచౌదరి 10. సయ్యదు ముర్తుజా 11. హ. వ. జోగయ్యకర్న 12. కొర్రపాటి వెంకటలక్ష్మీనారాయణ 13. మోతే కృష్ణారావు 14. మోతే నారాయణరావు 15. మిరమహమదు బల్లెఅలి 16. కొమ్ము కిరీటి 17. కాశిభట్ల రామకృష్ణ కాప్రి 18. వన్నెంరెడ్డి వేదాంతరావు.

పూర్వమున్న ఉద్యోగస్తునిమీద నేరము

ఆంధ్ర ఆయుర్వేద ఫార్మసీయందు దొంగతనము చెన్నపురి, నవంబరు 11:—పద్మనాభ శర్మ అను నతడు తాను ఆంధ్ర ఆయుర్వేద ఫార్మసీయందు ఉద్యోగముగా నున్నపుడు నేటంటు మందును దొంగిలించి గ్రామములో అమ్మించెనను నేరముచే అరెస్టుచేయబడి నేడు ఫిఫ్తవేసి డెంసీ మేజిస్ట్రేటుగారివద్ద విచారణచేయబడెను. ముద్దాయి నేరముచేయలేదని వాదించెను.

డా॥ లక్ష్మీపతిగారిని పరీక్షచేయగా ఇట్లు చెప్పిరి. ఆంధ్రఆయుర్వేద ఫార్మసీకి మేనేజింగు డైరెక్టరునియు ముద్దాయి 10 మే 1927 సం॥ మా ఫార్మసీయందు ఉద్యోగమునకు ప్రవేశించెను. వానికి జోజునకు 0-8-0 చొ॥ ఇచ్చుటకు నిర్ణయింపబడెను.

ముట్టమొదట మంచి నెమ్మదినా డిపించుకొనెను. కాని చివరకు చెడ్డవాడయ్యెను. కనకరత్నం అనునతడు ముద్దాయి దొంగిలించినమందులను అమ్ముచున్నాడను అనుమానముకలదని నాతో చెప్పెను. 7వ నవంబరున సదరు కనకరత్నం ముద్దాయి దొంగమందతో నా కొట్టునందున్నాడని పేర్కొనెను. వెంటనే నేను ఒక పోలీసుతో నచ్చటికిపోగా ముద్దాయి మందుతో నచ్చటకలడు. దొంగమందు అను అనుమానముతో వానిని అరెస్టుచేసిరి అని చెప్పెను.

ఈ సమయమున డా॥ లక్ష్మీపతిగారికి కొన్ని మందులు తెచ్చి ఇవి ఎవరివని పరీక్ష చేయమనగా అందులను తమ ఫార్మసీవని నడిపిరి-అందులలో కొన్ని అయస్కాంతం, చందపాడితెలం, నాగభస్మం, కాంతవల్లిభ రసముమందులు. ఈమందులలో కొన్ని ముద్దాయి ఇచ్చి దొరికెను. మందులఖరీదు రు. 300 లు అని ఆంధరా జేయబడెను.

ముద్దాయికి చెన్నపట్టణముందు తెలిసినవారు లేకపోవుటచేత పూచీత్తు దొరకలేదు. అందువల్ల మరల జైలునందుంచబడెను. 22 వ తేదీన వాయచావేయబడెను.

బక్కెనుమోడ్ ప్రభువుగారు అసహాయవాదుల ననుసరించియున్నారు. భారతీయులతో ఎట్టిసహకారము అక్కరలేదని ప్రకటించుచున్నాడు ఈ కమిషను ప్రభువుగా తేర్పరచిరి. నామబ్దుకు నేను ఏమి చేయవలసినది తీర్మానించుకొంటిని. బక్కెనుమోడ్ ప్రభువుమీదగాని ఇండియామంత్రి కార్యాలయముమీదగాని విశ్వాసము సంపూర్ణముగ డిలీచినినది. మిత్రులగు ఇతరమిత్రవాదులకూడ బక్కెనుమోడ్ ప్రభువుగారిపై విశ్వాసముంచుకొనవలసి కోరుచున్నాను. ఈ కమిషనుతో ఎట్టిసంబంధము నుండకూడదని నేను తీర్మానించుకొంటిని. ఇతర మిత్రవాదులకూడ ఇదేవిధమున తీర్మానించుకొనవలయు నని కోరుచున్నాను."

మున్సి ఈశ్వరశేఖరుగారు సర్ సప్రూగారికి సభికులకు వందనము లర్పించుచు సర్ సప్రూగారు ఉద్దేశపూరితుడను అతివాదియని ఎవ్వరు చెప్పరనియు, సప్రూపంటివారే బహిష్కరణము బోధించుచున్నపుడు తమ తప్పిదమును గుర్రెగనలయునని చెప్పిరి. (ఫీ. కె. సె.)

నీలుసత్యాగ్రహకేసు

కృష్ణమూర్తిఅయ్యరు, మహమదు హుస్సేనఅలీ అను ఇద్దరును, నీలు సేనాని విగ్రహము పగులగొట్టుటకై నెట్టుటచే పోలీసువారిచే అరెస్టుచేయబడి నిన్న సాయంకాలము 4 గంటలకు ఫిఫ్తవేసి డెంసీ మేజిస్ట్రేటుగారియందు విచారించబడిరి. 353, 426, 511 వ. పి. సీల్ కేసు వీరు ఛార్జ్ చేయబడిరి. ముద్దాయిలు సేరమును వోప్పుకొనిరి.

నీలు విగ్రహమున్న చోట బీటుకాపలాయన్న పోలీసువానిని పరీక్షచేయగా తానును, 711 నెంబరుకలిగిన పోలీసును కాపలాయంటిమనియు మంగళవారము ఉదయం 5 గంటలకు ముద్దాయిలు ఇద్దరు విగ్రహమును పగులగొట్టుటకైవచ్చిరి. కాని మేము అట్లుచేయకూడదని చెప్పితిమి. అదివివక విగ్రహమును పగులగొట్టుటకు ముద్దాయిలు పోవుచుండగా వారిలను అరెస్టుచేసితిమి. అని చెప్పెను.

ముద్దాయిలు నాకులను క్రానుపరీక్ష చేయలేదు. కృష్ణమూర్తి 1 వ ముద్దాయి ఇట్లుచెప్పెను. తిరునల్వేలిజిల్లాలో కల్లడకుప్పిలను గ్రామనివాసముడను. నేను స్కూలు ప్రెసలనువరకు చదువుచున్నాను. తెలిగ్రామ ప్రాంత పరీక్షలయందు తీర్ణుడతిని. పండ్లొడియం దుద్యోగమునకై వచ్చితిని. అచ్చట కొంతమంది మద్రాసుజిల్లా నీలు సత్యాగ్రహము పలుపలసినదని చెప్పి తెలగ్రామిచ్చిపంపుటచేత మద్రాసువచ్చితిని. అచూరు మూర్తగారిని కలుసుకొని వారిచే నీలు సేనాని విగ్రహము న్నెట్టుటనువ వచ్చితిని. గొడ్డెతో విగ్రహమును పగులగొట్టుటకువచ్చితిని. తప్పుచేసినందుకు ఈసారి తుపించవలసినది అని కోర్టువారిని వేడుకొనెను. ఈవిధముగానే రెండవ ముద్దాయికూడవేడుకొనెను. మేజిస్ట్రేటుగారు ముద్దాయి లెదరును 20 సంవత్సరముల వయస్సుకు మించినవారగుటచే మంచిచెడ్డల వివక్షత తెలిసియుండును. అయినను మొదటిసత్యాగ్రహము వారు చేయబోవుచిటిపడయొక్క ఫలము తెలిసికొనవలసినది. కనుక ఒకసంవత్సరమువరకు సత్ప్రవర్తనలమై యుండెదమని ముద్దాయిలుఇద్దరును వందరూపాయలకు పూచీత్తు ఇచ్చి సాధ్యమైనంత త్వరలో చెన్ననగరమును వదలవలసినదని తీర్ణుచేసిరి.

ఆప్రకారముగా ముద్దాయిలు వ్రాసినవిచ్చి గడచినరాత్రియే చెన్నపట్టును వదలిపోయిరి.

పంజాబి కిలాఫతునాయకుడు

చెన్నపురి జైలునందుండుట

నీలు సత్యాగ్రహకేసులోనుండి విడుదలకాబడిన కృష్ణమూర్తిగారు ఈవిధముగ నుడిపిరి. జైలునందు మకుతేజస్వ భోజనము కడుసీదముగా నుండటచేత జైలునందు విరక్తికొందితిమి. మేము ఒకపంజాబి జేతనుని చూచితిమి. ఆయనను ప్రశ్నింపగా తాను కిలాఫత్తు సమస్య ప్రజలముగానున్న కోజులలో తానొక నాయకుడుగా నుండెననియు తాను జేతను సరిపి పురుషునిగా నవల తాను ఖయదుగా పట్టుకోబడెననియు, కోర్టుకోజులలో విచారించబడెననియు, ఎందువల్ల అరెస్టుచేయబడెనో తెలియదనియు, విచారణయందు న్యాయవాదిని యేర్పర్చు కొందుననియు చెప్పెను.

మద్రాసు, నవంబరు 12:—నిన్న ఫిఫ్తవేసి డెంసీ మేజిస్ట్రేటుగారిచే 45 వందల మోటారుబస్సులను నడపువారు 5 రూపాయలు మొదలు 25 రూపాయలవరకును జరిమానాలు వేయబడిరి. కొందరు పోలీసు సాక్షులు అజ్ఞా మిరిరను నేరమువలనను

ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయమువారి కొక విజ్ఞప్తి

“అనుపైదులు రెండు పొరలునుండ నడుమనున్న తేగల కాళ్లు నలుగునట్లు” అను నీతి ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయ కేంద్రస్థాన నిరూపణకై ఆంధ్రప్రముఖులనేకవిధముల పోట్లాడుకొనుచుండ ఆంధ్రవిద్యార్థులనేకవర్తములకు లోనుగావలసి నచ్చుచున్నది. ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయ స్థాపనము ఆంధ్రలో కాభ్యుదయమునకై ఇక ముందెట్లు తోడ్పడునో కాని యిప్పటిలో ఆంధ్ర విద్యార్థిలోకమున కన్నివిధముల ఆరిష్ట దాయకమైనట్లు పరిస్థితులు విచారించిన గోచరింపగలదు. గత నెలైంబరు పరీక్షా ఫలితముల పరిణామమును విచారించిచూచిన ఆంధ్రవిద్యార్థులకు తమవిశ్వవిద్యాలయమునెడల ఎట్టి యభిమాన ముండుటకును తావుగనుపించదు. పోనీ పరీక్షలందు గలుపించిన విద్యార్థులసీతి విచారించి చూచెదమన్నను అంత సంతృప్తికరముగా లేదు. గవర్నమెంటువారుగాని, యితర విశ్వవిద్యాలయముల వారుగాని ఆంధ్రవిశ్వవిద్యాలయమునందు గలుపించిన విద్యార్థుల నొకవిధమైన న్యూనభావముతో చూచుచుండుట కడువిచారణీయాంశము. వి.సి.యస్ మొదలగు పరీక్షలకు ఆంధ్రవిద్యార్థులు పోటీచేయుటకు హక్కులేది విషయ మందరకు తెలిసినదేకదా. న్యాయశాస్త్రముదిగాగల ఉన్నత విద్యల గరువు కళాశాలలకును ఆంధ్రవిశ్వవిద్యాలయము నందు నెలకొల్పబడియుండెనున తద్విద్యార్థుల నొకవర్తముల ఆంధ్ర విద్యార్థులందరూ తప్పనిసరిగా యితరవిశ్వవిద్యాలయముల శరణు పొందవలసినసీతి సంభవించినది. అట్లుగా శరణుపొందు వారాయా విశ్వవిద్యాలయములేర్పరచు నిబంధనలకు లోనుగావలసియుండును గదా. మద్రాసు లాకళాశాలయందు చేరిన ఆంధ్రవిశ్వవిద్యాలయ విద్యార్థులసీతి చూడుము. వారుతమ పట్టాల నింకాపొందలేదు గనుక బి. ఏ. పరీక్ష గలుపించినట్లు నమ్మకముతోసరము సర్టిఫికేట్లుతెచ్చుటకు ఆంధ్రవిశ్వవిద్యాలయము వారికి రూ. 2-0-0 చెల్లించవలయును. ఆంధ్రవిశ్వవిద్యాలయములో బి. ఏ. పరీక్షయందు తీర్చుకొనలేని మద్రాసు విశ్వవిద్యాలయమువారు బి. ఏ. గెలుపొందనివారిని గణించుటకు (రికగ్నిషిఫైట్) ప్రతివిద్యార్థియు రూ. 5-0-0 చెల్లించవలయును. ఒకవిశ్వవిద్యాలయమునండి మరొక విశ్వవిద్యాలయమునకు వచ్చినందుకు (మిగ్రేషన్ ఫీట్) కౌన్సలరు రూ. 5-0-0 చెల్లించవలయును. ఈవిధములైన పన్నులన్నియు నిర్వీర్యముగా చెల్లించినచోగాని స్కూలులో జేరని వ్యక్తులు ఏవోవిధముగా విద్యార్థులను బాధించి డబ్బు సంపాదించవలయునని మద్రాసువిశ్వవిద్యాలయము సమకట్టినట్లు తేలుచున్నది. దాని ననుకరించుచున్నది. ఆంధ్రవిశ్వవిద్యాలయము పర్యవేక్షణముగా వారి జీతములేగాక యీ పన్నులన్నియు చెల్లించలేక విద్యార్థులు నానా కష్టములపడవలసివచ్చుచున్నది. ఇక యమ్. ఎ. మొదలగు పరీక్షలకు ప్రైవేటుగా చదువుటకు ఆంధ్ర విద్యార్థుల కవకాశములన్నియు తొలగిపోయినవలె చెప్పవచ్చును. ఆంధ్రవిశ్వవిద్యాలయములో అట్టి యేర్పాటులైనను చేయలేదు ఇతర విశ్వవిద్యాలయములవారు పిరిని చేరనీయటములేదు. ఈ సంవత్సరమే మద్రాసు, కలకత్తా విశ్వవిద్యాలయములవారు ఇతర విశ్వవిద్యాలయముల విద్యార్థులు తమ విశ్వవిద్యాలయములందు యం. ఎ. పరీక్షకు ప్రైవేటుగా చదువుటకు వీలులేదని నిబంధనలగా విమర్శించినారు. పంజాబు విశ్వవిద్యాలయమువారికి యేర్పాటు ఇదివరకేలేదు. బొంబాయి విశ్వవిద్యాలయమువారిని విచారించగా తమ పరిపాలనకు చెందిన ప్రాఫెసరులవద్దనుండి సిఫారసు సంపాదించినగాని చేరనివ్వమని చెప్పిరి. ఆంధ్ర విద్యార్థుల కట్టి సిఫారసులేట్లు దొరకగలవు. అలహాబాదు విశ్వవిద్యాలయమువారికి వ్రాయగా యమ్. టి. చ ది వి న వారు తప్ప ఇతరులు యమ్. ఎ. ప్రైవేటుగా చదువుటకు వీలులేదని ప్రత్యుత్తరమిచ్చినారు. కడప విశ్వవిద్యాలయములవారు కూడా ఇందుమించగా ఇట్టి నిబంధనలనే గా విమర్శించినారు. ఇట్టి పంచర్పములతో ఆంధ్ర విద్యార్థులు ప్రైవేటుగా యమ్. ఎ. చదువుట వీలులేకున్నది. ఆంధ్రవిశ్వవిద్యాలయములో, ప్రస్తుతము ఆంధ్ర ప్రముఖులలో జరుగుచున్న పోట్లాటలన్నియు సమసిపోయి, కళాశాలలు స్థాపించి పోస్టు గ్రాడ్యుయేటు అనర్కు కోర్సులు పెట్టుకొని అన్ని సంవత్సరముల పట్టునో బోధపడవచ్చును. అందుచే ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయమువారు, ఇప్పటినుండియుమాదా ఎమ్. ఏ. ట్యూషియన్ల నేర్పాటుచేసి, కొన్నిపరీక్షా స్థానముల నిర్ణయించి, పరీక్షలు జరుపుచున్నయెడల, ప్రైవేటుగా చదువగోరువారల కెంతో వీలు గలిగించిన వారగుదురు. శీఘ్రముగా అట్టి యేర్పాటు లొనరించి ఆంధ్ర విద్యార్థి బృందముయొక్క కృతజ్ఞతలు బడయుదురుగాక.

కాకరాల సత్యనారాయణ.

చెన్నపురి బజారు ధరలు

1927 సం॥ నవంబరునెల 12 తేదీ శనివారము

1. ధాన్యములు			
దనియాలు బా 1-కి	రూ 122 మొదలు	126 వరకు	
బియ్యముబస్తాలు			
కుసుమ తెనాలివి ,,	రూ 42 కలవి	రూ 15 0 0	15 8 0
నెల్లూరివి ,, డిటో		16 4 0	16 8 0
ధిల్లి ,, డిటో		16 8 0	17 0 0
రాగులు ర. 164 బస్తా 1-కి		11 8 0	12 0 0
నవ్వులు ,,		20 0 0	22 0 0
2. ధాన్యముపప్పులు			
కందులు బస్తా 1-కి ర 205		16 0 0	17 0 0
నెనగలు ,, డిటో		18 12 0	14 4 0
పెసలు ,, డిటో		16 0 0	17 8 0
మినుములు ,, డిటో		17 0 0	19 0 0
ఉలపలు ,, ర 195		15 0 0	15 8 0
3. నూనెపప్పులు			
నవ్వులనూనె బా 1-కి		155 0 0	160 0 0
నెయ్యము 1-కి		14 0 0	24 0 0
కొండాపురం నేన నెనపప్పు బా 1-కి		50 0 0	52 0 0
ఇతరప్రదేశము ,,		48 0 0	46 0 0
నేరు నెనగనూనెగానగ బా 1-కి	రూ 115 మొదలు	నూనె 111 0 0	
ఆముదము బా 1-కి		102 0 0	108 0 0
4. చిల్లరపప్పులు			
చాయపసుపు బా 1-కి		78 0 0	74 0 0
కురపసుపు ,,		44 0 0	48 0 0
మిరపకాయలు(గుంటూరువి) బా 1-కి		105 0 0	120 0 0
గుంటూరుపాయకట్టు నీలిమందు ములుగు 1-కి		రూ 40,45	
కాశనా నీలిపాయకట్టు ,,		50,55	
బెల్లము బా 1-కి		రూ 28 0 0	57 0 0
అన్నా చక్కర బస్తా 1-కి		28 8 0	29 10 0
చింతపండు బా 1-కి		21 0 0	49 0 0
5. ఇనుము			
పట్టారకం బా 1-కి		29 8 0	80 0 0
చదరం ,,		24 0 0	88 0 0
రవుండు ,,		24 0 0	32 0 0
6. నూలు			
నెం 20 బెన్ని సింహం యాటి		రూ 7 12 0	
నెం 6 ,, కట్టారి		5 0 0	
నెం 24 ,, లాకి		6 2 0	
నెం 60 ,, కారంబెన్ని		10 8 0	
నెం 20 1/2 కాపురజీ		7 4 0	
నెం 20 1/2 రెట్టెట్రిలు		7 6 0	
నెం 40 జమ్మరు 10 పా		10 4 0	
నెం 44 సాండా		5 8 0	
నెం 4 బెన్ని మసీదు		4 0 0	
7. దూది			
బోండాచెట్టు బారవ 1-కి		రూ 890 0 0	
8. లోహములు			
నెండి 100 కులం 1-కి		రూ 61 0 0	రూ 61 4 0
బంగారు కులము 1-కి		21 0 0	21 2 0
సవరము 1-కి			18 7 0
ఇత్తడి బా 1-కి		280 0 0	285 0 0
రాగి బా 1-కి		250 0 0	252 0 0
రంగులు			
అతిమేలు స్వీట్లకలాండు అలిజరయిక్ సింహం		62 0 0	
,, సీలిరవ 1 రతి		1 14 0	
,, 14 రతులు		1 18 0	
,, 28 రతులు		1 18 0	
,, 56 రతులు		1 12 9	
,, 1 అండరు		1 12 6	
జేర్కటు పాట్లు సాక్-లెట్ అనగా (ట్రక్కి-రెడ్డు)		3 8 0	
కాంగో 8 బి		1 0 6	
సవర 4 బి		1 2 0	

THERE IS A DIFFERENCE

లిజర్లకలమును

ఉపయోగించి దీనిని పేరు లేని యితరకలములకును గల వ్యత్యాసమును కనుగొనుదు మీ ఫక్కికి తగినది 100 రకములకు పైననే గలవు.

వాటినుండి మీకు కావలసిన దానిని తెప్పించుకొనుదు.

LONDON

Agents: P. HOLT & Co., Ltd

P. O. BOX 237

MADRAS.

3434

జ్వరము

fever

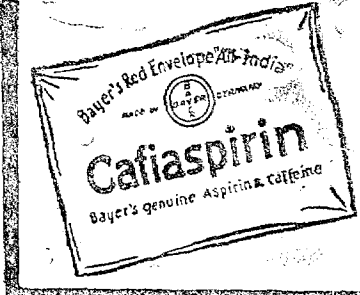

మిక్కిలి నేడిమిగల యీదేశమందు పని చేయువారలు ఎంతనేడిమివల్ల జ్వరములు మొదలైన వ్యాధులచే తరచుగా బాధింపబడుదురు. అట్టివాటిని తొలగించుటకు బేయర్స్ క్యాఫియాసిరిన్

కాఫియాసిరిన్

లిజ్లను నేవించిన త్వరలో బాధ నివర్తి అగును. లిజ్లను మ్రొగిన తదుపరి చాలినంత జలమును గ్రోలుము. మెటనే బాధనివారణ మగును.

కాఫియాసిరిన్ ఎట్లని కవచములలో నుంచ బడి రూ 0-2-0 మెరుకు ఎల్లవోట్లను అమ్మబడును.

నెల్లూరు తుపాను

ఇండ్లు ద్వంసమగుటచే ఆకులైన లేని చెట్లక్రింద నివసించుచున్న పేదజనము. (ప్రె. షో. బి.)

నెల్లూరు తుపాను

(స్వకీయవిలేఖరి)

ఆత్మకూరులో నవ్వుము

నవంబరు, 9:—తుపానుదెబ్బ ఆత్మకూరు గ్రామమునకే గాక, చుట్టుప్రక్కల గ్రామాలకున్నటికిని గలిగినది. గాలి తీవ్రముగ వీచినది. వృక్షములన్నియు పడిపోయినవి. మోటారు బస్ ప్రయాణముచేయుచుండ, గాలికితో వై క్రిందకు పడత్రోయబడెను. ప్రయాణికులతో నిండియుండుటచే, వారికి తీవ్రమైన దెబ్బలుతగినవి. ఇరువురు మరణించిరి. బస్ విరిగిపోయినది. ఒక స్త్రీకి పుట్టెపగిలినది. ఒక రాగులబండి రోడ్డుపై పడిపోయినది. ఎద్దులు బండితోలువాడు రోడ్డుమీద యింకను చచ్చిపడియున్నారని నిన్నటిదినం ఆత్మకూరునుంచి వచ్చినవారు తెలుపుచున్నారు. మతీయు ఆత్మకూరు గ్రామంలో 5 గురు మరణించిరి. పశునష్టము అపారము. సామాన్యముగ గ్రామములలో పూరిండ్లు ఉండుట సహజము. మేడలు చాల అరుదు. ఈపూరిండ్లు అన్నియు నేలగులినవి. ఆరాత్రి తీవ్రమగుగాలి దెబ్బలతోనై ప్రజలు, స్త్రీలు, బిడ్డలు, బాలెంతలు పడుచున్న బాధ వర్ణించుటకు తరముగాదని తెలుపుచున్నారు.

దేవరావుపాలెంలో ఇరువురు చనిపోయిరి. ఆచట గృహములన్నియు భూచదరమైనవి, పశుపక్ష్యుల నాశనము అపారమైనది. కలువాడు గ్రామములో 200 పశువులకుపైగా నశించినవి. ఇండ్లన్నియు కూలినవి. పెరులను చాలవృష్టుకలిగినది. ఆనాడు తుపానుగాలితో, నిప్పులగాలికూడ వీచినది. చెట్లు, పెరులు మున్నగునన్నియు కాలిపోయినవి. చెట్లపై ఒక ఆకుకూడ లేదు.

నెల్లూరు మునిసిపల్ సంఘమువారికి ఒకలక్ష యేబదివేల రూపాయలవఱకు నష్టము కలిగినది. పురములో ప్రజల కెంత నష్టము కలిగినదో విచారించుటకై, మునిసిపల్ ఉపాధ్యాయులు, యింటింటికి వెళ్లి విచారించి తెలుపవలయునని, చేర్మెన్ గారు ఏర్పాటుచేయున్నారు. మునిసిపల్ పాఠశాలలు ఒక వారము మూయబడినవి. చేర్మెన్, వైస్ చేర్మెన్ గార్లు ప్రతిపీఠివెంటి తిరుగుచు సాధ్యమగుసాయ మొసంగుచున్నారు. రూ. 1000 లు వీడలసాయమునకై మునిసిపల్ సంఘమువారు తీర్మానించిరి. క్యాంటిన్ ఉద్యోగులు, కొందరు స్వచ్ఛందభటులు మిగుల శ్రద్ధతో పని జరుపుచున్నారు. దినదినమునకు కలరా వ్యాపించుచున్నది. వైద్యశాలవారును జాగ్రత్తతో పనిచేయుచున్నారు. వర్షము దినమంతయు కొంచెముకొంచెముగా కురియుచునేయున్నది. కూలినయిండ్లుండ, ఆపాయములేని యిండ్లగోడలన్నియు తడిసియున్నవి. వర్షము పొచ్చినచో మిగతయిండ్లుకూడ కూలుట సిద్ధము. రిలీఫ్ కమిటీవారు శ్రద్ధగా పనిచేయుచున్నారు.

నెల్లూరునష్టము : ప్రభుత్వసహాయము:—

గవర్నరుగారు నెల్లూరుకొసగ వాగ్దానముచేసిన ఏడువేల రూపాయలు, ఇదివరకు వంజూరుజేసిన పదివేలరూపాయలలో కేరవని తెలియుచున్నది.

గవర్నరుగారిరాక, నెల్లూరు

నిన్నటిదినమే మద్రాసుగవర్నరుగారు ఈ గ్రామమునకు విచ్చేసెదరని తెలుపబడియుండెను. ప్రజలు, గవర్నరుగారు పంపినసానుభూతిని విని కొంత ఉత్సాహముగ నుండిరి. కాని నేటి వార్తాపత్రికలలో వారిప్రయాణము నిలుపుకొనబడెనని వినుట చాల ఆశాభంగముగ నుండెను. కాని ఉదయం 10 ఘంటలకు సరిగ మరల, ఈదినము రానున్నారని వార్తలు వచ్చినవి. గవర్నరుగారు వచ్చుటకుముందు వారు పోవువీధులు నిర్వయింపబడియుండుటచే, పోలీసువారు అచ్చటచ్చట నిలచియుండిరి. 11 ఘం॥ లకు గవర్నరుగారి స్పెషల్ బండి తిన్న తిన్నగా రైలుస్టేషనుకేరెను. జిల్లాకలెక్టరు, సర్జెను, నూపరిం పెండెంటు, మునిసిపల్ చైర్ మెన్ జడ్జి, యింజనీరు, జిల్లా బోర్డు ప్రెసిడెంటు మున్నగువారు కలిసికొనిరి. వారు రైలు దిగి తిన్నగా మోటారులో వెళ్లి పురములోనికి ప్రవేశించిరి. కలెక్టరుగారితో ముఖ్యమగు వీధులు కొన్ని తిరిగిరి. తర్వాత కలెక్టరు బంగాళాలో కొన్ని నిమిషములు గడపిరి. పిమ్మట జిల్లాబోర్డు ఆఫీసులో ఒక సమావేశము సరిగెను. ఆసభకు గవర్నరుగారు వెళ్లిరి. ఆచట ప్రజలు తమకు కలిగినవృత్తును కొంత తెలుపుకొనిరి గవర్నరుగారు గ్రామాదులకు వచ్చినచో గ్రామాదులకు కలిగిన అపారనష్టము తెలియగలదని ప్రజలు కొందఱు కోరిరి. కాని తాము రాజాలనందుకు చింతింప, తాము దారిలో గ్రామములలో కలిగిన నష్టమును రైలులో నుంచి చూచిరనియు, కలెక్టరుగారు ప్రజలకు వలయు సౌకర్యములన్నియు బడయగలరనియు అభయమొసగిరి. ప్రస్తుతము మొదటివాయిదాగా 10 వేల రూపాయ లొసంగబడెననియు, మద్రాసుజిల్లా ఆలోచించి, మరికొంతసాయము పంపుట అట్టి ప్రాయముల చెల్లిబుచ్చిరి. ఈ 10 వేల రూపాయలతో కొంత వీడలకు సాయముచేయ ప్రారంభింపవలయుననిరి. జిల్లా యింజనీరుగారు ముచ్చటించుచు కూలివాండ్ర యిండ్లన్నియు నేలగులినవనియు, తక్షణం వారికి గుడిసెలు యేర్పఱచినగాని పడిపోయిన భవనములు వారిచే కట్టించుటకు వీలులేదని ఖండితముగా తెలిపిరి. గవర్నరుగారును వీడలయెడ సానుభూతి చూపుచు, వారికోరికకు అంగీకరించిరి.

అంత చైర్ మెన్ గారితో పురమునకు కలిగిన వివర్తును గూర్చి ముచ్చటించుచు తనసానుభూతిని వెల్లిబుచ్చిరి. 2 ఘంటలకు మరల రైలుస్టేషనుయొద్ద తమబండిలో ప్రవేశించిరి. ఈదినమే ఈ గ్రామము విడలిరి.

(స్వకీయవిలేఖరి)

బందరు నోబిల్ కళాశాల పూర్వవిద్యార్థిసంఘము (కార్యదర్శిగా రిట్లు వ్రాయుచున్నారు) బందరు నోబిల్ కళాశాల పూర్వవిద్యార్థుల సమావేశము 19-11-27 తేదీని కాలేజీభవనములందు జరుగనున్నది. పూర్వవిద్యార్థు లందరు తమ సంవత్సరచందాలను, కార్యదర్శిగారికి పంపి, ఆసమావేశమునకు విచ్చేసి జయంత్యుత్సవమును జయప్రదముగ జరుప గోరుచున్నాను.

డాక్టరు బిసెంటుకు స్వాగతము

కుంభకోణం, నవంబరు 10-కుంభకోణం పురపాలకసంఘమును, తాలూకాబోర్డును డాక్టరు బిసెంటు 16 వ తేదిన నక్కడకు వచ్చునపుడు స్వాగతప్రము లర్పించుటకు తీర్మానించిరి.

(ఆ. ప్రె)

మతము - ప్రస్తుతస్థితి

సామాన్యజనుల నుద్ధరించవలెను

ఏ. రామస్వామి మొదలియూరుగారి ఉపన్యాసము. నిన్నటి సాయంకాలము వై. యం. సి. యె. యాజమాన్యముక్రింద సదరు హాలునందు రామస్వామి మొదలియూరుగారు మతము-ప్రస్తుత స్థితిగూర్చి ముచ్చటించిరి. రాజకీయ, సాంఘిక, ఆర్థిక విషయములన్నియు హిందూ దేశమందు మతముతో కలసియున్నవి.

ఆనాడుండియు భారతఖండమందు మతగురువులు బయలుదేరి దేశాటన పలుపుచు సామాన్య జనులకు బోధించుచు వారల నుద్ధరించుటకు సదా వాఙ్మనముచేయుచుండురు. దానిచే వేదాంతముతమందురు. కాని రామరాను ఈవదతులంతరించి దుర్మార్గులు ప్రబలినకరనాత పామరుల ఉపయోగార్థము చుట్టు శిక్షణశిష్టరక్షణము శ్రీకృష్ణభగవాను లుద్ధరించి భగవద్దేవును ప్రజలకు రచించి చెల్లడించెను. కాని ఆభగవద్దేవుని తత్వము ముట్టు కూడదు చదువకూడదని స్వార్థస్వరూప కొందరు ప్రపంచమునకు చెల్లడించలేదు. జ్ఞానము కొందిరిజన్మహక్కుని ఇతరులకు కేవల నిరాకరించిరి. అందువలన మరల ప్రపంచమునందు దుర్మార్గులు మతొల్ల యువమును కలిగినవి. అట్టి తరుణమున బుద్ధుడుదయించి మతసిద్ధాంతములను ప్రజలకు గ్రామగ్రామములను తిరిగి బోధించి దేశము నుద్ధరించెను. తన వాత కేకరలనచ్చి జ్ఞానబోధ గావించిరి. రామానుజులవారు పామరుల నుద్ధరించుటకై తనజీవితము నంతయు ధారపోసెను. అట్టి రామానుజులకు సేను విధిశ్రుతి

మదరాసుకాంగ్రెస్

వాలంటీరు కెప్టను

రాజారావు పాండియనుగారు రామ్నాదు రాజాగారిసోదరులు మదరాసులో జరుగుకాంగ్రెసు వాలంటీరు సదశము కెప్టనుగ ఎన్నుకొనబడిరి.

ములను సరిగ నెరవేర్చుటలేదు. విరోధాదేశమందు క్రైస్తవ మతము సరిగ జరుగనప్పుడు ఆ సదశులను ఖండించుచు వేరొక మత మేర్పడినది. మనదేశమందుగూడ బ్రహ్మసమాజము, రామ కృష్ణ పరమహంస మతము మొదలగు మతములు ఈ విధముగనే పూర్వమతాలవలంబకుల తప్పులను సవరించుటకు పనిచేయుచున్నవి. ప్రతి మతమునందును ప్రక్కవారిని ప్రేమించుట అనుసూత్రము ప్రధానముగ నుండవలె ననిరి.

మనదేశమందు క్రైస్తవమునను దక్షిణభాగమున నుండు గోపురములు నావానములకును గల భేదమును దెలుపుచు రామ స్వామి మొదలియూరుగారు మత వివక్షణ, జాతి వివక్షణ లేనటువంటి శైవ సిద్ధాంతమును ప్రస్తుతించిరి. జ్ఞానము, సంపాదించుచు మాట్లాడే ఆగునని ఇతరులకు హక్కు లేదని కొందరు అట్టి సిద్ధాంతములను ప్రజలకు చెల్లడించలేదు. ఇట్టిసందర్భములలో క్రైస్తవులవలె మతప్రచారకులను దేశమంతటకును పంపి మత వ్యాప్తచేయుచున్న రామకృష్ణ మతమువారు సలపు కృషికి కడు జ్ఞాఘించిరి.

బ్రహ్మసమాజము, ఆర్యసమాజము వారును పామరుల మోక్షముకొరకును, ప్రజలకు సమ మతమును బాగుగ గుర్తెరుగుటకును సలపు ప్రయత్నములకు చాల సంతసించిరి. మన దేశమంతయు, విరోధాదేశములకేగాక, మతపూరితమైయున్నది.

ఎప్పుడు ప్రపంచమందు దుర్మార్గులు ప్రబలినచో అప్పుడు ఒక మతగురువు వచ్చి అప్పటి పరిస్థితులప్రకారము మతములను యేర్పరచెనని నుడివిరి. ప్రజల నుద్ధరించుట మరచిపోయిన స్వంత ముక్తికొరకై ప్రయత్నము సూచు వ్యక్తి ఎప్పుటికి గొప్ప మతగురువు కానేరడు అని నుడివిరి.

ఉపన్యాసకులకు అభినందనములతో సభ ముగిసెను.

మస్తిములీగు సమావేశము

ఆగాభానుగారు అధ్యక్షత వహింతురా?

జిన్నా గారికిచ్చిన తంతి

బొంబాయి, నవం 10:—జిన్నా గారు ఈ దినపత్రిక యము ప్రతికలకంపిరి. ఆఖిలభారత మస్తిములీగు సమావేశ కార్యక్రమమున కార్యదర్శి ప్రకటించెను. అందు అధ్యక్షుని ఎన్ని కయు స్థలనిర్దేశము, అనుకూలసమయము చర్చింపబడునని ప్రక టింపబడెను. ఈసభ 20 వ తేదీన జరుగును. నేను ఆగాభాను గారి వద్దకుండివచ్చిన ఈదిగువతంతివారలను తమయెదురుబనుంప కుతూహలపడుచున్నాను. “25 వ తేదీన బయలుదేరుచున్నా ను. తీర సమావేశమునకు హాజరయ్యెదను. అధ్యక్షునిగ నుండు టకు నాకు సంతసమే. కాని ఏడుకోట్ల మస్తిములు ఒకే జా తీయవాదము ననుసరింపగల అయికమత్యము గలిగియున్న నే నధ్యక్షునిపదవిని వహింపగలను. ఆవిధానమును సూచింపగలను. కావున నేను భారతదేశము చేరువకు నా అభిప్రాయమును వెలిబుచ్చుచాలను. అధ్యక్షత వహించుటకు పూర్వము 7 కోట్ల మహమ్మదీయులు ఏకీభావముగలవారని తెలిసికొనవలెను. బెం గాలు పంజాబులలో అధిక మహమ్మదీయు జనసంఖ్యగలదు. సమావేశమునకు పంజాబు ప్రస్తుతము పనికిరాదు. బెంగాలులో నే సమావేశము కాదగును. కలకత్తా నుంచిదని సూచించుచు న్నాను. ఈ తంతిని సమావేశమునకు జూపవలెను.”

రంగూను, నవం10:—నింగాలశనులో క్రొత్తగనిర్మింప బడుచున్న సైనికస్థానము పూర్తియైనది. త్వరలో సైనికాధికారి కందచేయబడును. రంగూనుమట్టు ప్రక్కలనున్న సైన్యమక్కడకుంపబడును. దాని చైతాల్యము 732 ఎకరములు. (ఆ. ప్రె.)

24 గంటలలో రాజీరానున్న వి

వి. వి. గిరిగారి యువన్యాసము

ఖడ్గపురము, నవంబరు 10-వి. వి. గిరిగారి అధ్యక్షతక్రింద జరిగిన బహిరంగసభలో 24 గంటలలో రాజీనామా రానున్న వని తెలిపిరి. కైత్యేవారి జవాబు వచ్చువరకు కార్యకలను శాంతింపగోరిరి. గౌరవప్రదముగ రాజీనామాకున్న సమ్మె నిశ్చయ మని తెలియుచున్నది. లలితమోహనగోసాయి, అప్రకాశిగాడ్లు సాయంకాలము వచ్చియున్నారు. (ప్రీ ప్రెసు.)

అలహాబాదు వార్తలు

తైవేంద్రనాథ చక్రవర్తికి బెయిలు నిరాకరించుట
అలహాబాదు, నవంబరు 10:—ఈమధ్యనే ఆయుధము లతో పట్టుబడిన తైవేంద్రనాథ చక్రవర్తికి బెయిలుపై విడుదల నిరాకరింపబడినను ముద్దాయిచేతినుండి తీసికొనబడిన ఆయుధోపకరణములందు కార్డెలున్నదని ప్రాసిక్యూటరు తెలిపెను.

కానిస్టేబులులు సోల్దర్ల కొట్లాట
కొందరు కానిస్టేబులులు ఇరువురు సోల్దరులు కొట్టు కొనిన సందర్భపు కేసు కేసు సాక్ష్యము తీసికొనబడెను. ఇరువురు కానిస్టేబులు గాయపరచినందులకు ఇరువురు సోల్దర్లపై నేర మాఫింపబడెను. 5 నుగు నొక బండినెక్కిపోవుచుండ కాస్టేబులు లాచెను. అందుండి ఈ ఇరువురు ముద్దాయిలనుచ్చి కాస్టేబులను కొట్టిరి. కేసు జరుగుచున్నది.

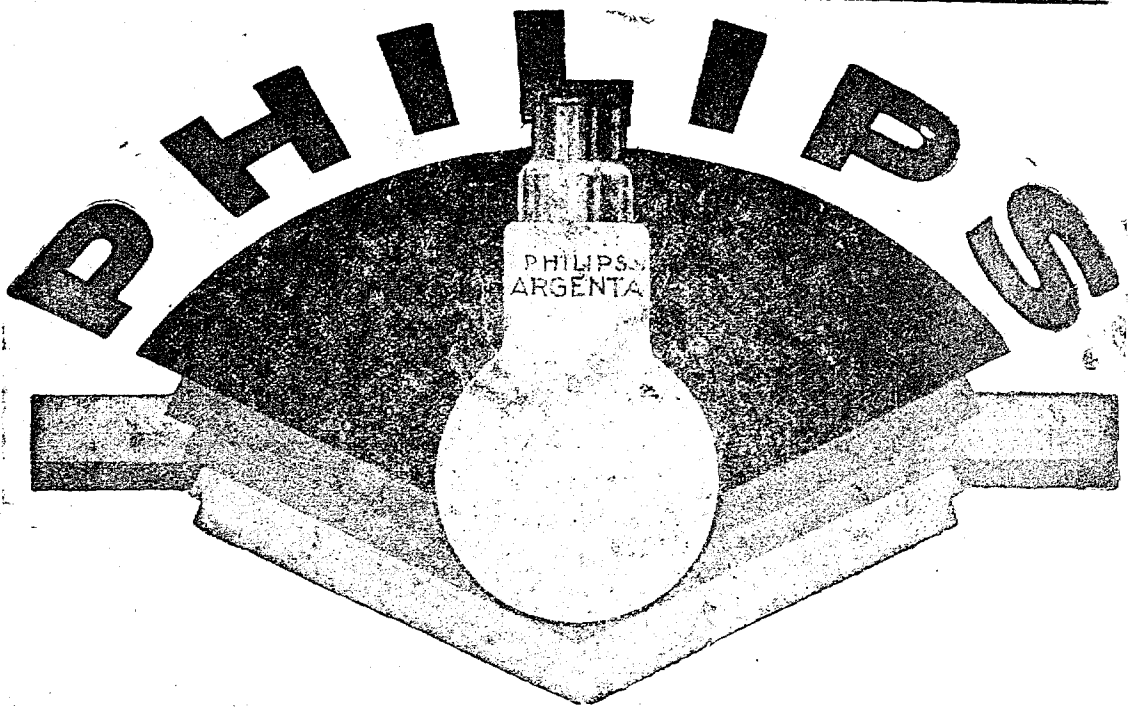
పురపాలకసంఘ గుమాస్తాపై కేసు

పురపాలకసంఘ గుమాస్తా బండిపోటులకు తనయింట తా వొసంగినందులకు విచారించబడుచున్న కేసులో సంగముక్త పరగణాలలో బండిపోటు నాయకు డిని పట్టుబడిన ఛత్రపాల్సింగు ప్రాసిక్యూషనుతరపున సాక్ష్యమిచ్చెను.

“నేను మిర్రే గ్రామవాసిని. నుమారు వేయి రూపాయల క్లిష్టు కట్టితిని. తగవంత నేను బండిపోటులతో చేరితిని. అనేక బిట్టలు బండిపోటులు గావించితిని. కాకోరి రోపిడిలోనున్న వారితో నాకు స్నేహమున్నది. నే నందు పాల్గొనలేదు.”

ముద్దాయి తాను నిర్దోషియనెను. కేసు వాయిదావేయబడెను. (ప్రీ ప్రెసు.)

మేజరు గ్రహంపోలుగారు కాంగ్రెసునకు పత్తురట
లండను, నవంబరు 9—మేజరు గ్రహంపోలు గారు యిలంకమిషను సందర్శమున కాంగ్రెసునకు హాజరయ్యెదరని నియమిస్తుది. (ప్రీ ప్రెసు.)

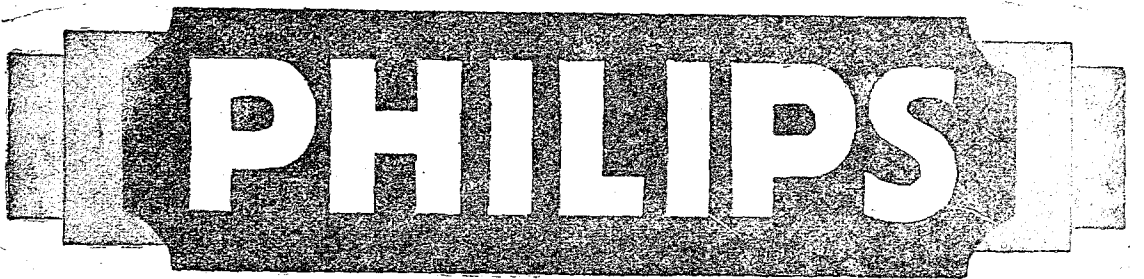

మితవ్యయమునకు ఫిలిప్స్ దీపములను ఉపయోగించి చూడుడు

అందరు వర్తకులవద్ద దొరకును లేక దక్షిణ ఇండియాకు గల సోల్ ఏజంట్లవద్ద దొరకును 357

THE CROMPTON ENGINEERING Co. (Madras.) Ltd.,

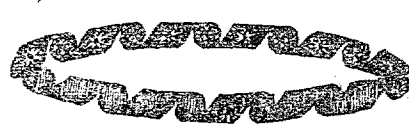
Managing Agents:—BEST & Co. LTD., 1st Line Beach, MADRAS.

కాశుబంగారమునకును, నుంచి బెండికిని గ్యారంటీ చేయగలము.

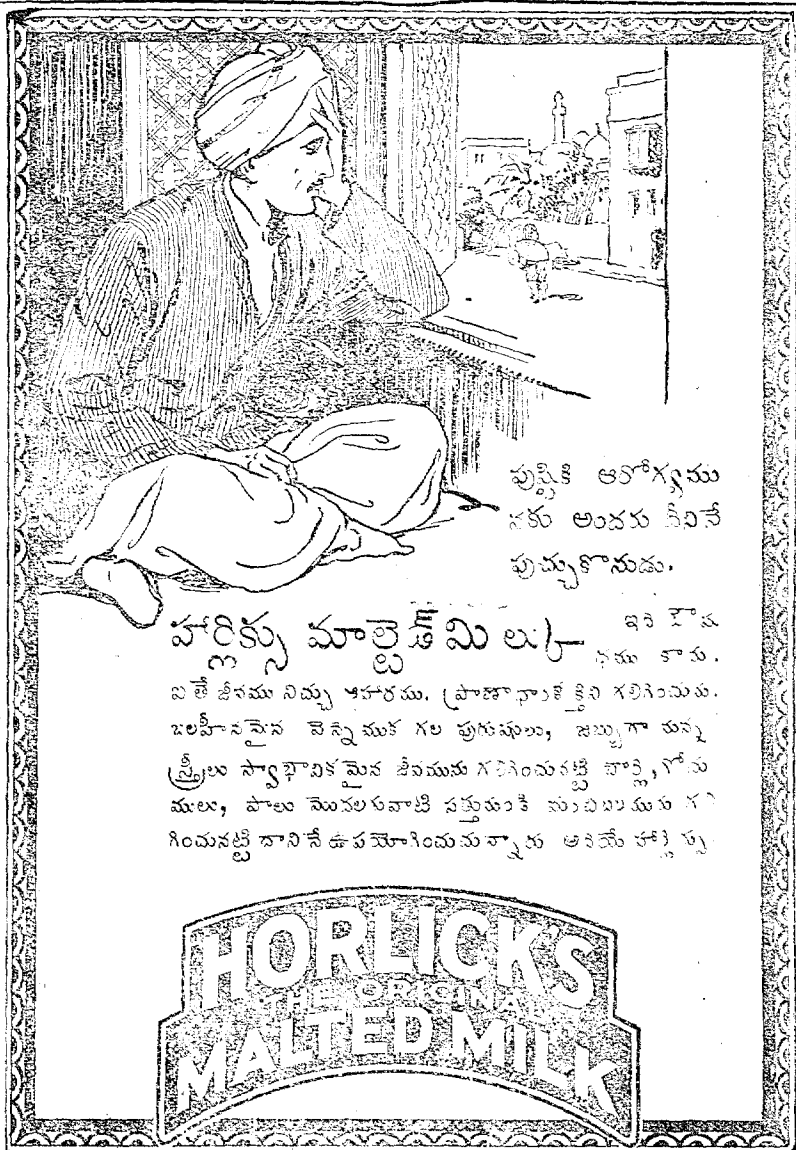
కరందండు చబిల్ దాను, బంగారు వెండినగల
వర్తకులు 437/3 టంకసాలపీధి, సాహుకారుపేట, మద్రాసు.

3187

దరఖాస్తును పంపిన ఉచితముగ క్యాలటలాగు పంపబడును.

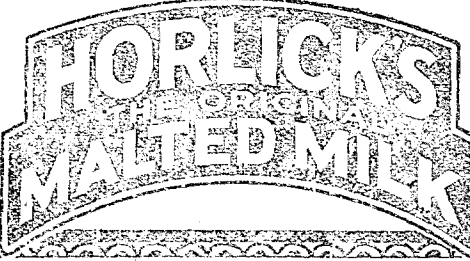
3163

పుష్టికి ఆరోగ్యము
నకు అందరు నీవినే
పుచ్చుకొనుడు.

హరిక్సు మాల్టెడ్ మిల్క్

ఇది రోష
భయ కాదు.
విలే జీవము నిచ్చు ఆహారము. ప్రాజాభావకైక్తిని గలిగియును.
బలహీనమైన వెన్నెముక గల పురుషులు, జబ్బుగా చున్న
స్త్రీలు స్వాభావికమైన జీవమును గలిగించునట్టి పార్శ్వ, రోష
ములు, పాలు మొదలగువాటి సప్తమంకి ముదిరింబడును గ
గించునట్టి దానినే ఉపయోగించుచున్నరు అదియే హరిక్సు

THE SOUTH INDIAN EXPORT Co., P. O. Box 37, MADRAS.

కాకినాడ

(స్వకీయనిలేఖరి)

కాకినాడ, నవంబరు 10:— నిన్న రాత్రి 6 గంటలు మొదలు 8 గంటల వరకు నెయిల్ విగ్రహ సత్యాగ్రహమున కయి వెళ్తున్న గెల్ల బ్రహ్మానంద్యుల లక్ష్మీనరసమ్మగారికి ని రానుచున్నది వెంకటప్పగారికిని సన్నాన మొసంగుటకు గొప్ప ఉత్సాహకరమైన బహిరంగసభ బహుళలో కాంగ్రెసు ఆఫీసు యెదుట జరిగెను. శ్రీ బులుసు సాంబమూర్తిగారు సభాధ్యక్షులుగా నుండిరి. శ్రీ పప్పు అప్పయ్యదాసుగారి కీర్తనలతో సభ ప్రారంభమయ్యెను.

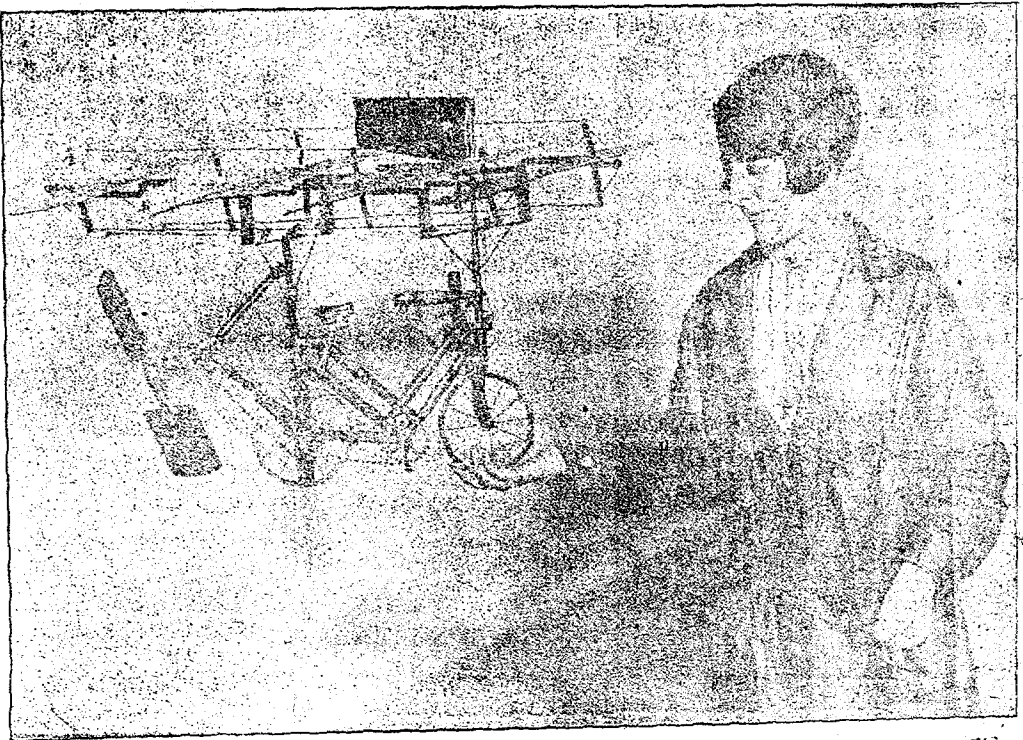
నెయిల్ విగ్రహ సత్యాగ్రహమును గురించియు ఆ సత్యాగ్రహమునకు 70 ఉత్సాహకరమైన గురించియు, యీ యాద్యమును గురించి గాంధీజీచేతుని ఆశీర్వాదమును వారీ వారీమున ప్రాసిన వ్యాసమును గురించియు అధ్యక్షులు చెప్పి తమ యువనాస్వాదముల వర్ణన నిట్లు చెప్పిరి. ఈ నెయిల్ విగ్రహమును పడగొట్టుట విశేషమైన పనిగాదు. ఉద్యమనాయకులయిన సోమయాజులుగారు తలచుకొన్న యెడల దానిని బ్రహ్మచారియే యుండురు. దేశస్వాతంత్ర్యమును సంపాదించుటకు, ఆమహాద్యక్షముతో యిది ప్రారంభింప బడెనుగాని మరియొకటికాదు. నెయిల్ యొక్క దుర్మార్గములు రాక్షస కృత్యములు ప్రభుత్వముయొక్క చిహ్నములుగా సావిగ్రహము తెలుపుచున్నందున యీ సత్యాగ్రహ మనది ప్రభుత్వముతో సమరముచేయుట వంటిది. దుర్మార్గ దాస్యభావచిహ్నమైన విగ్రహమును ఎవరయితే మొదలు స్పాపించినాలో వారిచేతులతోనే దీనిని తీసివేయించుటకు యిప్పుడు చేయుచున్న ప్రయత్నము. ఈ విగ్రహమును ఇంగ్లీషుభాషిత అవమానకరము. వారిప్రభుత్వలక్షణము నూచించుచున్నది వారే గ్రహించినట్లు చేయు ప్రయత్నమిది. కాబట్టి వారిచేతులతోనే వారు నెలకొల్పిన విగ్రహమును తీసివేయించుటకు మన మీ సత్యాగ్రహమును చేయుచున్నాము. అది త్వరలోనే పంజాబులో లారెన్సు విగ్రహము నెట్లు ప్రజల కంటికి కనపడకుండ చుట్టును గోడకట్టికో అనే రీతిని యీ నెయిలు విగ్రహమునకు చేయవచ్చును అదేవో విధముగా జరుగక తప్పదు. దేశీయ మహాజనసభ ఒక నెలకొల్పాలలో జరుగబోవుచున్న సమయమున, ప్రభుత్వమువారు కూడ ఏమి ఆందోళనము కలిగి సంఘటనను కలగజేసో అని వారే దానిని నెట్లో ప్రజలకు కనబడకుండ భద్రపరచుకొందురు. అట్లు చేసినపుడు మనకు విజయమే. ఇది స్వరాజ్య సంపాదనమునకు ఒక మెట్టుగా భావింపవలసి యుండును.

స్వరాజ్యసంపాదనము, దేశస్వాతంత్ర్య సంపాదనము పరమలక్ష్యము. అందుకొరకు ఎంత స్వాధీనత్యాగమునకు ఆనస రము. లక్ష్మీ నర సమ్మ గారు తమ కెవరును ప్రోత్సహము చేయ లేదనియు, స్వయముగా పుట్టిన బుద్ధియనియుచెప్పిరి. అందువల్ల ఒకడని కావలసినప్పుడు, అదీక్ష, ఆదేశము, స్వతస్సిద్ధముగా పుట్టుకురావలెను. గాని ఒకరి ప్రోత్సహము నల్లవచ్చేది నిల్చుట దుష్టము. స్వాతంత్ర్యాన్ని పొందవలసినందు బుట్టుకలెను. అదీక్ష కలిగినప్పుడే ఎంత త్యాగమునకైనను నిలువబడి ప్రాణ సమర్పణము గూడ తనదేశస్వాతంత్ర్యమునకై చేయును. ఈనాడు యీ వృద్ధురాలని లక్ష్మీనరసమ్మగారిని మనము సన్మానించి సత్యాగ్రహమునకు పంపించుచున్నామనగా మనయొక్క శాధ్యతను గ్రహించవలెను. ఏసమయమునకు పిలుపువచ్చునా అని ప్రతి వారకు ఎదురుమాదును వెల్లడవట్టివారు సంసిద్ధముగా నుండవలెనని హెచ్చరించిరి.

మరిష్టర కాకళవరపు శేషగిరిరావుగారు మండపాక రంగయ్య వాయడుగారును అభినందనములు గావింపుచు ఉపన్యసించిరి. లక్ష్మీనరసమ్మగారు చెన్నపురి వెళ్లినతోడనే సత్యాగ్రహమునకు వెళ్లక ఆమె వాయకత్వము వహించి స్వరాజ్య జెండాతో పట్టణమున తన ప్రచారము గావించి నూతన వారావరమును కలిగించి యవకలదు ఉత్సాహమును జనింపజేసి పిమ్మట సత్యాగ్రహము చేయగోరుచున్నానని రంగయ్యగారు చెప్పి ప్రజలను సంతోషముగా నుండవలసినదని గంభీర హెచ్చరిక గావించిరి.

శ్రీ రామచంద్రుని వెంకటప్పగారు చక్కని దీర్ఘ వ్యాసమును గావించిరి. చరిత్రాత్మకమును పూర్వపు డెట్లాసీ ప్రభుత్వమును గురించియు ఇండియన్ మ్యూజిన్ కాలనీయిని గురించియు, నెయిలుచేసిన దుర్మార్గకృత్యములను గురించియు దేశదాస్యమునకు కారణమైన యావిదేశీ ప్రభుత్వమును గురించియు చెప్పిరి. దుష్టభావముగల యీ నెయిలు విగ్రహమును

ఆకాశమున బోవు బైసికిల్

3000 అడుగుల యెత్తున ఆకాశమునందు గంటకు 40 లేక 50 మైళ్ల చొప్పున ప్రయాణము చేయు కాలిత్రిక్కుడుబండి. దీనిని వియన్నాలో ఇంజనీరు మైకేలు రోవస్టరుగారు కనిపెట్టిరి. మామూలు బైసికలునకే చిన్న చిన్న ప్లేనులు, రెక్కలు అమర్చబడినవి. వెనుక చక్రమునకును బండిని ముందునకు త్రోచి యెగిరించు రెక్కలకును గొలుసు జతచేయబడినది. కాలితో త్రొక్కుటవల్లనే యిది ఆకాశమున ప్రయాణము చేయగలదు. దీని విలువ 60 పానులు.

జూచి నాపటి యువకులు సహింపజాలరని చెప్పిరి. తమకీ నాడు కాకినాడవారు అభినందనములు గావించి మరియొక నెల నాటికి గవర్నరునకు సన్మానము చేయుట తగదనియు ఆయన దర్శనమును బహిష్కరించవలసినదని హెచ్చరించిరి.

గెల్ల లక్ష్మీ నరసమ్మగారు క్లప్తముగా చెప్పుచు నిట్లు నెను. నాయనా, నాకు హృదయము తీవ్రమై బయల్దేరుచున్నాను. నన్నెవరును ప్రోత్సహపరచలేదు. ఒకరుచెప్పితే విశేషాననగాను. స్వయంరాజా స్వయంమంత్రి. కాకే బుద్ధి కలిగినది. నాకు 74 సం॥లు. ఇద్దరు కొడుకులు. 6 సు॥ ననుమలు. అయితే నాకీ నుఖమేల ఎదుట దుఃఖము చూచుచున్నప్పుడు? నన్ను జెయిలులో పెట్టివాసరే, కష్టములపాలచేసివాసరే ప్రాణము జైలులో పోయినాపరే కేవలం చెప్పినా మానే దానకాదు నెయిలు విగ్రహ నాశనమునకే నేను నెళ్ళుచున్నాను. అట్లుచేసి రంగలని నానమ్మము. కాబట్టి మీరు జెయిల్లోనున్నవా రాకపోయినా, అది మీయిష్టము. మీంకను యీ దాస్యములో ఉండాలా, అక్కరలేదా అది మీరే చూచుకోండి—కాని ఖద్దరు నూట మూత్రము మరువండి. నేను తిరిగి బరికి జయప్రదముగా వచ్చినప్పుడు మీరు మీసాంబమూర్తిగారు మర్రి సన్మానిస్తారు అప్పటికైన మీరు మీభార్యలచేత, తోబుట్టవులు, తల్లులు అందరు ఆదవాళ్ళచేతను నూలుబడికింప చేయుటయు ఖద్దరు కట్టించుటయు చేస్తే మీమీలేప్పటికిని నేను మరువను. గాంధీజీచేతుని పక్షముగా మిమ్ములను బ్రతిమాలుకొనుచున్నాను. 74 ఏళ్ళు చెప్పినదన్నమాట కాస్తమన్నించండి. నా జన్మసార్థి మాటుంది. సభాంత సమయమున రాజోజుతాలూకా కడిలికాపు రఘుదేవు, అంతర్వేది పొన్నూపూర్తురు అయిన కాళీభట్ట జగన్నాథం (విశ్వనాథం?) గారు లేచి తానుగూడ సత్యాగ్రహముచేయుటకు వెళ్ళుచున్నా నని చెప్పిరి.

శేటిసాయంకాలము మెయిలులో యీ సత్యాగ్రహము ముగియను శ్రీసాంబమూర్తిగారును అనంతపురమునకు బయల్దేరుచున్నారు. ఆంధ్రమహాసభ లయిన పిదప చెన్నపట్టణమునకు చేరుదురు.

వెడలగొట్టబడిన హింసాపూరిత సిక్కులు స్వస్థముల చేరుట

న్యూఢిల్లీ, నవంబరు 10—పిషావరునండి వెడలగొట్టబడిన హిందువులు సిక్కులు నోలబడినందు తిరిగి చేరుచున్నారనియు దీనికి సమాధానమును గడుగుటచే ననియు తెలియుచున్నది. (అ. ప్ర.)

న్యూఢిల్లీ, నవంబరు 10—సిపాయిల పహారావారి ప్రధాన మంత్రి 29 డిసెంబరు తేదిన కలకత్తాలో బ్రాజప్రతినిధి అతిథ్యమునందున. జనవరి మాడవ తేదీవరకు నెట్లుండును. తరువాత 15 దినములు స్వంతపనిపై నుండ నని తెలియుచున్నది. (అ. ప్ర.)

నాగపూర్ పైసీరు ఇచ్చురెన్ను

కంపెనీ, లిమిటెడ్ 4186

హెడ్ ఆఫీసు-నాగపూర్ సిటీ

మేనేజింగు డైరెక్టరు:—రాధేపియమ్ వామ్

మొదట వాల్సుయేషన్ లోనే బోన్స్ ఇవ్వగలిగిరి.

నెలకొల్పి పరగణాలలోను నీహారు ప్రాంతములలోను అభివృద్ధిలో నున్న ఇండియా భీమాకంపెనీ.

మద్రాసు ర జానియం దంతటను, నైజామ్ రాజ్యము నందును ప్రతిజిల్లాకు మరణవైట్టియు, సామర్థ్యము గలిగినట్టియు ఏజెంట్లు కావలెను.

Apply to:—
The Suleeva & Co.
Chief Agent, Mount Road, Madras.

శాస్త్రోక్తమైన జ్యోతిషం

భవిష్యత్తును గురించి 5 ప్రశ్నలకు బదులు ప్రాయుటకు రూ॥ 1-0-0 వై ప్రతిప్రశ్నకు 0-4-0 సంవత్సర ఫలము ప్రాయుటకు రూ॥ 5-0-0 పి. పి. ఖర్చులు వేరు. ప్రశ్న ప్రాయుకాలము తెలుపవలయును. సర్వకార్యములందు జయము నొపగు శ్రీ సుబ్రహ్మణ్యకవచము రూ॥ 2-8-0 శ్రీ శివసుబ్రహ్మణ్యశ్లోకముకవచ నిలయము, గిరు త్తణి, చిత్తూరుజిల్లా. 1472

అద్భుత కేరళ ప్రశ్నలు

భవిష్యత్తును గురించి 5 ప్రశ్నలకు బదులు ప్రాయుటకు రూ॥ 1-4-0. నెలల వారీగా సంవత్సర ఫలం 1-8-0, జన్మ నక్షత్రము లేక పేరు ఉత్తరము ప్రాయుకాలము, బంగారము, పుష్పము, కన్య, వీటి పేర్లు ప్రాసంపవలెను. 1471

కేరళజ్యోతిషాలయము, గోపాలపురం, 3837 క్రొత్తపేటహాస్సు, తూర్పుగోదావరిజిల్లా,

గాంధీ దైవజుడు

భవిష్యత్తును గురించి 5 ప్రశ్నలకు బదులు ప్రాయుటకు రూ॥ 1-0-0. వై ప్రతి ప్రశ్నకు 0-4-0 అవును. ప్రశ్న ప్రాయుకాలమును తెలుపవలెను. సర్వకార్యములందును జయము పొందుట "జయవశీకరణి" తాయను 1 కి రూ॥ 2-0-0. పి. పి. ఖర్చులు. 0-4-0. 2598

వి. కే. శతకోపాచార్యులు తిరు త్తణి, చిత్తూరుజిల్లా.

చిత్తూరు తాలూకా కార్మికము

చిత్తూరు 19-10-27 నెటిదినము సాయంకాలము 5 గంటలకు శ్రీయుత ఇమ్మడికెట్టి కృష్ణయ్యశ్రేష్ఠిగారి అధ్యక్షతన చిత్తూరు తాలూకా కార్మికముల సభ గురవైనా యుడు సభ్యులను జరిగెను. 1927-28 సం॥ నకు కార్యనిర్వాహకులను యెన్నుకొనిరి. అధ్యక్షుడు శ్రీయుత ఇమ్మడికెట్టి కృష్ణయ్యశ్రేష్ఠిగారు. కార్యదర్శి శ్రీయుత యశ్. కృష్ణస్వామి అయ్యంగారువారు. కమిటీమెంబర్లు: శ్రీయుత చెట్లూరు దొరస్వామి అయ్యంగారు ఎం. ఎల్. ఏ. శ్రీయుత బొల్లిని మునిస్వామి నాయుడుగారు, శ్రీయుత సి. రాజగోపాలాచార్యగారు, శ్రీయుత ఏ.ఆర్. విశ్వనాథయ్యగారు, శ్రీయుత కొత్తపల్లి వెంకటరెడ్డిగారు.

జిల్లా కార్మికుల కమిటీ మెంబర్లు: శ్రీయుతలగు చెట్లూరు దొరస్వామి అయ్యంగారువారు, బొల్లిని మునిస్వామి నాయుడుగారు, ఇమ్మడికెట్టి కృష్ణయ్యశ్రేష్ఠిగారు, కొత్తపల్లి వెంకటరెడ్డిగారు సి. రాజగోపాలాచార్యగారు, వి. దేశికాచార్యగారు, సి. జి. జయరామయ్యగారు, కే. ఎన్. వెంకట్రావుగారు, చందా మియాన్ సాహెబుగారు, యశ్. కృష్ణస్వామి అయ్యంగారు, ఏ. ఆర్. విశ్వనాథయ్యగారు, పిడతల శంకరనారాయణయ్యగారు, బైరెడ్డిపల్లి వెంకటగౌడుగారు, దిందుర్తి లక్ష్మయ్యశ్రేష్ఠిగారు.

42 వ అఖిలభారత దేశీయమహాసభకు ప్రతినిధులు: శ్రీయుతలగు చెట్లూరు దొరస్వామి అయ్యంగారు, ఎం. ఎల్. ఏ. బొల్లిని మునిస్వామి నాయుడుగారు, ఇమ్మడికెట్టి కృష్ణయ్యశ్రేష్ఠిగారు, సి. రాజగోపాలాచార్యగారు, యశ్. కృష్ణస్వామి అయ్యంగారు, ఏ. ఆర్. విశ్వనాథయ్యగారు, వేలూరు దేశికాచార్యగారు, సి. జి. జయరామయ్యగారు, ముడుంటి రాఘవాచార్యగారు, కొత్తపల్లి వెంకటరెడ్డిగారు, జంగంకోట కృష్ణరావుగారు, దిందుర్తి లక్ష్మయ్యశ్రేష్ఠిగారు.

వైవాగలే ఆంధ్రరాష్ట్రము మహాసభకు మెంబర్లుగా యెన్నుకోబడియున్నారు. (కార్యదర్శి)

హెచ్చరిక

అఖిలభారత చర్మాసంఘము (తమిళనాడు) ప్రకటన
తిరువూరు కార్యదర్శియైన శ్రీ ఖాదీపతిశ్రమ కంపెనీ వారు గాంధీమహాత్ముని పేరుతో షేర్స్ సుపంపాదించి యిచ్చించుచున్నారు. కొందరు భూభానుకులు తమభూములకు గలిగిన నష్టమును పరిహరించుటకుగాను వైకంపెనీని నెలకొల్పినట్లుగా తెలియుచున్నది. ఈకంపెనీ కల్తీలేని స్వచ్ఛమగుఖర్చు ఊత్పత్తి చేయుచున్నట్లుగాని యికముందు జేయబోవునట్లుగాని కాన్పించదు. ఈకంపెనీవారు అఖిలభారత చర్మాసంఘమువారు ఖాదీయుత్పత్తి చేయునాకొనగుచున్న మామూలు పద్ధతికేటానుగూడ పొందియుండలేదు. ఖాదీయుత్పత్తి యందనుభవముగల వారెవరును యీకంపెనీలో లేరు. ఇది యొక స్వచ్ఛమగు ఖాదీనిలయమును తలంపుతో ఈకంపెనీకి వంతుదార్లు గాకండ్లదరు గాకయని దేశాభిమాను లందరిని అఖిలభారత చర్మాసంఘము (తమిళనాడు) తరఫున హెచ్చరించుచున్నాము.

కమ్మనిద్యార్థిసంఘము

కమ్మనిద్యార్థిసంఘముతరఫున, ధన్యభావముచే నిరాకరింపబడిన 88 మంది వీర కమ్మనిద్యార్థులకు సహాయము చేయటముగాను, కమ్మనిద్యార్థిసంఘము తరఫున దీనిని భిక్షువలన సమీక్షించుచున్నాము. మొత్తము రు. 520 లందకు వసూలైనది. యీరెల 13 తేదీని విద్యార్థిసంఘ మహామహోదయ సమావేశమై, మహాజనసంఘమువారిచే, నిరాకరింపబడిన దరఖాస్తును పరిశీలించి సహాయము చేయుదురు. యీ వీరవిద్యార్థి సహాయసంఘము, మహారాజశ్రీ, జయభారతి దినపత్రిక, మొగలూరి రామకృష్ణ చాదరిగారు, రు. 100 నూరు రూపాయల విరాళమిచ్చి యున్నారు.

చదలవాడ నాగభూషణరావు చాదరి.

గృహకు సింగుగారి హత్యసందర్భమున లాహోరులో విచారించబడుచున్న మిరాజీను అను సతతుడు మరి నలుగురును నిర్దోషులనిపించుచున్నది.

రాయలు కమీషను

సామి వెంకటాచలంశ్రేష్ఠిగారి యభిప్రాయము
రాయలు కమీషనువల్ల ప్రజలు దిగ్భ్రమమొందిరి. ఎందువల్లననగా ఇట్టి ఆశాభంగము కలుగునని ప్రజలు తలచలేదు. శాసనసభలనుండి నెలకొనిన యేర్పాటువల్ల కమీషనుయొక్క విధివ్యవస్థలు కొద్దిదాయెను. నెలకొనిన యేర్పాటువల్ల ఒకే ఆభిప్రాయము రాజాలదు. ఇట్టి సందర్భములలో అఖిలభారత కార్మికుల ప్రతినిధులుగాను దేశీయమగు మంచి ఆచరణను నిచ్చెను. కనుక ప్రజలందరు తమ భిన్నభిప్రాయములను వదిలి కార్మికులందరేరి దీనిని బలపర్చి ఈ కమీషనును బహిష్కరించవలసినది.

ఇల్లు అమ్మకం

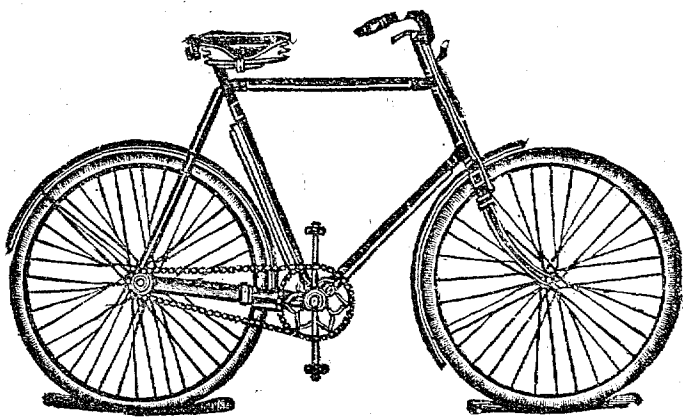
1913 సం॥ ఇండియా కంపెనీ ఆర్టు రి నను సరించి మద్రాసు నెటివ్ పర్సనెంటు ఫండు లిమిటెడ్ యొక్క లిక్విడేషన్ వ్యవహారములో.
మద్రాసు, బార్లిటౌనులో, టంకసాలిఫిలోనున్న ఎలిక్ట్రి ఫిట్టింగులతో నమర్చబడిన 215 నెం ఇల్లు అమ్మబడును. విస్తీర్ణము 1 గ్రాండు. 192 చ ఆడుగులు.
వలయువారు: వివరములకు యీ దిగువ ఆడ్రసుకు వ్రాయవలెను.
Messrs. FRASER & ROSS,
Official Liquidators,
17, Armenian Street Madras.

నోటీసు

గుంటూరు జూటు మిల్లును కవులు కంట్రాక్టు క్రింద నారగోతములు తయారు చేయించుకొనుటకు యిష్టపడువారు Tenders Guntur jute mills Secretaries పంపవలసినది. మిల్లులో 50 మగ్గుములు పనిచేయును. వివరములు తెలుసుకొనవచ్చును.

చవు కయైన - బరువు లేనిది

"ది రాయల్ స్పెన్సరు" నైకిలు

పురుషులకు 24" 26" ఫ్రేములు

స్త్రీలకు 22" 24" ఫ్రేములు

- ఫ్రేము:—అతుకులు లేని చక్కని స్టీలుట్యూబు, వాలవండానుండు సీటు గొలుసును పట్టియుండు ముఖ్య.
- గొలుసు:—మొదటిరకము "హాస్పరెనాల్డు"
- హ్యాండ్లు:—బ్రాస్పటన్, బి. యస్. ఎ. ఆక్సిలులు, కప్పులు.
- పెడలు:—బ్రాస్పటన్.
- క్రీసీలు:—బి. యస్. ఎ.
- హండిలు బార్డు:—క్రిందనుండి మంచినీ కలుచేయబడినది.
- కాడిలు:—లికెన్స్ రి కాయిత్ పేటెడ్.
- వైనువీలు, పక్క:—బ్రిటిషు దేశములో తయారైనవే.
- క్రీకులు:—డబ్బులగొలర లివరు.
- ఫీనిషు:—మంచినీకపు నల్లనినామెత్, బంగారపురంగు అంబు, ప్రధానమైన, స్థానములు చక్కగ నుండును.
- డెన్లెవ్ కేంట్రిడ్జి వైరువేయబడినవి. డెన్లెవ్ కార్బుట్యూబులు, లాంపు, గంట, పంపు, సామానుల సంచి, సామానులు, ఆయుధకాసు మొదలగునవి గలవు.

ఒకచోటనుండి మరొకచోటికి గొంపోవు సాధనములలో చవుకయైనదియు, బరువులేనిదియు నగు సాధనము బైసికలుకన్న వేరులేదు. జనసామాన్యమునకు బాహాటముగ నడువబడుచున్న బండ్లతో నిమిత్తము లేక ప్రత్యేకత్వమును బొందగలవు. ఎప్పుడెక్కడకు పోవలెనన్న అక్కడకు గొంపోగలదు. క్రిక్కిరిసి యుండు ట్రాములకు, బస్సులకు వేచియుండ బనిలేదు. వైగా సులువైన వెల. ఉపయోగించుకొనుచునే ప్రతిమానము కొంతసామ్మ చల్లించుచుండు పద్ధతిని అతిస్వల్ప కాలములో అనగా కొన్నిమాసములలో బైసికలు నీస్వంతము గాగలదు. ఇంతకు మించి, యేమియు నియ్యనక్కరలేదు. ఈ మూల్యము నీవు సాధారణముగా బస్సు మొదలగు వాటికి వెచ్చించు ఖర్చును మించదు.

1299

వాయిదాల మీద చల్లించు పద్ధతితో గూడిన యితరములైన వివరములకు వెంటనే వ్రాయుడు.

పురుషులకు రు. 95.

స్త్రీలకు ,, 105.

స్పెన్సర్స్ నైకిల్ యింపోర్టరులు, మద్రాసు

పరశువేది సోకిన యినుము బంగారమగునట్లు

మా.వి.ఎచ్.ఆర్. మార్కుగల మిస్కి యిగువను మీ ఆహార
రక్షణములలో యొగించిన మీ భోజనవార్తమును మిస్కిలి రుచి
కరముగాను, సంతోషదాయకముగానుండుట మీరు గుర్తెంగుడు. మీ
ఆరోగ్యమును బాగుగాకాపాడును.

వి.ఎచ్.ఆర్. యిగువయే మీ కోరికను సఫలపరచును సం
గతి వృద్ధినిచ్చును. అంగడివానివల్లను, వర్తకునివల్లను మోసపోయి
మరియు రకమును కొనుగడు. మీకు వి.ఎచ్.ఆర్. యిగువయే కా
వలెనని చెప్పుడు, లేక, యిదిగవ అడ్రసునుండి తెప్పించుకొనుడు.

కుంకుమ
పువ్వు

కుంకుమ
పువ్వు

పేరుగాంచిన శ్రీ విష్ణువు మార్కుగల కుంకుమపువ్వుకంటె మంచిదియు, గుణమైనది
యు, నిర్మలమైనదియు మా ర్కెటులను మరెద్దియును లేదు.

స్వచ్ఛ మైన కుంకుమ పువ్వు
వర్జివన్ దాన్ హీర్జి అండుకంపెనీ,
34, గోవిందస్వామి వీధి, మదరాసు.

ఆశాభంగము కలుగ కుండుటకై తక్షణమే ఆర్డరును పంపుడు

ఆంధ్రభాష తెలిసినవారు మిక్కిలి సులభముగా ఆంగ్లభాషను నేర్చుకొనవచ్చును.

ఆంగ్ల ఆసాన్ లేక ఆంగ్ల బోధిని

ఈ దివ్యమైన గ్రంథము ఇప్పటికి 250000 మందిచే చదువబడి నుపసద్ధిచెందినది.

3-వ సారి ముద్రింపబడినది. తక్షణమే ఆర్డరు పంపుడు.

ఆంధ్ర షెంగ్లీ భాషలనుందు ఎక్కువ ప్రావీణ్యముగల పండితునిచే పరిశీలించి వ్రాయబడినది.

ప్రతియొక్కరివద్ద ఒక ప్రతికనుండలేదని.

60 దినములలో ఎవరైనను ఆంగ్ల భాషను గురుసహాయము లేకయే నేర్చుకొనవచ్చును.

ఇది ఆంగ్ల భాష మాట్లాడుటకును చదువుటకును, వ్రాయుటకును బాగుగా నేర్పును.

800 పుటలు గల పెద్దగ్రంథము ధర ప్రతి 1-కి రూ. 2-0-0.

ఆశాభంగము కలుగకుండుటకై తక్షణమే ఆర్డరును పంపుడు. తపాలు ఖర్చు రూ. 0-కి-0 లకను.

అపారమైన విషయము గలదు. ఈ పుస్తకము 250000 జనులచే ప్రసిద్ధిచెందినది. 800 పుటలు గలది. రెండవ
కూర్పు సీమకాలితోబైండు. శ్రీరాములవారి పట్టాభిషేకము శ్రీసీతాదేవి వివాహము మొదలగు 8 ఆఫ్ టోకొపకములు గలదు.

ముఖ్యగమనింపు:— మోసముపోకుండుటకై మా జరివద్దు లేడి ప్రేమ మాధుర్య వర్తకగుర్తు గల పుస్తకమును
గమనించి తీయుడు. మోసపోకుడు. ఈ ప్రకటనయందు తెలుపబడిన ప్రకారము
ఈ పుస్తకముందు లేనిచో పెక్కు నష్టము నాపకుండుటకును.

టి. రాజగోపాలు మొదలియారు, 302, టంకశాల వీధి, మింటుపోస్టు, మదరాసు.

అందమైన బాలికలందరును దీనినే
ఉపయోగించు చున్నారు

PEERLESS
ERASMIC
The Dainty SOAP

2039

ఆదవాని

(స్వకీయవిలేఖరి)

నవంబరు, 2:—డా॥ ఆనిలిసెంటమ్మగారును, కృష్ణ
మూర్తిగారును, అక్టోబరునెల 30 తేదీన బొంబాయి మేలులో
మదరాసుకు పయనమై పోవుచుండ ఆదవాని ప్లాటుఫారములో
ప్రేమతో సత్కరింపబడిరి. దివ్యజ్ఞానసభ, స్టూరుమెంబర్లును,
శ్రీయోగిలాలును, గవర్న మెంటు ఉద్యోగులు కొంగరను,
తదితరులును చాల పెద్ద సమూహము నవబతు వాద్యముతో
వచ్చి చేరియుండిరి. శ్రీ బిసెంటమ్మగారు, కృష్ణమూర్తిగారును
దివ్యజ్ఞాన సభాపరమన ఆదవాని తాలూకాబోర్డు ప్రసిడెంటు
మ॥ రా॥ బి. తమ్మిరెడ్డిగారివలన పుష్పమాలాలంకృతులంచేయ
బడుతూనె మ॥ రా॥ శ్రీ గుడిపాడి సరసింగరావు మరియు కల్లు
భావి సరసింగరావుగార్లవలన సంస్కృతము మరియు ఆంగ్ల
భాషలో ఆడ్రెసులు చదువబడెను. వారు తమ సంతోషమును
నెలిబుచ్చుచు సభ్యులకు నందనము లొనర్చిరి.

బదలాయింపు

మ॥ రా॥ శ్రీ వి. అచ్యుతం పంతులుగారు తమ డిప్టీ
కలెక్టరు చార్జీని మ॥ రా॥ శ్రీ. ఇన్నయ్యరెడ్డిగారికి 1927 సం
వత్సరము అక్టోబరునెల 24 తేదీన వప్పించిరి. ఆదవాని పబ్లిక్
రీడింగ్ రూములో వారిని సాగనంపుతెరి ఒకటిపాటి ని నెలకొల్పి
యుండిరి. అందుకు ముందు దినమే బి. తమ్మిరెడ్డిగారు వారికి
టీపార్టీ ఇచ్చిరని తెలియుచున్నది.

వైరుల సకాలవర్తము

నిన్నటిరోజు రాత్రి 12 గంటలనుంచి నేడు తెల్లవారి
9 గంటలదాక ఆదనపువర్తము కురిసినది. రెండు అంగుళములకు
కొంచెము తక్కువ రుక్ గేజు యుండును.

మునిసిపల్ రెవిన్యూ ఆఫీసరువైన కేసు

మునిసిపల్ ఎలెక్షన్ రూల్స్ ప్రకారము ఒకటవ వార్డు
ఓటరుల లిస్టును తయారుచేయుటలో డిప్టీ కలెక్టరు మునిసిపాలిటీ
ఆఫ్ ఫె॥ 52 (2) క్రింద శేరాకోపణ చేయబడి రెవిన్యూ ఆఫీ
సరు బి. మల్లప్పపైన ఒక ఓటరుయగు నానత్తు బడేసాపేటు
వలన ఆదవాని సబ్ డివిజన్ మేజిస్ట్రేటుకోర్టులో దాఖల్
చేయబడిన ఫీర్వాద్యుడైన విచారణకుగాను పునః ఈ నెల 14
తేదీకి వాయిదా వేయబడినది.

ప్రకృతి చికిత్సశాల

142 పురశనాకం హైరోడ్ వేపేరి, మదరాస్

యానములకు ప్రకృతిచికిత్స గరువులకు యీ ప్రకృతి
చికిత్సశాలాధికారులు యొక పాఠశాల, నవంబరుమాసము మొ
దటి తేదీనుండి తెరచియున్నారని ఇంటికిముందే యీపత్రిక
ద్వారా తెలిపియున్నాము. మరియు దీనికితోడు, యీపట్టణము
లోని బాలబాలికల ఆరోగ్యాభివృద్ధి నిమిత్తము ప్రత్యేకశాఖ
యొకటి నూతనముగా నిర్మింపబడినది. ఇందు పసిబిడ్డలను డా
క్టరు యుచితముగా పరిశీలించి మందులు లేకనే వ్యాధినివారణ
చేయు సదుపాయములు తలదండ్రులకు జూపుదురు.

మరియు తమబిడ్డలు ఆరోగ్యము బలమగలిగి నుండరు
తై పెరుగుటకు వారికి పెట్టెలసినసామాన్య ఆహారపదార్థ
ములేవో అవికూడ తలదండ్రులకు తెలుపబడును. ఇదంతయు
ధర్మముగా యీ ఆసుపత్రికివచ్చువారికి చేయబడును.

కావున ఇప్తమున్నవారు తమ బిడ్డలను ప్రతిదినము ఉద
యము 9-11, సాయంత్రము 2-4 గంటలకు యీ ఆసుపత్రికి
తీసికొనివచ్చి డాక్టరుకు చూపించి ప్రకృతి చికిత్స సదుపాయ
ములను యొక యితర సలహాలను యుచితముగాబొంది పోవ
చ్చును.

సి. సాలమన్

మేజింగ్ డైరెక్టర్

నల్లమందు మాను విధము

దురభ్యాసములలో నొకటియగు నల్లమందుతినట మాన
దలచినవారికి ఒక యావధము ఛాకధరలో బంపబడునని
యు దానివలన నల్లమందు అలవాటు పూర్తిగాఁ తగ్గగలదనియు
నొకవ్యాసము ఆంధ్రపత్రికాముఖమున బ్రచురింపబడియుం డెను.
ఎవరైన తెలిసినవారు అయావధము దొరకు తాళు ఉప
యోగించు విధము పత్రికాముఖమునఁ దెలుపఁ ప్రార్థితుడు.

కంచకచర్ల. పెన్నా మెంకటయజ్ఞనారాయణశాస్త్రి.

ఉచితము

౧. తత్వదీపిక (౦-౬-౦) ౨. ఎల్లమందకోటిశ్వరశన
కము (౦-3-౦) 3. రామగానము. ఈ వైనుదహరించిత
మాడుగ్రంథములను పోస్టుఖర్చులకై యర్ధశాబ్దం సంవసరగాని
అక్టోబర్ ద్వారా పంపుమననుగాని (గ్రంథాలయములకు)
యుచితముగ బంపబడును. చిరునామా - వా. గో. కృష్ణయ్య,
నల్లపల్లి పోస్టు.

అర్జున పత్రికాధిపతికి

మూలములను సాక్షులు... ఢిల్లీ, నవంబరు 10: అర్జునపత్రికా సంపాదక సంబంధిత...

మిగిలిన మువ్వలసాక్షులును అర్జునపత్రిక 14 వ తేదీ...

ఇంద్రాగారి వాక్యాలము

ఇంద్రాగారి రిక్లమిషన్ వదిలి. "నేను పుట్టినప్పటినుం...

పల్లిక ప్రాసెస్యూటర్లకును వైద్యులకును పోలీసు...

అలిగర విశ్వవిద్యాలయ విచారణోపసంఘమువారి విచారణ...

మంత్రులతో రహస్య సంప్రదింపు లేదు?

రాయల్ కమిషను దుష్టచింత

బొంబాయిలో బహిరంగసభ

బొంబాయి, నవంబరు 10: నేటిరాత్రి జరిగిన బహిరంగసభకు...

మొత్తము పురపాలకసంఘమువారు గవర్నరు డి.సెం...

పద్మప్రసాదు బాలిక నములు

రాజకుమారి మాయఅప్పిలు నిరాకరింపబడుట

కలకత్తా, నవంబరు 10: రాజకుమారి మాయ అప్పిల...

లాహోరులో బండివాడు పిరొంద్రును హత్యగావించి...

కెల్ల బహుమానము 5 లక్షల మార్కులు

మీ కొక గొప్ప ఆవృష్టము రానున్నది.

బహుమానము లన్నియు జరిగిన ప్రభుత్వమువారి గ్యారంటీ గలిగినవి.

గొప్ప బంగారపు ద్రవ్యలాటరీకి

చంబాల నియంత్రణను మీకే అవృష్టము లభించును. దీనికి హామీబట్ట ప్లేటు ప్రభుత్వమువారి పూచీ గలను.

మొత్తం బహుమానములు.

60 లక్షలు 223,850 బంగారపు మార్కులు లేక 3:1,000 పానులు. మొట్టమొదటి గొప్ప బహుమానము 500,000 బంగారపు మార్కులు

లేక 25,000 పానులు.

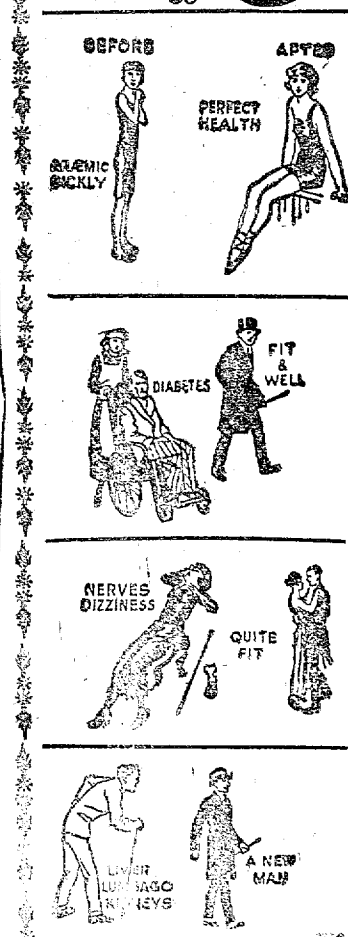
మరిన్ని యాక్రింది గొప్ప మార్కులు గల బహుమానములు గలవు.

Table with 4 columns: 200,000, 120,000, 70,000, 50,000 and 100,000, 80,000, 60,000, 40,000

Samuel Heckscher senr., Banker Hamburg 235 (Germany) Order Form. Please send me...

ఇదే ప్రకారం మోక్షు గో ఉదహరించిన రీతిగా యింకను బహుమానములు గలవు. టిక్కెట్లు తీసుకొన్నవారు బాపి...

ఈ వై ప్రాణము ఇర్వింగ్స్ ఈస్ట్ - వైట్ బిళ్ళలు

తెలిసిం గు పిక్-మి-అవ: ఇందు హానికరముగ ఉపయోగము చేయబడలేదు. పరిశుద్ధమైన...

Sole Wholesale Agents, Martin & Harris Ltd., No. 20, Sunkurama Chetty Street, MADRAS 3180

IRVING'S YEAST-VITE LABORATORIES CECIL HOUSE, Holborn Viaduct, London E. C. 8180. Includes illustrations for OVERWORN WORRY, FRESH ENERGETIC, HEADACHES NEURALGIA, etc.

సి జి ర్ సి గ రె ట్టు

త్రాగు వారలకు మంచి బహుమతులు

సిగరెట్టు అమ్ము అంగడివానిని అడిగిన గాని, లేక పోస్టువాక్కు నెం 2054 కు వ్రాసిన గాని, అన్ని వివరములుగల బహుమతుల జాపితా పంపబడును.

4024

సి జి ర్ సి గ రె ట్టు ను

త్రాగి, నైపులను జాగ్రత్త పరుచుకొనుడు.

సిజర్ ప్యాకెట్టులో-లోని భాగము దమర్చబడి, వైన చిత్రింపబడిన మాదిరిగలది.

THE IMPERIAL TOBACCO CO. OF INDIA Ltd

చీనాపరిస్థితులు

యాంగ్ నిజేపిల్ పరిస్థితులు సర్దుకొనలేదు. హ్యూంకోలో పరిస్థితులు ఆస్థిరములు. హ్యూంకోనుండి చాంగ్ హువరకు బ్రిటిష్ సాకావ్యాపార కంపెనీవారు చాలవరకు వ్యాపారము చేయుటకు ప్రియమైనది. కాని కొన్ని నిర్బంధములను పాటించవలసియున్నది. ఇచట విదేశీయులయందు ప్రతిహతభావము లేదు. కమ్యూనిస్టులను ఆడంబుచుచున్నారు. సంగీకంబులోగూడ విదేశీయులయెడ ప్రతిహతభావము కన్పించదు. నెమ్మదిగ నున్నది. కమ్యూనిజమును తీవ్రముగ తుద్రుంచుచున్నారు. ఇచట కాన్సులు కార్యాలయమును మరల ప్రారంభించుచున్నారు. కాన్సులు కార్యాలయము రాగానే ఇచాంగనుగూడ తెరచెదరు. బ్రిటిష్ పొగయోజలు బయలు

దేరుచున్నవి. బ్రిటిష్ వర్తకులు బాంగా ఇచంగులకు బోవుచున్నారు. క్యాంటన్ లో దాక్టరు సక్ యటు సేక్ పక్షమువారున్న స్వతంత్ర జాతీయప్రభుత్వము ఏర్పడుచున్నది. క్యాంటన్ లో బ్రిటిష్ బహిష్కరణము మరల ప్రారంభమైనది. ఈ విషయమై బ్రిటిష్ ప్రభుత్వమువారు తీసికొనవలసిన చర్యను దీసికొనుచున్నారు. స్థానికాధికారులు పిక్కెట్టును కొన్ని నియమములతో ఏర్పరుచుచున్నారు. ఇవి ఇంచును పెమ్పు పెరగలేదు. అని చాంబర్లెస్ గారు చెప్పిరి.

పండిత మోతీలాలు నెహ్రూగారు మాస్కో సోవియటు వర్కంక్యుత్సవమున కేగిరి. సోవియటు ప్రభుత్వమువారి ఆతిథిగ నందురు.

ప్రెంచి వైమానికుడు లూరీ పేయూర్లు గార్లు చాంబర్లెస్ సుగారిని వింది పయనముజేయుటకు ప్రయత్నించుచున్నారు.

స్పెన్సరు హోటెలులో కూలీనిగొట్టుట లండన్, నవంబరు 8:- కామన్సువభలో తెస్టి నెంటు కర్నల్ హవర్డ్ బూలీ గారు స్పెన్సరు హోటెలులో కూలీ వానిని గొట్టిన సంకతిని దెలుపవలెనని యడుగ బర్క్మను హెడ్ ప్రభుస కావిషయమై పూర్తి గ వివరములన్నియు దెలిసెననియు దానిపై ఆధికారుల వాఖ్యలుగూడ జేరెననియు వింటర్నసు ప్రభువు నుడిచెను ఆ సాకరును 'వి. సి. ఎస్. ఆధికారి కొట్టలేదనియు ఆశ్చర్య భార్య కొట్టెననియు అది అంతగా పాటించవలసిన విషయము కాదనియు ప్రభుత్వోద్యోగి కొట్టలేదుగాబట్టి దెబ్బలు తిన్న మనిషే చర్యను దీసికొనవలెను గాని ప్రభుత్వమువారు చర్యను దీసికొన నవసరములేదనిరి. కాని ఆతనికి ఆదెబ్బలు తిన్నవాని కెంతమంది సలహాబుచ్చినను చర్యను దీసికొన నిష్పబడలేదనిరి

1927 సం॥ అక్టోబరు తెనుగు రికార్డులు

ది గ్రామోఫోను కంపెనీ లిమిటెడ్

(ఇంగ్లాండులో ఇంకార్పొరేటు చేయబడినది) కలకత్తా, బాంబాయి. 2575
10 ఇంచీలు డబుల్ సైజుగ్రీన్ లేబిలు హిస్ మాస్టర్స్ వాయిస్ రికార్డులు 1-కి ధర రూ 2-12-0.

కన్నడభాష	రికార్డు ఒకటికి రూ. 2-12-0	తెలుగు	రికార్డు ఒకటికి రూ. 2-12-0
కీర్తిశుభ్రత ఆఫ్ నాన్ ద్వాక్ మిస్టర్ బి. రావప్ప, మైసూరు.		పి. అంజయ్య, (మైసూరును తియ్యేటరు.)	
N 2276 { సైతం పరసన-ధారణో	కామచి అట్టాణా	N 2278 { ఈగతినుండగా ఏలరాడు	భింపాక్ మోహన
హాస్యవిద్యును కొట్టారప్ప, మైసూరు.		ఎక్. కుబ్బారావు, ఆమెయారు.	
N 2277 { అగ్నానిగలోడనే రావణమర్దన	మైరవి (హిందుస్తాని, కాఫీ)	N 2279 { బక్కవ్యమల ఎంతచెప్పిన	కామవారి భూక్

రి వైజ్ఞ హిజ్ మాస్టర్స్ వాయిస్ హోర్ నూతన మాదిరి నెం 31,32
టైప్ ఆంప్లి ఫైయింగు హోర్ న్ ఆరమ్,
నెం 4 సౌండు బాక్సు చే అమర్చబడినది.

వి వ ర ము లు.

ఏటవాలుగా నుండు ప్రక్క అంచులు గలిగిన కాబినేటు.

ఎత్తు 6 3/4" వెడల్పు 16" లోతు 14 1/4"

నెం 31

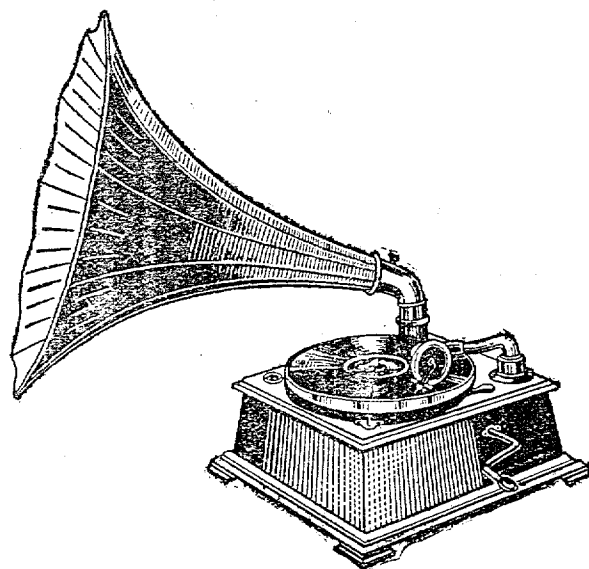
నెం 32

తేనుకొయ్యతో చేయబడిన కాబి నెట్, ఓక్ లేక మహాగిఫినిమ్ గలిగి 23" మెటల్ హోర్న్, డ్యుక్ స్పిరింగు మోటారు 10" టర్న్ టేబిల్. ఈ యోగించినవి, వాడనిసూతులకు యుం చుటకు చిన్నగిన్నెలు, స్పీడురెగ్యు లేటరుగలిగి యుండును.

తేనుకొయ్యతో చేయబడి, ఓక్ లేక మహాగిఫినిమ్ గలిగి 23" మెటల్ హోర్న్, క్వార్ట్జుతో స్పిరింగు మోటారు 12" టర్న్ టేబిల్, కొత్తవి, హాకి రానిసూతులు నుండుటకు చిన్నగిన్నెలు ఆటోమాటిక్ స్పీడు యిండికేటరు.

ఓక్ ఫినిష్ నెం 1-కి రు 145
మహాగిఫినిష్ ,, 150

ఓక్ ఫినిష్ నెం 1-కి రు 175
మహాగిఫినిష్ ,, 180

The Gramophone Co., Ltd.,
Post Box 48 Calcutta 28, Rampart Row Bombay

కోభంగారి పయనము

ఏర్పాటులు పూర్తి అయినవి

రుగ్బీ, నవంబరు 8:—17 వ తేదీని కేపుటపునకు బో నున్న 20000 మైళ్ల పయనమును గావించుటకు కోభంగారు ఏ ర్పాటులన్నిటిని పూర్తి చేసికొనిరి నిన్న ఒక మా రావిమాసము ఎల్లు పయనము చేయునో యిది ఎక్కిజూచిరి. సింగపూరు అని ఈనాకా విమానమునకు పేరు. విమానమును పూర్తిగ పరిశో ధించిరి.

కరోలు రాకొమరుడు

గుమేనియా రాజ్యమునకు ప్రయత్నము జేయుచున్న తేఖలలో 2 కటి అతని ఉంపుడుకత్తెనుండి దొరికినది. దానిని లెట్టి నెంటు టోడోరు అనునానిచేలో హంగరి సరిపాద్దులో ప్యారిసునుండి తిరిగినప్పుడుండ పట్టునడెను. అతనిని ఆరెస్తుచే సిరి. ఈతేఖ నా ఉంపుడుకత్తె ప్యారిసులోనుండి తన బసమూ ర్చితనియు మనోయిలస్కోగారికి తోడ్పడినతెననియు ఆమె వ్రాసెనట.

న్యూయొగ్లాండు వరదలు - మరణములు

న్యూయొగ్లాండు, నవంబరు 7:—న్యూయొగ్లాండు వరదలచే ఎంతమంది హానియినది తెలియలేదు. న్యూ ఇంగ్లాండులో అధ మము 135 గుర్రుల చనిపోయియుండు రుచున్నాడు. బెర్మాం టులో 114, న్యూహాట్టులో 18, న్యూహ్యాంపుషైలో 4, నెల యినులో ఇద్దరును, కనెక్టికటులో ఇద్దరును ఈ 135 లోజేరిరి. పోయిన ఇండ్లు, పశులనుండలు లెక్కలేదు. విన్నోస్క్రి లోయలో వట్టాము లన్నియు రుడిచిపెట్టుకపోయె నని జెప్ప నక్కరలేదు. పహాయు చేసెననున్న నుండు తిరిలను ఆనాంతరములుగ ఏర్పడుచున్నవి.

రాయలు కమిషను

లండను యభిప్రాయములు

లండన్, నవంబరు 9:—ఇండియాలో రాయలు కమి షను విషయమై ఎట్టి ఆచరణను జూపుచున్నాలో ఇప్పుడే తెలి యనవచ్చుచున్నది. ఈనా గ్రలు ఇండియాకార్యాలయమునారికి గర్వభంగమైనది. భారతీయుల శోక్కిలన మన్నించినగాని బహిష్కరించెదనని జెప్పినపుడు ఇండియాకార్యాలయమువారు వెక్కిరించిరి. రాజప్రతినిధి వైకి ఏమియు లోబడకుండ నాయకు లలో సూట్లాడుమండ వారందరుని నిర్భయముగ ప్రభుత్వము గారిసూచనలు నిరోధము నెగుర్చినవలసినవచ్చునని ఘంటా పథముగ చెప్పిరి. సాధ్యమైనంతవరకు భారతీయులశోక్కిలన చెల్లించవలెనని నుంత్రిచ్చ గును జెప్పుచుండెను. గట్టిగా పథు త్వముపట్ల ఆసక్తులభావముగ నున్నవారుగూడ తిరుగబడెదనని నాయకులు చెప్పిరి. రాజ ప్రతినిధి జెప్పిన ఆలోచనను విన్నచో అల్లరిలేకుండెడిది. కాని నాడు నిరాకరించిరి. కాని ఈ సూచన లు ఇటీవల జేయబడినవి.

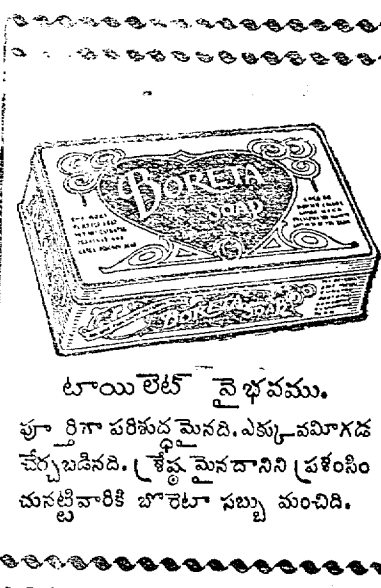
వర్తకనిబంధనల సభ

ఒడంబడికను సంతకము జేయనివారు

జనీవా, నవంబరు 8:—కనడా, ఇండియా, ఐరిషు, స్వి ట్జేరు, యునై టెడ్ స్టేట్సు, ఆస్ట్రేలియా రాజ్యములు సంతకము జేయలేదు. ఒకేసంబడికను సంతకము జేయని కారణములను చెప్పిరి. బ్రిటిషు ప్రతినిధి ఈ త్తర విగ్ధులకు తరఫున సంతకము జేసెను.

ప్ర క ట న

కోసులు స్వయముగ చెప్పిగాని, జాబులబ్ధారాగాని రోగలక్షణములను తెలుపుచు చేసినవో రోగస్వభావము, పుష్కలకానవలసిన మంగు, పక్ష్యము, నగైరాలు వివరముగ పుటతముగ వ్రాసి పంపబడును. (నెం. 8)
డాక్టరు శ్రీపాద కృష్ణమూర్తిశాస్త్రి, బెయనాడ.

టాయిలెట్ నైభవము.

పూర్తిగా పరిశుద్ధమైనది. ఎక్కువమొగడ చేర్చబడినది. శ్రేష్ఠమైనదానిని ప్రశంసిం చునట్టివారికి బోకెటా సబ్బు మంచిది.

Made by GOODWIN'S, Manchester.

Agents: P. HOLT & Co., Ltd.

P. O. BOX 237

MADRAS

రోజూపుష్ప లేహ్యము

ములబనమును హరించుటలో శ్రేష్ఠమయినది- కాల రిచేనమును చక్కగా గలిగించును. రుచికరమయినది- పథ్యము లేదు. 15 రు॥ డబ్బి రూ॥ 0-10-0.

క్షయారిష్ట లేహ్యము

దస్త, ఉబ్బునము, కఫము, అల్ల, మొదలగు శ్వాస శోశ సుబంధమును ద్వారాను హరించి గుండెకు బలము నిచ్చు ను. 15 రు॥ డబ్బి రూ॥ 1-0-0

వి. పి. ఖిన్నులు, ప్రత్యేకము.

వి. పి. వ. ఆంధ్రుల కో, ఆయుర్వేదసమాజం, పెరిడేపి. నెల్లూరుజిల్లా

హనుమాన బుద్ధి

లోక ప్రసిద్ధమైనది. దీనికి నమానమైనది వేరులేదు. చర్మవ్యాధులకు నంటివంటిది. ఎచ్చలు నుదౌరుతును.

యస్, రంగనాథంశెట్టి అందు బ్రదర్స్, నెం 12, బందరు వీధి, మద్రాసు.

1757

ఇండియన్ కామర్స్ అండ్ ఇండస్ట్రీస్ కంపెనీ

3932

బీహార్ ప్రభాంధ్రీయం త్రశాల,

95, బ్రాడ్వే, మదరాసు.

వెల్లర్లు, కోనులు, వైరుబాద్లు, పంపులు, యేమేరీ, బెల్లింగులు వగైరా మిల్లు బ్లార్స్ అమ్మబడును. 1493

ప్రాప్తయి టరు:-

కవుతా సూర్యనారాయణరావు.

వాణిజ్య రాక్షరశాల

బెజినాడ

అప్పు లైండుపనులు, రబ్బరు ప్లాంపులు, నీళ్లు, రాగి, బంగారము, పెండిపాహానులపై చెక్కుట, బ్లాకులు చేయుట, నష్టవరీ పాహానులు.

023

609)

ఎంగ్లీషింగు

సరస్వతీ పవర్ డ్రైస్, రాజమండ్రి

తెలుగు-నాగరి-అరవము-ఇంగ్లీషు-గ్రంథములు మొదలగు నవి ముద్రించబడును. !!

తెలుగు పాఠాలు

రవీంద్ర బొమ్మలు

పాఠశాల పాఠాల్లో సేవర్లు

కవిత్వ

మధ్యతరగతి

చక్క-గా

క్యాపిటల్స్

అఫ్టర్ సెట్ బాటలు

మొదలగునవి

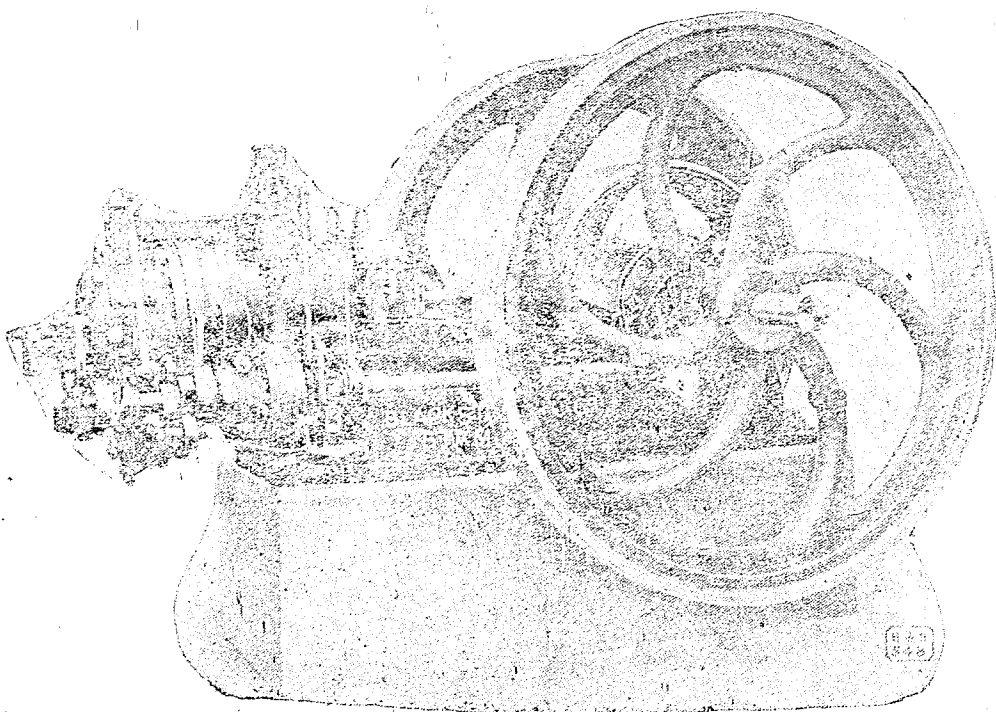
గ్రంథములలోని ముద్రాక్షరము లగుబామ్మలు అనగా ఎంగ్లీషింగుపనులు చక్కగా తయారు చేయబడును

బ్లాక్ స్టోన్

కోల్డు స్టార్టింగు క్రూడు ఆయిల్ ఇంజనులు

9 నుండి 600 బి. హెచ్. పి. వరకు గలవు.

ఇదివరలో లేనంత కొద్ది ఖర్చుతో పనిచేయవీలుగలదు.

ప్రతి బి. హెచ్. పి. 1-3

గం 1-3 కావలసిన నూనెయును,

లూబ్రికేటింగు ఆయిలు

కగు ఖర్చు

3 దమ్మిడిల కంటెను తక్కువగానే

యుండును.

మార్షల్ సన్స్ అండ్ కంపెనీ,

(ఇండియా) లిమిటెడ్.,

ఇంజనీరులు

నెం 9, సెకండులైన్ ఓచ్, మద్రాసు.

బ్రాంచిలను: బెజవాడ, తంజావూరు, కోయంబూరు.